

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe
[Grupy Asseco](#) za rok zakończony dnia
31 grudnia 2018 roku

ASSECO

Obecność
w **55 krajach**

Uzyskana sprzedaż
9 329 mln PLN

24 302 osób pracujących
na uzyskane wyniki

Wypracowany wynik
netto dla Akcjonariuszy
Jednostki Dominującej
333,3 mln PLN

Portfel zamówień na
2019 rok **6 240 mln PLN**

4,3 mld PLN kapitalizacji
rynkowej

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Asseco

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK Z ZYSKÓW I STRAT ORAZ SPRAWOZDANIE Z POZOSTAŁYCH DOCHODÓW CAŁKOWITYCH	7
SKONSOLIDOWANY BILANS	8
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W SKONSOLIDOWANYM KAPITALE WŁASNYM	10
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPEŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	12
DODATKOWE OBJAŚNIENIA DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	15
I. PODSTAWOWE INFORMACJE	15
II. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	16
2.1. Podstawa sporządzenia	16
2.2. Oświadczenie o zgodności	16
2.3. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji	16
2.4. Profesjonalny osąd i szacunki	16
2.5. Stosowane zasady rachunkowości	21
2.6. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie	27
2.7. Zmiany stosowanych zasad prezentacji	30
2.8. Korekta błędów	31
2.9. Zmiany danych porównywalnych	31
III. ORGANIZACJA I ZMIANY W STRUKTURZE GRUPY KAPITAŁOWEJ ASSECO, ZE WSKAZANIEM JEDNOSTEK PODLEGAJĄCYCH KONSOLIDACJI	34
IV. INFORMACJE DOTYCZĄCE SEGMENTÓW DZIAŁALNOŚCI	48
V. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z ZYSKÓW I STRAT	51
5.1. Struktura przychodów operacyjnych	51
5.2. Struktura kosztów operacyjnych	57
5.3. Pozostałe przychody i koszty operacyjne	59
5.4. Przychody i koszty finansowe	60
5.5. Podatek dochodowy	61
5.6. Zysk przypadający na jedną akcję	64
5.7. Informacja dotycząca wypłaconej dywidendy	65
VI. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO BILANSU	66
6.1. Rzeczowe aktywa trwałe	66
6.2. Wartości niematerialne	68
6.3. Nieruchomości inwestycyjne	72
6.4. Wartość firmy	72
6.5. Testy z tytułu utraty wartości	82
6.6. Jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	87
6.7. Jednostki z istotnymi udziałami niekontrolującymi	87
6.8. Pozostałe aktywa finansowe	89
6.9. Czynne rozliczenia międzyokresowe	93
6.10. Należności oraz aktywa z tytułu umów z klientami	94
6.11. Zapasy	98
6.12. Środki pieniężne	98
6.13. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	99
6.14. Kapitał zakładowy	99
6.15. Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	100
6.16. Kredyty bankowe, pożyczki i dłużne papiery wartościowe	101
6.17. Pozostałe zobowiązania finansowe	105
6.18. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, zobowiązania budżetowe oraz pozostałe zobowiązania	108
6.19. Zobowiązania z tytułu umów z klientami	108
6.20. Rezerwy	109

6.21. Rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychodów	112
6.22. Transakcje z podmiotami powiązаныmi	113
VII. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO RACHUNKU PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	117
7.1. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej	117
7.2. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej	117
7.3. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej	118
VIII. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO CELÓW I ZASAD ZARZĄDZANIA RYZYKIEM FINANSOWYM	120
8.1. Ryzyko zmian kursów walutowych	120
8.2. Ryzyko zmian stopy procentowej	122
8.3. Ryzyko kredytowe	125
8.4. Ryzyko związane z płynnością	125
8.5. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na pozycje bilansowe	127
IX. POZOSTAŁE NOTY OBJAŚNIAJĄCE	129
9.1. Zobowiązania pozabilansowe	129
9.2. Sezonowość i cykliczność	130
9.3. Zatrudnienie	131
9.4. Informacje o wynagrodzeniu podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	131
9.5. Wynagrodzenie Zarządu oraz Rady Nadzorczej Asseco Poland S.A.	132
9.6. Zarządzanie kapitałem	133
9.7. Znaczące zdarzenia po dniu bilansowym	133
9.8. Znaczące zdarzenia dotyczące lat ubiegłych	135

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Asseco za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Asseco Poland S.A. w dniu 25 marca 2019 roku.

Zarząd:

Prezes Zarządu

Adam Góral

Wiceprezes Zarządu

Andrzej Dopierala

Wiceprezes Zarządu

Tadeusz Dyrga

Wiceprezes Zarządu

Krzysztof Groyecki

Wiceprezes Zarządu

Rafał Marek Kozłowski

Wiceprezes Zarządu

Marek Panek

Wiceprezes Zarządu

Paweł Piwowar

Wiceprezes Zarządu

Zbigniew Pomianek

Wiceprezes Zarządu

Artur Wiza

Wiceprezes Zarządu

Gabriela Żukowicz

Osoba odpowiedzialna za sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego:

Dyrektor Działu
Sprawozdawczości
Karolina Rzońca-Bajorek

Skonsolidowany rachunek z zysków i strat oraz sprawozdanie z pozostałych dochodów całkowitych

Grupa Kapitałowa Asseco

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	Noty	12 miesięcy do 31 grudnia 2018 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2017* (przekształcone) mln PLN
Przychody operacyjne	<u>5.1</u>	9 328,6	7 829,3
Koszt własny sprzedaży	<u>5.2</u>	(7 334,6)	(6 149,5)
Odpis z tytułu utraty wartości należności handlowych	<u>5.2</u>	(4,8)	(8,0)
Zysk brutto ze sprzedaży		1 989,2	1 671,8
Koszty sprzedaży	<u>5.2</u>	(503,9)	(446,8)
Koszty ogólnego zarządu	<u>5.2</u>	(676,1)	(624,9)
Zysk netto ze sprzedaży		809,2	600,1
Pozostałe przychody operacyjne	<u>5.3</u>	38,7	41,6
Pozostałe koszty operacyjne	<u>5.3</u>	(51,1)	(56,6)
Odpis z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych		-	(0,3)
Zysk z działalności operacyjnej		796,8	584,8
Przychody finansowe	<u>5.4</u>	93,4	508,7
Koszty finansowe	<u>5.4</u>	(115,9)	(261,0)
Odpis z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	<u>5.4</u>	(0,3)	(56,0)
Zysk przed opodatkowaniem i udziałem w wynikach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć		774,0	776,5
Podatek dochodowy (bieżące i odroczone obciążenie podatkowe)	<u>5.5</u>	(182,3)	(122,0)
Udział w wynikach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	<u>6.6</u>	2,0	(37,7)
Zysk za okres sprawozdawczy		593,7	616,8
<i>Przypadający:</i>			
Akcjonariuszom Jednostki Dominującej		333,3	466,6
Udziałowcom niekontrolującym		260,4	150,2
Podstawowy i rozwodniony zysk na jedną akcję (w PLN) ze skonsolidowanego zysku za okres sprawozdawczy przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej	<u>5.6</u>	4,02	5,62
POZOSTAŁE DOCHODY CAŁKOWITE			
Zysk za okres sprawozdawczy		593,7	616,8
<i>Elementy, które mogą podlegać przeklasyfikowaniu do rachunku zysków i strat</i>			
Zysk/strata netto z tytułu wyceny aktywów finansowych		(0,1)	0,7
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych		87,5	(441,7)
<i>Elementy, które nie podlegają przeklasyfikowaniu do rachunku zysków i strat</i>			
Amortyzacja wartości niematerialnych rozpoznana bezpośrednio w kapitale własnym		(0,8)	(0,8)
Zyski/straty aktuarialne		1,4	(2,9)
Podatek dochodowy dotyczący pozostałych dochodów całkowitych		(0,1)	1,2
Razem pozostałe dochody całkowite:		87,9	(443,5)
SUMA DOCHODÓW CAŁKOWITYCH przypadająca:		681,6	173,3
Akcjonariuszom Jednostki Dominującej		397,7	395,6
Udziałowcom niekontrolującym		283,9	(22,3)

*W danych za okres zakończony dnia 31 grudnia 2017 segment Formula Systems od sierpnia do września 2017 ujęty był jako jednostka stowarzyszona

Skonsolidowany bilans

Grupa Kapitałowa Asseco

AKTYWA	Noty	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
		mln PLN	(przekształcone)* mln PLN
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	6.1	828,4	850,2
Wartości niematerialne	6.2	1 994,2	2 083,2
Nieruchomości inwestycyjne	6.3	21,0	19,7
Wartość firmy	6.4	4 248,9	4 017,0
Inwestycje wyceniane metodą praw własności	6.6	111,5	100,5
Pozostałe należności i należności z tytułu dostaw i usług	6.10	127,5	108,3
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	5.5	83,6	87,1
Inne aktywa niefinansowe		0,1	0,2
Pozostałe aktywa finansowe	6.8	175,1	177,1
Rozliczenia międzyokresowe	6.9	59,2	46,3
		7 649,5	7 489,6
Aktywa obrotowe			
Zapasy	6.11	94,3	72,9
Rozliczenia międzyokresowe	6.9	168,5	149,8
Należności z tytułu dostaw i usług	6.10	2 432,7	2 372,1
Aktywa z tytułu umów z klientami	6.10	214,3	-
Należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	6.10	47,6	88,7
Należności budżetowe	6.10	37,3	20,6
Pozostałe należności	6.10	38,9	38,5
Inne aktywa niefinansowe		9,0	9,1
Pozostałe aktywa finansowe	6.8	139,3	86,0
Środki pieniężne i depozyty	6.12	1 800,5	1 547,7
		4 982,4	4 385,4
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	6.13	10,9	7,4
SUMA AKTYWÓW		12 642,8	11 882,4

* Szczegóły dotyczące przekształcenia zostały zaprezentowane w punkcie 2.9 Dodatkowych objaśnień do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowany bilans Grupa Kapitałowa Asseco

PASYWA	Noty	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
		mln PLN	(przekształcone)* mln PLN
Kapitał własny (przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej)			
Kapitał podstawowy	6.14	83,0	83,0
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej		4 180,1	4 180,1
Transakcje na udziałach niekontrolujących		(177,6)	(147,8)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych		20,3	(44,6)
Zyski zatrzymane		1 611,9	1 530,7
		5 717,7	5 601,4
Udziały niekontrolujące	6.7	1 945,6	1 727,1
Kapitał własny ogółem		7 663,3	7 328,5
Zobowiązania długoterminowe			
Kredyty bankowe, pożyczki, dłużne papiery wartościowe	6.16	1 082,9	1 046,3
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	6.15	32,1	49,2
Pozostałe zobowiązania finansowe	6.17	180,3	275,4
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	5.5	411,8	414,2
Rezerwy	6.20	67,9	73,2
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	6.21	43,3	78,7
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	6.19	32,3	-
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	6.21	1,5	-
Pozostałe zobowiązania	6.18	13,1	16,2
		1 865,2	1 953,2
Zobowiązania krótkoterminowe			
Kredyty bankowe, pożyczki, dłużne papiery wartościowe	6.16	581,6	395,3
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	6.15	28,9	26,8
Pozostałe zobowiązania finansowe	6.17	199,7	114,5
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	6.18	938,2	855,8
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	6.19	451,1	-
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	6.18	73,7	73,9
Zobowiązania budżetowe	6.18	204,8	162,7
Pozostałe zobowiązania	6.18	314,3	290,2
Rezerwy	6.20	39,6	51,4
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	6.21	7,8	358,1
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	6.21	274,6	272,0
		3 114,3	2 600,7
SUMA ZOBOWIĄZAŃ		4 979,5	4 553,9
SUMA PASYWÓW		12 642,8	11 882,4

* Szczegóły dotyczące przekształcenia zostały zaprezentowane w punkcie 2.9 Dodatkowych objaśnień do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym Grupa Kapitałowa Asseco

	Nota	Kapitał podstawowy mln PLN	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej mln PLN	Transakcje na udziałach niekontrolujących mln PLN	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych mln PLN	Zyski/straty z lat ubiegłych oraz zysk okresu bieżącego mln PLN	Kapitał własny Jednostki Dominującej mln PLN	Udziały niekontrolujące mln PLN	Kapitał własny ogółem mln PLN
Na dzień 1 stycznia 2018 roku (przekształcone)		83,0	4 180,1	(147,8)	(44,6)	1 530,7	5 601,4	1 727,1	7 328,5
Wpływ wdrożenia MSSF 15 oraz MSSF 9		-	-	-	-	(1,8)	(1,8)	5,5	3,7
Na dzień 1 stycznia 2018 roku (po ujęciu wpływu wdrożenia MSSF 15 i MSSF 9)		83,0	4 180,1	(147,8)	(44,6)	1 528,9	5 599,6	1 732,6	7 332,2
Zysk za okres sprawozdawczy		-	-	-	-	333,3	333,3	260,4	593,7
Pozostałe dochody całkowite za okres sprawozdawczy		-	-	-	64,9	(0,5)	64,4	23,5	87,9
Suma dochodów całkowitych za okres sprawozdawczy		-	-	-	64,9	332,8	397,7	283,9	681,6
Dywidenda za rok 2017	5.7	-	-	-	-	(249,8)	(249,8)	(198,7)	(448,5)
Transakcje z pracownikami rozliczane w formie instrumentów kapitałowych		-	-	-	-	-	-	25,9	25,9
Transakcje na udziałach niekontrolujących (w tym rozliczenie warunkowego zobowiązania finansowego wobec udziałowców niekontrolujących (opcje put))		-	-	(29,8)	-	-	(29,8)	97,0	67,2
Objęcie kontroli nad spółkami zależnymi		-	-	-	-	-	-	7,3	7,3
Utrata kontroli nad spółkami zależnymi		-	-	-	-	-	-	(2,4)	(2,4)
Na dzień 31 grudnia 2018 roku		83,0	4 180,1	(177,6)	20,3	1 611,9	5 717,7	1 945,6	7 663,3

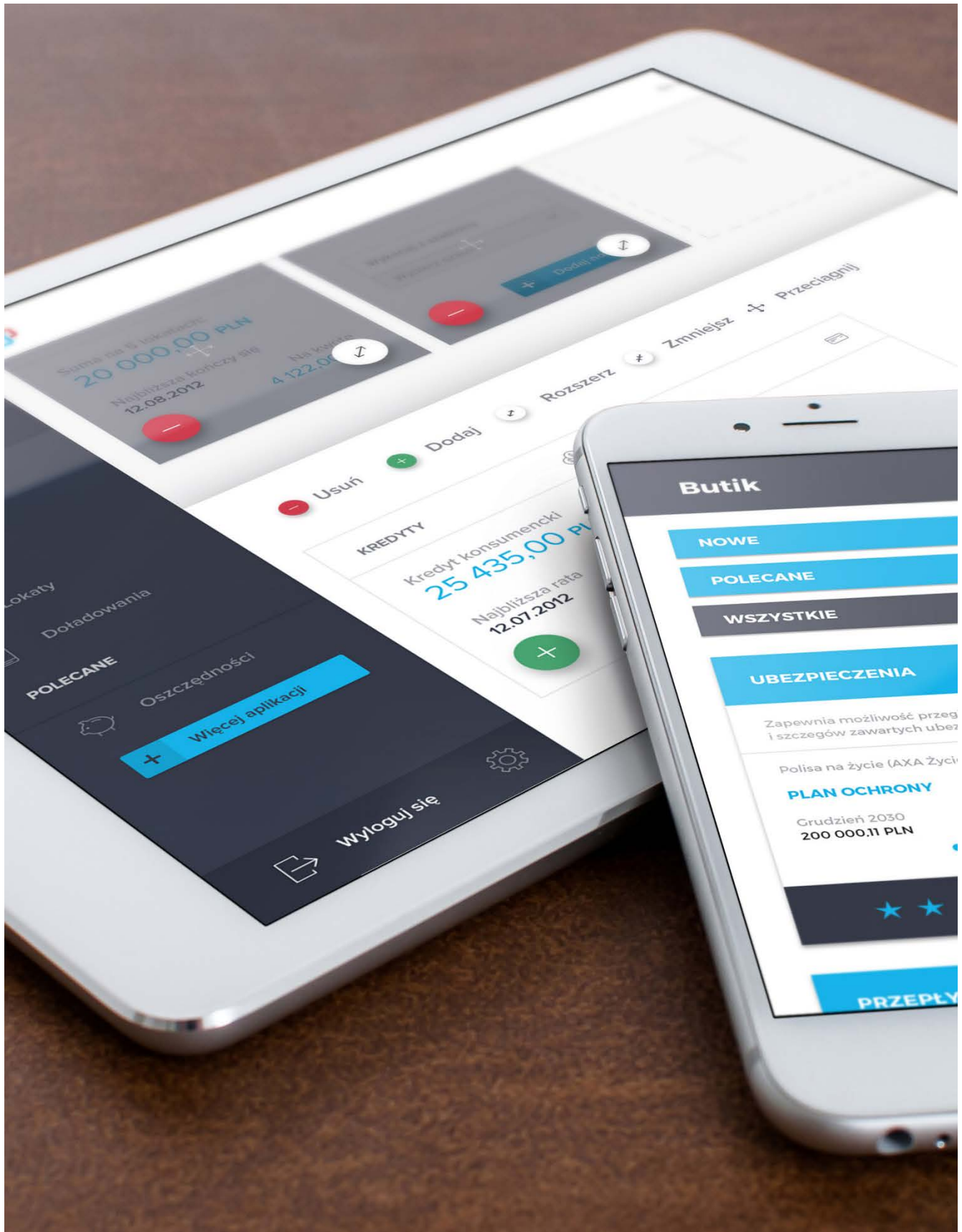
Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym Grupa Kapitałowa Asseco

	Nota	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Transakcje na udziałach niekontrolujących	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych	Zyski/straty z lat ubiegłych oraz zysk okresu bieżącego	Kapitał własny Jednostki Dominującej	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem
		mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Na dzień 1 stycznia 2017 roku		83,0	4 180,1	(108,9)	40,3	1 310,6	5 505,1	3 165,5	8 670,6
Zysk za okres sprawozdawczy		-	-	-	-	466,6	466,6	150,2	616,8
Pozostałe dochody całkowite za okres sprawozdawczy		-	-	-	(70,0)	(1,0)	(71,0)	(372,5)	(443,5)
Suma dochodów całkowitych za okres sprawozdawczy		-	-	-	(70,0)	465,6	395,6	(222,3)	173,3
Dywidenda za rok 2016	5.7	-	-	-	-	(249,8)	(249,8)	(142,4)	(392,2)
Transakcje z pracownikami rozliczane w formie instrumentów kapitałowych		-	-	-	-	-	-	24,3	24,3
Transakcje na udziałach niekontrolujących (w tym rozliczenie warunkowego zobowiązania finansowego wobec udziałowców niekontrolujących (opcje put))		-	-	(38,9)	-	-	(38,9)	83,0	44,1
Utrata kontroli nad spółkami zależnymi		-	-	-	(14,9)	4,3	(10,6)	(2 466,2)	(2 476,8)
Objęcia kontroli nad spółkami zależnymi		-	-	-	-	-	-	1 285,2	1 285,2
Na dzień 31 grudnia 2017 roku (przekształcone)		83,0	4 180,1	(147,8)	(44,6)	1 530,7	5 601,4	1 727,1	7 328,5

Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych Grupa Kapitałowa Asseco

	Nota	12 miesięcy do 31 grudnia 2018 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk przed opodatkowaniem i udziałem w wynikach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć		774,0	776,5
Korekty o pozycje:		403,8	86,6
Amortyzacja	5.2	459,5	337,1
Zmiany stanu kapitału pracującego	7.1	(83,2)	(70,8)
Przychody/koszty z tytułu odsetek		26,6	43,1
Przychody/koszty z różnic kursowych		(25,6)	44,4
Przychody/koszty z tytułu aktywów finansowych (wycena, sprzedaż, itp.)		(0,9)	(71,1)
Pozostałe przychody/koszty finansowe		12,7	27,0
Zysk na utracie kontroli nad spółkami zależnymi		-	(359,2)
Odpis z tytułu utraty wartości firmy		-	100,1
Zyski/straty na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		(4,0)	(5,5)
Zysk/strata na sprzedaży spółki zależnej		(9,0)	-
Koszty transakcji z pracownikami rozliczanych w formie instrumentów kapitałowych		21,6	18,8
Pozostałe korekty zysku brutto		6,1	22,7
Środki pieniężne z działalności operacyjnej		1 177,8	863,1
Zapłacony podatek dochodowy		(177,1)	(171,7)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		1 000,7	691,4
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy			
Wpływy ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i nieruchomości inwestycyjnych		7,9	30,3
Wpływy ze sprzedaży akcji/udziałów w jednostkach powiązanych		21,2	340,3
Wpływy ze sprzedaży/rozliczenia aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy		16,6	39,8
Wpływy ze sprzedaży aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite (w okresie porównywalnym dotyczy aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży)		-	149,9
Wpływy ze sprzedaży inwestycji w pozostałe instrumenty dłużne wyceniane w zamortyzowanym koszcie		4,1	-
Pożyczki spłacone	7.2	35,3	99,5
Otrzymane odsetki		8,6	15,4
Dywidendy otrzymane (od jednostek stowarzyszonych lub wspólnych przedsięwzięć)		1,7	1,6
Wydatki			
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych (w tym wydatki na R&D) i nieruchomości inwestycyjnych	7.2	(240,3)	(225,9)
Wydatki z tytułu nabycia jednostek zależnych i stowarzyszonych powiększone o środki pieniężne i ich ekwiwalenty w nabytych jednostkach zależnych	7.2	(248,6)	241,2
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w sprzedanych jednostkach zależnych		6,4	(725,8)
Wydatki na nabycie/rozliczenia aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy		(0,2)	(7,7)
Nabycie aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite (w okresie porównywalnym dotyczy aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży)		(17,5)	(18,5)

Nabycie inwestycji w pozostałe instrumenty dłużne wyceniane w zamortyzowanym koszcie		(9,8)	-
Pożyczki udzielone	<u>7.2</u>	(85,4)	(74,5)
Pozostałe przepływy z działalności inwestycyjnej		(0,1)	8,6
Środki pieniężne netto wykorzystane w działalności inwestycyjnej		(500,1)	(125,8)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy			
Wpływy z tytułu emisji kapitału	<u>7.3</u>	96,5	-
Wpływy z realizacji programu opcji pracowniczych		0,9	11,9
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/kredytów	<u>7.3</u>	392,1	425,8
Wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	<u>7.3</u>	164,3	3,4
Dotacje otrzymane do zakupu środków trwałych lub/i projektów rozwojowych	<u>7.3</u>	1,0	9,8
Pozostałe przepływy z działalności finansowej		0,2	-
Wyływy			
Wydatki z tytułu nabycia udziałów niekontrolujących	<u>7.3</u>	(58,0)	(4,7)
Wykup dłużnych papierów wartościowych	<u>7.3</u>	(34,0)	(14,1)
Spłata pożyczek/kredytów	<u>7.3</u>	(302,3)	(306,1)
Spłata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego	<u>7.3</u>	(29,3)	(28,5)
Zapłacone odsetki	<u>7.3</u>	(40,6)	(39,8)
Dywidendy wypłacone przez Jednostkę Dominującą	<u>7.3</u>	(249,8)	(249,8)
Dywidendy wypłacone dla udziałowców niekontrolujących		(195,8)	(168,9)
Zwrócone dotacje otrzymane do zakupu środków trwałych lub/i projektów rozwojowych	<u>7.3</u>	(9,5)	-
Pozostałe przepływy z działalności finansowej		-	(3,4)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(264,3)	(364,4)
Zwiększenie/Zmniejszenie netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		236,3	201,2
Różnice kursowe netto		47,2	(189,3)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty netto na dzień 1 stycznia		1 484,0	1 472,1
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty netto na dzień 31 grudnia	<u>6.12</u>	1 767,5	1 484,0

Dodatkowe objaśnienia do [skonsolidowanego sprawozdania finansowego](#)

Dodatkowe objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

I. Podstawowe informacje

Grupa Kapitałowa Asseco („Grupa Asseco”, „Grupa”) to grupa kapitałowa, której Jednostką Dominującą jest Asseco Poland S.A. („Jednostka Dominująca”, „Spółka”, „Emitent”) z siedzibą w Rzeszowie przy ul. Olchowej 14.

Podstawowe informacje o Jednostce Dominującej	
Nazwa	Asseco Poland S.A.
Siedziba	Rzeszów, ul. Olchowa 14
KRS	0000033391
Regon	010334578
NIP	522-000-37-82
Podstawowy przedmiot działalności	Produkcja oprogramowania

Jednostka Dominująca została utworzona w dniu 18 stycznia 1989 roku jako spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, a następnie aktem notarialnym z dnia 31 sierpnia 1993 roku została przekształcona i od dnia 31 sierpnia 1993 roku prowadziła działalność w formie spółki akcyjnej z siedzibą w Warszawie przy ul. 17 Stycznia 72a wpisanej do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS 0000033391 (poprzednio do rejestru handlowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy, Sąd Gospodarczy, XVI Wydział Gospodarczy - Rejestrowy, pod numerem RHB 17220).

W dniu 4 stycznia 2007 roku Emitent dokonał zmiany nazwy z Softbank Spółka Akcyjna na Asseco Poland Spółka Akcyjna oraz adresu siedziby z Warszawa, ul. 17 Stycznia 72a na Rzeszów, Al. Armii Krajowej 80. W dniu 8 marca 2010 roku Emitent dokonał zmiany adresu siedziby Spółki z Rzeszów, Al. Armii Krajowej 80 na Rzeszów, ul. Olchowa 14.

Od 1998 roku akcje Spółki notowane są na rynku podstawowym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. Spółce nadano numer statystyczny REGON 010334578.

Czas trwania Spółki jest nieograniczony.

Asseco Poland S.A jest jedną z największych spółek informatycznych notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Spółka stała się również istotnym graczem na europejskim rynku producentów oprogramowania.

Asseco Poland S.A. jako lider Grupy prowadzi działalność akwizycyjną na rynku krajowym i zagranicznym dążąc do wzmocnienia swojej pozycji w Europie i na świecie. Spółka poszerza spektrum inwestycyjne o spółki informatyczne, mające wzbogacić Asseco Poland o znajomość lokalnych rynków i klientów, jak również dostęp do nowych, unikatowych rozwiązań informatycznych.

Oferta Grupy jest skierowana do sektora finansowego, instytucji publicznych oraz przemysłu, handlu i usług. Grupa posiada bogaty portfel własnych produktów, unikatowe doświadczenie w realizacji najbardziej złożonych projektów informatycznych oraz szeroką bazę klientów, wśród których znaleźć można największe instytucje finansowe, czołowe przedsiębiorstwa, a także jednostki administracji publicznej.

II. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

2.1. Podstawa sporządzenia

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem aktywów finansowych wycenianych w wartościach godziwych przez wynik finansowy lub pozostałe dochody całkowite, aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie, zobowiązań finansowych wycenianych w wartościach godziwych przez wynik finansowy, a także nieruchomości inwestycyjnych, które są wyceniane według wartości godziwej.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Grupę.

Zakres skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest zgodny z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (tekst jednolity: Dz. U. 2018 r. poz.757) („Rozporządzenie”) i obejmuje roczny okres sprawozdawczy od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku i okres porównawczy od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku.

2.2. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez UE („MSSF UE”).

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE.

Niektóre jednostki Grupy prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości określonymi przez przepisy lokalne. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera korekty niezawarte w księgach rachunkowych jednostek Grupy, wprowadzone w celu doprowadzenia sprawozdań finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF.

2.3. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w milionach złotych.

Walutą funkcjonalną Jednostki Dominującej i zarazem walutą prezentacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski (PLN). Walutami funkcjonalnymi jednostek zależnych objętych niniejszym sprawozdaniem finansowym są waluty podstawowych środowisk gospodarczych, w których jednostki te działają. Dla celów konsolidacji sprawozdania jednostek zagranicznych są przeliczane na PLN przy użyciu kursów wymiany kwotowanych dla tych walut przez Narodowy Bank Polski na koniec okresu sprawozdawczego dla pozycji bilansowych oraz kursu wyliczonego, jako średnia arytmetyczna kursów ogłaszanych przez NBP obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca okresu objętego sprawozdaniem (dla pozycji sprawozdania z dochodów całkowitych oraz rachunku przepływów pieniężnych), a skutki takich przeliczeń ujmowane są w kapitale własnym w pozycji „Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych”.

2.4. Profesjonalny osąd i szacunki

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga dokonania szacunków i założeń, które wpływają na wielkości wykazane w sprawozdaniu finansowym. Mimo, że przyjęte założenia i

szacunki opierają się na najlepszej wiedzy kierownictwa Grupy na temat bieżących działań i zdarzeń, rzeczywiste wyniki mogą się różnić od przewidywanych.

Poniżej przedstawiono profesjonalny osąd kierownictwa w odniesieniu do sprawowania kontroli nad spółkami, w których Grupa posiada mniej niż 50% udziałów w kapitale zakładowym. Osąd ten ma wpływ na dane zaprezentowane w każdej pozycji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Tym samym w odniesieniu do tego obszaru zmiana szacunków może mieć istotny wpływ na wyniki Grupy w przyszłości.

W odpowiednich pozycjach not objaśniających przedstawiono natomiast główne obszary, w których w procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości oprócz szacunków księgowych, duże znaczenie miał także profesjonalny osąd kierownictwa, i co do których zmiana szacunków może mieć istotny wpływ na zaprezentowane w tych notach dane finansowe Grupy w przyszłości.

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku nie nastąpiły istotne zmiany w sposobie dokonywania szacunków w porównaniu z analogicznym okresem 2017 roku.

i. Konsolidacja podmiotów, w których Grupa ma mniej niż 50% głosów

Grupa doszła do wniosku, że pomimo braku bezwzględnej większości w głosach na walnym zgromadzeniu spółek: Formula Systems (1985) Ltd (dalej „Formula”), Sapiens International Corporation N.V. (dalej “Sapiens”), Magic Software Enterprise Ltd (dalej “Magic”), Matrix IT Ltd. (dalej “Matrix”), Asseco Business Solutions S.A., Asseco Resovia S.A. oraz Gdyński Klub Koszykówki Arka S.A., zgodnie z MSSF 10 Grupa kontroluje te podmioty.

Formula Systems (1985) Ltd

Jednostka Dominująca kontrolowała przez okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku spółkę Formula Systems (1985) Ltd, w której posiadała mniej niż 50% udziałów w kapitale zakładowym. Na dzień 31 grudnia 2018 roku Asseco Poland posiadało 26,3% akcji w kapitale zakładowym spółki Formula Systems.

Wniosek Zarządu Spółki na temat sprawowania kontroli wynikał z opisanych poniżej okoliczności.

Dnia 11 października 2017 roku Zarząd Asseco Poland podpisał porozumienie Akcjonariuszy (dalej: Porozumienie) pomiędzy Asseco i drugim największym akcjonariuszem spółki Formula panem Guyem Bernsteinem (CEO Grupy Formula) oraz podmiotem przez niego kontrolowanym - Emil Sharvit (2001) Consulting and Project Management Ltd. Na mocy wymienionego wyżej Porozumienia pan Guy Bernstein udzielił Asseco Poland S.A. pełnomocnictwa do głosowania na WZA z całości swojego pakietu tj. na 13,4% akcji spółki Formula. Na mocy niniejszego pełnomocnictwa wykonując prawo głosu ze wszystkich akcji pana Bernsteina, pan Marek Panek, wiceprezes Zarządu Asseco Poland S.A. oznaczony w Porozumieniu jako ‘Voting Nominee’, zobowiązany jest głosować na każdym Walnym Zgromadzeniu Formula Systems zgodnie z rekomendacją Zarządu Asseco Poland S.A.

W umowie zastrzeżono również, że pełnomocnictwo dla Asseco jest ważne do czasu kiedy:

- *Pan Adam Góral jest Prezesem Zarządu lub Przewodniczącym Rady Nadzorczej Asseco, oraz*
- *Asseco Poland posiada udział wyższy niż 20% w kapitale zakładowym spółki Formula.*

W przypadku gdyby którykolwiek z opisanych wyżej warunków przestał zachodzić, Asseco Poland na mocy porozumienia jest zobligowane do udzielenia pełnomocnictwa do głosowania na WZA spółki Formula panu Guyowi Bernsteinowi z całego posiadanego przez siebie pakietu akcji.

Umowa została zawarta na okres 36 miesięcy z możliwością automatycznego przedłużenia na kolejne 12-miesięczne okresy. Umowa może zostać rozwiązana (i) w każdym momencie za obustronną zgodą, (ii) przez którąkolwiek ze stron w przypadku gdy druga strona istotnie naruszy warunki umowy i nie naprawi naruszenia w ciągu 10 dni od otrzymania wezwania do zaprzestania naruszania, (iii) przez którąkolwiek ze stron na 6 miesięcy przed upływem okresu 36 miesięcy lub okresu automatycznego wydłużenia umowy jak to opisano w zdaniu pierwszym niniejszego akapitu. Dodatkowo umowa może zostać wypowiedziana: (i) przez Pana Guya Bernsteina w przypadku wygaśnięcia pełnomocnictwa dla Spółki w związku z zaprzestaniem pełnienia funkcji przez obecnego Prezesa Zarządu Spółki, lub zaprzestaniem pełnienia przez obecnego Prezesa Zarządu Spółki funkcji Przewodniczącego Rady Nadzorczej Spółki w przypadku powołania tej osoby do składu organu nadzorczego, lub (ii) przez Jednostkę Dominującą w przypadku, gdy udział Pana Guya Bernsteina w kapitale zakładowym Formula spadnie poniżej 8%.

Dodatkowo, strony zapisały w porozumieniu prawo pierwokupu akcji dla każdej ze stron porozumienia (right of first refusal) oraz prawo przyłączenia się do transakcji zbycia przez Asseco akcji Formula dla pozostałych stron porozumienia (tag along right).

W konsekwencji Zarząd Asseco Poland S.A. uważa, że na dzień bilansowy dysponuje prawami, które są wystarczające do zapewnienia mu kontroli nad Formula Systems. W ocenie Zarządu Asseco ma bowiem praktyczną możliwość kierowania istotnymi działaniami spółki Formula w sposób jednostronny.

W swojej ocenie Zarząd uwzględnił wszystkie fakty i okoliczności, w tym zwłaszcza:

- fakt, iż sumaryczny udział procentowy w kapitale zakładowym Formula, którym Asseco dysponuje z tytułu posiadania akcji oraz podpisanego Porozumienia tj. 39,7% akcji w porównaniu z wielkością i stopniem rozproszenia pakietów akcji posiadanych przez inne podmioty jest wystarczający, by mieć praktyczną możliwość bieżącego kierowania istotnymi działaniami spółki Formula. Na wysnucie takiego wniosku złożyły się przede wszystkim następujące aspekty:

1. fakt, iż pozostałymi posiadaczami pakietów przekraczających 5% udział w kapitale zakładowym spółki Formula są wyłącznie izraelskie fundusze inwestycyjne, których strategia nie zakłada aktywnego uczestniczenia w bieżącym kierowaniu istotnymi działaniami spółek - można więc je postrzegać jako inwestorów co do zasady biernych;
2. fakt, iż Zarządowi nie wiadomo o żadnych porozumieniach umownych pomiędzy akcjonariuszami mniejszościowymi w spółce Formula;
3. fakt, iż aby przegłosować pakiet posiadany przez Asseco przynajmniej 8 funduszy musiałoby wejść w porozumienie i uzgodnić głosowania na WZA, porozumienie takie podlegałoby uprzedniemu ogłoszeniu;
4. fakt, iż frekwencja w przeciągu ostatnich lat na walnych zgromadzeniach akcjonariuszy wynosiła odpowiednio: 83,8% w roku 2018, 74% w roku 2016, 74% w roku 2015, 75% w roku 2014 oraz odpowiednio 77% i 70% na dwóch kolejnych WZA w roku 2013;
5. fakt, iż rozkład głosów podczas poprzednich WZA na przestrzeni lat 2013-2018 wskazuje, że we wszystkich głosowaniach, których nie obejmowała klauzula wyłączająca akcjonariusza większościowego z głosowania, ponad 90% wszystkich akcjonariuszy obecnych na WZA głosowało tak samo jak Asseco, w tym 99,9% akcjonariuszy mniejszościowych obecnych na WZA głosowało za powołaniem do składu Board of Directors przedstawicieli Asseco, a to właśnie BoD jest kluczowym organem odpowiedzialnym za podejmowanie istotnych decyzji w spółce, w tym także decyzji o wypłacie dywidendy;
6. fakt, iż na mocy obowiązującego w Izraelu ustawodawstwa Asseco Poland S.A. posiada status akcjonariusza kontrolującego (z ang. controlling shareholder), który według lokalnego prawa wynika z faktu, że Asseco Poland jest największym akcjonariuszem spółki i posiada więcej niż 25% udziału w jej głosach.

Biorąc pod uwagę wszystkie wymienione wyżej fakty i okoliczności Zarząd Asseco uznał, że od dnia podpisania Porozumienia z drugim największym akcjonariuszem tj. od dnia 11 października 2017 roku sprawuje kontrolę de facto nad Formula Systems S.A.

W przypadku spółek Sapiens, Magic i Matrix dyskusja o sprawowaniu kontroli sprowadza się do ustalenia, że Formula Systems (1985) Ltd. – spółka posiadająca w tych podmiotach bezpośredni udział kontrolowała je w rozumieniu MSSF 10 w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku.

Sapiens International Corporation NV

W przypadku Sapiens International Corporation NV (dalej „Sapiens”) decyzja o istnieniu kontroli w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku zgodnie z MSSF 10 została podjęta w oparciu o następujące czynniki:

1. Organy spółki Sapiens:

- decyzje na walnym zgromadzeniu podejmowane są zwykłą większością głosów obecnych na walnym zgromadzeniu;

- coroczne (zwyczajne) walne zgromadzenie akcjonariuszy podejmuje uchwały w sprawie wyboru poszczególnych dyrektorów, wybiera audytora spółki na najbliższy rok oraz zatwierdza sprawozdania spółki oraz raport z działalności dyrektorów;
- zgodnie ze statutem rada dyrektorów spółki Sapiens jest odpowiedzialna za zarządzanie bieżącą działalnością spółki i może podejmować zasadniczo wszystkie te decyzje, które nie są zarezerwowane w statucie dla akcjonariuszy, w tym m.in. decyduje o wypłacie dywidendy;
- rada dyrektorów spółki składa się z 6 członków, 4 z nich to niezależni dyrektorzy. Formula Systems konsekwentnie (w ciągu ostatnich 6 lat) ponownie wybiera do składu rady tych samych dyrektorów. Reelekcja poprzedniego składu miała miejsce również podczas walnego zgromadzenia, które odbyło się w maju 2016 roku, w czasie, kiedy Formula posiadała już mniej niż 50% w kapitale zakładowym spółki Sapiens.

2. Akcjonariat spółki Sapiens:

- akcjonariat spółki jest rozproszony, tzn. tylko jeden akcjonariusz poza spółką Formula Systems posiada ok. 5% głosów na walnym zgromadzeniu;
- nie ma dowodów na to, że między jakimikolwiek akcjonariuszami istnieje lub istniało jakiegokolwiek porozumienie co do wspólnego głosowania na walnym zgromadzeniu;
- w ciągu pięciu lat, tj. w latach 2014-2018, procent akcjonariuszy obecnych na walnych zgromadzeniach mieścił się w przedziale od 70% do 80%. Oznacza to, że aktywność akcjonariuszy jest stosunkowo umiarkowana lub niska. Biorąc pod uwagę, że Formula posiada obecnie ok. 48,08% głosów na walnym zgromadzeniu, frekwencja musiałaby być większa niż 96,2%, żeby Formula nie miała bezwzględnej większości głosów na walnym zgromadzeniu. Osiągnięcie takiej frekwencji w ocenie Zarządu wydaje się być mało prawdopodobne.

Biorąc pod uwagę powyższe informacje, w opinii Grupy, Formula Systems, pomimo braku bezwzględnej większości w kapitale zakładowym spółki Sapiens w trakcie 2018 roku, nadal ma możliwość wpływania na wybór dyrektorów spółki Sapiens, a tym samym może wpływać na kierunki rozwoju oraz bieżące działania operacyjne spółki.

Magic Software Enterprises Ltd

W przypadku spółki Magic Software Enterprises Ltd (dalej „Magic”, spółka zależna od spółki Formula Systems (1985) Ltd) decyzja o istnieniu kontroli w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 zgodnie z MSSF 10 została podjęta w oparciu o następujące czynniki:

1. Organy spółki Magic:

- decyzje na walnym zgromadzeniu podejmowane są zwykłą większością głosów obecnych na walnym zgromadzeniu;
- coroczne (zwyczajne) walne zgromadzenie akcjonariuszy podejmuje uchwały w sprawie wyboru poszczególnych dyrektorów, wybiera audytora spółki na najbliższy rok oraz zatwierdza sprawozdania spółki oraz raport z działalności dyrektorów;
- zgodnie ze statutem rada dyrektorów spółki Magic jest odpowiedzialna za zarządzanie bieżącą działalnością spółki i może podejmować zasadniczo wszystkie te decyzje, które nie są zarezerwowane w statucie dla akcjonariuszy, w tym m.in. decyduje o wypłacie dywidendy;
- rada dyrektorów spółki składa się z 5 członków, wśród których 4 z nich to niezależni dyrektorzy. Formula Systems konsekwentnie w ciągu ostatnich lat w większości przypadków ponownie wybiera do składu rady tych samych dyrektorów. Wyjątek stanowi wybór w 2018 roku pana Avi Zakaya, który to zastępuje po 9 latach służby pana Yechezkeła Zeiry.

2. Akcjonariat spółki Magic:

- akcjonariat spółki Magic może być uznany za rozproszony; poza spółką Formula, tylko 4 fundusze posiadają więcej niż 5% głosów (z tym, że pakiet udziałów żadnego z nich nie przekracza 8%);
- nie ma dowodów na to, że między jakimikolwiek akcjonariuszami istnieje lub istniało jakiegokolwiek porozumienie co do wspólnego głosowania na walnym zgromadzeniu;

- w ciągu pięciu lat, tj. w latach 2014-2018, procent akcjonariuszy obecnych na walnych zgromadzeniach nie przekraczał 70%. Oznacza to, że aktywność akcjonariuszy jest stosunkowo umiarkowana lub niska. Biorąc pod uwagę, że Formula posiada obecnie ok. 45,2% głosów na walnym zgromadzeniu, frekwencja musiałaby być większa niż 90,4%, żeby Formula nie miała bezwzględnej większości głosów na walnym zgromadzeniu. Osiągnięcie takiej frekwencji w ocenie Zarządu wydaje się być mało prawdopodobne.

Biorąc pod uwagę powyższe, w opinii Grupy, Formula Systems, pomimo braku bezwzględnej większości w kapitale zakładowym spółki Magic, nadal ma możliwość wpływania na wybór dyrektorów spółki Magic, tym samym może wpływać na kierunki rozwoju oraz bieżące działania operacyjne spółki.

Matrix IT Ltd.

W przypadku spółki Matrix IT Ltd. (dalej: Matrix IT) na dzień 31 grudnia 2018 roku udział Grupy wynosił 49,2%. Decyzja o istnieniu kontroli zgodnie z MSSF 10 została podjęta w oparciu o następujące czynniki:

1. Organy spółki Matrix IT:

- decyzje na walnym zgromadzeniu podejmowane są zwykłą większością głosów obecnych na walnym zgromadzeniu;
- coroczne (zwyczajne) walne zgromadzenie akcjonariuszy podejmuje uchwały w sprawie wyboru poszczególnych dyrektorów, wybiera audytora spółki na najbliższy rok oraz zatwierdza sprawozdania spółki oraz raport z działalności dyrektorów;
- zgodnie ze statutem rada dyrektorów spółki Matrix jest odpowiedzialna za zarządzanie bieżącą działalnością spółki i może podejmować zasadniczo wszystkie te decyzje, które nie są zarezerwowane w statucie dla akcjonariuszy, w tym m.in. decyduje o wypłacie dywidendy;
- rada dyrektorów spółki składa się z 5 członków, 3 z nich to niezależni dyrektorzy. Formula Systems konsekwentnie w ciągu ostatnich lat ponownie wybiera do składu rady tych samych dyrektorów.

2. Akcjonariat spółki Matrix IT:

- akcjonariat spółki Matrix IT może być uznany za rozproszony; poza Formułą tylko jeden z akcjonariuszy posiada więcej niż 5% głosów na walnym zgromadzeniu (9%).
- nie ma dowodów na to, że między jakimikolwiek akcjonariuszami istnieje lub istniało jakiegokolwiek porozumienie co do wspólnego głosowania na walnym zgromadzeniu;
- w ciągu pięciu lat, tj. w latach 2014-2018, procent obecnych akcjonariuszy na walnym zgromadzeniu kształtował się w przedziale od 75% do 82%. Oznacza to, że aktywność akcjonariuszy jest stosunkowo umiarkowana. Biorąc pod uwagę, że Formula posiada obecnie ok. 49,2% głosów na walnym zgromadzeniu, frekwencja musiałaby być większa niż 98,4%, żeby Formula nie miała bezwzględnej większości głosów na walnym zgromadzeniu. Osiągnięcie takiej frekwencji w ocenie Zarządu wydaje się być mało prawdopodobne.

Biorąc pod uwagę powyższe, w opinii Grupy, Formula Systems, pomimo braku bezwzględnej większości w kapitale zakładowym spółki Matrix, nadal ma możliwość wpływania na wybór dyrektorów spółki Matrix, tym samym może wpływać na kierunki rozwoju oraz bieżące działania operacyjne spółki.

Asseco Business Solutions S.A.

W przypadku spółki Asseco Business Solutions S.A. decyzja o istnieniu kontroli w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku zgodnie z MSSF 10 została podjęta w oparciu o następujące czynniki:

- decyzje na walnym zgromadzeniu podejmowane są zwykłą większością głosów obecnych na walnym zgromadzeniu;
- akcjonariat spółki jest rozproszony i poza spółką Asseco Enterprise Solutions, a.s. (spółką pośrednio zależną od Asseco Poland) istnieją tylko dwaj akcjonariusze posiadający więcej niż 5% głosów na walnym zgromadzeniu, kolejny największy akcjonariusz posiada ok. 13,5% głosów;
- nie ma dowodów na to, że między jakimikolwiek akcjonariuszami istnieje lub istniało jakiegokolwiek porozumienie co do wspólnego głosowania na walnym zgromadzeniu;
- w ciągu ostatnich pięciu lat, tj. w latach 2014-2018, procent akcjonariuszy obecnych na walnych zgromadzeniach mieścił się w przedziale od 58,8% do 76,2%. Oznacza to, że aktywność akcjonariuszy jest stosunkowo umiarkowana lub niska. Biorąc pod uwagę, że Asseco posiada obecnie 46,47% głosów

na walnym zgromadzeniu, frekwencja musiałaby być większa niż 92,9%, żeby Asseco nie miało bezwzględnej większości głosów na walnym zgromadzeniu. Osiągnięcie takiej frekwencji w ocenie Zarządu wydaje się być mało prawdopodobne.

Biorąc pod uwagę powyższe, w opinii Grupy, Asseco Poland, pomimo braku bezwzględnej większości w kapitale zakładowym spółki Asseco Business Solutions S.A. może wpływać na kierunki rozwoju oraz bieżące działania operacyjne spółki.

Tym samym w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym dane finansowe spółki Asseco Business Solutions zostały ujęte metodą pełną.

Podmioty powiązane poprzez fakt uzależnienia od finansowania

Ponadto Grupa przeprowadziła analizę swoich relacji z innymi podmiotami, które w ocenie Zarządu Asseco Poland są zależne od finansowania Spółki i doszła do wniosku, że zgodnie z MSSF 10, sprawuje na dzień 31 grudnia 2018 roku kontrolę nad spółkami Asseco Resovia S.A. oraz Gdyński Klub Koszykówki Arka S.A. Ocena została powzięta w związku z faktem, iż obie wymienione spółki są w znaczącym stopniu uzależnione od finansowania otrzymanego od Asseco Poland S.A. lub spółek z Grupy Asseco.

Tym samym w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym dane finansowe spółek: Asseco Resovia oraz Arka Gdynia zostały ujęte metodą pełną.

2.5. Stosowane zasady rachunkowości

W poniższej tabeli znajduje się zestawienie wybranych zasad rachunkowości wraz z przypisaniem do noty, w której zostały one przedstawione.

Wybrane zasady rachunkowości	Nota	Numer strony
Przychody ze sprzedaży	<u>5.1</u>	51
Koszty operacyjne	<u>5.2</u>	57
Pozostała działalność operacyjna	<u>5.3</u>	59
Przychody i koszty finansowe	<u>5.4</u>	60
Podatek dochodowy	<u>5.5</u>	61
Zysk przypadające na jedną akcję	<u>5.6</u>	64
Rzeczowe aktywa trwałe	<u>6.1</u>	66
Wartości niematerialne	<u>6.2</u>	68
Nieruchomości inwestycyjne	<u>6.3</u>	72
Wartość firmy	<u>6.4</u>	72
Testy na utratę wartości	<u>6.5</u>	82
Jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	<u>6.6</u>	87
Jednostki zależne z istotnym udziałem niekontrolującym	<u>6.7</u>	87
Pozostałe aktywa finansowe	<u>6.8</u>	89
Czynne rozliczenia międzyokresowe	<u>6.9</u>	93
Należności i aktywa z tytułu umów z klientami	<u>6.10</u>	94
Zapasy	<u>6.11</u>	98
Środki pieniężne	<u>6.12</u>	98
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	<u>6.13</u>	99
Kapitał zakładowy	<u>6.14</u>	99
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	<u>6.15</u>	100
Kredyty bankowe i emisje papierów wartościowych	<u>6.16</u>	101
Pozostałe zobowiązania finansowe	<u>6.17</u>	105
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	<u>6.18</u>	108
Zobowiązanie z tytułu umów z klientami	<u>6.19</u>	108
Rezerwy	<u>6.20</u>	109
Rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychodów	<u>6.21</u>	112

Zasady rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie uległy zmianom w stosunku do zasad, które zastosowano przy sporządzaniu rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku za wyjątkiem przyjętych nowych standardów rachunkowości tj. MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* oraz MSSF 9 *Instrumenty finansowe*.

i. MSSF 15 – zastosowanie po raz pierwszy

Grupa wdrożyła MSSF 15 z dniem 1 stycznia 2018 roku i zdecydowała się na zastosowanie zmodyfikowanej metody retrospektywnej tj. z łącznym efektem pierwszego zastosowania standardu ujętym w dniu pierwszego zastosowania.

Wybierając metodę wdrożenia Grupa zdecydowała się na rezygnację z przekształcenia danych porównywalnych. Oznacza to więc, że dane na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku zostały sporządzone w oparciu o obowiązujące dotychczas standardy: MSR 18 *Przychody*, MSR 11 *Umowy o usługę budowlaną* oraz interpretacje związane z ujmowaniem przychodów przed wejściem w życie MSSF 15.

Wyjątki praktyczne dopuszczone przez MSSF 15 zastosowane na dzień przejścia

Zgodnie z wybraną metodą wdrożenia MSSF 15, Spółka zdecydowała się na skorzystanie z praktycznego rozwiązania w stosunku do wszystkich zmian umów, które miały miejsce przed rozpoczęciem najwcześniejszego prezentowanego okresu oraz przed 1 stycznia 2018, czyli datą wdrożenia standardu w Grupie, polegającego na nieprzekształcaniu tych umów w związku z ich modyfikacjami przed datą wdrożenia.

Wpływ wdrożenia MSSF 15 na dzień 1 stycznia 2018 roku:

Wpływ wdrożenia MSSF 15 na aktywa netto na bilans otwarcia 2018 roku prezentuje tabela poniżej.

1 stycznia 2018	Korekta ujęta na bilansie otwarcia mln PLN
Aktywa	
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	(12,8)
Aktywa z tytułu umów z klientami	18,8
Zobowiązania	
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0,3
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	-
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	17,3
Rezerwy	(15,3)
Kapitał własny	
Zyski zatrzymane	(1,8)
Udziały niekontrolujące	5,5

Dokładny opis dokonanej analizy oraz wniosków z niej płynących został przedstawiony w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku, natomiast zaznaczyć należy, że w stosunku do danych prezentowanych jako szacowany efekt przeliczenia bilansu otwarcia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Asseco za rok 2017 niektóre pozycje uległy zmianie, co wynikało z ukończenia procesu wyliczenia korekty bilansu otwarcia w Grupie Sapiens.

Tabela powyżej kwantyfikuje wpływ dokonanej w Grupie analizy, a efekty liczbowe na przeliczeniu pozycji bilansowych wynikają w głównej mierze z dwóch powodów. Po pierwsze, na moment wdrożenia MSSF 15 Grupa, na bazie dokonanej analizy swoich zobowiązań gwarancyjnych doszła do wniosku, że znacząca część gwarancji, do których świadczenia jest zobligowana, ma charakter gwarancji ponadstandardowej. Oznacza to, że w rozumieniu MSSF 15, świadczona jest usługa, do której należy alokować cenę transakcyjną proporcjonalnie do jednostkowych cen sprzedaży. Wskutek takiej analizy część kwoty, która na dzień 31 grudnia 2017 roku stanowiła saldo rezerwy na naprawy gwarancyjne została odpowiednio przeliczona i przeklasyfikowana na saldo zobowiązań z tytułu umów z klientami (rozliczeń międzyokresowych przychodów), a w przyszłości będzie ujmowana w przychody w momencie świadczenia usługi gwarancyjnej dla klienta.

Drugą istotną zmianą, która wynikała z wdrożenia standardu, była zmiana podejścia do sprzedawanych odrębnie licencji. Co do zasady Grupa doszła do wniosku, że sprzedawane przez nią licencje mają charakter licencji z prawem do korzystania z własności intelektualnej w stanie, w jakim istnieje ona w momencie jej udzielenia. W konsekwencji powzięcia takiego wniosku przychody z licencji udzielanych na czas określony, które dotychczas ujmowane były przez okres trwania licencji, a które dotyczyły licencji w rozumieniu standardu niespełniających definicji licencji z prawem do dostępu, zostały jednorazowo rozpoznane w zyskach zatrzymanych. Stało się tak, ponieważ, zgodnie z ustaleniami Grupy, kontrola nad tymi licencjami została klientom przekazana przed końcem 2017 roku i na gruncie nowych przepisów to właśnie wówczas powinien być rozliczony przychód. Takie rozliczenie licencji dotyczyło głównie Grupy Sapiens, dlatego znaczna część efektów tego przeliczenia dotyczy salda udziałów niekontrolujących.

Dodatkowo na dzień 1 stycznia 2018 roku zastosowano również zmianę w zakresie klasyfikacji należności. Pozycje ujmowane na dzień 31 grudnia 2017 jako należności z tytułu wyceny długoterminowych kontraktów IT uznano za pozycje niespełniające definicji należności w rozumieniu MSSF 15, ponieważ mimo spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia prawo do wynagrodzenia zależy w ich przypadku od spełnienia warunków innych niż tylko upływ czasu. W związku z powyższym należności z wyceny kontraktów IT zostały z dniem 1 stycznia 2018 przeklasyfikowane do pozycji Aktywa z tytułu umów z klientami. Analogiczne podejście zastosowano do pozycji zobowiązań i rozliczeń międzyokresowych przychodów prezentowanych na dzień 31 grudnia 2017 roku, które zgodnie z MSSF 15 w uzasadnionych przypadkach przeklasyfikowano z dniem 1 stycznia 2018 roku do pozycji zobowiązań z tytułu umów.

	Stan na 31 grudnia 2017 (MSR 18 i MSR 11) mln PLN	Zmiana z tytułu zastosowania MSSF 15 mln PLN	Stan na 1 stycznia 2018 (MSSF 15) mln PLN
Aktywa			
Należności z tytułu dostaw i usług	2 382,1 *	(197,8)	2 184,3
Aktywa tytułu z umów z klientami	-	197,8	197,8
Zobowiązania			
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	-	400,6	400,6
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	863,5	(29,4)	834,1
Rozliczenie międzyokresowe przychodów	436,8	(371,2)	65,6

*Kwota 2 382,1 mln na dzień 31 grudnia 2017 roku uwzględnia zarówno należności z tytułu dostaw i usług zaprezentowane w aktywach obrotowych w kwocie 2 372,1 mln PLN jak i wartości ujęte w aktywach trwałych w kwocie 10,0 mln PLN.

Wpływ wdrożenia MSSF 15 na bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia 2018 roku:

Ze względu na fakt, iż Grupa zastosowała zmodyfikowane podejście retrospektywne z łącznym efektem pierwszego zastosowania MSSF 15 ujętym w dniu 1 stycznia 2018 roku, w tabeli poniżej zaprezentowano porównanie wybranych pozycji z niniejszego skonsolidowanego bilansu na dzień 31 grudnia 2018 roku z odpowiednimi pozycjami z bilansu na ten sam dzień sporządzonym zgodnie z zasadami obowiązującymi przed wdrożeniem w Grupie MSSF 15 tj. zgodnie z MSR 18, MSR 11 i obowiązującymi do nich interpretacjami. Analogicznie ujawniono również w tabeli poniżej wpływ zmiany standardów na wartość przychodów i poszczególne poziomy wyniku za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku.

	Stan na 31 grudnia 2018 (zgodnie z MSSF 15) mln PLN	Odwrocenie korekty ujętej w bilansie otwarcia z tytułu MSSF 15 mln PLN	Korekta z tytułu zastosowania MSSF 15 w bieżącym okresie mln PLN	Kwoty bez zastosowania MSSF 15 (wyliczone zgodnie ze starymi przepisami, tj. MSR 11 i MSR 18) mln PLN
Aktywa	2 666,6	(6,0)	(17,3)	2 643,3
Należności z tytułu dostaw i usług	2 452,3	12,8	178,2	2 643,3
Aktywa z tytułu umów z klientami	214,3	(18,8)	(195,5)	-
Zobowiązania	1 948,4	(2,3)	(3,0)	1 943,1

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	411,8	(0,3)	1,1	412,6
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	945,7	-	455,7	1 401,4
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	483,4	(17,3)	(466,1)	-
Rezerwy	107,5	15,3	6,3	129,1
Wpływ netto na kapitał własny, w tym:	3 557,5	(3,7)	(14,3)	3 539,5
Zyski zatrzymane	1 611,9	1,8	0,6	1 614,3
Inne pozycje kapitału – Udziały niekontrolujące	1 945,6	(5,5)	(14,9)	1 925,2

	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2018	Korekta z tytułu zastosowania MSSF 15 w bieżącym okresie	Kwoty bez zastosowania MSSF 15 (wyliczone zgodnie ze starymi przepisami, tj. MSR 11 i MSR 18)
Przychody ze sprzedaży	9 328,6	(10,4)	9 318,2
Koszt własny sprzedaży	(7 334,6)	(3,6)	(7 338,2)
Odpis z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	(4,8)	-	(4,8)
Zysk brutto ze sprzedaży	1 989,2	(14,0)	1 975,2
Koszty sprzedaży	(503,9)	(0,2)	(504,1)
Koszty ogólnego zarządu	(676,1)	-	(676,1)
Zysk netto ze sprzedaży	809,2	(14,2)	795,0
Zysk z działalności operacyjnej	796,8	(14,2)	782,6
Wynik na działalności finansowej	(22,5)	-	(22,5)
Odpisz tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	(0,3)	-	(0,3)
Zysk brutto	774,0	(14,2)	759,8
Podatek dochodowy (bieżące i odroczone obciążenie podatkowe)	(182,3)	(0,1)	(182,4)
Udziały w wynikach jednostek stowarzyszonych	2,0	-	2,0
Zysk netto za okres sprawozdawczy, w tym przypadający:	593,7	(14,3)	579,4
Akcjonariuszom jednostki dominującej	333,3	0,6	333,9
Udziałom niekontrolującym	260,4	(14,9)	245,5

ii. *MSSF 9 – zastosowanie po raz pierwszy*

Grupa wdrożyła MSSF 9 z dniem 1 stycznia 2018 roku bez korygowania danych porównawczych, co oznacza, że dane za rok 2017 oraz 2018 nie są ze sobą porównywalne, ponieważ zostały sporządzone przy zastosowaniu różnych zasad rachunkowości, które zostały opisane w notach. Korekty związane z dostosowaniem do MSSF 9 zostały przeprowadzone na dzień 1 stycznia 2018 roku i polegały wyłącznie na reklasyfikacjach aktywów i zobowiązań finansowych zgodnie z podziałem narzuconym przez MSSF 9. Grupa nie stwierdziła konieczności uwzględniania jakiegokolwiek wpływu na zyski zatrzymane w związku z zastosowaniem nowego standardu. Dane zaprezentowane na dzień 31 grudnia 2017 zostały sporządzone w oparciu o MSR 39.

▪ **Aktywa finansowe**

Od 1 stycznia 2018 Spółka kwalifikuje aktywa finansowe do jednej z trzech kategorii określonych w MSSF 9:

- ✓ *wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite*

- ✓ wyceniane w zamortyzowanym koszcie
- ✓ wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Poniższa tabela prezentuje wpływ zastosowania MSSF 9 na zmianę klasyfikacji aktywów finansowych na dzień 1 stycznia 2018 roku:

	31 grudnia 2017 roku			1 stycznia 2018 roku		
	Wycena wg zamortyzowanego kosztu	MSR 39		Wycena wg zamortyzowanego kosztu	MSSF 9	
		Aktywa finansowe			Wycena według wartości godziwej rozliczanej przez:	
		Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy mln PLN	Dostępne do sprzedaży		Wynik finansowy	Pozostałe całkowite dochody
					mln PLN	
Pożyczki, w tym:						
udzielone podmiotom powiązanym	17,5	-	-	17,5	-	-
udzielone pracownikom	3,7	-	-	3,7	-	-
udzielone pozostałym podmiotom	139,9	-	-	139,9	-	-
lokaty terminowe	19,8	-	-	19,8	-	-
	180,9	-	-	180,9	-	-
Aktywa finansowe, w tym:						
kontrakty forward na waluty EUR i USD	-	13,8	-	-	13,8	-
obligacje korporacyjne (notowane na aktywnym rynku)	-	4,2	45,0	-	4,2	45,0
obligacje skarbowe	-	-	-	-	-	-
akcje spółek notowanych na aktywnym rynku	-	0,2	1,1	-	1,3	-
akcje i udziały w spółkach nienotowanych	-	-	9,5	-	-	9,5
pozostałe aktywa	-	8,4	-	-	8,4	-
	-	26,6	55,6	-	27,7	54,5
Razem	180,9	26,6	55,6	180,9	27,7	54,5

MSSF 9 poza opisaną zmianą w klasyfikacji wprowadza także nową koncepcję szacowania odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych. Model strat poniesionych wynikający z MSR 39 zostaje zastąpiony modelem bazującym na stratach oczekiwanych.

W konsekwencji od dnia 1 stycznia 2018 roku Grupa do szacowania odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych stosuje następujące podejścia:

- *podejście ogólne,*
- *podejście uproszczone.*

Grupa stosuje podejście ogólne do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite oraz do aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie, z wyjątkiem należności z tytułu dostaw i usług.

W przypadku należności z tytułu dostaw i usług, Grupa stosuje uproszczone podejście – polegające na zastosowaniu macierzy rezerw opracowanej na podstawie danych historycznych dotyczących spłat należności przez kontrahentów. W związku z charakterem należności z tytułu dostaw i usług i aktywów z tytułu umów z klientami, odpis z tytułu utraty wartości należności z tytułu dostaw i usług i aktywów z tytułu umów z klientami mimo wprowadzenia przewidzianych standardem zmian pozostał na poziomie zbliżonym do wartości odpisu wyliczonego według zasad obowiązujących przed dniem 1 stycznia 2018 roku i w konsekwencji nie ujęto korekty na zyskach zatrzymanych Grupy w związku z wdrożeniem MSSF 9.

W poniższej tabeli zostało przedstawione porównanie klasyfikacji instrumentów finansowych posiadanych przez Grupę na dzień 31 grudnia 2018 roku zgodnie z nowo zastosowanym MSSF 9 oraz z klasyfikacją zgodną z MSR 39, gdyby standard ten obowiązywał na dzień 31 grudnia 2018 roku:

	31 grudnia 2018 roku			31 grudnia 2018 roku		
	Wycena wg zamortyzowanego kosztu	MSR 39		Wycena wg zamortyzowanego kosztu	MSSF 9	
		Aktywa finansowe			Wartość godziwa rozliczana przez:	
		Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy mln PLN	Dostępne do sprzedaży		Wynik finansowy	Pozostałe całkowite dochody
					mln PLN	
Pożyczki, w tym:						
udzielone podmiotom powiązanym	19,7	-	-	19,7	-	-
udzielone pracownikom	2,9	-	-	2,9	-	-
udzielone pozostałym podmiotom	120,8	-	-	120,8	-	-
lokaty terminowe	81,4	-	-	81,4	-	-
	224,8	-	-	224,8	-	-
Aktywa finansowe, w tym:						
kontrakty forward na waluty EUR i USD	-	4,2	-	-	4,2	-
obligacje korporacyjne (notowane na aktywnym rynku)	-	4,3	32,9	-	4,3	32,9
weksle	3,2	-	-	3,2	-	-
pozostałe instrumenty dłużne	4,9	-	-	4,9	-	-
akcje spółek notowanych na aktywnym rynku	-	-	0,8	-	0,8	-
akcje i udziały w spółkach nienotowanych	-	-	29,0	-	-	29,0
pozostałe aktywa	-	10,3	-	-	10,3	-
	8,0	18,9	62,7	8,0	19,7	61,9
Razem	232,8	18,9	62,7	232,8	19,7	61,9

iii. *Pozostałe zmiany w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej obowiązujące od dnia 1 stycznia 2018 roku*

- Interpretacja KIMSF 22 Transakcje w walucie obcej oraz wynagrodzenie wypłacane lub otrzymywane z góry

Interpretacja wyjaśnia, że dniem zawarcia transakcji do celów ustalenia kursu wymiany, który ma zostać zastosowany w momencie początkowego ujęcia powiązanego składnika aktywów, wydatku lub dochodu (lub ich części), jest dzień, w którym jednostka początkowo ujmuje niepieniężny składnik aktywów lub niepieniężne zobowiązanie wynikające z wypłacenia lub otrzymania wynagrodzenia z góry. Jeżeli istnieje wiele przypadków wypłacenia lub otrzymania płatności z góry, wówczas jednostka określa dzień zawarcia transakcji w odniesieniu do każdego przypadku wypłacenia lub otrzymania płatności z góry. Interpretacja nie ma istotnego wpływu na niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.

- Zmiany do MSR 40 *Przeniesienia nieruchomości inwestycyjnych*

Zmiany precyzują, kiedy jednostka dokonuje przeniesienia nieruchomości, w tym nieruchomości w budowie, do lub z nieruchomości inwestycyjnych. Zmiany wyjaśniają, że zmiana sposobu użytkowania następuje, w przypadku, gdy dana nieruchomość spełnia lub przestaje spełniać definicję nieruchomości inwestycyjnej oraz istnieją dowody świadczące o zmianie sposobu użytkowania. Sama tylko zmiana intencji kierownictwa w odniesieniu do sposobu użytkowania nie stanowi dowodu świadczącego o zmianie sposobu użytkowania. Zmiany nie mają istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.

- **Zmiany do MSSF 2 *Klasyfikacja i wycena transakcji płatności w formie akcji***

Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) opublikowała zmiany do MSSF 2 *Płatności w formie akcji* celem wyjaśnienia następujących obszarów: uwzględnienie warunków nabycia uprawnień i warunków innych niż warunki nabycia uprawnień w wycenie transakcji płatności w formie akcji rozliczanej w środkach pieniężnych, ujmowanie transakcji płatności w formie akcji charakteryzującej się rozliczeniem netto zobowiązań z tytułu podatku u źródła, ujmowanie modyfikacji transakcji płatności w formie akcji, która zmienia jej klasyfikację z rozliczanej w środkach pieniężnych na rozliczaną w instrumentach kapitałowych. Zmiany nie mają istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.

- **Zmiany do MSSF 4 *Zastosowanie MSSF 9 Instrumenty finansowe z MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe***

Zmiany umożliwiają jednostkom, które prowadzą działalność ubezpieczeniową, odroczenie daty wejścia w życie MSSF 9 do dnia 1 stycznia 2021 roku. Skutkiem takiego odroczenia jest, że zainteresowane jednostki mogą dalej sporządzać sprawozdania finansowe zgodnie z obowiązującym standardem, tj. MSR 39. Te zmiany nie dotyczą Grupy.

- **Zmiany do MSR 28 *Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach* będące częścią *Zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016***

Zmiany precyzują, że jednostka, która jest organizacją zarządzającą kapitałem wysokiego ryzyka, funduszem wzajemnym, funduszem powierniczym lub inną podobną jednostką, w tym związanym z inwestycjami funduszem ubezpieczeniowym może zdecydować się na wycenę inwestycji w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu według wartości godziwej przez wynik finansowy zgodnie z MSSF 9. Jednostka dokonuje wyboru odrębnie dla każdej jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia, w momencie początkowego ujęcia jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia. Jeżeli jednostka, która sama nie jest jednostką inwestycyjną, posiada udział w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu, które są jednostkami inwestycyjnymi, jednostka ta może, stosując metodę praw własności, zdecydować się na utrzymanie wyceny według wartości godziwej stosowaną przez tę jednostkę stowarzyszoną lub to wspólne przedsięwzięcie, będące jednostkami inwestycyjnymi, w odniesieniu do udziałów jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia, będących jednostkami inwestycyjnymi, w jednostkach zależnych. Wyboru tego dokonuje się odrębnie dla każdej jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia inwestycyjnego w dniu a) początkowego ujęcia tej jednostki stowarzyszonej lub tego wspólnego przedsięwzięcia, będących jednostkami inwestycyjnymi; b) w którym ta jednostka stowarzyszona lub to wspólne przedsięwzięcie stają się jednostką inwestycyjną; c) w którym ta jednostka stowarzyszona lub to wspólne przedsięwzięcie, będące jednostkami inwestycyjnymi, stają się jednostką dominującą. Zmiany nie mają istotnego wpływu na niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.

- **Zmiany do MSSF 1 *Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy* będące częścią *Zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016***

Krótkoterminowe zwolnienia ze stosowania innych MSSF zawarte w paragrafach E3-E7 MSSF 1 zostały usunięte. Zmiany nie mają istotnego wpływu na niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie.

2.6. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 14 Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe (opublikowano dnia 30 stycznia 2014 roku) – zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej proces zatwierdzania standardu w wersji wstępnej nie zostanie zainicjowany przed ukazaniem się standardu w wersji ostatecznej - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później;
- Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem (opublikowano dnia 11 września 2014 roku) –

- prace prowadzące do zatwierdzenia niniejszych zmian zostały przez UE odłożone bezterminowo - termin wejścia w życie został odroczony przez RMSR na czas nieokreślony;
- MSSF 16 Leasing (opublikowano dnia 13 stycznia 2016 roku) - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później;
 - MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe (opublikowano dnia 18 maja 2017 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2021 roku lub później;
 - KIMSF 23 Niepewność związana z ujmowaniem podatku dochodowego (opublikowano dnia 7 czerwca 2017 roku) - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później;
 - Zmiany do MSSF 9 Wcześniejsze spłaty z ujemną rekompensatą (opublikowano dnia 12 października 2017 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później;
 - Zmiany do MSR 28 Udziały długoterminowe w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach (opublikowano dnia 12 października 2017 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później;
 - Zmiany do MSR 19 Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie programu (opublikowano dnia 7 lutego 2018 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później;
 - Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2015-2017 (opublikowano dnia 12 grudnia 2017 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później;
 - Zmiany do Odniesień do Założeń Konceptyjnych zawartych w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej (opublikowano dnia 29 marca 2018 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub później;
 - Zmiana do MSSF 3 Połączenia jednostek (opublikowano dnia 22 października 2018 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzona przez UE – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub później;
 - Zmiany do MSR 1 i MSR 8: Definicja istotności (opublikowano dnia 31 października 2018 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub później.

Daty wejścia w życie są datami wynikającymi z treści standardów ogłoszonych przez Radę ds. Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej. Daty stosowania standardów w Unii Europejskiej mogą różnić się od dat stosowania wynikających z treści standardów i są ogłaszane w momencie zatwierdzenia do stosowania przez Unię Europejską.

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie.

Grupa jest w trakcie analizy, jaki wpływ powyższe zmiany będą miały na jej sprawozdania finansowe.

MSSF 16 Leasing

MSSF 16 Leasing obowiązuje dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku. Standard wprowadza jeden model ujęcia leasingu w księgach rachunkowych leasingobiorcy - w ogólności MSSF 16 zakłada ujęcie wszystkich umów leasingu w modelu podobnym do modelu ujęcia leasingu finansowego zgodnie z MSR 17. Nowy standard zastępuje dotychczas obowiązujący standard MSR 17 oraz interpretacje KIMSF 4, SKI 15 oraz SKI 27. Grupa zastosuje nowy standard zgodnie z wymaganą datą wejścia w życie.

Zgodnie z MSSF 16 umowa jest leasingiem lub zawiera leasing, jeżeli przekazuje prawo do kontroli zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres czasu w zamian za wynagrodzenie.

Grupa planuje zastosować MSSF 16 retrospektywnie z odniesieniem skumulowanego efektu pierwszego zastosowania niniejszego standardu jako korektę bilansu otwarcia zysków zatrzymanych na dzień 1 stycznia 2019 roku. Zgodnie z paragrafem C8(b) MSSF 16 Grupa w odniesieniu do poszczególnych umów leasingowych

wyceniać będzie składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania albo w wartości bilansowej, tak jakby MSSF 16 był stosowany od daty rozpoczęcia umowy lub w kwocie równej odpowiednio wyliczonemu zobowiązaniu z tytułu leasingu na dzień pierwszego zastosowania standardu, czyli na 1 stycznia 2019 roku.

Na dzień przejścia na MSSF 16 Grupa ujmuje składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązania z tytułu leasingu.

W Grupie Asseco występują zarówno umowy, które zgodnie z MSR 17 klasyfikowane są jako leasing operacyjny (zobowiązania z tych umów ujawnione zostały w nocie 9.1 dotyczącej zobowiązań pozabilansowych) jak i umowy klasyfikowane jako leasing finansowy (odpowiednie ujawnienie znajduje się w nocie 6.15.) a także umowy prawa wieczystego użytkowania gruntów. Największy wpływ na prezentowane w niniejszym sprawozdaniu finansowym dane będzie miało przeliczenie umów, które do dnia 31 grudnia 2018 uznawane były za leasing operacyjny – będą to przede wszystkim umowy najmu nieruchomości biurowych oraz odpowiednie przeliczenie umów prawa wieczystego użytkowania gruntów, które uznane zostały za spełniające definicję leasingu w rozumieniu MSSF 16. Grupa nie przeliczy umów najmu sprzętu IT, dla tych umów, w których jednostkową wartość wynajmowanego sprzętu uznano za niskocenną. Do przeliczenia umów Grupa wykorzystywać będzie krańcową stopę pożyczkową obliczoną jako suma marży kredytu inwestycyjnego odpowiednio zabezpieczonego na wynajmowanym aktywie oraz stopy kwotowanej dla instrumentów IRS lub kwoty oprocentowania obligacji dla waluty, w której zawarta jest umowa leasingu. Zarówno marża jak i stopa IRS/oprocentowanie obligacji dobrane zostały tak, aby odpowiadały okresom leasingu.

Wyjątki praktyczne zastosowane w Grupie na moment wdrożenia MSSF 16

Stosując niniejszy standard retrospektywnie Grupa skorzysta z poniższych zwolnień:

- Grupa nie stosuje niniejszego standardu do umów, które wcześniej nie zostały zidentyfikowane jako umowy zawierające leasing zgodnie z MSR 17 oraz KIMSF 4,
- Grupa stosuje jednolitą stopę dyskontową do portfela leasingów o podobnym charakterze (tj. umów na podobny okres, zawartych w tej samej walucie i dla tego samego typu przedmiotu leasingu),
- Umowy leasingu operacyjnego, z pozostałym okresem leasingu krótszym niż 12 miesięcy na dzień 1 stycznia 2019 roku potraktowane zostaną jako leasing krótkoterminowy i tym samym ujęcie tych umów nie ulegnie zmianie,
- Umowy leasingu operacyjnego, w przypadku których bazowy składnik aktywów ma niską wartość (np. wyposażenie biurowe) nie zostaną przeliczone i ich ujęcie nie ulegnie zmianie,
- Grupa wykorzysta wiedzę zdobyta po fakcie w określaniu okresu leasingu (na przykład, jeżeli umowa przewiduje opcję przedłużenia umowy lub jej wypowiedzenia),
- Grupa wykluczy początkowe koszty bezpośrednie z wyceny składnika aktywa z tytułu prawa do użytkowania w dniu pierwszego zastosowania,
- Grupa nie wydzieli elementów leasingowych i nieleasingowych.

W przypadkach zaś, kiedy Grupa jest leasingodawcą wpływ na sprawozdanie nie będzie istotny.

W poniższej tabeli zaprezentowano oczekiwany wpływ na kapitał własny Grupy z wdrożenia MSSF 16 na dzień 1 stycznia 2019 roku:

Oczekiwany wpływ MSSF 16 na bilans Grupy	31 grudnia 2018 mln PLN
Aktywa	533,5
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	501,7
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	31,8
Zobowiązania	555,7
Zobowiązania z tytułu leasingu	526,8
- długoterminowe	401,1
- krótkoterminowe	125,7
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	28,9

Wpływ netto na kapitał własny, w tym:	(22,2)
Zyski zatrzymane	(14,1)
Udziały niekontrolujące	(8,1)

Jak wspomniano wyżej, powyższy wpływ związany jest z faktem, iż Grupa wynajmuje powierzchnie biurowe, które dotychczas ujmowane były jako leasing operacyjny zgodnie z MSR 17. W związku z faktem, iż prawie wszystkie umowy najmu zawarte są na okresy dłuższe niż 12 miesięcy Grupa dokonała odpowiedniego przeliczenia i przeklasyfikowała zobowiązań dotychczas ujawnianych jako zobowiązania pozabilansowe oraz zobowiązań wynikających z umów wieczystego użytkowania gruntów na zobowiązania z tytułu leasingu przy użyciu krańcowej stopy pożyczkowej. Wpływ na zyski zatrzymane wynika z faktu przeliczenia części umów tak jakby MSSF 16 obowiązywał od momentu ich zawarcia, co jest równoznaczne z ujęciem naliczonych w latach poprzednich kosztów odsetkowych oraz wartości amortyzacji do dnia 1 stycznia 2019 roku na saldzie zysków zatrzymanych.

W tabeli poniżej Grupa zaprezentowała uzgodnienie zobowiązania z tytułu leasingu wynikającego z MSR 17 na dzień 31 grudnia 2018 roku, a zobowiązaniem oszacowanym na dzień 1 stycznia 2019 roku zgodnie z MSSF 16:

	Zobowiązania z tytułu leasingu <i>mln PLN</i>
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego na dzień 31 grudnia 2018 roku (MSR17)	61,0
Zobowiązania (i ich zmiany) nieujęte na bilansie na dzień 31 grudnia 2018 roku, w tym:	526,8
Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego na dzień 31 grudnia 2018 roku (MSR 17)	444,6
Wartość dyskonta przy zastosowaniu krańcowej stopy pożyczkowej i zmiana osądu Grupy w stosunku do opcji przedłużenia lub wypowiedzenia umów najmu sklasyfikowanych uprzednio jako leasing operacyjny	59,3
Zobowiązanie z tytułu umów prawa wieczystego użytkowania gruntów ujęte po raz pierwszy na bilansie na dzień 1 stycznia 2019 roku	36,0
Leasing krótkoterminowy (wyjątek praktyczny skutkujący brakiem ujęcia zobowiązania na dzień 1 stycznia 2019 roku)	(33,7)
Leasing aktywów o niskiej wartości	(0,1)
Umowy sklasyfikowane jako usługi	(0,8)
Korekta wynikająca ze zmiany indeksu lub stopy procentowej wpływających na zmienne płatności z tytułu leasingu	21,5
Wartość zobowiązania z tytułu leasingu na dzień 1 stycznia 2019 roku	587,8

2.7. Zmiany stosowanych zasad prezentacji

W związku ze zmianami struktury organizacyjnej Grupy Asseco, które zostały w szczególności opisane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku przekazany do publicznej wiadomości w dniu 19 marca 2018 roku, a które dotyczyły przeniesienia do odrębnej struktury (Asseco International) spółek z Grupy Asseco, których działalność skupia się na rynkach międzynarodowych (poza spółkami z Grupy Formula), w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku dokonano zmiany prezentacji segmentów operacyjnych. Zmiana polegała na ujęciu w ramach nowego segmentu (Segment Asseco International) danych pochodzących ze spółek ujmowanych dotychczas w ramach segmentów: Rynek południowo-wschodniej Europy, Rynek środkowoeuropejski, Rynek zachodnioeuropejski oraz Rynek wschodnioeuropejski. Dodatkowo z Rynku polskiego, w ślad za zmianą w strukturze organizacyjnej, wydzielono spółkę Asseco Business Solutions oraz spółkę Asseco Software Nigeria. Obie te spółki są obecnie prezentowane w ramach segmentu Asseco International. Powyższa zmiana jest wynikiem zmian planów Zarządu Grupy, co do sposobu zorganizowania zagranicznej działalności i potrzeby konsolidacji tejże działalności w ramach jednego wydzielonego organizacyjnie podmiotu, za którego działalność odpowiedzialność powierzono Zarządowi Asseco

International, a.s. Od początku roku 2018 to właśnie wyniki całego tego segmentu podlegają regularnemu przeglądowi przez głównego decydenta operacyjnego Grupy i to one będą stanowiły podstawę do oceny wyników działalności segmentu i do podjęcia decyzji o zasobach do niego alokowanych.

Poza opisanymi powyżej, w okresie sprawozdawczym nie dokonano innych zmian w zakresie stosowanych zasadach prezentacji.

2.8. Korekta błędu

W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły zdarzenia skutkujące koniecznością dokonania korekty błędu.

2.9. Zmiany danych porównywalnych

a. Zmiany dotyczące segmentów działalności

W konsekwencji opisanej powyżej zmiany prezentacji segmentów operacyjnych, w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Asseco, dokonano wymaganego MSSF-em 8 przekształcenia danych porównywalnych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku, co w szczegółach zaprezentowano w tabeli poniżej.

Segmenty za okres porównywalny przed zmianą zasad prezentacji:

12 miesięcy do 31 grudnia 2017	Rynek polski	Rynek środkowo- europejski	Rynek południowo- wschodniej Europy	Rynek izraelski	Rynek zachodnio- europejski	Rynek wschodnio- europejski	Eliminacje	Razem
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN		
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	1 550,2	791,8	570,3	4 265,3	635,6	17,3		7 830,5
Sprzedaż pomiędzy segmentami	8,9	1,6	0,6	27,6	2,6	0,1	(41,4)	-
Zysk/strata z działalności operacyjnej segmentu	213,4	70,4	65,9	185,3	52,0	(1,0)	(1,2)	584,8
Przychody z tytułu odsetek ¹⁾	5,5	0,8	1,6	6,1	3,7	0,1	-	17,8
Koszty z tytułu odsetek ²⁾	(9,7)	(0,3)	(1,1)	(32,3)	(0,5)	(0,2)	-	(44,1)
Podatek dochodowy	(37,5)	(18,9)	(12,7)	(70,6)	(9,4)	27,1⁵⁾	-	(122,0)
Pozycje niepieniężne:								
Amortyzacja	(93,7)	(20,7)	(40,6)	(169,9)	(14,1)	(1,2)	3,1	(337,1)
Odpis z tytułu utraty wartości aktywów segmentu	(81,8)	1,1	(9,5)	(4,0)	(19,2)	(3,2)	-	(116,6)
w tym odpis wartości firmy	(81,0)	-	-	-	(15,9)	(3,2)	-	(100,1)
Udział w wynikach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	(1,1)	0,8	-	3,4	-	(40,8)	-	(37,7)
Zysk/strata netto segmentu przypisany Akcjonariuszom Jednostki Dominującej	28,2	55,2	28,7	405,5⁴⁾	9,2	(59,3)⁶⁾	(0,9)	466,6
Środki pieniężne z działalności operacyjnej ³⁾	213,8	89,8	106,6	382,9	68,9	(0,2)	1,3	863,1
Wartość firmy na dzień 31 grudnia 2017 roku	2 502,7	450,4	502,5	3 935,2	128,1	-	-	7 518,9

¹⁾ Przychody odsetkowe od pożyczek udzielonych, papierów dłużnych, leasingu finansowego, należności handlowych oraz depozytów bankowych

²⁾ Koszty odsetkowe od kredytów, pożyczek, papierów dłużnych, leasingu finansowego oraz zobowiązań handlowych

³⁾ Środki pieniężne z działalności operacyjnej przed zapłaconym podatkiem dochodowym

⁴⁾ Kwota zawiera wynik na dekonsolidacji Grupy Formula oraz wynik na przeszacowaniu do wartości godziwej pakietu akcji Formula Systems (1985)

⁵⁾ Dodatnia wartość wynika głównie z faktu podatkowej realizacji straty na sprzedaży akcji R-Style Softlab

⁶⁾ W kwocie ujęto odpis wartości należności z tytułu sprzedaży akcji w spółce R-Style Softlab

Segmenty za okres porównywalny po zmianie zasad prezentacji oraz po przekształceniu:

12 miesięcy do 31 grudnia 2017	Segment Asseco Poland mln PLN	Segment Asseco International mln PLN	Segment Formula Systems mln PLN	Eliminacje mln PLN	Razem mln PLN
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	1 336,6	2 227,4	4 265,3	-	7 829,3
<i>Sprzedaż pomiędzy segmentami</i>	9,1	5,5	27,6	(42,2)	-
Zysk/strata netto z działalności operacyjnej segmentu	152,5	248,8	185,3	(1,8)	584,8
Przychody z tytułu odsetek ¹⁾	4,6	7,2	6,1	-	17,9
Koszty z tytułu odsetek ²⁾	(9,3)	(2,0)	(32,3)	(0,6)	(44,2)
Podatek dochodowy	(25,5)	(25,9)	(70,6)	-	(122,0)
Pozycje niepieniężne:					
Amortyzacja (dz.operacyjna i poz.operacyjna)	(79,7)	(90,6)	(169,9)	3,1	(337,1)
<i>w tym amortyzacja wartości niematerialnych rozpoznanych w wyniku procesu alokacji ceny nabycia (PPA)</i>	(18,0)	(7,7)	(114,0)	-	(139,7)
Koszty transakcji z pracownikami rozliczanych w formie instrumentów kapitałowych	-	(1,2)	(17,6)	-	(18,8)
Odpis z tytułu utraty wartości aktywów segmentu	(80,5)	(32,1)	(4,0)	-	(116,6)
Udział w wynikach jednostek stowarzyszonych i współzależnych	(1,1)	(40,0)	3,4	-	(37,7)
Zysk/strata netto segmentu przypisany Jednostce Dominującej	7,1	55,7	405,5	(1,7)	466,6
Środki pieniężne z działalności operacyjnej ³⁾	137,4	341,6	382,9	1,2	863,1
Wartość firmy (na dzień 31 grudnia 2017 po przekształceniu)	2 254,4	1 327,2	435,4	-	4 017,0

¹⁾ Przychody odsetkowe od pożyczek udzielonych, papierów dłużnych, leasingu finansowego, należności handlowych oraz depozytów bankowych

²⁾ Koszty odsetkowe od kredytów, pożyczek, papierów dłużnych, leasingu finansowego oraz zobowiązań handlowych

³⁾ Środki pieniężne z działalności operacyjnej przed zapłaconym podatkiem dochodowym

b. Zmiany wynikające z zakończenia procesu alokacji ceny nabycia

W 2018 roku Grupa zakończyła proces alokacji ceny nabycia Grupy Formula oraz Grupy CEIT (segment Asseco International). W wyniku tego procesu zmianie uległy niektóre pozycje aktywów i zobowiązań na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz rachunku wyników za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2017 roku, co wiązało się z koniecznością przekształcenia tych danych. Szczegółowe informacje o nabytych aktywach i zobowiązaniach zostały przedstawione w punkcie 6.4. not objaśniających do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W tabeli poniżej zaprezentowano wpływ powyższych zmian na dane porównywalne.

Przekształcenie danych porównywalnych na dzień 31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2017 roku mln PLN	Zakończenie procesu alokacji ceny nabycia grupy Formula mln PLN	Zakończenie procesu alokacji ceny nabycia grupy CEIT	31 grudnia 2017 roku (przekształcone) mln PLN
Aktywa trwałe	11 013,1	(3 526,2)	2,7	7 489,6
Rzeczowe aktywa trwałe	849,1	-	1,1	850,2
Wartości niematerialne	2 105,9	(26,4)	3,7	2 083,2
Nieruchomości inwestycyjne	19,7	-	-	19,7
Wartość firmy	7 518,9	(3 499,8)	(2,1)	4 017,0
Inwestycje wyceniane metodą praw własności	100,5	-	-	100,5
Należności długoterminowe	108,3	-	-	108,3

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	87,1	-	-	87,1
Inne aktywa niefinansowe	0,2	-	-	0,2
Pozostałe długoterminowe aktywa finansowe	177,1	-	-	177,1
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	46,3	-	-	46,3
Aktywa obrotowe	4 392,8	-	-	4 392,8
SUMA AKTYWÓW	15 405,9	(3 526,2)	2,7	11 882,4
Kapitał własny ogółem	10 846,6	(3 520,1)	2,0	7 328,5
Kapitał własny (przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej)	5 601,9	(2,5)	2,0	5 601,4
Udziały niekontrolujące	5 244,7	(3 517,6)	-	1 727,1
Zobowiązania długoterminowe	1 958,6	(6,1)	0,7	1 953,2
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	419,6	(6,1)	0,7	414,2
Pozostałe zobowiązania długoterminowe	1 539,0	-	-	1 539,0
Zobowiązania krótkoterminowe	2 600,7	-	-	2 600,7
SUMA ZOBOWIĄZAŃ	4 559,3	(6,1)	0,7	4 553,9
SUMA PASYWÓW	15 405,9	(3 526,2)	2,7	11 882,4

Przekształcenie danych porównywalnych dla skonsolidowanego rachunku zysków i strat	Za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2017	Zakończenie procesu alokacji ceny nabycia grupy CEIT	Za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2017 (przekształcone)
	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Przychody ze sprzedaży	7 830,5	(1,2)	7 829,3
Koszt własny sprzedaży	(6 158,7)	1,2	(6 157,5)
Zysk brutto ze sprzedaży	1 671,8	-	1 671,8
Koszty sprzedaży	(446,8)	-	(446,8)
Koszty ogólnego zarządu	(624,9)	-	(624,9)
Zysk netto ze sprzedaży	600,1	-	600,1
Pozostałe przychody operacyjne	41,7	-	41,7
Pozostałe koszty operacyjne	(57,0)	-	(57,0)
Zysk z działalności operacyjnej	584,8	-	584,8
Przychody finansowe	508,6	0,1	508,7
Koszty finansowe	(316,9)	(0,1)	(317,0)
Zysk przed opodatkowaniem i udziałem w wynikach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	776,5	-	776,5
Podatek dochodowy (bieżące i odroczone obciążenie podatkowe)	(122,0)	-	(122,0)
Udział w wynikach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	(37,7)	-	(37,7)
Zysk za okres sprawozdawczy	616,8	-	616,8
<i>Przypadający:</i>			
Akcjonariuszom Jednostki Dominującej	466,6	-	466,6
Udziałowcom niekontrolującym	150,2	-	150,2

III. Organizacja i zmiany w strukturze Grupy Kapitałowej Asseco, ze wskazaniem jednostek podlegających konsolidacji

Wybrane zasady rachunkowości

Zasady konsolidacji

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Asseco obejmuje aktywa, zobowiązania, kapitał własny, przychody, koszty oraz przepływy środków pieniężnych Jednostki Dominującej Asseco Poland S.A. oraz jednostek przez nią kontrolowanych (zależnych).

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych po uwzględnieniu korekt doprowadzających do zgodności z MSSF sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy co sprawozdanie jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze. W celu eliminacji jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości wprowadza się korekty.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane chyba, że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez jednostkę dominującą ma miejsce wtedy, gdy: (i) posiada władzę nad danym podmiotem, (ii) podlega ekspozycji na zmienne zwroty lub posiada prawa do zmiennych zwrotów z tytułu swojego zaangażowania w danej jednostce, (iii) ma możliwość wykorzystania władzy w celu kształtowania poziomu generowanych zwrotów.

W sytuacji, gdy Grupa posiada mniej niż większość praw głosów w danej jednostce, ale posiadane prawa głosu są wystarczające do jednostronnego kierowania istotnymi działaniami tej jednostki, oznacza to, że sprawuje nad nią władzę.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę do dnia ustania tej kontroli. W przypadku utraty kontroli nad jednostką zależną, skonsolidowane sprawozdanie finansowe uwzględnia wyniki za tę część roku objętego sprawozdaniem, w którym to okresie Grupa posiadała taką kontrolę. Nabycie jednostek zależnych rozliczane jest metodą pełną.

Zmiany udziału w kapitałach/głosach, które nie skutkują utratą kontroli nad jednostką zależną są ujmowane jako transakcje kapitałowe. W takich przypadkach w celu odzwierciedlenia zmian we względnych udziałach w jednostce zależnej Grupa dokonuje korekty wartości bilansowej udziałów kontrolujących oraz udziałów niekontrolujących. Wszelkie różnice pomiędzy kwotą korekty udziałów niekontrolujących a wartością godziwą kwoty zapłaconej lub otrzymanej odnoszone są na kapitał własny (transakcje na udziałach niekontrolujących) i przypisywane do właścicieli jednostki dominującej.

Połączenia jednostek gospodarczych znajdujących się pod wspólną kontrolą

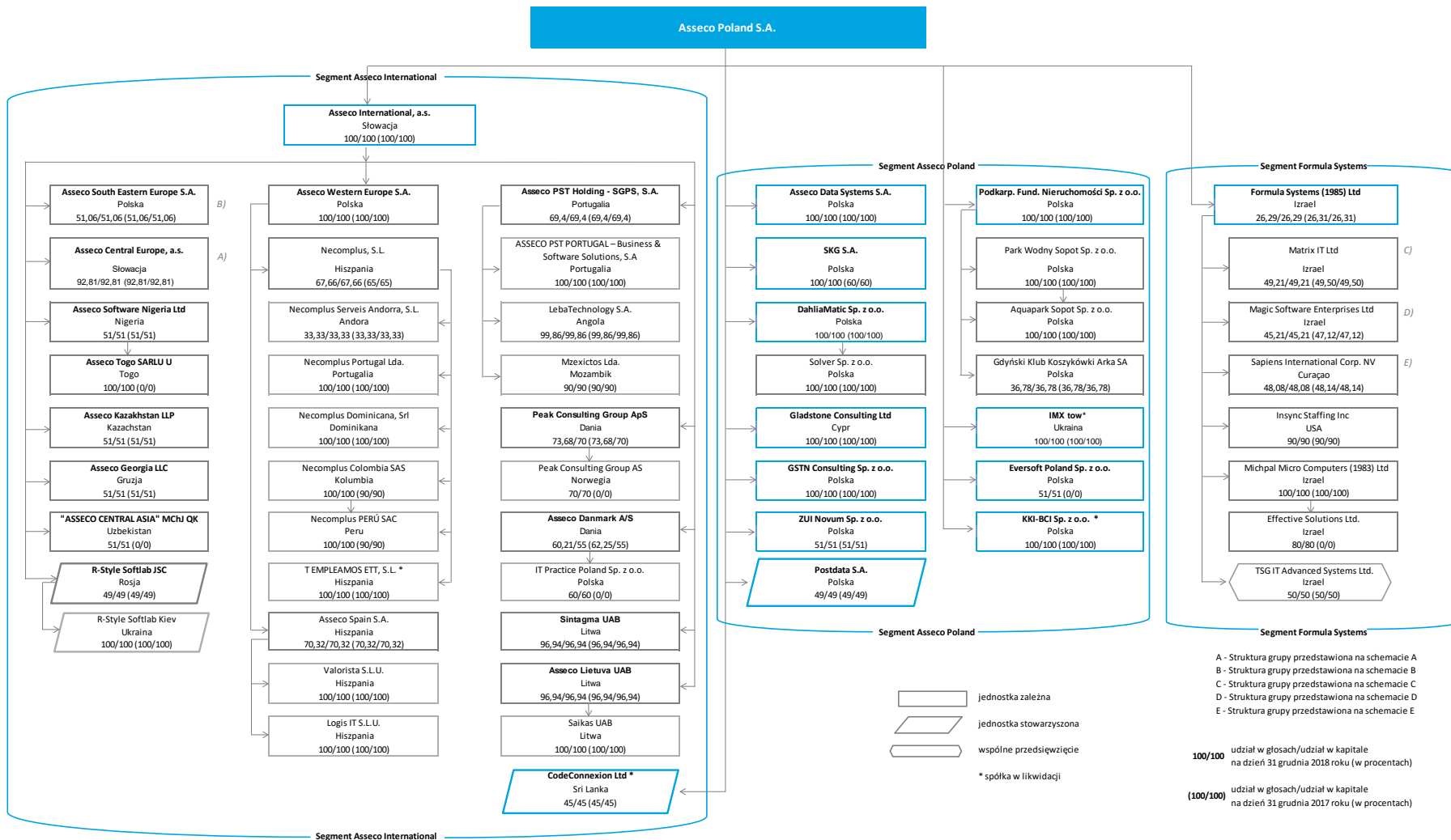
Połączenie jednostek gospodarczych dotyczące jednostek znajdujących się pod wspólną kontrolą to połączenie jednostek gospodarczych, w ramach którego wszystkie łączące się jednostki znajdują się ostatecznie pod kontrolą tej samej strony lub stron zarówno przed, jak i po połączeniu oraz kontrola ta nie jest tymczasowa.

W szczególności, chodzi tu o takie transakcje, jak transfer spółek lub przedsięwzięć pomiędzy jednostkami Grupy lub połączenie jednostki dominującej z jej jednostką zależną.

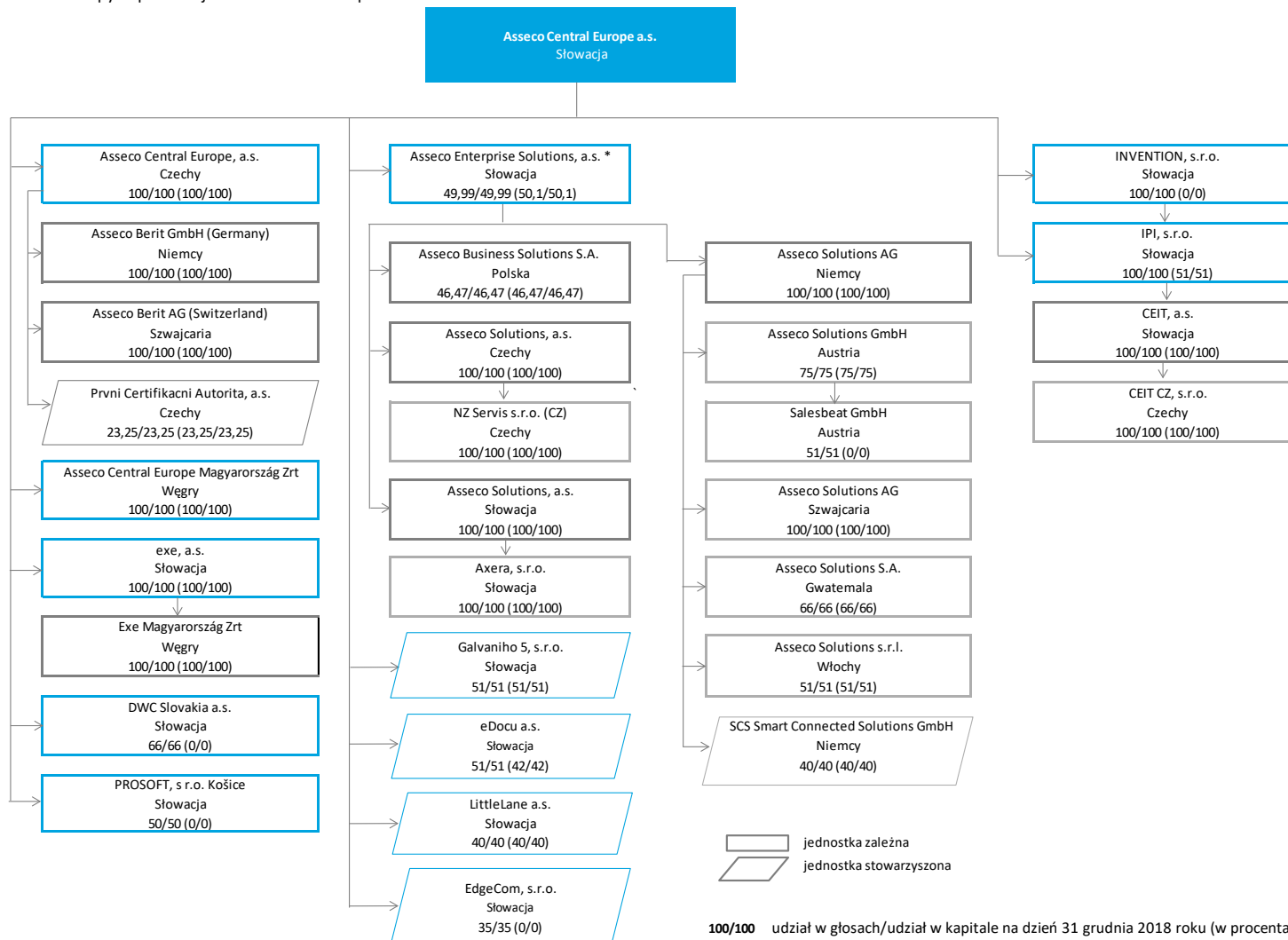
W przypadku przekształceń polegających na wniesieniu aportem inwestycji w jedną jednostkę zależną od drugiej jednostki zależnej lub połączenia dwóch jednostek zależnych od Asseco Poland S.A., następuje jedynie przeksięgowanie wartości inwestycji w przejmowaną jednostkę zależną na poziomie jednostkowego sprawozdania finansowego. Tym samym przeniesienie jednej jednostki zależnej pod drugą jednostkę zależną nie ma wpływu na wynik finansowy Grupy. Do rozliczenia skutków połączeń pomiędzy jednostkami znajdującymi się pod wspólną kontrolą Grupa stosuje metodę łączenia udziałów, która zakłada, że:

- aktywa i zobowiązania łączących się jednostek wycenione są w wartościach bilansowych pochodzących ze sprawozdań skonsolidowanych Grupy. Oznacza to, że wartość firmy rozpoznawana wcześniej w sprawozdaniu skonsolidowanym oraz wszystkie inne wartości niematerialne rozpoznane w ramach procesu rozliczenia połączenia są przenoszone do sprawozdania jednostkowego, a na poziomie skonsolidowanym nie jest dokonywana ponowna wycena aktywów netto na moment transakcji do wartości godziwej,
- koszty transakcyjne związane z połączeniem są odnoszone do rachunku zysków i strat (koszty finansowe);
- wzajemne salda należności/zobowiązań są eliminowane;
- jakakolwiek różnica pomiędzy kwotą zapłaconą lub przekazaną i objętymi aktywami netto (w wartościach pochodzących ze sprawozdań skonsolidowanych) jest odzwierciedlona w kapitałach własnych jednostki przejmującej (kwota osadzona w kapitale nie stanowi elementu kapitału zapasowego, stąd nie podlega podziałowi);
- rachunek zysków i strat prezentuje wyniki połączonych jednostek od momentu, kiedy nastąpiło połączenie a dane za wcześniejsze okresy nie są przekształcane.

Struktura Grupy Kapitałowej Asseco została przedstawiona w tabeli poniżej (udział w głosach i kapitale na dzień 31 grudnia 2018 oraz na dzień 31 grudnia 2017 zaprezentowany jest na grafice pod nazwą spółki):

A. Struktura Grupy Kapitałowej Asseco Central Europe

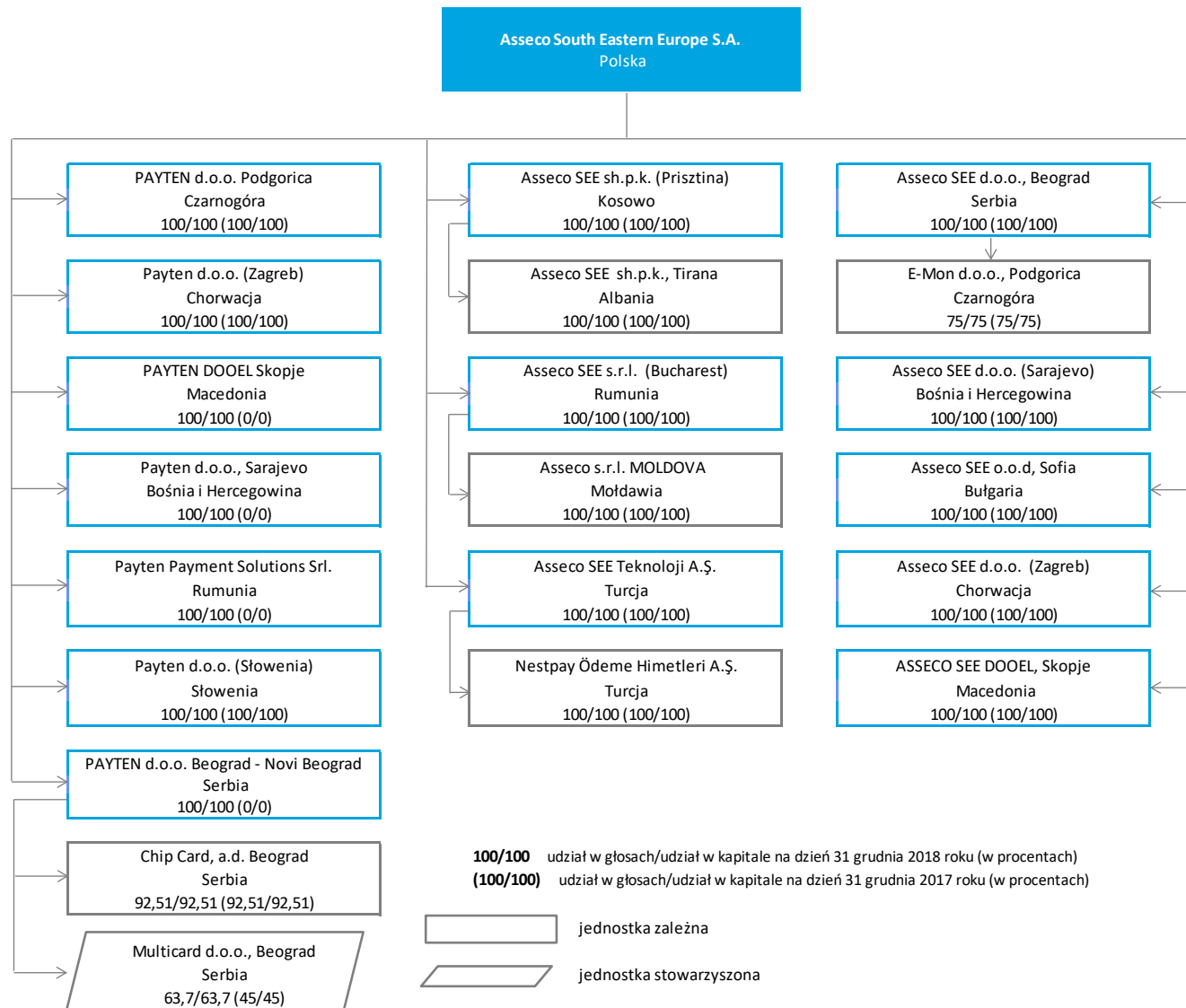

 jednostka zależna
 jednostka stowarzyszona

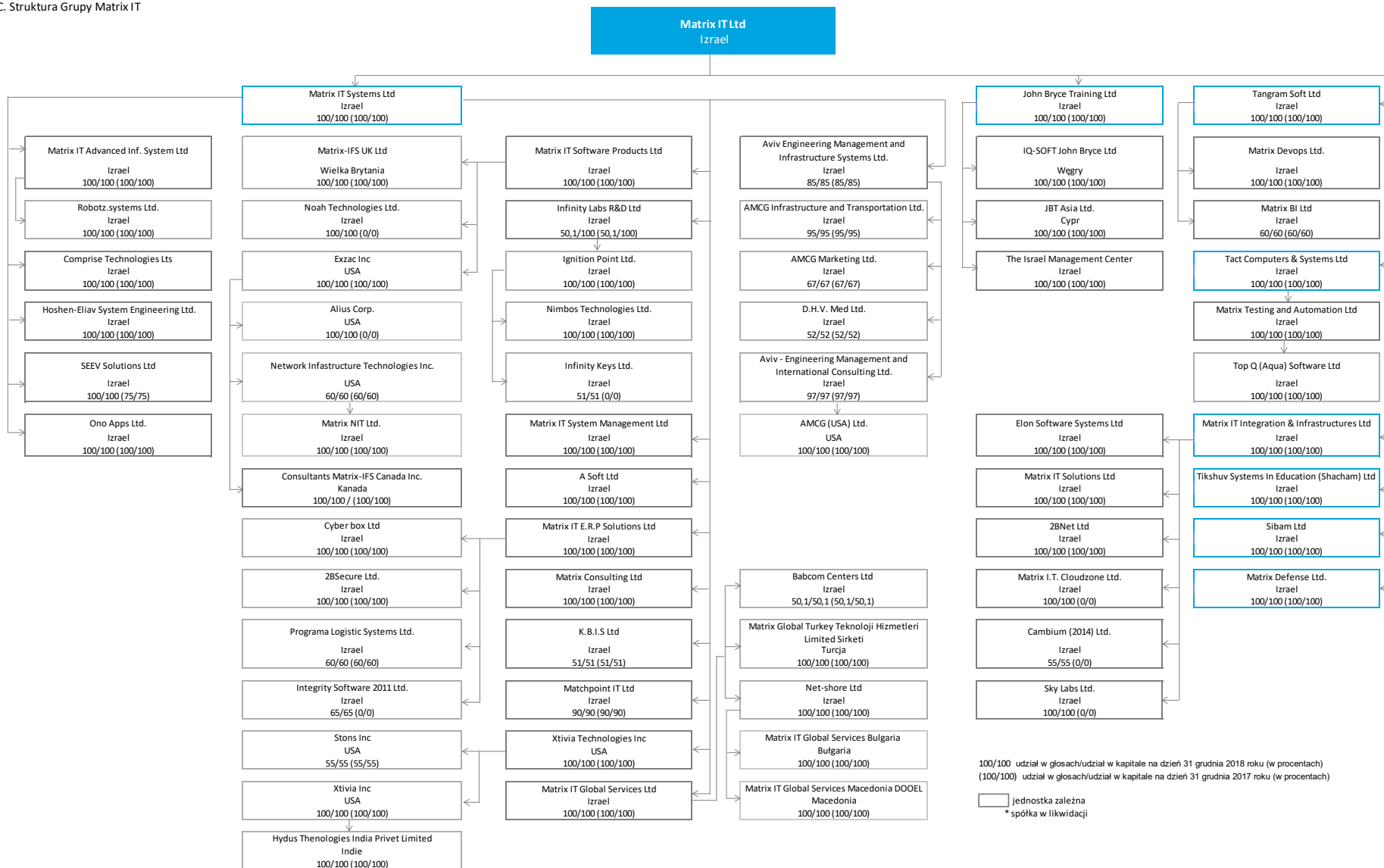
100/100 udział w głosach/udział w kapitale na dzień 31 grudnia 2018 roku (w procentach)
(100/100) udział w głosach/udział w kapitale na dzień 31 grudnia 2017 roku (w procentach)

* Asseco Central Europe, a.s. posiada 49,999999% udziałów w Asseco Enterprise Solutions, pozostałe 50,000001% udziałów jest własnością Asseco International, a.s. Asseco Central Europe, a.s. sprawuje bezpośrednią kontrolę nad Asseco Enterprise Solutions, a.s.

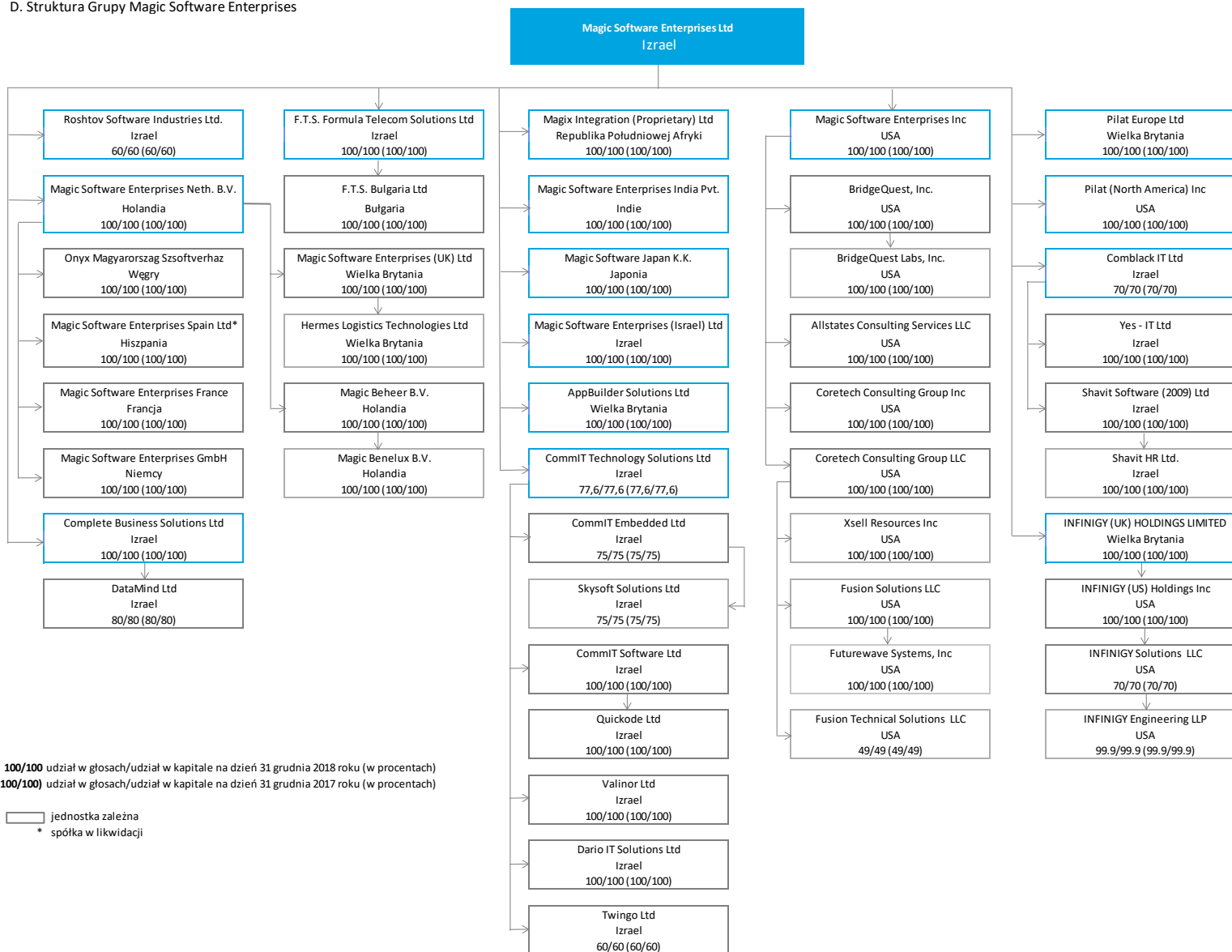
B. Struktura Grupy Kapitałowej Asseco South Eastern Europe

C. Struktura Grupy Matrix IT

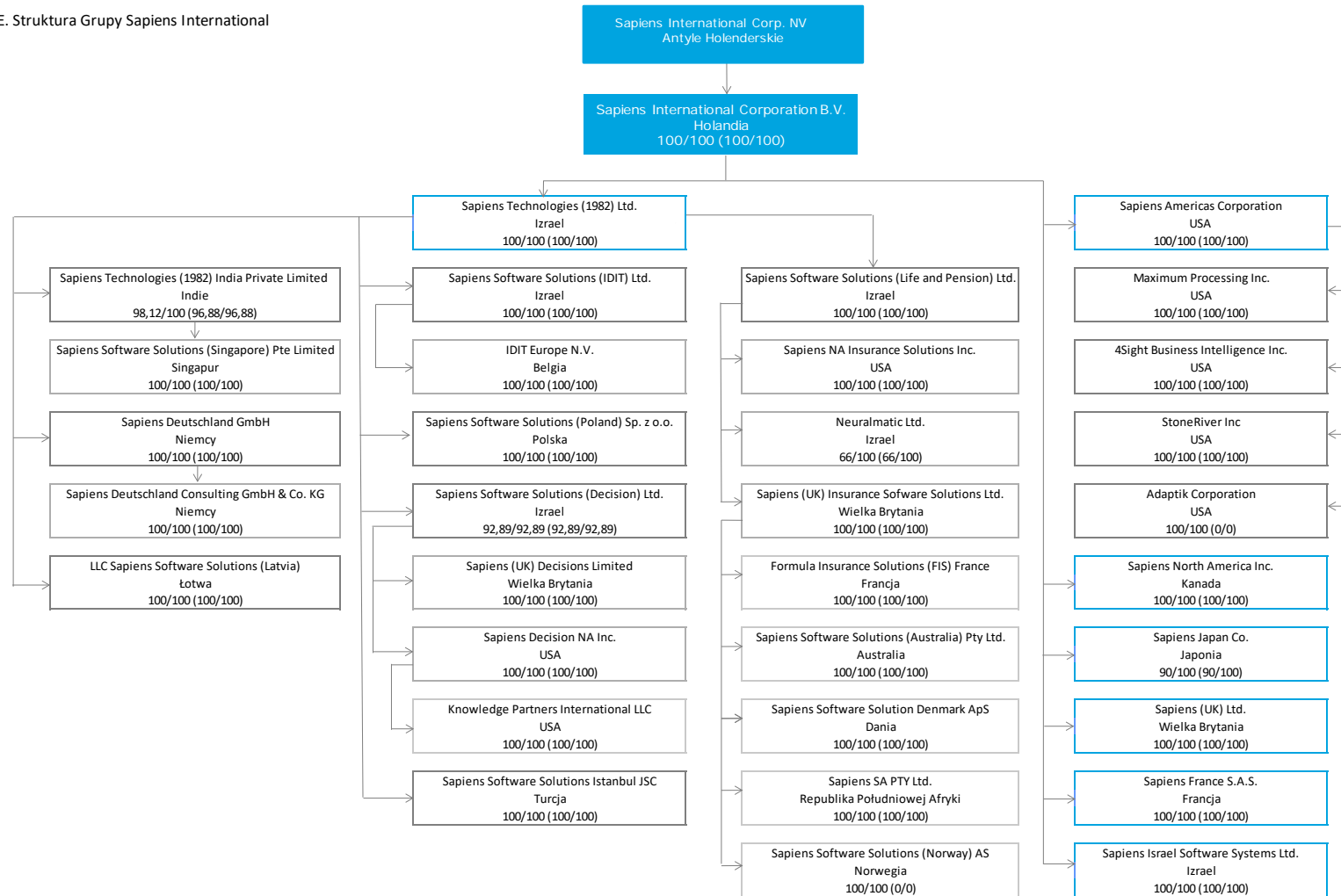
D. Struktura Grupy Magic Software Enterprises

100/100 udział w głosach/udział w kapitale na dzień 31 grudnia 2018 roku (w procentach)
 (100/100) udział w głosach/udział w kapitale na dzień 31 grudnia 2017 roku (w procentach)

□ jednostka zależna
 * spółka w likwidacji

E. Struktura Grupy Sapiens International

100/100 udział w głosach/udział w kapitale na dzień 31 grudnia 2018 roku (w procentach)
(100/100) udział w głosach/udział w kapitale na dzień 31 grudnia 2017 roku (w procentach)

☐ jednostka zależna
 * spółka w likwidacji

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku miały miejsce następujące zmiany w składzie Grupy:

Segment Asseco Poland

- **Zakup przez Asseco Poland akcji spółki SKG S.A.**

W dniu 15 marca 2018 roku została podpisana umowa, w ramach której akcjonariusze mniejszościowi, na drodze realizacji opcji put, sprzedali na rzecz Asseco Poland S.A. swój 40% udział w kapitale zakładowym spółki SKG S.A. Cena nabycia pakietu akcji została ustalona na kwotę 5,4 mln PLN. Wskutek realizacji opisanej transakcji Asseco Poland dysponuje 100% udziałem w kapitale zakładowym spółki SKG S.A. W wyniku rozliczenia transakcji wykupu w kapitale własnym Grupy ujęto kwotę -3,9 mln PLN.

- **Podwyższenie kapitału w spółce Asseco International, a.s.**

W dniu 29 marca 2018 roku nastąpiła rejestracja podwyższenia kapitału w spółce Asseco International, a.s., które nastąpiło w wyniku wniesienia aportem akcji spółki Asseco Western Europe S.A. Transakcja ta nie miała wpływu na niniejsze roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Asseco.

- **Kolejne podwyższenie kapitału w spółce Asseco International, a.s.**

W dniu 15 czerwca 2018 roku (ze skutkiem na dzień 16 czerwca 2018 roku) nastąpiła kolejna rejestracja podwyższenia kapitału w spółce Asseco International, a.s. Podwyższenie to nastąpiło w wyniku wniesienia aportem akcji spółki Asseco Enterprise Solutions. W wyniku przeprowadzonej transakcji Asseco Poland S.A. utraciło całość bezpośrednich udziałów w spółce Asseco Enterprise Solutions. Nie mniej jednak, ze względu na posiadanie przez Asseco Poland S.A. kontroli nad Asseco International, a.s., transakcja ta nie miała wpływu na niniejsze roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Asseco.

- **Podwyższenie kapitału w spółce Modulus Sp. z o.o**

W dniu 10 sierpnia 2018 roku nastąpiła rejestracja podwyższenia kapitału zakładowego w spółce Modulus Sp. z o.o. Na skutek podwyższenia kapitału wartość udziałów Asseco Poland w spółce Modulus Sp. z o.o. wzrosła z 50% do 70,01% oraz Asseco Poland objęło kontrolę nad spółką Modulus. Następnie w dniu 21 grudnia 2018 roku zawarta została umowa nabycia 70,01% udziałów własnych pomiędzy spółką Modulus Sp. z o.o. (kupujący) a spółką Asseco Poland S.A. (sprzedający). W związku z powyższym, na dzień 31 grudnia 2018 roku spółka Asseco Poland S.A. nie posiada żadnych udziałów spółki Modulus Sp. z o.o., a tym samym nie sprawuje kontroli nad tą spółką. Wpływ opisanych transakcji na kapitały przynależne akcjonariuszom Jednostki dominującej wyniósł 0,4 mln PLN.

- **Nabycie udziałów w spółce Eversoft Poland Sp. z o. o.**

W dniu 27 września 2018 roku spółka Asseco Poland S. A. nabyła 51% udziałów spółki Eversoft Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Rejestracja nabytych udziałów nastąpiła w dniu 3 grudnia 2018 roku i od tego dnia spółka Asseco Poland S. A. sprawuje kontrolę nad spółką Eversoft Poland Sp. z o.o. Szczegóły dotyczące tej transakcji zaprezentowano w nocy 6.4 do niniejszego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Segment Asseco International

- **Połączenie Macrologic S.A. z Asseco Business Solutions S.A.**

W dniu 2 stycznia 2018 roku nastąpiła rejestracja połączenia Macrologic S.A. (spółka przejmowana) z Asseco Business Solutions S.A. (spółka przejmująca). Niniejsza transakcja nie miała wpływu na niniejsze roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

- **Założenie nowej spółki PAYTEN d.o.o. Beograd – Novi Beograd**

W dniu 3 stycznia 2018 roku Asseco South Eastern Europe S.A. utworzyło spółkę PAYTEN d.o.o. Beograd-Novi Beograd. Nowo powstała spółka jest w 100% zależna od Asseco South Eastern Europe. Niniejsza transakcja nie miała wpływu na niniejsze roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

- **Założenie nowej spółki PAYTEN DOOEL Skopje**

W dniu 7 stycznia 2018 roku spółka Asseco South Eastern Europe S.A. utworzyła spółkę PAYTEN DOOEL Skopje. Nowopowstała spółka jest w 100% zależna od Asseco South Eastern Europe. Niniejsza transakcja nie miała wpływu na niniejsze roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

- **Zmiana nazwy spółki Asseco SEE d.o.o. Podgorica na PAYTEN d.o.o. Podgorica**

W dniu 10 stycznia 2018 roku nastąpiła zmiana nazwy spółki Asseco SEE d.o.o. Podgorica na PAYTEN d.o.o. Podgorica.

- **Zmiana udziałów w spółce Necomplus, S.L.**

W dniu 11 stycznia 2018 roku Asseco Western Europe S.A. zwiększyło udziały w spółce Necomplus, S.L. z 65% do 71,23%. W wyniku rozliczenia transakcji wykupu akcji własnych oraz ich umorzenia w kapitale własnym Grupy ujęto + 0,6 mln PLN.

- **Zmiana udziałów w spółce eDocu a.s.**

W dniu 24 stycznia 2018 roku Asseco Central Europe a.s. zwiększyło udziały w spółce eDocu a.s. z 42% do 62%. Następnie w dniu 29 marca 2018 roku nastąpiła sprzedaż 11% udziałów Asseco Central Europe a.s. w spółce eDocu a.s. W rezultacie powyższych transakcji udział Asseco Central Europe a.s. w eDocu a.s. wynosi 51% (spółka pozostaje nadal spółką stowarzyszoną ze względu na brak spełnienia przesłanek z MSSF 10 pozwalających na konkluzję o sprawowaniu nad nią kontroli).

- **Nabycie akcji w spółce PROSOFT, spol. S.r.o. Košice**

W dniu 26 stycznia 2018 roku Asseco Central Europe a.s. nabyło 50% udziałów w spółce PROFOST, spol. s.r.o. Košice z siedzibą na Słowacji. Szczegóły dotyczące tej transakcji zaprezentowano w nocie 6.4 do niniejszego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

- **Likwidacja spółki Asseco IT Services Zrt.**

W dniu 10 marca 2018 roku nastąpiła likwidacja spółki Asseco IT Services Zrt. Transakcja ta nie miała istotnego wpływu na niniejsze roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

- **Zmiana nazwy spółki Exictos SGPS S.A. na Asseco PST Holding – SGPS, S.A.**

W dniu 8 maja 2018 roku nastąpiła zmiana nazwy spółki Exictos SGPS S.A. na Asseco PST Holding – SGPS, S.A..

- **Przeniesienie udziałów Asseco Enterprise Solutions**

W dniu 9 maja 2018 roku spółka Asseco Central Europe, a.S. dokonała przeniesienia 0,11% udziałów spółki Asseco Enterprise Solutions do spółki Asseco International. W wyniku tej transakcji wartość udziałów spółki Asseco Central Europe, a.s. w spółce Asseco Enterprise Solutions spadła z 50,1% do 49,9(9)%. Transakcja ta nie miała wpływu na niniejsze roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

- **Założenie nowej spółki Payten d.o.o. Sarajevo**

W dniu 10 maja 2018 roku Asseco South Europe S.A. utworzyło nową spółkę Payten d.o.o. Sarajevo z siedzibą w Bośni i Hercegowinie. Nowo powstała spółka jest w 100% zależna od Asseco South Eastern Europe.

- **Zmiana udziałów w spółce Multicard d.o.o., Beograd**

W dniu 14 maja 2018 roku PAYTEN d.o.o. Beograd – Novi Beograd zwiększyło udziały w kapitale spółki Multicard d.o.o., Beograd z 45% do 63,7%. Transakcja nie miała wpływu na kapitały własne Grupy – spółka pozostała jednostką stowarzyszoną Grupy ASEE.

- **Założenie nowej spółki Payten Payment Solutions Srl.**

W dniu 16 maja 2018 roku Asseco South Europe S.A. utworzyło nową spółkę Payten Payment Solutions Srl. z siedzibą w Rumuni. Nowo powstała spółka jest w 100% zależna od Asseco South Eastern Europe.

- **Rozpoczęcie likwidacji spółki T EMPLEAMOS ETT, S.L.**

W dniu 18 maja 2018 roku rozpoczęto proces likwidacji spółki T EMPLEAMOS ETT, S.L. (spółka w 100% zależna od spółki Necomplus, S.L.). Transakcja nie miała wpływu na kapitały własne Grupy.

- **Założenie nowej spółki Asseco Togo SARLU**

W dniu 1 czerwca 2018 roku Asseco Software Nigeria Ltd. utworzyło spółkę Asseco Togo SARLU. Nowopowstała spółka jest w 100% zależna od Asseco Software Nigeria Ltd.

- **Nabycie akcji w spółce DWC Slovakia a.s.**

W dniu 21 czerwca 2018 roku Asseco Central Europe, a.s. nabyło 66% udziałów w spółce DWC Slovakia a.s. z siedzibą na Słowacji. Szczegóły dotyczące tej transakcji zaprezentowano w nocie 6.4 do niniejszego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

- **Zmiana nazwy spółki Asseco SEE d.o.o. na Payten d.o.o.**

W dniu 5 lipca 2018 roku nastąpiła zmiana nazwy spółki Asseco SEE d.o.o. na Payten d.o.o.

- **Założenie nowej spółki Peak Consulting Group AS**

W dniu 14 lipca 2018 roku Peak Consulting Group ApS utworzyło spółkę Peak Consulting Group AS z siedzibą w Norwegii. Nowopowstała spółka jest w 70% zależna od Peak Consulting Group ApS.

- **Założenie nowej spółki IT Practice Poland Sp. z o.o.**

W dniu 29 sierpnia 2018 roku Asseco Danmark utworzyło spółkę IT Practice Poland Sp. z o.o. Nowopowstała spółka jest w 60% zależna od Asseco Danmark.

- **Zmiana nazwy spółki Portexictos S.A na ASSECO PST PORTUGAL – Business & Software Solutions, S.A.**

W dniu 31 sierpnia 2018 roku nastąpiła zmiana nazwy spółki Portexictos S.A na ASSECO PST PORTUGAL – Business & Software Solutions, S.A.

- **Nabycie akcji w spółce DanubePay a.s.**

W dniu 11 października 2018 roku Asseco Central Europe a.s. nabyło 45% udziałów w spółce DanubePay a.s.. W związku z przeprowadzoną transakcją, udziały Asseco Central Europe a.s. w spółce DanubePay a.s. wyniosły 100%.

- **Zmiana udziałów w spółce Necomplus, S.L.**

W dniu 26 października 2018 roku Asseco Western Europe S.A. zmniejszyło udziały w spółce Necomplus, S.L. z 71,23% do 67,66%. Necomplus, S.L. pozostaje nadal spółką zależną od spółki Asseco Western Europe S.A. Wskutek transakcji na kapitale własnym przynależnym akcjonariuszom Jednostki Dominującej ujęto kwotę -0,2 mln PLN.

- **Zmiana udziałów w spółce Necomplus Colombia SAS**

W dniu 26 października 2018 roku Necomplus, S.L. zwiększyło udziały w Necomplus Colombia SAS z 90% do 100%. Transakcja odbyła się na drodze realizacji zamiany akcji Necomplus, S.L. na akcje Necomplus Colombia.

- **Zmiana udziałów w spółce Necomplus PERU SAC**

W dniu 26 października 2018 roku Necomplus, S.L. zwiększyło udziały w spółce Necomplus PERU SAC z 90% do 99,97%. Transakcja odbyła się na drodze realizacji zamiany akcji Necomplus, S.L. na akcje Necomplus PERU SAC.. Pozostałe 0,03% udziałów spółki Necomplus PERU SAC jest w posiadaniu spółki Necomplus Colombia SAS. W związku z powyższym spółka Necomplus, S.L. posiada łącznie (w sposób bezpośredni oraz pośredni) 100% udziałów w spółce Necomplus PERU SAC.

- **Rozwiązanie spółki Cvexictos Lda.**

W dniu 26 października 2018 roku nastąpiło rozwiązanie zależnej od spółki Asseco PST Holding SGPS S.A. spółki Cvexictos Lda. Transakcja ta nie miała istotnego wpływu na niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

- **Nabycie i sprzedaż udziałów w spółce InterWay a.s.**

W październiku 2018 roku Asseco Central Europe a. s. nabyło 34% udziałów spółki InterWay a.s. Następnie, również w październiku 2018 roku, Asseco Central Europe a. s. dokonało sprzedaży 99% udziałów spółki InterWay a.s. W związku z przeprowadzoną transakcją Asseco Central Europe a. s. posiada 1% udziałów w spółce InterWay a.s. Wskutek transakcji na kapitale własnym przynależnym akcjonariuszom Jednostki Dominującej ujęto kwotę 1,5 mln PLN.

- **Nabycie udziałów w spółce Salesbeat GmbH**

W dniu 29 października 2018 roku Asseco Solutions GmbH nabyło 51% udziałów w spółce Salesbeat GmbH z siedzibą w Austrii. Nabyta spółka jest jednostką zależną od spółki Asseco Solutions GmbH.

- **Nabycie udziałów w spółce INVENTION, s.r.o.**

W dniu 15 listopada 2018 roku Asseco Central Europe, a.s. nabyło 100% udziałów w spółce INVENTION, s.r.o. z siedzibą na Słowacji. Spółka INVENTION, s.r.o. posiada 49% udziałów w grupie CEIT. W wyniku transakcji nabycia udziałów w INVENTION, s.r.o., Grupa zwiększyła swój udział w grupie CEIT z 51% do 100%. Szczegóły transakcji nabycia udziałów spółki INVENTION, s.r.o. zaprezentowano w nocie 6.4 do niniejszego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

- **Sprzedaż udziałów spółki DanubePay, a.s.**

W dniu 30 listopada 2018 roku Asseco Central Europe, a.s. dokonało sprzedaży 100% posiadanych udziałów spółki DanubePay, a.s. Wskutek transakcji na kapitale własnym przynależnym akcjonariuszom Jednostki Dominującej ujęto kwotę 4,9 mln PLN.

- **Połączenie spółek grupy CEIT**

W dniu 1 grudnia 2018 roku nastąpiła rejestracja połączenia spółek: CEIT Technical Innovation, CEIT Pro, CEIT Engineering Service (spółki przejmowane) z CEIT a.s (spółka przejmująca). Niniejsza transakcja nie miała wpływu na niniejsze roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

- **Założenie nowej spółki „ASSECO CENTRAL ASIA” MChJ QK**

W dniu 4 grudnia 2018 roku Asseco International, a.s. utworzyło spółkę „ASSECO CENTRAL ASIA” MChJ QK z siedzibą w Uzbekistanie. Rejestracja nowej spółki nastąpiła w dniu 11 grudnia 2018 roku. Nowopowstała spółka jest w 51% zależna od Asseco International, a.s.

- **Nabycie udziałów w spółce EdgeCom, s.r.o.**

W dniu 6 grudnia 2018 roku Asseco Central Europe a.s. nabyło 35% udziałów w spółce EdgeCom, s.r.o. z siedzibą na Słowacji. Na dzień 31 grudnia 2018 roku Asseco Central Europe a.s. nie sprawuje kontroli nad nabytą spółką.

- **Zmiana udziałów w spółce Asseco Danmark A/S**

W dniu 21 grudnia 2018 roku, na skutek sprzedaży akcji własnych przez Asseco Danmark A/S, udział w głosach Asseco International, a.s. w spółce Asseco Danmark A/S spadły z 62,25% do 60,21%. Posiadane przez Asseco International, a.s. udziały w kapitale spółki Asseco Danmark A/S nie uległy zmianie i pozostały na poziomie 55%. Wskutek niniejszej transakcji kapitał własny dla akcjonariuszy Jednostki dominującej powiększył się o 0,2 mln PLN.

Segment Formula Systems

- **Przeniesienie udziałów 2BNet Ltd.**

W dniu 3 stycznia 2018 roku 100% udziałów spółki 2BNet Ltd. zostało przeniesione na spółkę Matrix IT Integration & Infrastructure Ltd. W wyniku tej transakcji, spółka Matrix IT Integration & Infrastructure Ltd. posiada 100% udziałów spółki 2BNet Ltd. Transakcja nie miała wpływu na kapitały własne Grupy.

- **Nabycie spółki Alius Corp.**

W dniu 18 stycznia 2018 roku Exac Inc. (spółka z Grupy Matrix IT) nabyła 50,1% udziałów w spółce Alius Corp z siedzibą w USA. Szczegóły dotyczące tej transakcji zaprezentowano w nocie 6.4 do niniejszego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

- **Likwidacja spółki IDIT APAC PTY LIMITED**

W dniu 12 lutego 2018 roku nastąpiło wyrejestrowanie spółki IDIT APAC PTY LIMITED (spółka zależna od Sapiens Software Solutions (IDIT) Ltd.). Transakcja nie miała wpływu na kapitały własne Grupy.

- **Nabycie spółki Adaptik Corporation**

W dniu 7 marca 2018 roku spółka Sapiens Americas Corporation nabyła 100% udziałów w spółce Adaptik Corporation. Nabyta spółka jest w 100% jednostką zależną od spółki Sapiens Americas Corporation. Szczegóły dotyczące tej transakcji zaprezentowano w nocie 6.4 do niniejszego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

- **Zmiana udziałów w spółce Sapiens Technologies (1982) India Private Limited**

W dniu 12 marca 2018 roku Sapiens Technologies (1982) Ltd. zwiększyło udziały w spółce Sapiens Technologies (1982) India Private Limited z 96,88% do 98,12%.

- **Nabycie Pleasant Valley Business Solutions (PVBS) Limited**

W dniu 13 marca 2018 roku Xivia Inc. nabyła spółkę Pleasant Valley Business Solutions (PVBS) Limited. Nowo nabyta spółka jest w 100% zależna od Xivia Inc. Szczegóły dotyczące tej transakcji zaprezentowano w nocie 6.4 do niniejszego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

- **Zmiana nazwy spółki FIS-AU Pty Ltd. na Sapiens Software Solutions (Australia) Pty Ltd**

W dniu 26 marca 2018 roku nastąpiła zmiana nazwy spółki FIS-AU Pty Ltd. na Sapiens Software Solutions (Australia) Pty Ltd.

- **Zmiana nazwy spółki Knowledgeprice.com na LLC Sapiens Software Solutions (Latvia)**

W dniu 28 marca 2018 roku nastąpiła zmiana nazwy spółki Knowledgeprice.com na LLC Sapiens Software Solutions (Latvia).

- **Założenie nowej spółki Sapiens Software Solutions (Norway) AS**

W dniu 15 kwietnia 2018 roku Sapiens (UK) Insurance Software Solutions Limited utworzyło nową spółkę Sapiens Software Solutions (Norway) AS z siedzibą w Norwegii. Nowo powstała spółka jest w 100% zależna od Sapiens (UK) Insurance Software Solutions Limited.

- **Zmiana udziałów w spółce SEEV Solutions Ltd**

W dniu 16 kwietnia 2018 roku Matrix IT Systems Ltd zwiększyło udziały w spółce SEEV Solutions Ltd z 75% do 100%. Niniejsza transakcja nie miała wpływu na skonsolidowane kapitały Grupy Asseco, ze względu na fakt, iż grupa Matrix stosowała uprzednio metodę oczekiwanego nabycia.

- **Przeniesienie udziałów Nimbos Technologies Ltd.**

W dniu 23 kwietnia 2018 roku 100% udziałów spółki Nimbos Technologies Ltd. zostało przeniesione na spółkę Ignition Point Ltd. w ramach Grupy Matrix IT. W wyniku tej transakcji, spółka Ignition Point Ltd. posiada 100% udziałów spółki Nimbos Technologies Ltd.

- **Założenie nowej spółki Matrix I.T. Cloudzone Ltd.**

W dniu 22 maja 2018 roku Matrix I.T. Integration & Infrastructure Ltd. utworzyło nową spółkę Matrix I.T. Cloudzone Ltd. z siedzibą w Izraelu. Nowo powstała spółka jest w 100% zależna od Matrix I.T. Integration & Infrastructure Ltd.

- **Założenie nowej spółki Infinity Keys Ltd.**

W dniu 26 czerwca 2018 roku Ignition Point Ltd. (spółka z Grupy Matrix IT) utworzyło nową spółkę Infinity Keys Ltd. z siedzibą w Izraelu, obejmując 100% udziałów i kontrolę na spółką. W dniu 23 lipca 2018 roku Ignition Point zmniejszyło udział w spółce Infinity Keys Ltd. z 100% do 51%.

- ***Magic Software Enterprises – emisja akcji własnych***

Dnia 12 lipca 2018 roku spełnione zostały wszystkie warunki dotyczące podwyższenia kapitału własnego przez spółkę Magic Software Enterprises. Spółka w ramach emisji prywatnej wyemitowała 3,2 mln akcji za kwotę 35 mln USD. Formula Systems nabyła 1,1 mln wyemitowanych akcji. Po rejestracji emisji udział Formula Systems w spółce Magic Software Enterprises spadł do 45,3%.

- ***Rozpoczęcie procesu likwidacji spółki Sapiens (Singapore) Insurance Solution***

W dniu 16 lipca 2018 roku nastąpiło rozpoczęcie procesu likwidacji spółki Sapiens (Singapore) Insurance Solution (spółka zależna od Sapiens Software Solutions (IDIT) Ltd.).

- ***Nabycie spółki Cambium (2014) Ltd.***

W dniu 25 lipca 2018 roku spółka Matrix IT Integration & Infrastructure Ltd. nabyła 55% udziałów w spółce Cambium (2014) Ltd.. Nabyta spółka jest jednostką zależną od spółki Matrix IT Integration & Infrastructure Ltd. Szczegóły dotyczące tej transakcji zaprezentowano w nocie 6.4 do niniejszego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

- ***Nabycie spółki Integrity Software 2011 Ltd.***

W dniu 29 sierpnia 2018 roku spółka Matrix IT E.R.P Solutions Ltd. nabyła 65% udziałów w spółce Integrity Software 2011 Ltd.. Nabyta spółka jest jednostką zależną od spółki Matrix IT E.R.P Solutions Ltd. Szczegóły dotyczące tej transakcji zaprezentowano w nocie 6.4 do niniejszego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

- ***Zmiana nazwy spółki Managware Ltd na Matrix Devops Ltd.***

W dniu 24 września 2018 roku nastąpiła zmiana nazwy spółki Managware Ltd. na Matrix Devops Ltd.

- ***Zmiana udziałów w spółce Alius Corp.***

W dniu 25 października 2018 roku Exzac Inc zwiększyło udziały w spółce Alius Corp. z 50,1% do 100%.

- ***Likwidacja spółki Periscope Enterpr And Management Ltd.***

W dniu 9 października 2018 roku nastąpiła likwidacja spółki Periscope Enterpr And Management Ltd.. Transakcja ta nie miała istotnego wpływu na niniejsze roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

- ***Założenie nowej spółki Sky Labs Ltd.***

W dniu 14 października 2018 roku Matrix I.T. Integration & Infrastructure Ltd. utworzyło nową spółkę Sky Las Ltd. z siedzibą w Izraelu. Nowo powstała spółka jest w 100% zależna od Matrix I.T. Integration & Infrastructure Ltd.

- ***Nabycie spółki Effective Solutions Ltd.***

W dniu 11 października 2018 roku spółka Michpal Micro Computers (1983) Ltd. nabyła 80% udziałów w spółce Effective Solutions Ltd.. Nabyta spółka jest jednostką zależną od spółki Michpal Micro Computers (1983) Ltd.. Szczegóły dotyczące tej transakcji zaprezentowano w nocie 6.4 do niniejszego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

- ***Zmiana nazwy spółki Ibezi Solutions Pte Limited na Sapiens Software Solutions (Singapore) Pte Limited***

W dniu 24 października 2018 roku nastąpiła zmiana nazwy spółki Ibezi Solutions Pte Limited na Sapiens Software Solutions (Singapore) Pte Limited.

- ***Zakończenie działalności spółki Sapiens (Singapore) Insurance Solution***

W dniu 7 listopada 2018 roku spółka Sapiens (Singapore) Insurance Solution zakończyła swoją działalność. W tym samym dniu spółka Sapiens (Singapore) Insurance Solution została wyrejestrowana z rejestru przedsiębiorstw.

- ***Nabycie spółki Noah Technologies Ltd.***

W dniu 13 listopada 2018 roku spółka Matrix IT Software Product Ltd. Nabyła 100% udziałów w spółce Noah Technologies Ltd.. Nabyta spółka jest jednostką zależną od spółki Matrix IT Software Product Ltd. Szczegóły

dotyczące tej transakcji zaprezentowano w nocie 6.4 do niniejszego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

- **Połączenie spółki Pleasant Valley Business Solutions (PVBS) Limited ze spółką Xtivia Inc**

W dniu 13 grudnia 2018 roku nastąpiła rejestracja połączenia spółki Pleasant Valley Business Solutions (PVBS) Limited ze spółką Xtivia Inc. Niniejsza transakcja nie miała wpływu na niniejsze roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

IV. Informacje dotyczące segmentów działalności

Zgodnie z MSSF 8, segmentem operacyjnym jest dająca się wyodrębnić część działalności Grupy, dla której są dostępne odrębne informacje finansowe podlegające regularnej ocenie przez główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych związanych ze sposobem alokowania zasobów oraz z oceną wyników działalności.

W konsekwencji zmian w obszarze struktury Grupy, które miały miejsce w roku 2017 i które zostały szczegółowo opisane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku, począwszy od roku 2018 zmianie uległ sposób, w jaki główny decydent przegląda dane finansowe i decyduje o alokacji zasobów w ramach Grupy. Zmiana polega przede wszystkim na utworzeniu subgrupy – Asseco International, do której wniesione zostały spółki wchodzące dotychczas w skład segmentów: Rynek środkowoeuropejski, Rynek południowo-wschodniej Europy, Rynek zachodnioeuropejski oraz Rynek wschodnioeuropejski. Jednocześnie odpowiedzialność za wyniki całej subgrupy Asseco International powierzono odrębnemu zarządowi. W ślad za zmianami organizacyjnymi zmieniono również prezentację wyników spółki: Asseco Business Solutions S.A., Asseco Enterprise Solutions, a.s. oraz Asseco Software Nigeria, które były dotychczas pokazywane w segmencie Asseco Poland, zostały teraz zaprezentowane w segmencie Asseco International.

W konsekwencji tej zmiany w Grupie Asseco wyodrębnia się począwszy od 2018 roku następujące segmenty operacyjne:

Segment Asseco Poland – segment obejmujący podmioty osiągające przychody głównie na rynku polskim, którego wyniki są regularnie analizowane przez Zarząd Jednostki Dominującej jako główny organ decyzyjny. W skład tego segmentu wchodzi między innymi następujące podmioty: Asseco Poland, Asseco Data Systems, DahliaMatic, ZUI Novum, SKG oraz GSTN Consulting. Poszczególne podmioty wchodzące w skład segmentu oferują kompleksowe usługi informatyczne skierowane do szerokiego spektrum podmiotów działających w sektorze instytucji finansowych, przedsiębiorstw oraz instytucji publicznych.

Segment Asseco International – segment obejmuje wszystkie spółki osiągające przychody przede wszystkim na rynkach Europy centralnej, Europy południowo-wschodniej oraz Europy zachodniej i wschodniej. Wyniki spółek wchodzących w skład tego segmentu są przedmiotem okresowej weryfikacji przez zarząd spółki Asseco International, a.s. Skład segmentu jest tożsamy ze składem grupy Asseco International, a.s. Wyniki segmentu jako całości są przedmiotem regularnej weryfikacji przez Zarząd Asseco Poland. Poszczególne podmioty wchodzące w skład segmentu oferują kompleksowe usługi informatyczne skierowane do szerokiego spektrum podmiotów działających przede wszystkim w sektorze instytucji finansowych, instytucji publicznych i przedsiębiorstw.

Segment Formula Systems – segment obejmuje spółki osiągające przychody przede wszystkim na rynkach Izraela, Ameryki Północnej, Japonii oraz Bliskiego Wschodu, Europy i Afryki (region EMEA). Wyniki spółek wchodzących w skład tego segmentu są przedmiotem okresowej weryfikacji przez zarząd spółki Formula Systems, stąd skład segmentu jest tożsamy z grupą Formula Systems. Wyniki segmentu jako całości są przedmiotem regularnej weryfikacji przez Zarząd Asseco Poland.

Przychody od żadnego z klientów Grupy nie przekraczały 10% przychodów ze sprzedaży wypracowanych przez Grupę w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku.

Wybrane dane dotyczące rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku w podziale na segmenty operacyjne:

12 miesięcy do 31 grudnia 2018	Segment Asseco Poland mln PLN	Segment Asseco International mln PLN	Segment Formula Systems mln PLN	Eliminacje mln PLN	Razem mln PLN
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	1 347,3	2 589,5	5 391,8	-	9 328,6
Sprzedaż pomiędzy segmentami	11,5	2,7	10,9	(25,1)	-
Przychody segmentu łącznie	1 358,8	2 592,2	5 402,7	(25,1)	9 328,6
Zysk/strata z działalności operacyjnej segmentu	220,7	273,9	301,1	1,1	796,8
Przychody z tytułu odsetek ¹⁾	6,5	6,4	2,4	(0,3)	15,0
Koszty z tytułu odsetek ²⁾	(7,0)	(3,8)	(42,9)	0,3	(53,4)
Podatek dochodowy	(55,7)	(61,2)	(65,4)	-	(182,3)
Pozycje niepieniężne:					
Amortyzacja (ujęta w rachunku przepływów pieniężnych)	(83,1)	(105,0)	(275,0)	3,6	(459,5)
<i>w tym amortyzacja wartości niematerialnych rozpoznanych w wyniku procesu alokacji ceny nabycia (PPA)</i>	<i>(17,8)</i>	<i>(9,0)</i>	<i>(203,2)</i>	-	<i>(230,0)</i>
Koszty transakcji z pracownikami rozliczanych w formie instrumentów kapitałowych (SBP)	-	(2,5)	(19,1)	-	(21,6)
Odpis z tytułu utraty wartości aktywów segmentu	(2,4)	(8,5)	(5,0)	-	(15,9)
Udział w wynikach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	0,1	0,5	1,4	-	2,0
Zysk/strata netto segmentu przypisany Akcjonariuszom Jednostki Dominującej	161,6	149,6	20,6	1,5	333,3
Środki pieniężne z działalności operacyjnej ³⁾	354,4	395,7	426,1	1,6	1 177,8

¹⁾ Przychody odsetkowe od pożyczek udzielonych, papierów dłużnych, leasingu finansowego, należności handlowych oraz depozytów bankowych

²⁾ Koszty odsetkowe od kredytów, pożyczek, papierów dłużnych, leasingu finansowego oraz zobowiązań handlowych

³⁾ Środki pieniężne z działalności operacyjnej przed zapłaconym podatkiem dochodowym

Wybrane dane dotyczące pozycji bilansowych na dzień 31 grudnia 2018 roku w podziale na segmenty operacyjne:

31 grudnia 2018	Segment Asseco Poland mln PLN	Segment Asseco International mln PLN	Segment Formula Systems mln PLN	Eliminacje mln PLN	Razem mln PLN
Aktywa trwałe	3 248,2	1 909,1	2 495,5	(3,3)	7 649,5
w tym wartość firmy	2 257,1	1 365,3	626,5	-	4 248,9
Aktywa obrotowe	766,9	1 239,0	3 000,6	(13,2)	4 993,3
<i>w tym m.in.:</i>					
należności z tytułu dostaw i usług oraz aktywa z tytułu umów z klientami	400,8	532,4	1 721,5	(7,7)	2 647,0
środki pieniężne	284,2	506,9	1 009,4	-	1 800,5
Zobowiązania długoterminowe	171,7	238,2	1 455,5	(0,2)	1 865,2
<i>w tym m.in.:</i>					
zobowiązania z tytułu kredytów, pożyczek i wyemitowanych obligacji	38,8	88,9	955,2	-	1 082,9
zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	23,9	8,2	-	-	32,1
Zobowiązania krótkoterminowe	317,6	759,2	2 052,6	(15,1)	3 114,3
<i>w tym m.in.:</i>					
zobowiązania z tytułu kredytów, pożyczek i wyemitowanych obligacji	22,4	79,9	479,3	-	581,6
zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	24,9	4,0	-	-	28,9
zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz umów z klientami	147,8	447,8	803,2	(9,5)	1 389,3

Wybrane dane dotyczące rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku w podziale na segmenty operacyjne:

12 miesięcy do 31 grudnia 2017	Segment Asseco Poland	Segment Asseco International	Segment Formula Systems	Eliminacje	Razem
	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	1 336,6	2 227,4	4 265,3	-	7 829,3
Sprzedaż pomiędzy segmentami	9,1	5,5	27,6	(42,2)	-
Przychody segmentu łącznie	1 345,7	2 232,9	4 292,9	(42,2)	7 829,3
Zysk/strata netto z działalności operacyjnej segmentu	152,5	248,8	185,3	(1,8)	584,8
Przychody z tytułu odsetek ¹⁾	4,6	7,2	6,1	-	17,9
Koszty z tytułu odsetek ²⁾	(9,3)	(2,0)	(32,3)	(0,6)	(44,2)
Podatek dochodowy	(25,5)	(25,9)	(70,6)	-	(122,0)
Pozycje niepieniężne:					
Amortyzacja (ujęta w rachunku przepływów pieniężnych)	(79,7)	(90,6)	(169,9)	3,1	(337,1)
w tym amortyzacja wartości niematerialnych rozpoznanych w wyniku procesu alokacji ceny nabycia (PPA)	(18,0)	(7,7)	(114,0)	-	(139,7)
Koszty transakcji z pracownikami rozliczanych w formie instrumentów kapitałowych (SBP)	-	(1,2)	(17,6)	-	(18,8)
Odpis z tytułu utraty wartości aktywów segmentu	(80,5)	(32,1)	(4,0)	-	(116,6)
Udział w wynikach jednostek stowarzyszonych i współzależnych	(1,1)	(40,0)	3,4	-	(37,7)
Zysk/strata netto segmentu przypisany Jednostce Dominującej	7,1	55,7	405,5	(1,7)	466,6
Środki pieniężne z działalności operacyjnej ³⁾	137,4	341,6	382,9	1,2	863,1

¹⁾ Przychody odsetkowe od pożyczek udzielonych, papierów dłużnych, leasingu finansowego, należności handlowych oraz depozytów bankowych

²⁾ Koszty odsetkowe od kredytów, pożyczek, papierów dłużnych, leasingu finansowego oraz zobowiązań handlowych

³⁾ Środki pieniężne z działalności operacyjnej przed zapłaconym podatkiem dochodowym

Wybrane dane dotyczące pozycji bilansowych na dzień 31 grudnia 2017 roku w podziale na segmenty operacyjne:

31 grudnia 2017	Segment Asseco Poland	Segment Asseco International	Segment Formula Systems	Eliminacje	Razem
(przekształcone)	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN
Aktywa trwałe	3 159,4	2 023,5	2 322,8	(16,1)	7 489,6
w tym wartość firmy	2 254,4	1 327,2	435,4	-	4 017,0
Aktywa obrotowe	549,7	1 029,8	2 841,8	(28,5)	4 392,8
w tym m.in:					
należności z tytułu dostaw i usług	131,2	498,2	1 756,5	(13,8)	2 372,1
środki pieniężne	309,5	381,8	856,2	0,2	1 547,7
Zobowiązania długoterminowe	164,9	475,7	1 325,3	(12,7)	1 953,2
w tym m.in:					
zobowiązania z tytułu kredytów, pożyczek i wyemitowanych obligacji	58,3	59,5	938,2	(9,7)	1 046,3
zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	45,5	3,7	-	-	49,2
Zobowiązania krótkoterminowe	347,1	796,7	1 487,1	(30,2)	2 600,7
w tym m.in:					
zobowiązania z tytułu kredytów, pożyczek i wyemitowanych obligacji	33,0	109,1	263,3	(10,1)	395,3
zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	23,9	2,7	0,2	-	26,8
zobowiązania z tytułu dostaw i usług	158,2	314,8	395,7	(12,9)	855,8

V. Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z zysków i strat

5.1. Struktura przychodów operacyjnych

Wybrane zasady rachunkowości

Dane zaprezentowane za rok 2017 zostały sporządzone zgodnie z obowiązującymi wówczas Standardami dotyczącymi rozpoznawania przychodów, w tym głównie MSR 18 i MSR 11. Zasady rachunkowości oparte na tych standardach zostały opisane w punkcie 24 i 25 rozdziału Istotne zasady rachunkowości w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku, które zostało zatwierdzone do publikacji dnia 19 marca 2018 roku. MSSF 15 uchyla MSR 11 Umowy o usługę budowlaną, MSR 18 Przychody i związane z nimi interpretacje i ma zastosowanie do wszystkich umów z klientami, z wyjątkiem tych, które wchodzą w zakres innych standardów, w tym przede wszystkim MSSF 16.

Nowy standard ustanawia nowy model rozpoznawania przychodów wynikających z umów z klientami, tzw. „Model Pięciu Kroków”. Zgodnie z MSSF 15 przychody ujmują się w kwocie wynagrodzenia, które, zgodnie z oczekiwaniami Grupy, przysługują jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi.

Grupa prowadzi działalność w obszarze sprzedaży licencji i szeroko pojętych usług IT i wyróżnia następujące rodzaje przychodów:

- przychody ze sprzedaży licencji i/lub usług własnych,
- przychody ze sprzedaży licencji i/lub usług obcych, oraz
- przychody ze sprzedaży sprzętu.

a) Sprzedaż licencji i usług własnych

W ramach kategorii "Licencje i/lub usługi własne" prezentowane są przychody z tytułu umów z klientami, których przedmiotem jest dostarczanie oprogramowania własnego i/lub świadczenie usług z nim związanych.

▪ Kompleksowe projekty IT

W przypadku tych przychodów znaczącą część stanowią przychody z kompleksowych projektów IT, w których Grupa zobowiązuje się do dostarczenia klientowi funkcjonalnego systemu IT. Dla klienta wartość ma bowiem dopiero dostarczony system czyli finalny produkt, na który zostały dostarczone licencje własne i związane z nimi istotne usługi (np. modyfikacyjne czy wdrożeniowe). Praktycznie zawsze w przypadku takich umów Grupa jest zobowiązana do dostarczenia do klienta kompleksowych dóbr lub usług, na które składają się dostawy: licencji własnych i/lub własnych usług modyfikacyjnych i/lub własnych usług wdrożeniowych. Oznacza to, że z tzw. kompleksowych kontraktów IT wynika najczęściej odrębne zobowiązanie do wykonania świadczenia polegającego na dostarczeniu klientowi funkcjonalnego systemu IT. W przypadku zobowiązania do wykonania świadczenia polegającego na dostarczeniu funkcjonalnego systemu IT szczególnie analizowane jest przyrzeczenie udzielenia licencji z każdej umowy. Grupa dokonuje analizy pod kątem odrębności licencji od innych dóbr lub usług przyrzeczonych w umowie. Co do zasady Grupa stwierdza, że samo zobowiązanie do sprzedaży licencji w ramach takiego zobowiązania do wykonania świadczenia nie spełnia warunków odrębności - przekazanie licencji jest jedynie częścią większego zobowiązania do wykonania świadczenia a sprzedawane wraz z licencją usługi mają na tyle istotną wartość, iż nie można stwierdzić, że sama licencja jest zobowiązaniem dominującym.

Przychody z tytułu zobowiązania do dostarczenia funkcjonalnego systemu IT są w Spółce rozpoznawane w okresie, w którym budowany jest taki system. Zgodnie bowiem z MSSF 15 przychód może być rozpoznawany w okresie przekazywania kontroli nad świadczonymi dobrami/usługami, o ile w wyniku działań jednostki nie powstają składniki o alternatywnym zastosowaniu i jednocześnie przez cały okres trwania umowy jednostce przysługuje egzekwulne prawo do uzyskania wynagrodzenia za dostarczone świadczenia. W ocenie Zarządu w przypadku dostarczania kompleksowych projektów IT nie można mówić o alternatywnym ich zastosowaniu z punktu widzenia dostawcy, ponieważ systemy te wraz z towarzyszącymi im usługami wdrożeniowymi są „szyte na miarę”. Jednocześnie przeprowadzona dotychczas analiza wykazała, że właściwie we wszystkich przypadkach dla umów zawieranych przez Grupę spełnione jest kryterium przysługiwania egzekwulnego prawa do zapłaty za wykonane świadczenie przez cały okres trwania umowy. Oznacza to, że przychody z kompleksowych systemów IT, w których sprzedawane są licencje własne i usługi własne rozpoznawane są zgodnie ze stopniem zaawansowania (metodą bazującą na nakładach, opartą o procent zaawansowania kosztowego) w okresie, kiedy klient nabywa kontrolę nad sprzedawanym dobrem/usługą. Szczególnym przypadkiem są stosunkowo nieduże projekty IT, które zazwyczaj zamykają się w ciągu jednego roku lub z których przychód nie stanowi istotnej wartości w ocenie Zarządu Grupy – wówczas przychód z takich projektów rozpoznawany jest w kwocie, którą Grupa ma prawo zafakturować.

▪ Sprzedaż licencji własnych bez istotnych usług towarzyszących

W przypadku gdy licencje własne sprzedawane są odrębnie, tzn. nie towarzyszą tej sprzedaży istotne usługi modyfikacyjne i/lub wdrożeniowe i tym samym sprzedaż licencji własnej jest odrębnym zobowiązaniem do wykonania świadczenia, Grupa rozważa, czy przyrzeczenie udzielenia licencji ma na celu zapewnienie klientowi:

- ✓ prawa do dostępu do własności intelektualnej jednostki w formie, w jakiej istnieje ona przez cały okres ważności licencji; czy

- ✓ *prawa do korzystania z własności intelektualnej jednostki w formie, w jakiej istnieje ona w momencie udzielenia licencji.*

Zdecydowana większość licencji własnych sprzedawanych w Grupie oddzielnie, i tym samym stanowiących odrębne zobowiązanie do wykonania świadczenia, ma charakter licencji z prawem do korzystania z własności intelektualnej, co oznacza, że przychód ze sprzedaży takich licencji rozpoznawany jest jednorazowo w momencie przekazania kontroli nad licencją klientowi. Jest to równoznaczne ze stwierdzeniem, że w przypadkach licencji własnych sprzedawanych bez istotnych usług towarzyszących niezależnie od okresu, na jaki sprzedawana jest licencja, momentem rozpoznania przychodu jest moment przekazania kontroli, co w konsekwencji powoduje jednorazowe rozpoznanie przychodu w tym właśnie momencie. W Spółce istnieją również jednak przypadki sprzedaży licencji, które mają naturę przyznania prawa do dostępu do własności intelektualnej. Licencje takie sprzedawane są co do zasady na czas określony. Na bazie stosowanej do 31 grudnia 2017 polityki rachunkowości dla licencji zawartych na czas określony, przychód był rozpoznawany w miarę upływu czasu (w trakcie okresu, na jaki udzielono licencji). Na bazie MSSF 15 Grupa rozpoznaje przychód w oparciu o ocenę, czy licencja stanowi dla klienta prawo do dostępu, czy prawo do korzystania.

- **Usługi utrzymania i gwarancje**

W ramach kategorii licencje i usługi własne prezentowane są również przychody z własnych usług utrzymania, w tym także przychody z gwarancji. Polityka rachunkowości w zakresie rozpoznania przychodów z usług utrzymaniowych nie uległa zmianie po wprowadzeniu MSSF 15 – w ocenie Zarządu usługi takie stanowią co do zasady odrębne zobowiązanie do wykonania świadczenia, w przypadku którego klient korzysta z dostarczanych dóbr/usług w miarę jak są one do niego dostarczane, co w konsekwencji powoduje rozpoznanie przychodu po stronie dostawcy w okresie świadczenia usługi.

Grupa w wielu przypadkach udziela również gwarancji na sprzedawane dobra i usługi. Grupa przeprowadziła analizę, w wyniku której ustaliła, że w jej działalności przeważają gwarancje spełniające definicję usługi – tj. są to gwarancje, które mają zakres szerszy niż tylko zapewnienie klienta, że dany produkt/usługa jest zgodny z ustaloną przez strony specyfikacją, tzw. gwarancje ponadstandardowe. Konkluzja o tym, że gwarancje mają charakter ponadstandardowy, jest podejmowana zawsze, gdy Grupa na mocy umów zobowiązuje się do naprawy błędów w dostarczonym oprogramowaniu w ściśle ustalonym rygorze czasowym i/lub gdy gwarancja taka ma wymiar szerszy niż wymagane przez prawo minimum. W kontekście MSSF 15 fakt, iż Grupa zobowiązała się do gwarancji ponadstandardowej oznacza, że de facto świadczy dodatkową usługę. W rozumieniu MSSF 15 oznacza to więc dla Grupy konieczność ujęcia rozszerzonej gwarancji jako zobowiązania do wykonania świadczenia i przypisania do takiej usługi części ceny transakcyjnej z umowy. We wszystkich przypadkach, w których jednocześnie z gwarancją rozszerzoną świadczona jest usługa utrzymania, która co do zasady stanowi kategorię jeszcze obszerniejszą niż gwarancja rozszerzona, przychód rozpoznawany jest w czasie, ponieważ klient korzysta ze świadczonej usługi w miarę jej świadczenia przez dostawcę. W takich przypadkach Grupa niezmiennie dokonuje alokacji części ceny z umowy do usługi utrzymaniowej. Analogicznie w przypadkach, w których usługa gwarancyjna świadczona jest po zakończeniu projektu, któremu nie towarzyszy usługa utrzymania część ceny transakcyjnej i tym samym rozpoznanie części przychodów z umowy jest odroczone do momentu faktycznego świadczenia usługi gwarancyjnej. Dla gwarancji, w przypadku których zakres gwarancji nie przekracza wymaganego prawem minimum polityka rachunkowości pozostała niezmienna – na takie przyszłe i niepewne zobowiązania tworzone są rezerwy na naprawy gwarancyjne, których odzwierciedleniem po stronie wynikowej są koszty operacyjne.

b) Sprzedaż licencji i usług obcych

W ramach kategorii "Licencje i/lub usługi obce" prezentowane są przychody z tytułu sprzedaży licencji obcych oraz ze świadczenia usług, które ze względów technologicznych lub prawnych muszą być realizowane przez podwykonawców (dotyczy to usług utrzymania sprzętu i licencji oraz outsourcingu świadczonych przez ich producentów). Przychody ze sprzedaży licencji obcych są co do zasady rozpoznawane jak przychody ze sprzedaży towarów, co oznacza, że w momencie przekazania kontroli nad licencją przychód ujmowany jest jednorazowo. Jednocześnie przychody z tytułu usług obcych, wśród których dominuje utrzymanie obce, rozpoznawane są przez okres świadczenia usługi do klienta. Każdorazowo w przypadku sprzedaży usług i licencji obcych Grupa rozważa zagadnienie zleceniodawca-pośrednik, w większości jednak przypadków konkluzja jest taka, że to Grupa jest głównym zobowiązanym do realizacji tego obowiązku świadczenia i tym samym przychód rozpoznawany jest w wartości brutto.

c) Sprzedaż sprzętu

W kategorii przychody ze sprzedaży sprzętu prezentowane są przychody z tytułu umów z klientami na dostawę infrastruktury. Przychody w tej kategorii są zasadniczo rozpoznawane w momencie przekazania kontroli nad sprzętem. Nie dotyczy to jedynie przypadków, kiedy sprzęt nie stanowi świadczenia odrębnego od dostarczanych razem z nim usług, wówczas bowiem przychody z jego sprzedaży są elementem zobowiązania do wykonania świadczenia polegającego na dostawie kompleksowego systemu infrastrukturalnego. W Grupie takie kompleksowe projekty są jednak rzadkością - dominuje sprzedaż sprzętu na zasadzie dystrybucji.

W przypadku umów zawierających w sobie element świadczenia usługi oraz udostępniania sprzętu, spółka rozważała czy takie umowy zawierają w sobie element leasingu (tj. czy na ich mocy spółka przekazuje prawo do kontroli

zidentyfikowanego składnika aktywów na danych okres w zamian za wynagrodzenie). Spółka nie zidentyfikowała elementów leasingu w umowach zawieranych z klientami.

Zmienne wynagrodzenie

Zgodnie z MSSF 15, jeśli wynagrodzenie określone w umowie obejmuje kwotę zmienną, Grupa oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniona w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta i zalicza do ceny transakcyjnej część lub całość kwoty wynagrodzenia zmiennego wyłącznie w takim zakresie, w jakim istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi odwrócenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów w momencie, kiedy ustanie niepewność co do wysokości wynagrodzenia zmiennego.

Grupa jest stroną wielu umów, w przypadku których przewidziano kary umowne za niewykonanie lub nieprawidłowe wykonanie zobowiązań umownych. Spodziewane kary umowne mogą więc powodować, że wynagrodzenie, które w umowie zakwotowano w kwocie stałej, będzie jednak podlegać zmianom właśnie ze względu na spodziewane kary. Począwszy od 1 stycznia 2018 roku w ramach szacowania wysokości wynagrodzenia, do którego Grupa jest uprawniona na podstawie umowy szacuje się w Grupie wartość oczekiwaną zapłaty uwzględniając prawdopodobieństwo zapłacenia takich kar umownych i inny elementów, które mogłyby potencjalnie zmienić wynagrodzenie. Wpływa to więc na pomniejszenie wartości przychodów, nie zaś, jak to było do tej pory, powiększenie wartości rezerw i odpowiednich kosztów. Poza karami umownymi nie występują znaczące inne czynniki mogące wpływać na wysokość wynagrodzenia (jak na przykład rabaty czy upusty), w przypadku gdyby je jednak zidentyfikowano, również wpływałyby one na wysokość rozpoznawanych w Grupie przychodów.

Przypisanie ceny transakcyjnej do zobowiązań do wykonania świadczenia

Grupa przypisuje cenę transakcyjną do każdego zobowiązania do wykonania świadczenia (lub do odrębnego dobra lub odrębnej usługi) w kwocie, która odzwierciedla kwotę wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem Grupy – przysługuje jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi.

Istotny element finansowania

Ustalając cenę transakcyjną, Grupa koryguje przyrzoną kwotę wynagrodzenia o zmianę wartości pieniądza w czasie, jeśli rozkład w czasie płatności uzgodniony przez strony umowy (w sposób wyraźny lub domyślny) daje klientowi lub spółce z Grupy istotne korzyści z tytułu finansowania przekazania dóbr lub usług klientowi. W takich okolicznościach uznaje się, że umowa zawiera istotny element finansowania

Grupa stosuje wyjątek praktyczny i nie koryguje przyrzonej kwoty wynagrodzenia o wpływ istotnego elementu finansowania, jeżeli w momencie zawarcia umowy oczekuje, że okres od momentu przekazania przyrzonego dobra lub usługi klientowi do momentu zapłaty za dobro lub usługę przez klienta wyniesie nie więcej niż jeden rok.

Istotny element finansowania nie występuje w umowie z klientem m.in. wtedy, gdy różnica między przyrzoną kwotą wynagrodzeniem a ceną sprzedaży gotówkowej dobra lub usługi wynika z powodów innych niż udostępnienie finansowania klientowi oraz różnica między tymi kwotami jest proporcjonalna do jej przyczyny. Zazwyczaj ma to miejsce, gdy poprzez umowne uzgodnienie warunków płatności ustanawia się zabezpieczenie przed brakiem właściwego wywiązania się z części lub całości zobowiązań umownych przez drugą stronę umowy.

Koszty umów z klientami

Koszty pozyskania umowy (doprowadzenia do zawarcia umowy) to dodatkowe (przyrostowe) koszty pozyskania umowy ponoszone przez Grupę w celu doprowadzenia do zawarcia umowy z klientem, których Grupa nie poniosłaby, jeżeli umowa nie zostałaby zawarta. Grupa ujmuje te koszty jako składnik aktywów, jeżeli spodziewa się, że koszty te odzyska. Okres amortyzacji aktywowanych kosztów z tytułu pozyskania umowy to okres, w którym Grupa wypełnia obowiązki świadczenia wynikające z tej umowy.

Z praktycznego punktu widzenia Grupa ujmuje dodatkowe koszty doprowadzenia do zawarcia umowy jako koszty w momencie ich poniesienia, tylko, jeśli okres amortyzacji składnika aktywów, który w przeciwnym razie zostałby ujęty przez Grupę, wynosi jeden rok lub krócej.

Koszty wykonania umowy to koszty poniesione w związku z wykonywaniem umowy zawartej z klientem. Grupa ujmuje te koszty jako składnik aktywów, gdy nie są objęte zakresem innego standardu (np. MSR 2 Zapasy, MSR 16 Rzeczowe aktywa trwałe lub MSR 38 Wartości niematerialne), oraz gdy spełniają one wszystkie następujące kryteria: (i) koszty te są bezpośrednio powiązane z umową lub z przewidywaną umową z klientem, (ii) koszty te prowadzą do wytworzenia lub ulepszenia zasobów Grupy, które będą wykorzystywane do spełnienia (lub do dalszego spełniania) zobowiązań do wykonania świadczenia w przyszłości; oraz (iii) Grupa spodziewa się, że koszty te odzyska.

Inne zastosowane w Grupie wyjątki praktyczne

Grupa w uzasadnionych przypadkach stosuje również rozwiązanie praktyczne dozwolone przez MSSF 15 polegające na tym, że jeżeli Grupa ma prawo do otrzymania wynagrodzenia od klienta w kwocie, która odpowiada bezpośrednio wartości, jaką dla klienta ma świadczenie dotychczas wykonane przez Grupę (na przykład w przypadku umowy o

świadczenie usług, w ramach której jednostka nalicza klientowi stałą kwotę za każdą godzinę wykonanej usługi), Grupa może ująć przychód w kwocie, którą ma prawo zafakturować.

Zgodnie z wybraną metodą wdrożenia MSSF 15, Grupa zdecydowała się także na skorzystanie z praktycznego rozwiązania w stosunku do wszystkich zmian umów obowiązujących na dzień 1 stycznia 2018 roku, które miały miejsce przed rozpoczęciem najwcześniejszego prezentowanego okresu polegającego na nieprzekształcaniu tych umów w związku z ich zmianami.

Przychody inne niż przychody z tytułu umów z klientami (nieobjęte MSSF 15)

Przychody inne niż przychody z tytułu umów z klientami Grupa uzyskuje przede wszystkim z usług outsourcingu sprzętu IT (np. bankomatów, serwerów i terminali płatniczych). Grupa za każdym razem rozstrzyga czy na klienta zostało przeniesione całe ryzyko i korzyści wynikające z korzystania z wynajętego sprzętu. Najczęściej Grupa dochodzi do wniosku, że umowy outsourcingu mają charakter umów leasingu operacyjnego i rozpoznaje przychody z takich usług zgodnie z MSR 17.

Inne zastosowane w Grupie wyjątki praktyczne

Grupa uzyskuje przychody m.in. z umów polegających na odpłatnym udostępnianiu klientom posiadanych przez Grupę składników majątku (umowy leasingu). Zgodnie z MSR 17 Grupa ocenia czy w konsekwencji zawartej umowy na klienta przeniesione zostało praktycznie całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z prawa własności aktywów i w konsekwencji dokonuje odpowiedniej klasyfikacji umów jako umów leasingu operacyjnego lub finansowego.

Szacunki

Tak jak zostało to opisane powyżej Grupa realizuje zobowiązania do wykonania świadczenia, wśród których znaczna część między innymi te polegające na dostarczeniu funkcjonalnego systemu IT podlegają wycenie zgodnie ze stopniem zaawansowania. Wycena taka wymaga oszacowania przyszłych przepływów operacyjnych w celu dokonania pomiaru stopnia zaawansowania prac na projekcie. Stopień zaawansowania prac ustala się jako stosunek poniesionych kosztów (zwiększających postęp realizacji prac) do kosztów planowanych lub stosunek przepracowanych roboczodni w stosunku do całkowitego czasu pracy. Dokonanie wyceny i co za tym idzie rozpoznanie przychodu każdorazowo wymaga zaangażowania profesjonalnego osądu oraz znaczącej dozy szacunków.

Podobnie zaangażowania szacunków i profesjonalnego osądu wymaga określenie wartości oczekiwanej przychodów z tytułu umów z klientami, w przypadkach, gdy wynagrodzenie z umowy ma charakter zmienny, zazwyczaj polegający na określeniu w umowach kar za opóźnienia w dostawach systemów IT lub usług z nimi związanych.

Szacunki w zakresie przychodów innych niż przychody z tytułu umów z klientami dotyczą oceny charakteru umów polegających na udostępnianiu składników majątku klientom (Grupa jako leasingodawca). Zważywszy na fakt, że okres leasingu jest w przeważającej ilości przypadków krótszy niż zasadnicza część okresu ekonomicznej użyteczności udostępnianych składników majątku oraz że istotne ryzyka i korzyści wynikające z prawa własności składników majątkowych będących przedmiotem niniejszych umów nie zostały przeniesione na klientów Grupy. Tym samym Grupa doszła do wniosku, że umowy te mają charakter leasingu operacyjnego

Przychody operacyjne w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym kształtowały się następująco:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 przekształcone
	mln PLN	mln PLN
Przychody operacyjne według rodzaju		
Oprogramowanie i usługi własne	7 502,1	6 233,9
Oprogramowanie i usługi obce	676,5	627,3
Sprzęt i infrastruktura	1 146,4	964,8
Pozostała sprzedaż	3,6	3,3
Razem	9 328,6	7 829,3
Przychody operacyjne według sektorów		
Bankowość i Finanse	3 693,2	3 039,7
Przedsiębiorstwa	3 549,3	3 121,9
Instytucje Publiczne	2 086,1	1 667,7
Razem przychody operacyjne	9 328,6	7 829,3

i. Struktura sprzedaży segmentów w rozbiciu na rodzaje przychodów

Przychody ze sprzedaży poszczególnych segmentów operacyjnych w rozbiciu na rodzaj przychodów w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównawczym kształtowały się następująco:

	Segment Asseco Poland mIn PLN	Segment Asseco International mIn PLN	Segment Formula Systems mIn PLN	Eliminacje mIn PLN	Razem mIn PLN
12 miesięcy do 31 grudnia 2018					
Oprogramowanie i usługi własne	1 139,2	1 712,5	4 653,4	(3,0)	7 502,1
Oprogramowanie i usługi obce	126,8	324,0	240,6	(14,9)	676,5
Sprzęt i infrastruktura	88,8	552,6	508,7	(3,7)	1 146,4
Pozostała sprzedaż	4,0	3,1	-	(3,5)	3,6
Razem przychody operacyjne	1 358,8	2 592,2	5 402,7	(25,1)	9 328,6

	Segment Asseco Poland mIn PLN	Segment Asseco International przekształcone mIn PLN	Segment Formula Systems mIn PLN	Eliminacje mIn PLN	Razem Przekształcone mIn PLN
12 miesięcy do 31 grudnia 2017					
Oprogramowanie i usługi własne	1 075,5	1 458,0	3 719,5	(19,1)	6 233,9
Oprogramowanie i usługi obce	162,4	313,9	173,0	(22,0)	627,3
Sprzęt i infrastruktura	106,5	457,6	400,4	0,3	964,8
Pozostała sprzedaż	1,3	3,4	-	(1,4)	3,3
Razem przychody operacyjne	1 345,7	2 232,9	4 292,9	(42,2)	7 829,3

ii. Struktura przychodów operacyjnych segmentów w rozbiciu na sektory

Przychody operacyjne poszczególnych segmentów w rozbiciu na sektory w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównawczym kształtowały się następująco:

	Segment Asseco Poland mIn PLN	Segment Asseco International mIn PLN	Segment Formula Systems mIn PLN	Eliminacje mIn PLN	Razem mIn PLN
12 miesięcy do 31 grudnia 2018					
Bankowość i Finanse	473,9	901,7	2 333,6	(16,0)	3 693,2
Przedsiębiorstwa	334,7	1 136,6	2 085,1	(7,1)	3 549,3
Instytucje Publiczne	550,2	553,9	984,0	(2,0)	2 086,1
Razem przychody operacyjne	1 358,8	2 592,2	5 402,7	(25,1)	9 328,6

	Segment Asseco Poland mIn PLN	Segment Asseco International przekształcone mIn PLN	Segment Formula Systems mIn PLN	Eliminacje mIn PLN	Razem przekształcone mIn PLN
12 miesięcy do 31 grudnia 2017					
Bankowość i Finanse	442,5	847,3	1 782,2	(32,3)	3 039,7
Przedsiębiorstwa	396,4	998,7	1 733,7	(6,9)	3 121,9
Instytucje Publiczne	506,8	386,9	777,0	(3,0)	1 667,7
Razem przychody operacyjne	1 345,7	2 232,9	4 292,9	(42,2)	7 829,3

iii. Struktura przychodów operacyjnych w podziale na kraje, w których zostały wygenerowane

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018 mln PLN
Przychody operacyjne w podziale na kraje	
Izrael	3 232,3
Polska	1 562,9
Stany Zjednoczone	1 474,8
Słowacja	443,0
Hiszpania	397,0
Czechy	246,4
Dania	232,9
Serbia	201,1
Wielka Brytania	191,4
Niemcy	188,1
Rumunia	150,2
Chorwacja	123,5
Pozostałe kraje	885,0
Razem przychody operacyjne	9 328,6

iv. Przychody z tytułu umów z klientami w przychodach operacyjnych ogółem według metody ujęcia w rachunku zysków i strat

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018 mln PLN
Przychody z umów z klientami rozpoznawane zgodnie z MSSF 15, w tym:	9 249,0
Z tytułu dóbr i usług przekazanych w określonym momencie	1 835,2
<i>Segment Asseco Poland</i>	212,4
<i>Segment Asseco International</i>	892,8
<i>Segment Formula Systems</i>	734,0
<i>Transakcje wewnątrzgrupowe</i>	(4,0)
Z tytułu dóbr i usług przekazywanych w miarę upływu czasu	7 413,8
<i>Segment Asseco Poland</i>	1 146,4
<i>Segment Asseco International</i>	1 619,8
<i>Segment Formula Systems</i>	4 668,7
<i>Transakcje wewnątrzgrupowe</i>	(21,1)
Pozostałe przychody operacyjne (gł. przychody z leasingu)*	79,6
Razem przychody operacyjne	9 328,6

*Pozostałe przychody operacyjne w całości dotyczą segmentu Asseco International

Pozostałe przychody operacyjne ujęte w powyższej tabeli, z których przychody nie są rozpoznawane zgodnie z MSSF 15, dotyczą głównie przychodów Grupy Asseco South Eastern Europe z tytułu usług outsourcingu bankomatów i terminali płatniczych. Umowy takie traktowane są jako umowy leasingu operacyjnego.

v. Pozostałe zobowiązania do wykonania świadczenia

W tabeli poniżej przedstawiono informacje na temat łącznej ceny transakcyjnej przypisanej do pozostałych zobowiązań do wykonania świadczenia, które pozostały niespełnione (lub częściowo niespełnione) na koniec

okresu sprawozdawczego. Grupa zastosowania praktyczny wyjątek, zgodnie z którym nie musi ona ujawniać informacji o cenie transakcyjnej przypisanej do niewykonanych zobowiązań, jeśli zobowiązanie do wykonania świadczenia stanowi część umowy, której przewidywany okres obowiązywania wynosi jeden rok lub krócej lub też Grupa ujmuje przychody z tytułu spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia w wysokości, którą ma prawo zafakturować.

Wartość niewykonanych zobowiązań, z których przychody będą rozpoznane w kolejnych latach	mln PLN
rok 2019	694,5
rok 2020	313,6
rok 2021 i później	333,9
Razem	1 342,0

* W linii rok 2019 ujęta została jedynie kwota przypadająca na najbliższy rok z umów, które kończą się po 1 stycznia 2020 lub później, co oznacza, że kwota nie zawiera żadnych przychodów z umów, których data zakończenia przypada w trakcie roku 2019 lub z dniem jego zakończenia

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa przeanalizowała łączną kwotę ceny transakcyjnej przypisanej do zobowiązań do wykonania świadczenia, które pozostały niespełnione (lub częściowo niespełnione) na koniec okresu sprawozdawczego. W efekcie przeprowadzonej analizy stwierdzono, iż na dzień 31 grudnia 2018 roku znacząca część zobowiązań do wykonania świadczenia polegającego na dostawie kompleksowego systemu IT (wycenianych według stopnia zaawansowania) wynika z umów kończących się przed dniem 31 grudnia 2019 roku. Podobnie w przypadku umów na utrzymanie systemów IT znaczącą większość stanowią umowy na czas nieokreślony z terminem wypowiedzenia krótszym niż 12 miesięcy lub umowy na czas określony kończące się przed dniem 31 grudnia 2019 roku. W związku z powyższym Grupa uznaje takie zobowiązania do wykonania świadczenia za krótkoterminowe i tym samym podlegające opisanemu powyżej wyjątkowi praktycznemu. Oznacza to więc, że wskutek zastosowania wyjątku praktycznego w tabeli zaprezentowano więc w podziale na lata jedynie tę część zobowiązań, która dotyczy umów kończących się w 2020 roku lub później lub umów na czas nieokreślony z okresami wypowiedzenia dłuższymi niż rok.

5.2. Struktura kosztów operacyjnych

Wybrane zasady rachunkowości

Grupa ujawnia koszty w układzie rodzajowym oraz w układzie kalkulacyjnym. Koszt własny sprzedaży obejmuje koszty bezpośrednio związane z nabyciem sprzedanych towarów i wytworzeniem sprzedanych usług. Koszty sprzedaży obejmują koszty handlowe i koszty marketingowe. Koszty ogólnego zarządu obejmują koszty związane z kierowaniem Spółką oraz koszty administracji.

Wartość sprzedanych towarów, materiałów, usług (COGS) to koszty zakupu towarów lub usług podwykonawców (z wyłączeniem outsourcingu personalnego) wykorzystywanych do realizacji projektów. Koszty dotyczą zarówno przychodów prezentowanych jako przychody własne (dot. przychodów z usług, które są realizowane przez podwykonawców, jeśli wykorzystanie zasobów obcych wynika z decyzji Grupy, która traktuje zasoby obce jako substytut zasobów własnych), jak i przychodów obcych (usługi, które muszą być realizowane przez zasoby obce - najczęściej producentów oprogramowania lub sprzętu).

Świadczenia na rzecz pracowników to wszystkie formy świadczeń spółek z Grupy oferowane w zamian za pracę wykonaną przez pracowników lub z tytułu rozwiązania stosunku pracy. W przypadku wykonywania przez pracownika pracy na rzecz spółek z Grupy, ujmuje się w wyniku przewidywaną niezdyskontowaną wartość świadczeń pracowniczych, które zostaną wypłacone w zamian za tę pracę. Poza wynagrodzeniem koszty świadczeń na rzecz pracowników obejmują wszystkie płatne nieobecności, świadczenia wynikające z systemów premialnych występujących w Grupie, a także świadczenia po okresie zatrudnienia.

Szacunki

W związku z faktem, iż Grupa ujmuje koszty zgodnie z metodą memoriałową część kosztów ujętych w Rachunku zysków i strat, to koszty ujęte wskutek dokonania szacunków dotyczących na przykład spodziewanych kosztów związanych z systemem premialnym, którym objęta jest część pracowników spółek z Grupy.

W poniższej tabeli przedstawiono strukturę kosztów operacyjnych w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym.

Koszty działalności operacyjnej	12 miesięcy do 31 grudnia 2018	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 <i>przekształcone</i>
	mln PLN	mln PLN
Wartość odsprzedanych towarów, materiałów i usług obcych (COGS)	(1 525,1)	(1 372,2)
Świadczenia na rzecz pracowników	(4 571,3)	(3 871,2)
Amortyzacja	(451,1)	(331,5)
Usługi obce*	(1 267,0)	(1 038,6)
Pozostałe	(704,9)	(615,7)
Razem	(8 519,4)	(7 229,2)
Koszt własny sprzedaży	(7 334,6)	(6 149,5)
Koszty sprzedaży	(503,9)	(446,8)
Koszty ogólnego zarządu	(676,1)	(624,9)
Odpis (odwrócenie odpisu) z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	(4,8)	(8,0)
Razem	(8 519,4)	(7 229,2)

* W kosztach usług obcych zostały ujęte koszty outsourcingu zasobów ludzkich i koszty podwykonawców wykorzystywanych w projektach IT w kwocie 871,7 mln PLN w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku, a w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2017 roku w kwocie 733,4 mln PLN.

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku pozostałe koszty działalności operacyjnej obejmowały przede wszystkim koszty utrzymania majątku i samochodów służbowych w wysokości 459,2 mln PLN oraz koszty podróży służbowych w wysokości 100,1 mln PLN. W okresie porównywalnym pozostałe koszty operacyjne zawierały głównie koszty utrzymania majątku i samochodów służbowych w wysokości 410,0 mln PLN oraz koszty podróży służbowych w wysokości 93,2 mln PLN.

i. Koszty świadczeń na rzecz pracowników

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018	12 miesięcy do 31 grudnia 2017
	mln PLN	mln PLN
Wynagrodzenia	(3 856,2)	(3 232,9)
Koszty ubezpieczeń społecznych	(284,6)	(249,8)
Koszty świadczeń emerytalnych	(312,5)	(269,6)
Koszty transakcji z pracownikami rozliczanych w formie instrumentów kapitałowych	(21,6)	(18,8)
Pozostałe koszty świadczeń pracowniczych	(96,4)	(100,1)
Koszty świadczeń pracowniczych ogółem	(4 571,3)	(3 871,2)

Przeciętne zatrudnienie w okresie sprawozdawczym w etatach pobierających wynagrodzenie, tj. zatrudnienie w etatach skorygowane (pomniejszone) o etaty, za które spółki Grupy nie wypłacają wynagrodzenia (np. urlop bezpłatny, urlop macierzyński, inne), z wyłączeniem spółek, których wyniki ujmowane są w pozostałej działalności operacyjnej lub w działalności zaniechanej, natomiast z uwzględnieniem spółek, które dołączyły do Grupy w trakcie okresu sprawozdawczego (skalkulowane proporcjonalnie do okresu ich konsolidacji), wynosi 23 180; w okresie porównywalnym było to 20 181.

ii. Transakcje z pracownikami rozliczane w formie instrumentów kapitałowych

Koszty transakcji z pracownikami rozliczanych w formie instrumentów kapitałowych dotyczą programów, jakie zostały przyznane pracownikom i członkom kierownictwa spółek z segmentu Formula Systems oraz segmentu Asseco International. Koszt z tytułu tych programów wyniósł w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku 21,6 mln PLN, a w okresie porównywalnym 18,8 mln PLN.

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN
Program dla kadry zarządzającej spółek z segmentu Formula Systems	(19,1)	(17,6)
Program dla kadry zarządzającej spółek z segmentu Asseco International*	(2,5)	(1,2)
Razem koszty transakcji z pracownikami rozliczanych w formie instrumentów kapitałowych	(21,6)	(18,8)

*Koszty dotyczą Grupy Asseco South Eastern Europe, a szczegóły dotyczące programu dla kadry zarządzającej tej grupy zostały opisane w punkcie 1 rozdziału VI Noty objaśniającej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Asseco za rok 2017 podanego do publicznej wiadomości dnia 19 marca 2018 roku.

iii. Uzgodnienie kosztów amortyzacji

Poniższa tabela prezentuje uzgodnienie odpisu amortyzacyjnego ujętego w rachunku zysków i strat z tabelami ruchu środków trwałych oraz wartości niematerialnych:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN
Odpis amortyzacyjny wynikający z tabeli ruchu środków trwałych	(145,3)	(124,8)
Odpis amortyzacyjny wynikający z tabeli ruchu wartości niematerialnych	(317,1)	(215,4)
Odpis amortyzacyjny odniesiony bezpośrednio na pozostałe dochody całkowite	0,8	0,8
Pomniejszenie kosztu amortyzacji z tytułu rozliczenia dotacji do wewnętrznie wytworzonych licencji	2,1	2,1
Kapitalizacja kosztów amortyzacji w ramach realizowanych projektów rozwojowych	-	0,2
Razem odpis amortyzacyjny ujęty w rachunku przepływów pieniężnych	(459,5)	(337,1)
Odpis amortyzacyjny przeniesiony do pozostałej działalności operacyjnej	8,4	5,6
Razem odpis amortyzacyjny ujęty w kosztach działalności operacyjnej	(451,1)	(331,5)

5.3. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Wybrane zasady rachunkowości

W pozostałej działalności Grupa ujmuje przede wszystkim przychody i koszty niezwiązane z podstawową działalnością operacyjną w obszarze IT, w tym zwłaszcza działalność sportowo-rekreacyjną.

Pozostałe przychody i koszty operacyjne w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównawczym kształtowały się następująco:

Pozostałe przychody operacyjne	12 miesięcy do 31 grudnia 2018 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN
Zysk na sprzedaży aktywów trwałych	4,0	5,5
Przychody związane z wynajmem powierzchni biurowej	3,8	3,1
Przychody z działalności sportowo-rekreacyjnej	23,0	23,7
Pozostałe	7,9	9,3
Razem	38,7	41,6

Pozostałe koszty operacyjne	12 miesięcy do 31 grudnia 2018 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN
Koszty likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych, zapasów	(1,0)	(1,6)
Odpis z tytułu utraty wartości (gł. nieruchomości inwestycyjnych)	-	(6,9)
Darowizny przekazane podmiotom niepowiązanym	(1,0)	(1,1)
Koszty związane z przychodami z tytułu wynajmu powierzchni biurowych	(7,8)	(2,0)
Koszty związane z przychodami z działalności sportowo-rekreacyjnej	(35,3)	(33,7)
Pozostałe	(6,0)	(11,6)
Razem	(51,1)	(56,9)

5.4. Przychody i koszty finansowe

Wybrane zasady rachunkowości

Przychody z odsetek stanowią głównie odsetki od inwestycji w instrumenty dłużne (w tym zwłaszcza udzielone pożyczki) oraz depozyty. Przychody te naliczane są w zamortyzowanym koszcie przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej. Pozostałe przychody odsetkowe stanowią odsetki od należności z tytułu dostaw i usług, odsetki od leasingu finansowego oraz rozliczone (odwijane) zgodnie z metodą efektywnej stopy procentowej dyskonto kosztów (zobowiązań). Koszty odsetek wynikających z uzyskanego przez Grupę finansowania są naliczane według zamortyzowanego kosztu.

Struktura przychodów finansowych w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresach porównawczych kształtowała się następująco:

Przychody finansowe	12 miesięcy do 31 grudnia 2018 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 przekształcone mln PLN
Przychody odsetkowe od inwestycji w instrumenty dłużne oraz depozyty wyceniane w zamortyzowanym koszcie	12,9	14,4
Przychody odsetkowe od pozostałych inwestycji w instrumenty dłużne, leasingu finansowego oraz należności z tytułu dostaw i usług	2,1	3,5
Pozostałe przychody odsetkowe	0,4	4,5
Dodatnie różnice kursowe	59,6	21,1
Zyski z realizacji i/lub wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	5,6	17,0
Zyski z przeszacowania odroczonej i warunkowej płatności za pakiet kontrolny w spółkach zależnych	0,1	0,1
Zysk za sprzedaży jednostek zależnych i stowarzyszonych	9,3	359,2
Wycena udziałów w związku z etapowym objęciem kontroli	-	76,2
Zysk z przeszacowania zobowiązania z tytułu nabycia udziałów mniejszościowych (opcje put)	1,0	5,4
Pozostałe przychody finansowe	2,4	7,3
Przychody finansowe ogółem	93,4	508,7

Struktura kosztów finansowych w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresach porównawczych kształtowała się następująco:

Koszty finansowe	12 miesięcy do 31 grudnia 2018	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 przekształcone
	mln PLN	mln PLN
Koszty odsetkowe od kredytów, pożyczek, papierów dłużnych, leasingu finansowego oraz zobowiązań handlowych	(53,4)	(44,2)
Pozostałe koszty odsetkowe	(8,0)	(14,5)
Ujemne różnice kursowe	(20,5)	(76,4)
Koszty związane z objęciem kontroli nad spółkami zależnymi	(3,5)	(3,8)
Straty z realizacji i/lub wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	(8,7)	(2,5)
Straty z przeszacowania odroczonej i warunkowej płatności za pakiet kontrolny w spółkach zależnych	(6,7)	(3,7)
Straty z przeszacowania zobowiązania z tytułu nabycia udziałów mniejszościowych (opcje put)	(8,6)	(3,4)
Dywidenda wypłacona udziałowcom niekontrolującym	(6,1)	(5,1)
Odpis wartości firmy	-	(100,1)
Pozostałe koszty finansowe	(0,4)	(7,3)
Koszty finansowe ogółem	(115,9)	(261,0)

Dodatnie i ujemne różnice kursowe prezentowane są netto (jako nadwyżka dodatnich nad ujemnymi lub odwrotnie) na poziomie poszczególnych spółek zależnych.

Zyski/straty z przeszacowania odroczonej i warunkowej płatności za pakiet kontrolny w spółkach zależnych wynikają ze zmiany szacunków dotyczących odroczonej warunkowej zobowiązania z tytułu nabycia pakietu kontrolnego akcji/udziałów w spółkach zależnych.

W pozycji „Odpis z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych” zaprezentowanej bezpośrednio w Skonsolidowanym rachunku zysków i strat w danych za rok zakończony 31 grudnia 2017 ujęto głównie odpis aktualizujący należność z tytułu sprzedaży udziałów w spółce R-Style w łącznej kwocie 54,9 mln PLN. Szczegółowe informacje dotyczące tego odpisu zostały przedstawione w punkcie 3 Not objaśniających do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2017, opublikowanego dnia 19 marca 2018 roku.

5.5. Podatek dochodowy

Wybrane zasady rachunkowości

Grupa ujmuje i wycenia aktywa lub zobowiązania z tytułu bieżącego i odroczonego podatku dochodowego przy zastosowaniu wymogów MSR 12 Podatek dochodowy w oparciu o zysk (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, nierozliczone straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe, uwzględniając ocenę niepewności związanych z rozliczeniami podatkowymi.

Podatek dochodowy obejmuje podatek bieżący oraz odroczone. Bieżący podatek dochodowy jest to kwota ustalona na podstawie przepisów podatkowych, która jest naliczona od dochodu do opodatkowania za dany okres i ujmowana jako zobowiązanie w kwocie, w jakiej nie zostało zapłacone lub należność, jeśli kwota dotychczas zapłacona z tytułu bieżącego podatku dochodowego przekracza kwotę do zapłaty. Aktywa i zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego traktowane są w całości jako długoterminowe i nie podlegają dyskontowaniu. Podlegają one kompensacie, jeżeli istnieje możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzania kompensat ujmowanych kwot.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczone wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) prawnie lub faktycznie obowiązujące na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym, a nie w rachunku zysków i strat.

Szacunki

Grupa ocenia na każdy dzień bilansowy realizowalność aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Ocena ta wymaga zaangażowania profesjonalnego osądu i szacunków m.in. w zakresie przyszłych wyników podatkowych.

Główne składniki obciążenia wyniku z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (bieżącego i odroczonego):

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN
Bieżący podatek dochodowy oraz korekty lat ubiegłych	(219,9)	(170,0)
Odroczony podatek dochodowy	37,6	48,0
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	(182,3)	(122,0)

W tabeli poniżej zaprezentowano kwotę bieżącego obciążenia podatkowego z tytułu podatku dochodowego za rok 2018 w podziale na rodzaje działalności oraz pozostałe pozycje:

Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych wykazane w rachunku zysków i strat	12 miesięcy do 31 grudnia 2018 mln PLN
Bieżący podatek dochodowy - działalność podstawowa	(218,5)
Bieżący podatek dochodowy - zyski kapitałowe	(2,4)
Korekty deklaracji CIT dotyczące ubiegłych okresów	(0,5)
Rezerwa na podatek od zagranicznych jednostek kontrolowanych (CFC)	1,5
Razem obciążenie z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych wykazane w Rachunku Zysków i Strat	(219,9)

Niepewność związana z rozliczeniami podatkowymi

Z dniem 15 lipca 2016 roku do Ordynacji Podatkowej zostały wprowadzone zmiany w celu uwzględnienia postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR). GAAR ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce. GAAR definiuje unikanie opodatkowania jako czynność dokonaną przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisów ustawy podatkowej. Zgodnie z GAAR taka czynność nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. Wszelkie występowanie (i) nieuzasadnionego dzielenia operacji, (ii) angażowania podmiotów pośredniczących mimo braku uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego, (iii) elementów wzajemnie się znośzących lub kompensujących oraz (iv) inne działania o podobnym działaniu do wcześniej wspomnianych, mogą być potraktowane jako przesłanka istnienia sztucznych czynności podlegających przepisom GAAR. Nowe regulacje będą wymagać znacznie większego osądu przy ocenie skutków podatkowych poszczególnych transakcji. Klauzulę GAAR należy stosować w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie oraz do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR, ale dla których po dacie wejścia klauzuli w życie korzyści były lub są nadal osiągane. Wdrożenie powyższych przepisów umożliwi polskim organom kontroli podatkowej kwestionowanie realizowanych przez podatników prawnych ustaleń i porozumień, takich jak restrukturyzacja i reorganizacja grupy.

Przepisy dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych, podatku dochodowego od osób fizycznych, czy składek na ubezpieczenia społeczne podlegają częstym zmianom, wskutek czego niejednokrotnie brak jest odniesienia do utrwalonej linii orzecznictwa. Obowiązujące przepisy nie zawsze są jednoznaczne, co dodatkowo powoduje rozbieżności w ich interpretacji. Rozliczenia podatkowe są przedmiotem kontroli organów podatkowych. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w rozliczeniach podatkowych, podatnik zobowiązany jest do uiszczenia kwoty zaległości wraz z należnymi odsetkami ustawowymi. Zapłata zaległych zobowiązań nie zawsze zwalnia z odpowiedzialności karno-skarbowej. Opisane zjawiska powodują, że rozliczenia podatkowe są obarczone stosunkowo wysokim ryzykiem. Rozliczenia podatkowe mogą zostać poddane kontroli przez okres pięciu lat, licząc od końca roku, w którym zostały złożone deklaracje podatkowe. W efekcie kwoty wykazane w sprawozdaniu finansowym mogą ulec zmianie w późniejszym terminie po ostatecznym ustaleniu ich wysokości przez organy skarbowe.

Uzgodnienie podatku dochodowego do wyniku przed opodatkowaniem i udziałem w wynikach jednostek stowarzyszonych i współkontrolowanych według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Grupy, zaprezentowano w poniższej tabeli:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN
Wynik finansowy brutto przed opodatkowaniem	774,0	776,5
Obowiązująca stawka podatku dochodowego od osób prawnych	19%	19%
Podatek dochodowy według obowiązującej ustawowej stawki podatkowej	147,1	147,5
Różnica wynikająca z innej stawki podatku dochodowego odprowadzanego poza granicami Polski	12,1	9,8
Podatek od dywidend	2,3	1,2
Odpis aktywa /(Wykorzystanie wcześniej nierozpoznanego aktywa) z tytułu podatku odroczonego dotyczącego strat z lat ubiegłych	3,0	18,1
Rezerwa na podatek od zagranicznych jednostek kontrolowanych (CFC)	1,5	1,7
Zmiany w kalkulacji podatku dochodowego dotyczące lat poprzednich	(0,5)	(2,0)
Koszty transakcji z pracownikami rozliczanych w formie instrumentów kapitałowych	1,7	-
Koszty reprezentacji	1,3	0,8
Koszty amortyzacji, różnice w stawkach amortyzacji, odpisy i inne różnice dotyczące ST i WN	1,8	-
Zawinione kary umowne – rozwiązanie aktywa	4,4	-
Zysk ze sprzedaży i utraty kontroli nad Grupą Formula	-	(33,6)
Zysk z przeszacowania akcji Formula z tytułu odzyskania kontroli	-	(14,5)
Odpisy aktualizujące wartość firmy	-	17,0
Sprzedaż akcji i odpis należności od R-Style	-	(22,2)
Zysk ze sprzedaży spółek w grupie ACE	(1,3)	-
Pozostałe różnice trwałe	8,9	(1,8)
Według efektywnej stawki podatkowej wynoszącej: w 2018: 23,6%; w 2017: 15,7%	182,3	122,0

W poniższej tabeli zaprezentowano informację dotyczącą aktywa oraz rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

	Rezerwa brutto z tytułu podatku odroczonego		Aktywo brutto z tytułu podatku odroczonego	
	31 grudnia 2018 roku mln PLN	31 grudnia 2017 roku mln PLN	31 grudnia 2018 roku mln PLN	31 grudnia 2017 roku mln PLN
Rzeczowe aktywa trwałe	38,9	39,9	11,2	11,6
Nieruchomości inwestycyjne	0,1	0,1	3,6	3,6
Wartości niematerialne	396,0	406,8	10,0	9,4
Wartość akcji i udziałów w jednostkach podporządkowanych	-	-	0,7	0,7
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży*	-	-	-	0,1
Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez wynik finansowy	0,3	1,0	0,7	0,3
Pożyczki udzielone	0,9	0,8	-	0,1
Zapasy	-	-	2,2	1,9
Rozliczenia międzyokresowe	5,0	1,5	6,4	5,9
Należności z tytułu dostaw i usług	4,3	33,3	9,2	13,4
Aktywa z tytułu umów z klientami	30,2	-	-	-

Pozostałe należności	1,9	5,5	3,5	3,6
Środki pieniężne	1,7	12,9	-	-
Aktywa długoterminowe sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	0,3	0,3	0,2	0,1
Kredyty bankowe, pożyczki, dłużne papiery wartościowe	0,4	0,1	0,7	0,3
Rezerwy	-	0,1	16,0	24,3
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	-	-	5,5	17,2
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	0,5	-	10,4	-
Zobowiązania finansowe	0,3	-	11,0	13,1
Pozostałe zobowiązania	4,2	2,2	1,0	0,9
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	-	-	37,9	31,7
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	-	0,1	0,1	4,7
Podatek odroczony wynikający z transakcji płatności w formie akcji	-	-	15,4	10,6
Straty możliwe do odliczenia od przyszłych dochodów do opodatkowania	-	-	129,8	151,7
Rezerwa brutto z tytułu podatku odroczonego	485,0	504,6	n/d	n/d
Aktywa brutto z tytułu podatku odroczonego	n/d	n/d	275,5	305,2
Odpis dotyczący braku możliwości realizacji aktywa z tytułu podatku odroczonego	n/d	n/d	(118,7)	(127,5)
Aktywa netto z tytułu podatku odroczonego	n/d	n/d	156,8	177,7
Rezerwa/Aktywo netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	411,8	414,2	83,6	87,1

*kategoria aktywów finansowych zgodna z klasyfikacją pod MSR 39, który obowiązywał do 31 grudnia 2017 roku

Grupa dokonała szacunków w zakresie planowanego do osiągnięcia w przyszłości dochodu do opodatkowania i uznała, że wartość aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego prezentowana w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy jest możliwa do odzyskania.

	31 grudnia 2018 mln PLN	31 grudnia 2017 mln PLN
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	83,6	87,1
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(411,8)	(414,2)
Aktywa (+)/Rezerwa (-) netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(328,2)	(327,1)

Aktywo podatkowe z tytułu podatku odroczonego dotyczące strat podatkowych z lat ubiegłych, które zostało odpisane wynosiło w Grupie na dzień 31 grudnia 2018 roku 118,1 mln PLN, a na dzień 31 grudnia 2017 roku 125,5 mln PLN. Odpis wynikał głównie z braku możliwości realizacji skumulowanej straty podatkowej spółki Formula Systems (1985) Ltd, w której, w związku z prowadzoną działalnością wyłącznie holdingową, przychody nie podlegają opodatkowaniu i tym samym zakumulowana strata podatkowa nie ma szans na realizację w rozliczeniu podatkowym.

5.6. Zysk przypadający na jedną akcję

Wybrane zasady rachunkowości

Podstawowy zysk netto przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej na akcję dla każdego okresu jest obliczany poprzez podzielenie zysku netto z działalności kontynuowanej za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

Rozwodniony zysk netto przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej na jedną akcję dla każdego okresu jest obliczany poprzez podzielenie zysku netto z działalności kontynuowanej za dany okres przez sumę średniej ważonej liczby akcji w danym okresie sprawozdawczym i wszystkich potencjalnych akcji nowych emisji.

W okresie sprawozdawczym jak i w okresie porównywalnym nie występowały elementy rozładniające zysk przypadający na jedną akcję, wskutek czego zysk na akcję i rozwodniony zysk na akcję były sobie równe. Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz ilość akcji, które posłużyły do wyliczenia zysku na jedną akcję.

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018	12 miesięcy do 31 grudnia 2017
Średnia ważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia podstawowego zysku na jedną akcję (w sztukach)	83 000 303	83 000 303
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy Jednostki Dominującej (w milionach PLN) za okres sprawozdawczy	333,3	466,6
Zysk na jedną akcję (w PLN) ze skonsolidowanego zysku netto za okres sprawozdawczy	4,02	5,62

5.7. Informacja dotycząca wypłaconej dywidendy

W 2018 roku Jednostka Dominująca wypłaciła dywidendę za 2017 rok. Decyzją Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Asseco Poland S.A., podjętą dnia 25 kwietnia 2018 roku, zysk netto wypracowany w roku obrotowym 2017 w kwocie 175,6 mln PLN został przeznaczony w całości do podziału między Akcjonariuszy, tj. na wypłatę dywidendy. Dodatkowo postanowiono przeznaczyć na wypłatę dywidendy część środków zgromadzonych na kapitale zapasowym, pochodzących z zysków netto z lat ubiegłych w kwocie 74,2 mln PLN. Oznacza to, iż łączna kwota przeznaczona do wypłaty dywidendy wyniosła 249,8 mln PLN, co przekłada się na dywidendę po 3,01 PLN na jedną akcję. Dzień dywidendy ustalano na dzień 21 maja 2018 roku, a dzień wypłaty dywidendy na dzień 7 czerwca 2018 roku.

W 2017 roku Jednostka Dominująca wypłaciła dywidendę za 2016 rok. Decyzją Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Asseco Poland S.A., podjętą w dniu 25 kwietnia 2017 roku, część zysku netto za rok obrotowy 2016 w kwocie 249,8 mln PLN została przeznaczona na wypłatę dywidendy, która w przeliczeniu na jedną akcję wyniosła 3,01 PLN. Pozostała kwota zysku netto w wysokości 102,3 mln PLN została wykazana w zyskach/stratach z lat ubiegłych. Dzień dywidendy został ustalony na dzień 16 maja 2017 roku, a dzień wypłaty dywidendy na dzień 1 czerwca 2017 roku.

VI. Noty objaśniające do skonsolidowanego bilansu

6.1. Rzeczowe aktywa trwałe

Wybrane zasady rachunkowości

Początkowe ujęcie

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają zysk lub stratę w momencie ich poniesienia.

Środki trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, dla których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Częścią składową są również koszty generalnych remontów.

Wycena na każdy dzień bilansowy

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów.

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze środków trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie występują, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów został przypisany. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmuje się jako element kosztów operacyjnych.

Usunięcie z bilansu

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w rachunku zysków i strat okresu, w którym dokonano takiego usunięcia.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu przekazania środka trwałego do użytkowania.

Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu składnika aktywów, który wymaga znacznego czasu niezbędnego do przygotowania go do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży, Grupa aktywuje jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów. Wszystkie pozostałe koszty finansowania zewnętrznego ujmowane są jako koszty okresu, w którym je poniesiono.

Szacunki

Grupa ocenia na każdy dzień bilansowy czy zaistniały obiektywne przesłanki mogące wskazywać na utratę wartości danego składnika rzeczowych aktywów trwałych.

Amortyzacja jest co do zasady naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów. Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego. W 2018 roku nie dokonano istotnych zmian w stosowanych przez Grupę stawkach amortyzacyjnych.

Spółki z Grupy minimum corocznie dokonują weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Zmiana wartości netto rzeczowych aktywów trwałych w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku wynikała z następujących ruchów:

	Grunty i budynki mln PLN	Komputery i inny sprzęt biurowy mln PLN	Środki transportu mln PLN	Pozostałe środki trwałe mln PLN	Środki trwałe w budowie mln PLN	Razem mln PLN
Wartość netto środków trwałych na dzień 1 stycznia 2018 roku	495,0	235,0	48,6	30,6	41,0	850,2
Zwiększenia stanu, z tytułu:	44,2	97,4	24,0	7,8	34,5	207,9
Zakupu i modernizacji	15,7	63,3	10,3	6,7	32,9	128,9
Objęcia kontroli nad spółkami zależnymi	0,1	2,2	0,2	0,1	0,2	2,8
Leasingu finansowego	-	2,0	10,8	-	-	12,8
Przeniesienia na środki trwałe ze środków trwałych w budowie	28,4	25,7	2,7	1,0	-	57,8
Przeniesienia na środki trwałe z zapasów	-	4,2	-	-	1,4	5,6
Zmniejszenia stanu, z tytułu:	(36,3)	(96,9)	(19,8)	(10,7)	(60,8)	(224,5)
Odpisu amortyzacyjnego za okres sprawozdawczy	(28,7)	(88,6)	(17,5)	(10,5)	-	(145,3)
Sprzedaży i likwidacji	(4,2)	(0,7)	(1,8)	(0,2)	-	(6,9)
Utraty kontroli	-	(2,6)	(0,5)	-	-	(3,1)
Przeniesienia ze środków trwałych w budowie	-	-	-	-	(57,8)	(57,8)
Przeniesienia do zapasów i nieruchomości inwestycyjnych	(3,4)	(5,0)	-	-	(3,0)	(11,4)
Pozostałe	(0,2)	12,2	(0,1)	(12,3)	(0,2)	(0,6)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(2,0)	(13,3)	0,9	14,9	(5,1)	(4,6)
Wartość netto środków trwałych na dzień 31 grudnia 2018 roku	500,7	234,4	53,6	30,3	9,4	828,4

Zmiana wartości netto rzeczowych aktywów trwałych w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku wynikała z następujących ruchów:

	Grunty i budynki mln PLN	Komputery i inny sprzęt biurowy mln PLN	Środki transportu mln PLN	Pozostałe środki trwałe mln PLN	Środki trwałe w budowie mln PLN	Razem mln PLN
Wartość netto środków trwałych na dzień 1 stycznia 2017 roku	482,9	225,4	41,6	27,4	4,2	781,5
Zwiększenia stanu, z tytułu:	84,6	138,9	25,5	19,9	64,8	333,7
Zakupu i modernizacji	12,4	70,7	10,6	4,6	63,9	162,2
Objęcia kontroli nad spółkami zależnymi (<i>przekształcone</i>)	70,8	37,3	10,6	14,8	-	133,5
Leasingu finansowego	-	-	2,1	0,3	-	2,4
Przeniesienie na środki trwałe ze środków trwałych w budowie	0,5	23,7	2,2	0,2	-	26,6
Przeniesienie na środki trwałe z zapasów	0,9	7,2	-	-	0,9	9,0
Zmniejszenia stanu, z tytułu:	(68,3)	(114,3)	(18,0)	(18,3)	(27,2)	(246,1)
Odpisu amortyzacyjnego za okres sprawozdawczy	(25,5)	(76,8)	(14,6)	(7,9)	-	(124,8)
Sprzedaży i likwidacji	-	(1,1)	(2,5)	(0,4)	-	(4,0)
Utraty kontroli	(42,8)	(35,8)	(0,9)	(10,0)	-	(89,5)
Przeniesienia ze środków trwałych w budowie	-	-	-	-	(26,6)	(26,6)
Przeniesienie do zapasów	-	(0,6)	-	-	(0,6)	(1,2)
Pozostałe	3,4	(6,7)	-	3,2	-	(0,1)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(7,6)	(8,3)	(0,5)	(1,6)	(0,8)	(18,8)
Wartość netto środków trwałych na dzień 31 grudnia 2017 roku (<i>przekształcone</i>)	495,0	235,0	48,6	30,6	41,0	850,2

6.2. Wartości niematerialne

Wybrane zasady rachunkowości

Nabyte wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w ramach oddzielnej transakcji są ujmowane według ceny nabycia. Wartości niematerialne nabyte w ramach transakcji przejęcia jednostki gospodarczej są ujmowane według wartości godziwej na dzień przejęcia.

Wartość firmy

Wartość firmy to składnik aktywów reprezentujący przyszłe korzyści ekonomiczne powstające z aktywów nabytych w ramach przejęcia przedsięwzięć, których nie można pojedynczo zidentyfikować ani osobno ująć.

W sprawozdaniu skonsolidowanym wartość firmy to wartość powstała z nabycia kontroli nad jednostkami gospodarczymi. Wartość ta jest wyliczana jako nadwyżka zapłaconej ceny nad przejętymi, możliwymi do zidentyfikowania aktywami netto.

W Grupie często zdarzają się przypadki transakcji, które zawierane są pod wspólną kontrolą, tj. w ramach których wszystkie podmioty znajdują się ostatecznie pod kontrolą tej samej strony lub stron zarówno przed, jak i po połączeniu oraz kontrola ta nie jest tymczasowa. W wyniku takich transakcji nie następuje ponowna wycena aktywów (w tym wartości niematerialnych) spółki będącej przedmiotem transakcji do wartości godziwej. W wyniku takich transakcji nie ulega również zmianie rozpoznana uprzednio w sprawozdaniu skonsolidowanym wartość firmy.

Znak towarowy „Asseco”

Wartość niematerialna w postaci znaku towarowego ASSECO została uznana przez Zarząd Spółki Dominującej za wartość niematerialną o nieokreślonym okresie użytkowania. Tym samym wartość ta nie podlega amortyzacji i jest corocznie testowana pod kątem ewentualnej utraty wartości. Decyzja o uznaniu okresu ekonomicznej użyteczności znaku za nieokreślony wynika z oczekiwania Zarządu, iż znak ten będzie się przyczyniał do wypracowywania przez Jednostkę Dominującą przepływów pieniężnych netto w przyszłości przez nieokreślony czas.

Na potrzeby przeprowadzania testu na utratę wartości, wartość znaku towarowego, który został uznany za element majątku wspólnego, jest alokowana na spójnych zasadach do poszczególnych segmentów operacyjnych wyodrębnionych w Jednostce Dominującej, które są traktowane jako ośrodki wypracowujące przepływy pieniężne.

Wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie

Grupa prezentuje w odrębnych kategoriach produkty końcowe projektów rozwojowych („oprogramowanie wytworzone we własnym zakresie”) oraz produkty, których proces wytwórczy nie został jeszcze ukończony („koszty niezakończonych projektów rozwojowych”). Składnik wartości niematerialnych wytworzony we własnym zakresie w wyniku prac rozwojowych (lub realizacji etapu prac rozwojowych przedsięwzięcia prowadzonego we własnym zakresie) jest ujmowany wtedy i tylko wtedy, gdy Grupa jest w stanie wykazać: (i) możliwość, z technicznego punktu widzenia, ukończenia składnika wartości niematerialnych tak, aby nadawał się on do użytkowania lub sprzedaży; (ii) zamiar ukończenia składnika wartości niematerialnych; (iii) zdolność do użytkowania lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych; (iv) sposób, w jaki składnik wartości niematerialnych będzie wytwarzał prawdopodobne przyszłe korzyści ekonomiczne; (v) dostępność odpowiednich środków technicznych, finansowych i innych, które mają służyć ukończeniu prac rozwojowych oraz użytkowaniu lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych; (vi) możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować temu składnikowi wartości niematerialnych.

Koszt wytworzenia składnika wartości niematerialnych we własnym zakresie jest sumą nakładów poniesionych od dnia, w którym po raz pierwszy dany składnik wartości niematerialnych spełni wyżej wymienione kryteria ujmowania pozycji. Nie podlegają aktywom wartości nakładów ujętych uprzednio w kosztach. Koszt wytworzenia składnika wartości niematerialnych we własnym zakresie obejmuje nakłady, które mogą być bezpośrednio przyporządkowane czynnościom tworzenia, produkcji i przystosowania składnika aktywów do użytkowania w sposób zamierzony przez kierownictwo.

Okres użytkowania wartości niematerialnych zostaje oceniony i uznany za ograniczony lub nieokreślony. Wartości niematerialne o ograniczonym okresie użytkowania amortyzuje się metodą liniową w oparciu o ich szacowany okres użytkowania, a koszty amortyzacji są ujmowane w rachunku zysków i strat zgodnie z miejscem ich powstawania.

Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania ujemne się w zysku lub stracie w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika wartości niematerialnych.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są przynajmniej raz w roku oraz zawsze, gdy istnieją ku temu przesłanki poddawane weryfikacji pod kątem ewentualnej utraty wartości. Jeżeli wartość bilansowa przekracza szacowaną wartość możliwą do odzyskania (wyższa z następujących dwóch wartości – ceny sprzedaży netto lub wartości użytkowej), wartość tych aktywów obniżana jest do poziomu wartości odzyskiwalnej. Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych z bilansu są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w rachunku zysków i strat w pozostałych przychodach lub kosztach operacyjnych w momencie jego wyksięgowania.

Szacunki

Grupa ocenia na każdy dzień bilansowy czy zaistniały obiektywne przesłanki mogące wskazywać na utratę wartości danego składnika wartości niematerialnych. Okres użytkowania wartości niematerialnych zostaje oceniony i uznany za ograniczony lub nieokreślony. Wartości niematerialne o ograniczonym okresie użytkowania amortyzuje się metodą liniową w oparciu o szacowany okres ich użytkowania, a koszty amortyzacji są ujmowane w rachunku zysków i strat zgodnie z miejscem ich powstawania.

Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków. Koszty wytworzenia składnika wartości niematerialnych we własnym zakresie są określane i kapitalizowane zgodnie z polityką rachunkowości Grupy. Określenie momentu rozpoczęcia kapitalizacji kosztów jest przedmiotem profesjonalnego osądu kierownictwa co do możliwości (technologicznej oraz ekonomicznej) ukończenia realizowanego projektu. Moment ten jest wyznaczany przez osiągnięcie etapu (kamienia milowego) projektu, w którym Grupa ma uzasadnioną pewność, że jest w stanie ukończyć dany składnik wartości niematerialnych tak, aby nadawał się on do użytkowania lub sprzedaży oraz że przyszłe korzyści ekonomiczne osiągnięte w wyniku użytkowania lub sprzedaży przekroczą koszt wytworzenia danego składnika wartości niematerialnych. Tym samym określając wartość kosztów, które mogą podlegać kapitalizacji, Zarząd dokonuje oszacowania wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych wygenerowanych przez dany składnik wartości niematerialnych.

Corocznie oraz na każdy dzień bilansowy, na który występuje odpowiednia przesłanka, wartość firmy poddawana jest testowi na utratę wartości. Dokonanie takiego testu wymaga oszacowania wartości odzyskiwalnej ośrodka generującego przepływy pieniężne i dokonywane jest najczęściej poprzez metodę zdyskontowanych przepływów pieniężnych co wiąże się z potrzebą dokonania szacunków w zakresie przyszłych przepływów pieniężnych, zmian stanu kapitału obrotowego oraz średnioważonego kosztu kapitału.

Zmiana wartości netto wartości niematerialnych w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku wynikała z następujących ruchów:

	Oprogramowanie i licencje wytworzone we własnym zakresie	Koszty niezakończonych prac rozwojowych	Zakupione oprogramowanie komputerowe, patenty, licencje i inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne rozpoznane w ramach rozliczenia połączenia	Znak towarowy „ASSECO”	Razem
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Wartość netto wartości niematerialnych na dzień 1 stycznia 2018 roku	172,2	106,9	52,4	1 614,1	137,6	2 083,2
Zwiększenia stanu, z tytułu:	91,2	84,7	22,2	91,1	-	289,2
Zakupu i modernizacji	-	-	21,9	-	-	21,9
Objęcia kontroli nad spółkami zależnymi	0,4	2,6	0,3	91,1	-	94,4
Kapitalizacji kosztów projektów rozwojowych	-	82,1	-	-	-	82,1
Przeniesienia z kosztów niezakończonych prac rozwojowych	90,8	-	-	-	-	90,8
Zmniejszenia stanu, z tytułu:	(86,0)	(98,9)	(20,4)	(234,2)	-	(439,5)
Odpisu amortyzacyjnego za okres sprawozdawczy	(71,0)	-	(18,3)	(227,8)	-	(317,1)
Sprzedaży i likwidacji	(11,3)	(4,3)	-	-	-	(15,6)
Utraty kontroli nad spółkami zależnymi	(3,7)	(3,8)	(2,1)	(6,4)	-	(16,0)
Przeniesienia do oprogramowania wytworzonego we własnym zakresie	-	(90,8)	-	-	-	(90,8)
Odpis aktualizujący	3,9	-	-	-	-	3,9
Pozostałe	3,5	(0,8)	0,3	(8,2)	-	(5,2)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(1,0)	3,5	2,1	58,0	-	62,6
Wartość netto wartości niematerialnych na dzień 31 grudnia 2018 roku	183,8	95,4	56,6	1 520,8	137,6	1 994,2

Zmiana wartości netto wartości niematerialnych w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku wynikała z następujących ruchów:

	Oprogramowanie i licencje wytworzone we własnym zakresie	Koszty niezakończonych prac rozwojowych	Zakupione oprogramowanie komputerowe, patenty, licencje i inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne rozpoznane w ramach rozliczenia połączenia	Znak towarowy „ASSECO”	Razem
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Wartość netto wartości niematerialnych na dzień 1 stycznia 2017 roku	187,6	104,8	62,8	632,0	137,6	1 124,8
Zwiększenia stanu, z tytułu:	164,8	130,3	28,9	1 808,9	-	2 132,9
Zakupu i modernizacji	-	-	12,0	-	-	12,0
Objęcia kontroli nad spółkami zależnymi (<i>przekształcone</i>)	96,1	56,2	16,9	1 808,9	-	1 978,1
Kapitalizacji kosztów projektów rozwojowych	-	74,1	-	-	-	74,1
Przeniesienia z kosztów niezakończonych prac rozwojowych	68,7	-	-	-	-	68,7
Zmniejszenia stanu, z tytułu:	(170,9)	(116,4)	(35,1)	(677,9)	-	(1 000,3)
Odpisu amortyzacyjnego za okres sprawozdawczy	(57,6)	-	(20,2)	(137,6)	-	(215,4)
Sprzedży i likwidacji	(4,3)	(0,4)	(0,5)	-	-	(5,2)
Utraty kontroli nad spółkami zależnymi	(109,0)	(47,3)	(14,4)	(540,3)	-	(711,0)
Przeniesienia do oprogramowania wytworzonego we własnym zakresie	-	(68,7)	-	-	-	(68,7)
Odpis aktualizujący	(3,3)	-	0,2	1,4	-	(1,7)
Pozostałe	10,3	-	0,8	(10,0)	-	1,1
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(16,3)	(11,8)	(5,2)	(140,3)	-	(173,6)
Wartość netto wartości niematerialnych na dzień 31 grudnia 2017 roku (<i>przekształcone</i>)	172,2	106,9	52,4	1 614,1	137,6	2 083,2

Na potrzeby testu z tytułu utraty wartości aktywów, wartości niematerialne są alokowane do poszczególnych ośrodków lub grup ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne, którymi są spółki lub grupy spółek. Szczegóły dotyczące corocznego testu z tytułu utraty wartości zostały opisane w punkcie 6.5. not objaśniających do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Koszty niezakończonych prac rozwojowych zostały przeanalizowane na dzień bilansowy pod kątem ich wartości odzyskiwalnej poprzez analizę przyszłych przepływów pieniężnych związanych z każdym z prowadzonych projektów. W wyniku przeprowadzonej analizy uznano, że na dzień bilansowy nie wystąpiła utrata wartości kosztów niezakończonych prac rozwojowych.

Projekty rozwojowe

W 2018 roku oraz w okresie porównywalnym Grupa prowadziła projekty rozwojowe, których przedmiotem była budowa nowego oprogramowania lub istotna modyfikacja/rozbudowa znajdujących się w ofercie Grupy aplikacji.

W roku zakończonym 31 grudnia 2018 roku łączna kwota kosztów, dla których spełnione zostały kryteria aktywowania wyniosły 82,1 mln PLN (w okresie porównywalnym 74,1 mln PLN) i były poniesione w następujących segmentach sprawozdawczych:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN
Segment Asseco Poland	20,0	16,1
Segment Asseco International	29,6	27,4
Segment Formula Systems	32,5	30,6
Razem	82,1	74,1

Segment Asseco Poland

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku, w ramach segmentu Asseco Poland największe nakłady na prace rozwojowe poniosły spółki Asseco Poland S.A. (13,4 mln PLN) oraz Asseco Data Systems S.A. (6,6 mln PLN).

Największym projektem realizowanym przez spółki Segmentu Asseco Poland jest:

AUMIS – projekt realizowany przez Asseco Poland S.A. Celem projektu jest opracowanie międzynarodowej wersji flagowego produktu Asseco Poland – AUMS. AUMS w ramach projektu internacjonalizacji przygotowujący jest do sprzedaży i wdrożeń w sektorze power utility jako rozwiązanie klasy Billing&CIS. Projekt obejmuje w szczególności przetłumaczenie na język angielski i przygotowanie do tłumaczenia na inne języki systemu telefonii komórkowej UMTS oraz rozbudowę o funkcjonalności wymagane na rynkach zagranicznych. W roku 2018 poniesiono na rozwój tego projektu nakłady w wysokości 6,5 mln PLN.

Segment Asseco International

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku, w ramach segmentu Asseco International największe nakłady na prace rozwojowe poniosły spółki Asseco Business Solutions S.A. (9,8 mln PLN), Asseco Central Europe a.s. Czechy (7,3 mln PLN) oraz Asseco Central Europa Magyarorszag (5,7 mln PLN).

Do największych projektów realizowanych przez spółki Segmentu Asseco International należały:

Macrologic ERP – projekt realizowany przez Asseco Business Solutions S.A. Celem projektu jest nowoczesny system informatyczny wspomagający kompleksowe zarządzanie wszystkimi obszarami działania przedsiębiorstwa; usprawnia pracę osób odpowiedzialnych za prowadzenie biznesu, umożliwia łatwe identyfikowanie barier i optymalizację nie działających procesów. W roku 2018 poniesiono na rozwój tego projektu nakłady w wysokości 3,7 mln PLN. Projekt został zakończony do dnia 31 grudnia 2018 roku.

Mobile Touch 8.0 – projekt realizowany przez Asseco Business Solutions S.A. Celem projektu jest system mobilny klasy SFA/CRM; multiplatformowa aplikacja przeznaczona do pracy na urządzeniach mobilnych – w tym na tabletach i smartfonach, działających w oparciu o systemy operacyjne iOS (Apple) oraz Android. W roku 2018 poniesiono na rozwój tego projektu nakłady w wysokości 2,6 mln PLN. Projekt został zakończony do dnia 31 grudnia 2018 roku.

IVP SAMO - projekt realizowany przez Asseco Central Europe a.s. Czechy. Celem projektu jest stworzenie oprogramowania służącego do obsługi procesów planowania, budowania oraz konserwacji infrastruktury technicznej. W roku 2018 poniesiono na rozwój tego projektu nakłady w wysokości 7,3 mln PLN.

IMI - projekt realizowany przez Asseco Central Europe Magyarorszag. Celem projektu jest opracowanie systemu wspierającego przeprowadzanie wywiadu medycznego. W roku 2018 poniesiono na rozwój aplikacji nakłady w wysokości 2,7 mln PLN.

Segment Formula Systems

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku, w ramach segmentu Formula Systems największe nakłady na prace rozwojowe poniosła spółka Sapiens International (18,7 mln PLN) oraz Magic Software (13,8 mln PLN).

Do największych projektów realizowanych przez spółki Segmentu Formula Systems należały:

StoneRiver Stream software capitalization - projekt realizowany przez Sapiens International. Celem projektu jest stworzenie oprogramowania służącego do obsługi różnorodnych form ubezpieczeń, w zależności od indywidualnych potrzeb użytkowników. W roku 2018 poniesiono na rozwój aplikacji nakłady w wysokości 7,9 mln PLN.

IDIT P&C Capitalized software - projekt realizowany przez Sapiens International. Oprogramowanie IDIT służy w głównej mierze do obsługi ubezpieczeń tradycyjnych, rynku ubezpieczeń bezpośrednich, obszaru bank assurance i pozostałych obszarów działalności brokerów ubezpieczeniowych. W roku 2018 poniesiono na rozwój aplikacji nakłady w wysokości 6,2 mln PLN.

6.3. Nieruchomości inwestycyjne

Wybrane zasady rachunkowości

Początkowe ujęcie nieruchomości inwestycyjnych następuje według ceny nabycia z uwzględnieniem kosztów transakcyjnych. Wartość bilansowa nieruchomości inwestycyjnych obejmuje koszt wymiany części składowej nieruchomości inwestycyjnej w chwili jego poniesienia, o ile spełnione są kryteria ujmowania, i nie obejmuje kosztów bieżącego utrzymania tych nieruchomości.

Po początkowym ujęciu nieruchomości inwestycyjne są wykazywane według wartości godziwej. Zyski lub straty wynikające ze zmian wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych są ujmowane w zysku lub stracie w tym okresie, w którym powstały, z uwzględnieniem powiązanego wpływu na podatek odroczony.

Zmiana wartości netto nieruchomości inwestycyjnych w okresie 12 miesięcy zakończonym w dniu 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym wynikała z następujących ruchów:

Nieruchomości inwestycyjne	12 miesięcy do 31 grudnia 2018 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN
Wartość netto nieruchomości inwestycyjnych na dzień 1 stycznia	19,7	24,9
Zmiany z tytułu:	1,3	(5,1)
Zakupu	0,4	1,1
Przeklasyfikowanie z lub do środków trwałych	0,9	(0,4)
Odpis z tytułu utraty wartości	-	(5,8)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	(0,1)
Wartość netto nieruchomości inwestycyjnych na dzień 31 grudnia	21,0	19,7

6.4. Wartość firmy

Wybrane zasady rachunkowości

Wartość firmy z tytułu przejęcia jednostki jest początkowo ujmowana według ceny nabycia stanowiącej kwotę nadwyżki sumy: (i) przekazanej zapłaty, (ii) kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej oraz (iii) w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami wartości godziwej na dzień przejęcia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej, nad kwotą netto ustaloną na dzień przejęcia wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań.

Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które mogą skorzystać z synergii powstałych na połączeniu.

Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się na dzień 31 grudnia lub częściej, jeśli wystąpią ku temu przesłanki. Wartość firmy nie podlega amortyzacji.

Odpis z tytułu utraty wartości ustalany jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została alokowana dana wartość firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, ujęty zostaje odpis z tytułu utraty wartości.

Wartość firmy jest usuwana z bilansu w przypadku, gdy nastąpi utrata kontroli nad ośrodkiem, do którego była alokowana.

Wartość firmy powstała na objęciu kontroli nad jednostkami zależnymi jest na potrzeby testu z tytułu utraty wartości alokowana przez Grupę w następujący sposób:

- do grupy ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne w postaci segmentu, lub
- do poszczególnych jednostek zależnych, lub
- do segmentów zidentyfikowanych w Jednostce Dominującej (tj. segment "Bankowość i Finanse", "Administracja Publiczna" lub "Przedsiębiorstwa").

W poniższej tabeli zaprezentowano wartość firmy na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku w podziale na segmenty operacyjne:

Wartość firmy	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
	mIn PLN	przekształcone mIn PLN
Segment Asseco Poland, w tym:	2 257,1	2 254,4
<i>Wartość firmy przypisana do poszczególnych ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne</i>	340,0	337,3
Asseco Data Systems S.A.	244,3	244,3
Gladstone Consulting Ltd / GSTN Consulting	36,3	33,6
ZUI Novum Sp. z o.o.	0,3	0,3
SKG S.A.	4,4	4,4
DahliaMatic Sp. z o.o.	54,7	54,7
Segmenty operacyjne zidentyfikowane w Jednostce Dominującej	1 917,1	1 917,1
Wartość firmy przypisana do segmentu "Bankowość i Finanse"	890,2	890,2
Wartość firmy przypisana do segmentu "Administracja Publiczna"	845,9	845,9
Wartość firmy przypisana do segmentu "Przedsiębiorstwa"	181,0	181,0
Segment Asseco International, w tym:	1 365,3	1 327,2
Grupa Asseco Central Europe	723,4	696,6
Grupa Asseco South Eastern Europe	509,7	502,5
Asseco Spain S.A.	18,3	17,8
Necomplus S.L.	16,4	16,0
Sintagma UAB ¹⁾	0,6	0,1
Asseco Danmark ²⁾	32,5	31,7
Asseco PST Holding SGPS S.A. (dawniej: Exictos)	64,4	62,5
Segment Formula Systems	626,5	435,4
Razem wartość firmy	4 248,9	4 017,0

¹⁾ wartość firmy powstała na nabyciu spółek Sintagma UAB oraz Asseco Lietuva UAB.

²⁾ wartość firmy powstała na nabyciu spółek Asseco Danmark A/S oraz Peak Consulting ApS.

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku wystąpiły następujące zmiany wartości firmy z konsolidacji (w tabeli wyszczególniono tylko te pozycje, dla których wystąpiła zmiana):

Wartość firmy wg alokacji po segmentach sprawozdawczych:	Wartość firmy na początek okresu	Objęcia kontroli / Utrata kontroli	Zmiana wynikająca z zakończenia procesu alokacji ceny nabycia	Różnice kursowe	Wartość firmy na koniec okresu
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Segment Asseco Poland					
Gladstone Consulting Ltd/ GSTN Consulting	33,6	-	-	2,7	36,3
Segment Asseco International					
Grupa Asseco Central Europe	696,6	8,9	-	17,9	723,4
Grupa Asseco South Eastern Europe	502,5	-	-	7,2	509,7
Asseco Spain S.A.	17,8	-	-	0,5	18,3
Necomplus S.L.	16,0	-	-	0,4	16,4
Sintagma UAB	0,1	0,5	-	-	0,6
Asseco Danmark	31,7	-	-	0,8	32,5
Asseco PST Holding SGPS S.A.	62,5	-	-	1,9	64,4
Segment Formula Systems					
Grupa Formula	435,4	154,8	-	36,3	626,5

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku wpływ na saldo wartości firmy z konsolidacji miały następujące transakcje:

i. Nabycie Prosoft

W styczniu 2018 roku spółka Asseco Central Europe a.s. (Słowacja) nabyła 50% udziałów w spółce Prosoft spol s.r.o. Kosice z siedzibą na Słowacji, obejmując kontrolę nad tą spółką. Cena nabycia wyniosła 0,6 mln EUR (2,5 mln PLN) została w całości zapłacona gotówką. W ramach tymczasowego rozliczenia nabycia Grupa rozpoznała wartość firmy w wysokości 0,5 mln EUR (2,0 mln PLN).

Prosoft zajmuje się analizą, projektowaniem, rozwojem i wdrażaniem systemów informatycznych dla podmiotów z sektora ochrony zdrowia, od małych gabinetów lekarskich i laboratoriów do szpitali. Spółka jest producentem wielomodułowego systemu PROMIS.

Na dzień 31 grudnia 2018 proces alokacji ceny nabycia został przez Grupę zakończony. Wartość godziwa możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki na dzień nabycia przedstawia się następująco (wartości przeliczone kursem PLN/EUR na dzień nabycia):

	Wartości godziwe na dzień nabycia tys. EUR	Wartości godziwe na dzień nabycia mln PLN
Nabywane aktywa		
Należności z tytułu dostaw i usług	422	1,8
Środki pieniężne	386	1,6
Pozostałe aktywa	55	0,2
Razem aktywa	863	3,6
Nabywane zobowiązania		
Zobowiązania budżetowe	111	0,5
Pozostałe zobowiązania	499	2,1
Razem zobowiązania	610	2,6
Wartość aktywów netto	253	1,0
Wartość udziałów niekontrolujących	127	0,5
Nabywany procent kapitału zakładowego	50,0%	50,0%
Cena nabycia	602	2,5
Wartość firmy na dzień nabycia	476	2,0

ii. *Nabycie Alius Corp*

W styczniu 2018 roku spółka EXZAC- IFS Inc (spółka z Grupy Matrix IT) nabyła 50,1% udziałów w spółce Alius Corp. z siedzibą w Stanach Zjednoczonych. Następnie w dniu 25 listopada 2018 roku dokonano kolejnego nabycia pozostałej części udziałów spółki Alius Corp. W związku z przeprowadzoną transakcją spółka EXZAC- IFS Inc (spółka z Grupy Matrix IT) posiada całościowy (100%) pakiet udziałów nabytej spółki. Cena nabycia wyniosła 58,5 mln ILS (58,2 mln PLN) i w całości została pokryta gotówką.

Alius Corp świadczy usługi IT z dziedziny zgodności i bezpieczeństwa regulacyjnego dla podmiotów finansowych na rynku amerykańskim.

W ramach tymczasowego rozliczenia nabycia Grupa zaalokowała nadwyżkę ceny zapłaconej nad wartością nabytych aktywów netto w kwocie 10,5 mln ILS (10,5 mln PLN) na wartości niematerialne, a pozostała wartość, tj. 49,8 mln ILS (49,5 mln PLN) została zaalokowana na wartość firmy.

Na dzień 31 grudnia 2018 proces alokacji ceny nabycia nie został jeszcze przez Grupę zakończony. W związku z tym wartość firmy rozpoznana na nabyciu może ulec zmianie w okresie 12 miesięcy od dnia objęcia kontroli na spółką. Wartości tymczasowe możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki na dzień nabycia przedstawia się następująco:

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln NIS	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln PLN
Nabywane aktywa		
Wartości niematerialne zidentyfikowane w ramach rozliczenia nabycia (PPA)	10,5	10,5
Należności z tytułu dostaw i usług	1,7	1,7
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1,0	1,0
Razem aktywa	13,2	13,2
Nabywane zobowiązania		
Kredyty i pożyczki	0,1	0,1
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	2,8	2,8
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	0,2	0,2
Pozostałe zobowiązania	1,4	1,4
Razem zobowiązania	4,5	4,5
Wartość aktywów netto	8,7	8,7
Nabywany procent kapitału zakładowego	100%	100%
Cena nabycia	58,5	58,2
Wartość firmy na dzień nabycia	49,8	49,5

iii. *Nabycie Adaptik*

W marcu 2018 roku Spółka Sapiens International Corporation nabyła spółkę Adaptik Corporation z siedzibą w Stanach Zjednoczonych za cenę 18,2 mln USD (61,4 mln PLN). Spółka Adaptik oferuje oprogramowanie dla branży ubezpieczeniowej, specjalizując się w rozwiązaniach dotyczących ubezpieczeń majątkowych.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku proces alokacji ceny nabycia nie został przez Grupę zakończony. W związku z tym wartość firmy rozpoznana na nabyciu może ulec zmianie w okresie 12 miesięcy od dnia objęcia kontroli na spółką. W tabeli poniżej zostały przedstawione wartości tymczasowe możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki na dzień nabycia (wartości przeliczone kursem PLN/USD na dzień nabycia):

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln USD	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln PLN
Nabywane aktywa		
Rzeczowe aktywa trwałe	0,2	0,7
Wartości niematerialne	12,9	43,5
Należności z tytułu dostaw i usług	0,7	2,4
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	0,1	0,3
Pozostałe aktywa	0,2	0,7
Razem aktywa	14,1	47,6
Nabywane zobowiązania		
Kredyty i pożyczki	0,1	0,3
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	1,3	4,4
Rezerwy	0,3	1,0

Rozliczenia międzyokresowe	1,7	5,7
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	3,5	11,8
Pozostałe zobowiązania	0,5	1,7
Razem zobowiązania	7,4	24,9
Wartość aktywów netto	6,7	22,7
Nabywany procent kapitału zakładowego	100%	100%
Cena nabycia	18,2	61,4
Wartość firmy na dzień nabycia	11,5	38,7

iv. Nabycie PVBS

W marcu 2018 roku spółka Xtivia Technologies Inc (spółka z Grupy Matrix IT) nabyła 100% udziałów w spółce PVBS LLC z siedzibą w Stanach Zjednoczonych. Cena nabycia wyniosła 38 mln NIS (37,7 mln PLN), z czego 26,7 mln NIS (26,5 mln PLN) zostało zapłacone gotówką, a pozostała część stanowi płatność warunkową, której kwota jest uzależniona od wyników operacyjnych spółki.

PVBS LLC zajmuje się między innymi wdrożeniami i integracją systemów typu ERP dla podmiotów rządowych lub świadczących usługi na rzecz państwa, działających na rynku amerykańskim.

W ramach tymczasowego rozliczenia nabycia Grupa zaalokowała nadwyżkę ceny zapłaconej nad wartością nabytych aktywów netto w kwocie 11,7 mln NIS (11,6 mln PLN) na wartości niematerialne, a pozostała wartość, tj. 25 mln NIS (24,9 mln PLN) została zaalokowana na wartość firmy.

Na dzień 31 grudnia 2018 proces alokacji ceny nabycia nie został jeszcze przez Grupę zakończony. W związku z tym wartość firmy rozpoznana na nabyciu może ulec zmianie w okresie 12 miesięcy od dnia objęcia kontroli na spółką. Wartości tymczasowe możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki na dzień nabycia przedstawia się następująco (wartości przeliczone kursem PLN/NIS na dzień nabycia):

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln NIS	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln PLN
Nabywane aktywa		
Wartości niematerialne zidentyfikowane w ramach rozliczenia nabycia (PPA)	11,7	11,6
Należności z tytułu dostaw i usług	2,8	2,8
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	7,4	7,3
Pozostałe aktywa	0,7	0,7
Razem aktywa	22,6	22,4
Nabywane zobowiązania		
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	3,2	3,2
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	1,4	1,4
Pozostałe zobowiązania	5,0	5,0
Razem zobowiązania	9,6	9,6
Wartość aktywów netto	13,0	12,8
Nabywany procent kapitału zakładowego	100%	100%
Cena nabycia	38,0	37,7
Wartość firmy na dzień nabycia	25,0	24,9

v. Nabycie DWC

W czerwcu 2018 roku spółka Asseco Central Europe a.s. z siedzibą na Słowacji nabyła 66% udziałów w spółce DWC Slovakia a.s. z siedzibą w tym samym kraju, obejmując kontrolę nad tą spółką. Cena nabycia wyniosła 5,1 mln EUR (22,1 mln PLN) i całość została zapłacona gotówką.

DWC zajmuje się wdrażaniem systemów zarządzania procesami i zarządzania dokumentami, dostarczając rozwiązania powiązane z systemami ERP oraz bazami danych. Większość klientów stanowią podmioty sektora publicznego.

W ramach tymczasowego rozliczenia nabycia Grupa zaalokowała nadwyżkę ceny zapłaconej nad wartością nabytych aktywów netto w kwocie 1 mln EUR (4,3 mln PLN) na wartości niematerialne, a pozostała wartość, tj. 3,4 mln EUR (14,7 mln PLN) została zaalokowana na wartość firmy.

Na dzień 31 grudnia 2018 proces alokacji ceny nabycia nie został jeszcze przez Grupę zakończony. W związku z tym wartość firmy rozpoznana na nabyciu może ulec zmianie w okresie 12 miesięcy od dnia objęcia kontroli nad spółką. Wartości tymczasowe możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki na dzień nabycia przedstawia się następująco (wartości przeliczone kursem PLN/EUR na dzień nabycia):

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln EUR	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln PLN
Nabywane aktywa		
Wartości niematerialne rozpoznane w ramach rozliczenia nabycia (PPA)	1,0	4,3
Należności z tytułu dostaw i usług	2,3	10,0
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1,1	4,8
Pozostałe aktywa	1,1	4,8
Razem aktywa	5,5	23,9
Nabywane zobowiązania		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	1,8	7,8
Zobowiązania budżetowe	0,5	2,2
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0,2	0,9
Pozostałe zobowiązania	0,5	2,1
Razem zobowiązania	3,0	13,0
Wartość aktywów netto	2,5	10,9
Wartość udziałów niekontrolujących	0,8	3,5
Nabywany procent kapitału zakładowego	66%	66%
Cena nabycia	5,1	22,1
Wartość firmy na dzień nabycia	3,4	14,7

vi. *Nabycie Cambium*

W lipcu 2018 roku spółka Matrix IT Integration and Infrastructure Ltd (spółka z Grupy Matrix IT) nabyła 55% udziałów w spółce Cambium (2014) Ltd z siedzibą w Izraelu. Cena nabycia wyniosła 3,8 mln ILS (3,9 mln PLN), z czego 3,0 mln ILS (3,0 mln PLN) zostało zapłacone gotówką, a pozostałą część stanowi opcja put. Opcją put objęta jest część udziałów niekontrolujących, ujmowanych przy zastosowaniu metody oczekiwanego nabycia, zgodnie z którą wartość opcji put w wysokości 0,8 mln ILS jest ujęta w cenie nabycia, a saldo udziałów niekontrolujących pokazanych w tabeli poniżej dotyczy tylko udziałów niekontrolujących nieobjętych opcją put.

Cambium tworzy aplikacje internetowe oraz mobilne z zakresu obsługi klienta oraz systemy zarządzania informacjami w przedsiębiorstwach, głównie na rynku izraelskim.

W ramach tymczasowego rozliczenia nabycia Grupa zaalokowała nadwyżkę ceny zapłaconej nad wartością nabytych aktywów netto w kwocie 1,0 mln ILS (1,0 mln PLN) na wartości niematerialne, a pozostała wartość, tj. 2,8 mln ILS (2,9 mln PLN) została zaalokowana na wartość firmy.

Na dzień 31 grudnia 2018 proces alokacji ceny nabycia nie został jeszcze przez Grupę zakończony. W związku z tym wartość firmy rozpoznana na nabyciu może ulec zmianie w okresie 12 miesięcy od dnia objęcia kontroli nad spółką. Wartości tymczasowe możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki na dzień nabycia przedstawiają się następująco (wartości przeliczone kursem PLN/NIS na dzień nabycia):

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln NIS	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln PLN
Nabywane aktywa		
Rzeczowe aktywa trwałe	0,3	0,3
Wartości niematerialne zidentyfikowane w ramach rozliczenia nabycia (PPA)	1,0	1,0
Należności z tytułu dostaw i usług	1,0	1,0
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	0,4	0,4
Razem aktywa	2,7	2,7
Nabywane zobowiązania		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	0,5	0,5
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	0,2	0,2
Rozliczenie międzyokresowe przychodów i kosztów	0,9	0,9
Razem zobowiązania	1,6	1,6
Wartość aktywów netto	1,1	1,1

Wartość udziałów niekontrolujących	0,1	0,1
Nabywany procent kapitału zakładowego	55%	55%
Cena nabycia	3,8	3,9
Wartość firmy na dzień nabycia	2,8	2,9

vii. *Nabycie Integrity*

W lipcu 2018 roku spółka Matrix IT ERP Solutions Ltd (spółka z Grupy Matrix IT) nabyła 65% udziałów w spółce Integrity Software 2011 Ltd z siedzibą w Izraelu. Cena nabycia wyniosła 11,0 mln ILS (11,0 mln PLN), z czego 9,0 mln ILS (9,0 mln PLN) zostało zapłacone gotówką, a 0,8 mln ILS stanowiła płatność odroczoną, której kwota jest uzależniona od wyników operacyjnych spółki. Prawie całość udziałów niekontrolujących objęta jest opcją put i są one ujmowane przy zastosowaniu metody oczekiwanego nabycia (wartość opcji put jest ujęta w cenie nabycia, a saldo udziałów niekontrolujących wynosi 0). Wartość opcji put wynosi 1,2 mln ILS (1,2 mln PLN).

Integrity Software dostarcza rozwiązania IT z zakresu bezpieczeństwa informacji, systemów zarządzania treścią oraz infrastruktury dla przedsiębiorstw na rynku izraelskim.

W ramach tymczasowego rozliczenia nabycia Grupa zaalokowała nadwyżkę ceny zapłaconej nad wartością nabytych aktywów netto w kwocie 4,8 mln ILS (4,8 mln PLN) na wartości niematerialne, a pozostała wartość, tj. 7,3 mln ILS (7,3 mln PLN) została zaalokowana na wartość firmy.

Na dzień 31 grudnia 2018 proces alokacji ceny nabycia nie został jeszcze przez Grupę zakończony. W związku z tym wartość firmy rozpoznana na nabyciu może ulec zmianie w okresie 12 miesięcy od dnia objęcia kontroli nad spółką. Wartości tymczasowe możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki na dzień nabycia przedstawia się następująco (wartości przeliczone kursem PLN/NIS na dzień nabycia):

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln NIS	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln PLN
Nabywane aktywa		
Rzeczowe aktywa trwałe	0,1	0,1
Wartości niematerialne zidentyfikowane w ramach rozliczenia nabycia (PPA)	4,8	4,8
Należności z tytułu dostaw i usług	10,1	10,1
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	4,1	4,1
Pozostałe aktywa	0,8	0,8
Razem aktywa	19,9	19,9
Nabywane zobowiązania		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	6,1	6,1
Zobowiązania budżetowe	1,5	1,5
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	1,1	1,1
Pozostałe zobowiązania	7,5	7,5
Razem zobowiązania	16,2	16,2
Wartość aktywów netto	3,7	3,7
Wartość udziałów niekontrolujących	-	-
Nabywany procent kapitału zakładowego	65%	65%
Cena nabycia	11,0	11,0
Wartość firmy na dzień nabycia	7,3	7,3

viii. *Nabycie Eversoft Poland Sp. z o. o.*

We wrześniu 2018 roku Asseco Poland S. A. nabyło spółkę Eversoft Poland Sp. z o. o. z siedzibą w Polsce za cenę 0,5 mln PLN.

Spółka Eversoft Poland Sp. z o.o. świadczy przede wszystkim dedykowane i wysoce spersonalizowane usługi outsourcingu personelu i zarządzania projektami informatycznymi na potrzeby projektowania i rozwoju oprogramowania.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku proces alokacji ceny nabycia nie został przez Grupę zakończony. W związku z tym wartość firmy rozpoznana na nabyciu może ulec zmianie w okresie 12 miesięcy od dnia objęcia kontroli nad spółką. W tabeli poniżej zostały przedstawione wartości tymczasowe możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki na dzień nabycia:

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln PLN
Nabywane aktywa	
Należności z tytułu dostaw i usług	0,4
Pozostałe należności	0,5
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	0,2
Razem aktywa	1,1
Nabywane zobowiązania	
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	0,6
Pozostałe zobowiązania	0,1
Razem zobowiązania	0,7
Wartość aktywów netto	0,4
Wartość udziałów niekontrolujących	0,2
Nabywany procent kapitału zakładowego	51%
Cena nabycia	0,5
Wartość firmy na dzień nabycia	0,3

ix. Nabycie Noaj Technologies

W listopadzie 2018 roku Spółka Matrix IT Software Products Ltd nabyła spółkę Noaj Technologies Ltd z siedzibą w Izraelu za cenę 7,2 mln ILS (7,5 mln PLN). Spółka Noaj Technologies Ltd oferuje usługi doradcze w zakresie wyboru i wdrażania systemów, a także usługi w zakresie wdrażania i szkolenia użytkowników.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku proces alokacji ceny nabycia nie został przez Grupę zakończony. W związku z tym wartość firmy rozpoznana na nabyciu może ulec zmianie w okresie 12 miesięcy od dnia objęcia kontroli nad spółką. W tabeli poniżej zostały przedstawione wartości tymczasowe możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki na dzień nabycia (wartości przeliczone kursem PLN/ILS na dzień nabycia):

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln ILS	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln PLN
Nabywane aktywa		
Rzeczowe aktywa trwałe	0,1	0,1
Wartości niematerialne zidentyfikowane w ramach rozliczenia nabycia (PPA)	2,1	2,2
Należności z tytułu dostaw i usług	3,3	3,4
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1,8	1,9
Pozostałe aktywa	1,1	1,1
Razem aktywa	8,4	8,7
Nabywane zobowiązania		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	0,4	0,4
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	0,5	0,5
Pozostałe zobowiązania	5,9	6,1
Razem zobowiązania	6,8	7,0
Wartość aktywów netto	1,6	1,7
Wartość udziałów niekontrolujących	-	-
Nabywany procent kapitału zakładowego	100%	100%
Cena nabycia	7,2	7,5
Wartość firmy na dzień nabycia	5,6	5,8

x. Nabycie Effective Solutions Ltd.

W listopadzie 2018 roku spółka Michpal Micro Computers (1983) Ltd nabyła 80,0% udziałów w spółce Effective Solutions Ltd. z siedzibą w Izraelu za cenę 24,0 mln ILS (24,9 mln PLN). Nabyta spółka świadczy przede wszystkim usługi doradcze w zakresie oszczędności i zakupów operacyjnych, jak również w zakresie monitorowania i kontroli wynagrodzeń.

W ramach tymczasowego rozliczenia nabycia Grupa zaalokowała nadwyżkę ceny zapłaconej nad wartością nabytych aktywów netto w kwocie 2,7 mln ILS (2,8 mln PLN) na wartości niematerialne, a pozostała wartość, tj. 20,0 mln ILS (20,8 mln PLN) została zaalokowana na wartość firmy.

Na dzień 31 grudnia 2018 proces alokacji ceny nabycia nie został jeszcze przez Grupę zakończony. W związku z tym wartość firmy rozpoznana na nabyciu może ulec zmianie w okresie 12 miesięcy od dnia objęcia kontroli nad spółką. Wartości tymczasowe możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki na dzień nabycia przedstawia się następująco:

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln ILS	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln PLN
Nabywane aktywa		
Rzeczowe aktywa trwałe	0,5	0,5
Wartości niematerialne (w tym zidentyfikowane w ramach rozliczenia nabycia (PPA))	3,1	3,2
Należności z tytułu dostaw i usług	5,1	5,3
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1,3	1,3
Razem aktywa	10,0	10,3
Nabywane zobowiązania		
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	0,9	0,9
Rezerwy	1,4	1,5
Rozliczenia międzyokresowe	0,5	0,5
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	0,5	0,5
Pozostałe zobowiązania	1,7	1,8
Razem zobowiązania	5,0	5,2
Wartość aktywów netto	5,0	5,1
Wartość udziałów niekontrolujących	1,0	1,0
Nabywany procent kapitału zakładowego	80%	80%
Cena nabycia	24,0	24,9
Wartość firmy na dzień nabycia	20,0	20,8

xi. Nabycie Modulusa

W lipcu 2018 roku spółka Asseco Poland S.A. nabyła w wyniku podwyższenia kapitału 20% udziałów w spółce Modulus Sp. z o.o. z siedzibą w Polsce. Wartość transakcji wyniosła 2,0 mln PLN. Następnie, w wyniku zakupu, Asseco Poland S.A. zwiększyło swój udział w tej spółce z 50% do 70%. Kontrola nad spółką została objęta sierpniu 2018 roku po realizacji zapłaty za nabyte udziały i rejestracji zakupu. Wyniki Modulus Sp. z o.o. zostały ujęte w niniejszym rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym metodą konsolidacji pełnej od dnia 1 sierpnia 2018 roku do dnia 21 grudnia 2018 roku, kiedy to nastąpiło zbycie przez Asseco Poland S.A. wszystkich udziałów w spółce Modulus Sp. z o.o.

W ramach tymczasowego rozliczenia nabycia Grupa zaalokowała całość nadwyżki ceny zapłaconej nad wartością nabytych aktywów netto w kwocie 7,7 mln PLN na wartości niematerialne. Na dzień zbycia udziałów spółki Modulus Sp. z o.o., wartości tymczasowo możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań przedstawiała się następująco:

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln PLN
Nabywane aktywa	
Wartości niematerialne, w tym zidentyfikowane w ramach rozliczenia nabycia (PPA)	9,6
Należności z tytułu dostaw i usług	0,9
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1,8
Razem aktywa	12,3
Nabywane zobowiązania	
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	4,0
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	1,3
Razem zobowiązania	5,3
Wartość aktywów netto	7,0
Wartość udziałów niekontrolujących	2,1
Wartość godziwa inwestycji przed nabyciem kontroli (50% udziałów)	2,9
Nabywany procent kapitału zakładowego	70%
Cena nabycia (20% udziałów)	2,0
Wartość firmy na dzień nabycia	-

xii. Zakończenie procesu alokacji ceny nabycia innych spółek w Grupie opisane w poprzednich raportach okresowych

W niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku pominięto opisy zakończonych procesów alokacji ceny nabycia, które zostały ukończone przed dniem 30 września 2018 roku i tym samym zostały w szczegółach opisane odpowiednio w raporcie kwartalnym za okres 3 miesięcy zakończony dnia 31 marca 2018 roku lub raporcie za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2018 roku lub raporcie za okres 9 miesięcy zakończony dnia 30 września 2018. Ujawnienia te dotyczyły Chip Card a.d oraz spółek nabytych przez Grupę Formula, w tym: Program Logistics Systems Ltd, Maximum Processing Inc, 4Sight Business Intelligence Inc., Roshtov Software Industries Ltd, Twingo Ltd.

xiii. Zakończenie procesu alokacji ceny nabycia Grupy Formula

Jak opisano w skonsolidowanym sprawozdaniu za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 (w punkcie 4.i. w części Podstawa sporządzenia sprawozdania), w dniu 11 października 2017 roku Asseco Poland S.A. nabyło kontrolę nad Grupą Formula.

W tymczasowym rozliczeniu nabycia, zaprezentowanym w sprawozdaniu skonsolidowanym za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku, Grupa zastosowała metodę wyliczenia wartości udziałów niekontrolujących według wartości godziwej (*fair value method*). Oznaczało to, że wartość firmy powstała na nabyciu Grupy Formula stanowiła wartość odnoszoną do 100% aktywów netto Grupy Formula.

W finalnym rozliczeniu Grupa wybrała metodę wyliczenia wartości udziałów niekontrolujących opartą na możliwych do zidentyfikowania aktywach netto (*identifiable net assets method*). W związku z tym w poniższej tabeli w kolumnach „wartości godziwe na dzień nabycia” zaprezentowano ostateczne rozliczenie nabycia i ujęto udziały niekontrolujące w kwocie odpowiadającej udziałowi akcjonariuszy niekontrolujących w aktywach netto Grupy Formula.

Wybór metody wyliczenia wartości udziałów niekontrolujących i w konsekwencji także wartości firmy pozostaje bez znaczenia przy przeprowadzaniu testów na utratę wartości firmy oraz nie ma wpływu na wartość kapitału własnego dla Akcjonariuszy Jednostki Dominującej.

Proces alokacji ceny nabycia został przez Grupę zakończony w drugim kwartale 2018 roku. Wartość godziwa możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań Grupy Formula na dzień objęcia kontroli przedstawia się następująco (wartości przeliczone kursem PLN/USD na dzień nabycia):

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln USD	Wartości tymczasowe na dzień nabycia mln PLN	Wartości godziwe na dzień nabycia mln USD	Wartości godziwe na dzień nabycia mln PLN
Nabywane aktywa				
Rzeczowe aktywa trwałe	24,4	88,4	24,4	88,4
Wartości niematerialne (w tym zidentyfikowane w ramach rozliczenia nabycia (PPA))	476,8	1 726,9	470,1	1 702,7
Należności z tytułu dostaw i usług	367,4	1 330,7	367,4	1 330,7
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	235,4	852,6	235,4	852,6
Pozostałe aktywa	127,4	461,4	127,3	461,1
Razem aktywa	1 231,4	4 460,0	1 224,6	4 435,5
Nabywane zobowiązania				
Kredyty i pożyczki	347,8	1 259,7	347,8	1 259,7
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	93,0	336,8	93,0	336,8
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	113,8	412,2	112,1	406,0
Rezerwy	15,3	55,4	15,3	55,4
Rozliczenia międzyokresowe	119,0	431,0	119,0	431,0
Pozostałe zobowiązania	151,9	550,2	151,9	550,2
Razem zobowiązania	840,8	3 045,3	839,1	3 039,1
Wartość aktywów netto	390,6	1 414,7	385,5	1 396,4
Wartość udziałów niekontrolujących	1 346,3	4 876,2	342,3	1 239,8
Nabywany procent kapitału zakładowego	26,31%	26,31%	26,31%	26,31%
Cena nabycia	163,1	590,7	163,1	590,7
Wartość firmy na dzień nabycia	1 118,8	4 052,2	119,9	434,1

6.5. Testy z tytułu utraty wartości

Wybrane zasady rachunkowości

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia czy istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie występują, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów został przypisany.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży tego składnika aktywów lub ośrodka, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba, że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie przepływów pieniężnych, a są one w większości niezależnie generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa od jego wartości odzyskiwalnej, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do wysokości oszacowanej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej bieżące rynkowe oszacowania wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmują się jako element kosztów operacyjnych.

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od momentu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po uwzględnieniu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmują się niezwłocznie jako pomniejszenie kosztów operacyjnych. Po

odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

Wartość firmy – test na utratę wartości

Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się raz na rok lub częściej, jeśli wystąpią ku temu przesłanki. Wartość firmy nie podlega amortyzacji. Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które mogą skorzystać z synergii połączenia. Każdy ośrodek lub zespół ośrodków, do którego została przypisana wartość firmy: odpowiada najniższemu poziomowi w Grupie, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze oraz jest nie większy niż jeden segment operacyjny określony zgodnie z MSSF 8 Segmenty operacyjne. Odpis z tytułu utraty wartości ustalany jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została alokowana dana wartość firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, ujęty zostaje odpis z tytułu utraty wartości. Odwrócenie dokonanego uprzednio odpisu z tytułu utraty wartości firmy nie jest możliwe.

W przypadku, gdy wartość firmy stanowi część ośrodka wypracowującego środki pieniężne i dokonana zostanie sprzedaż części działalności w ramach tego ośrodka, przy ustalaniu zysków lub strat ze sprzedaży takiej działalności wartość firmy związana ze sprzedaną działalnością zostaje włączona do jej wartości bilansowej. W takich okolicznościach sprzedana wartość firmy jest ustalana na podstawie względnej wartości sprzedanej działalności i wartości zachowanej części ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Szacunki

Każdorazowo, przeprowadzenie testu na utratę wartości wymaga oszacowania wartości użytkowych ośrodków lub grupy ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne, do których przypisana jest wartość firmy lub/i wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania. Oszacowanie wartości użytkowej polega na ustaleniu przyszłych przepływów pieniężnych generowanych przez ośrodek lub ośrodki i ustaleniu stopy dyskontowej, która jest następnie wykorzystywana do obliczenia wartości bieżącej tych przepływów.

Spółki notowane na aktywnym rynku

W przypadku ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne, którymi są spółki/grupy notowane na aktywnym rynku, wartością odzyskiwalną może być wartość rynkowa (tzw. kapitalizacja giełdowa) spółki/grupy lub jej wartość użytkowa, w zależności od tego, która z nich jest wyższa. Tym samym w przypadku ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne, którymi są spółki/grupy notowane na aktywnym rynku test z tytułu utraty wartości był przeprowadzany w dwóch etapach. W pierwszej kolejności porównywano wartość bilansową ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne z ich wartością rynkową (giełdową). Jeśli wartość rynkowa przewyższała wartość bilansową uznawano, że nie występuje utrata wartości danego ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne. W przeciwnym przypadku szacowano wartość użytkową takiego ośrodka za pomocą modelu zdyskontowanych wolnych przepływów pieniężnych dla właścicieli kapitału własnego i wierzycieli (tzw. FCFF).

Na dzień 31 grudnia 2018 roku jak i w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku, kapitalizacja giełdowa Asseco Poland utrzymywała się na poziomie poniżej wartości księgowej aktywów netto Grupy. Sytuacja ta została przez Zarząd Asseco uznana za czynnik wskazujący na możliwość utraty wartości ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne, do których przypisana jest wartość firmy.

Do spółek/grup notowanych na aktywnym rynku należą: Asseco Business Solutions S.A (GPW), Formula Systems (1985) Ltd. (TASE/NASDAQ) oraz Asseco South Eastern Europe S.A (GPW).

W poniższej tabeli zaprezentowano porównanie wartości rynkowej (liczonej jako średnia cena akcji spółek notowanych z ostatniego kwartału) z wartością bilansową ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne dla spółek/grup notowanych na aktywnym rynku na dzień 31 grudnia 2018 roku.

31 grudnia 2018	Asseco South Eastern Europe S.A. mln PLN	Asseco Business Solutions S.A. mln PLN	Grupa Formula mln PLN
wartość aktywów netto ośrodka	820,0	301,1	2 337,8
wycena giełdowa	585,2	826,0	2 125,6
nadwyżka (+)/niedobór(-) wartości godziwej nad wartością księgową	(234,8)	524,9	(212,2)

Jak wykazano w tabeli powyżej, na dzień 31 grudnia 2018 roku, przesłanka niskiej kapitalizacji wskazująca na możliwość wystąpienia utraty wartości w odniesieniu do spółek/grup notowanych na aktywnym rynku wystąpiła

w przypadku Asseco South Eastern Europe S.A. oraz Grupy Formula. Dla tych spółek oraz dla wszystkich spółek/grup nienotowanych na aktywnym rynku oszacowano wartość użytkową za pomocą modelu zdyskontowanych wolnych przepływów pieniężnych dla właścicieli kapitału własnego i wierzycieli (tzw. FCFF).

Spółki nienotowane na aktywnym rynku

W przypadku spółek/grup nienotowanych na aktywnym rynku, wartość odzyskiwalna ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne jest ustalona w oparciu o ich wartość użytkową, która jest szacowana za pomocą modelu zdyskontowanych wolnych przepływów pieniężnych dla właścicieli kapitału własnego i wierzycieli (tzw. FCFF).

W wyliczeniach wartości użytkowej ośrodków/grup ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne, zostały przyjęte następujące założenia:

- w każdej jednostce zależnej analizowano tzw. jednostki biznesowe, które w sumie składają się na budżet i prognozy całej jednostki zależnej;
- szczegółową prognozą objęto okres 5 lat, w czasie którego zostały założone wzrosty przepływów w kolejnych latach, dla reszty okresu funkcjonowania jednostek obliczono wartość rezydualną przy założonym braku wzrostu przepływów;
- zakładane wzrosty przepływów zależą od strategii dla całej Grupy, taktycznych planów poszczególnych jednostek oraz biorą pod uwagę uwarunkowania poszczególnych rynków geograficznych jak i sektorowych, jednocześnie odzwierciedlając obecny oraz potencjalny portfel zamówień;
- prognozy jednostek zagranicznych zakładają wzrosty przychodów w ich walutach funkcjonalnych;
- stopa dyskonta jest zgodna ze średnioważonym kosztem kapitału dla danego ośrodka. Poszczególne składniki tej stopy zostały oszacowane na podstawie danych rynkowych o stopach wolnych od ryzyka, wartości współczynnika beta, która została zalewarowana w oparciu o rynkową strukturę dług/kapitał oraz wartości oczekiwanej stopy zwrotu z rynku.

Przeprowadzone testy na utratę wartości polegające na oszacowaniu wartości użytkowej za pomocą modelu zdyskontowanych wolnych przepływów pieniężnych dla właścicieli kapitału własnego i wierzycieli (tzw. FCFF) wykazały, że wartość użytkowa ośrodków/grup ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne przewyższa ich wartość księgową w każdym przypadku.

Analiza wrażliwości

Dla testów na utratę wartości sporządzonych na dzień 31 grudnia 2018 roku polegających na wyliczeniu wartości użytkowej, przeprowadzono analizę wrażliwości. W analizie tej badano wpływ zmiany:

- zastosowanej realnej stopy dyskonta dla okresu rezydualnego, tj. dla przepływów po 2023 roku;
- średniorocznej efektywnej stopy zmiany przepływów FCFF w okresie prognozy, tj. w latach 2019-2023;

jako czynnika wpływającego na wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne, przy założeniu braku zmian pozostałych czynników.

Celem analizy wrażliwości było zbadanie jaką wartość musiałby przybrać wybrane parametry modelu, aby oszacowana wartość użytkowa ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne zrównała się z wartością bilansową ośrodka. Wyniki przeprowadzonej analizy zostały zestawione w poniższej tabeli.

	Wartość bilansowa ośrodka mln PLN	Stopa dyskontowa		Średnia stopa zmiany wolnych przepływów pieniężnych (FCFF)
		zastosowana w modelu dla okresu rezydualnego %	graniczna %	graniczna
				%
Ośrodek generujący przepływy pieniężne stanowiący segment operacyjny Formula System				
Grupa Formula Systems	2 815,3	9,4%	12,6%	12,8%
Główne ośrodki generujące przepływy pieniężne w segmencie Asseco International				
Grupa Asseco Central Europe	889,5	6,7%	27,3%	(21,9%)
Grupa Asseco South Eastern Europe	677,2	8,8%	22,3%	(8,4%)
Asseco Spain S.A.	42,0	9,7%	∞	(41,7%)
Necomplus S.L.	33,4	9,7%	9,7%	-
Asseco PST (dawniej: Exictos SGPS S.A.)	116,3	9,9%	27,5%	(15,8%)
Asseco Danmark & Peak Consulting	37,2	6,7%	19,1%	6,6%
Główne ośrodki generujące przepływy pieniężne w segmencie Asseco Poland				
<i>Spółki z segmentu Asseco Poland zidentyfikowane jako ośrodki generujące przepływy pieniężne</i>				
GSTN Sp. z o.o./Gladstone Consulting Ltd	34,6	11,3%	12,2%	(1,6%)
Asseco Data Systems S.A.	436,9	8,8%	19,7%	0,1%
DahliaMatic Sp. z o.o.	75,6	11,3%	11,9%	(5,5%)
<i>Ośrodki generujące przepływy pieniężne w postaci segmentów operacyjnych zidentyfikowane w Jednostce Dominującej</i>				
Segment „Administracja Publiczna”	1 046,5	7,7%	10,8%	5,2%
Segment „Bankowość i Finanse”	1 124,9	7,7%	9,5%	9,2%
Segment „Przedsiębiorstwa”	231,7	7,7%	21,0%	13,7%

∞ - oznacza, że wartość graniczna stopy dyskonta dla okresu rezydualnego jest większa niż 100%.

* Wartość bilansowa ośrodka to rozpoznane w sprawozdaniu finansowym skonsolidowane metodą pełną aktywa operacyjne netto (w tym wartość wycenionych do wartości godziwej aktywów rozpoznanych na nabyciu (PPA)) oraz wartość firmy

Dodatkowo w poniższych tabelach zaprezentowano analizę wrażliwości modeli wyliczających wartości odzyskiwalne ośrodków generujących przepływy pieniężne zidentyfikowanych w Jednostce Dominującej na zmiany stóp dyskontowych oraz na średnią roczną stopę wzrostu (CAGR) prognozowanych przepływów pieniężnych.

Jak to wskazano w tabeli powyżej, dla Segmentu Bankowość i Finanse zidentyfikowanego jako ośrodek generujący przepływy pieniężne w Jednostce Dominującej w modelu przyjęty do analizy zastosowano stopę dyskonta równą 7,7%. Natomiast średnia roczna stopa zmiany przepływów pieniężnych zastosowana w modelu dla okresu od 2019 do 2023 wynosiła w tym segmencie 13,4%.

Wartości analogicznych parametrów (tj. WACC i średnioroczny CAGR) zastosowanych w modelu dla Segmentu Administracji Publicznej wynosiły odpowiednio 7,7% oraz 12,4%. W modelu dla Segmentu Przedsiębiorstw z kolei zastosowano tę samą wysokość parametru WACC co w pozostałych segmentach oraz średnią ważoną stopę wzrostu wolnych przepływów pieniężnych równą 32,9%.

Segment Bankowość i Finanse	zmiana wartości stopy dyskonta dla okresu rezydualnego (zmiana podana w punktach procentowych)						
	-1,5 p.p.	-1,0 p.p.	-0,5 p.p.	0,0 p.p.	+0,5 p.p.	+1,0 p.p.	+1,5 p.p.
Wartość bieżąca FCFF (w mln PLN)	1 537,1	1 448,5	1 372,2	1 305,8	1 247,6	1 196,0	1 150,0
Nadwyżka / Niedobór nad wartością księgową ośrodka (w mln PLN)	+412,2	+323,6	+247,3	+180,9	+122,7	+71,1	+25,1

Segment Bankowość i Finanse		zmiana wartości średniorocznej stopy wzrostu FCFE (CAGR -zmiana o wartość procentową)						
		-5%	-3%	-1%	0%	+1%	+3%	+5%
Wartość bieżąca FCFE (w mln PLN)		1 240,5	1 266,7	1 292,8	1 305,8	1 318,9	1 345,0	1 371,1
Nadwyżka / Niedobór nad wartością księgową ośrodka (w mln PLN)		+115,6	+141,8	+167,9	+180,9	+194,0	+220,1	+246,2
Segment Administracja Publiczna		zmiana wartości stopy dyskonta dla okresu rezydualnego (zmiana podana w punktach procentowych)						
		-1,5 p.p.	-1,0 p.p.	-0,5 p.p.	0,0 p.p.	+0,5 p.p.	+1,0 p.p.	+1,5 p.p.
Wartość bieżąca FCFE (w mln PLN)		1 562,9	1 472,3	1 394,3	1 326,3	1 266,7	1 213,9	1 166,9
Nadwyżka / Niedobór nad wartością księgową ośrodka (w mln PLN)		+516,4	+425,8	+347,7	+279,8	+220,2	+167,4	+120,4
Segment Administracja Publiczna		zmiana wartości średniorocznej stopy wzrostu FCFE (CAGR -zmiana o wartość procentową)						
		-5%	-3%	-1%	0%	+1%	+3%	+5%
Wartość bieżąca FCFE (w mln PLN)		1 260,0	1 286,6	1 313,1	1 326,3	1 339,6	1 366,1	1 392,7
Nadwyżka / Niedobór nad wartością księgową ośrodka (w mln PLN)		+213,5	+240,0	+266,6	+279,8	+293,1	+319,6	+346,1
Segment Przedsiębiorstwa		zmiana wartości stopy dyskonta dla okresu rezydualnego (zmiana podana w punktach procentowych)						
		-1,5 p.p.	-1,0 p.p.	-0,5 p.p.	0,0 p.p.	+0,5 p.p.	+1,0 p.p.	+1,5 p.p.
Wartość bieżąca FCFE (w mln PLN)		513,9	484,1	458,3	436,0	416,3	398,9	383,4
Nadwyżka / Niedobór nad wartością księgową ośrodka (w mln PLN)		+282,2	+252,4	+226,6	+204,3	+184,6	+167,2	+151,7
Segment Przedsiębiorstwa		zmiana wartości średniorocznej stopy wzrostu FCFE (CAGR -zmiana o wartość procentową)						
		-5%	-3%	-1%	0%	+1%	+3%	+5%
Wartość bieżąca FCFE (w mln PLN)		414,2	422,9	431,6	436,0	440,3	449,0	457,8
Nadwyżka / Niedobór nad wartością księgową ośrodka (w mln PLN)		+182,5	+191,2	+199,9	+204,3	+208,6	+217,3	+226,1

6.6. Jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia

Wybrane zasady rachunkowości

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Jednostki stowarzyszone są to jednostki, na które jednostka dominująca bezpośrednio lub poprzez spółki zależne wywiera znaczący wpływ i które nie są ani jej jednostkami zależnymi, ani wspólnymi przedsięwzięciami.

Inwestycje Grupy w jednostkach stowarzyszonych są ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym metodą praw własności. Zgodnie z metodą praw własności inwestycję w jednostce stowarzyszonej ujmuje się początkowo według kosztu, a następnie koryguje w celu uwzględnienia udziału Grupy w wyniku finansowym i innych całkowitych dochodach jednostki stowarzyszonej.

Sprawozdania finansowe jednostek stowarzyszonych skorygowane o korekty doprowadzające do zgodności z MSSF są podstawą wyceny posiadanych przez Grupę udziałów według metody praw własności. Dni bilansowe jednostek stowarzyszonych i Grupy są jednakowe.

Grupa przestaje stosować metodę praw własności w dniu, kiedy dana inwestycja przestaje być jej jednostką stowarzyszoną oraz w sytuacji, gdy zostaje sklasyfikowana jako przeznaczona do sprzedaży. Różnicę między wartością bilansową jednostki stowarzyszonej na dzień zaprzestania stosowania metody praw własności a wartością godziwą zatrzymanych udziałów i wpływów ze zbycia części udziałów w tym podmiocie uwzględnia się przy obliczaniu zysku lub straty ze zbycia danej jednostki stowarzyszonej.

Inwestycje we wspólne przedsięwzięcia

Udziały we wspólnych przedsięwzięciach, gdzie Grupa sprawuje współkontrolę są ujmowane metodą praw własności. Przed obliczeniem udziału w aktywach netto wspólnego przedsięwzięcia dokonuje się odpowiednich korekt w celu doprowadzenia danych finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF stosowanymi przez Grupę.

Podstawowe dane finansowe dotyczące inwestycji w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Dane jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
	młn PLN	młn PLN
Aktywa trwałe	176,5	168,9
Aktywa obrotowe	176,5	150,3
Zobowiązania długoterminowe	34,9	18,7
Zobowiązania krótkoterminowe	108,6	107,5
Aktywa netto	209,5	193,0
Wartość bilansowa inwestycji	111,5	100,5

Dane jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	12 miesięcy do 31 grudnia 2018	12 miesięcy do 31 grudnia 2017
	młn PLN	młn PLN
Przychody	270,9	1 080,6*
Zysk operacyjny	12,9	73,8*
Zysk/Strata netto	6,0	18,7*
Udział w wyniku jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	2,0	(37,7)

*Zawiera dane Grupy Formula Systems za okres, kiedy była jednostką stowarzyszoną

Pozostałe dochody całkowite jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć są nieistotne z punktu widzenia Grupy.

6.7. Jednostki z istotnymi udziałami niekontrolującymi

Wybrane zasady rachunkowości

Dla każdego nabycia jednostki zależnej Grupa wycenia wartość udziałów niekontrolujących na dzień nabycia stosując metodę proporcjonalnego udziału w możliwych do zidentyfikowania aktywach netto jednostki przejmowanej lub metodę wartości godziwej.

W punkcie III niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zaprezentowano informacje dotyczące jednostek, w których Grupa posiada mniej niż 100% udział w kapitale zakładowym, wraz ze wskazaniem nazw tych jednostek, kraju, w którym są one zarejestrowane oraz informacją o udziale Grupy w ich kapitale zakładowym oraz głosach na walnym zgromadzeniu.

W ocenie Zarządu, jednostkami z indywidualnie istotnymi udziałami niekontrolującymi są: Grupa Matrix IT Ltd, Grupa Magic Software Enterprises Ltd, Grupa Sapiens International Corp. NV, Grupa Asseco South Eastern Europe S.A. oraz Grupa Asseco Central Europe, w skład której wchodzi m.in. Asseco Business Solutions. W przypadku pozostałych jednostek z udziałami niekontrolującymi, wartość indywidualnego udziału niekontrolującego nie przekraczała 2% wartości salda udziałów niekontrolujących, tym samym nie zostały one uznane za jednostki z istotnymi udziałami niekontrolującymi.

W poniższych tabelach zaprezentowano wybrane dane finansowe za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2018 roku i odpowiednie okresy porównywalne dotyczące jednostek, w których występuje indywidualnie istotny udział niekontrolujący. Dane te zaprezentowane są przed korektami konsolidacyjnymi, w tym wyłączeniami wzajemnymi.

Udział procentowy udziałów niekontrolujących	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
Matrix IT Ltd *	87,06%	86,98%
Magic Software Enterprises Ltd *	88,11%	87,60%
Sapiens International Corp. NV *	87,36%	87,33%
Grupa ASEE	48,94%	48,94%
Grupa ACE	7,19%	7,12%

*Udział procentowy udziałów niekontrolujących uwzględniający udziały bezpośrednie w spółce Formula Systems (1985) oraz udziały pośrednie, odpowiednio w spółce Matrix IT Ltd, Magic Software Enterprises Ltd oraz Sapiens International Corp. NV.

Nazwa Grupy	Wartość bilansowa udziałów niekontrolujących*	
	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
Grupa Formula**	1 374,0	1 199,9
Grupa ASEE	375,6	352,0
Grupa ACE	193,5	178,0
Pozostałe indywidualnie nieistotne	2,5	(2,8)
Razem	1 945,6	1 727,1

*Wartości bilansowe udziałów niekontrolujących przedstawiają wartość skorygowaną o przyznane opcje PUT udzielone akcjonariuszom/udziałowcom mniejszościowym.

** Wartość udziałów niekontrolujących Grupy Formula zawiera między innymi wartość udziałów niekontrolujących Grupy Matrix IT Ltd, Magic Software Enterprises Ltd oraz Sapiens International Corp. NV.

Nazwa Grupy	Wynik przynależny dla udziałów niekontrolujących		Dywidendy wypłacone do udziałów niekontrolujących	
	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
Matrix IT Ltd	93,6	74,2*	(69,0)	(28,9)*
Magic Software Enterprises Ltd	65,2	41,6*	(36,0)	(13,2)*
Sapiens International Corp. NV	11,2	(19,6)*	(19,0)	-*
Grupa ASEE	32,1	26,0	(13,6)	(12,5)
Grupa ACE	40,6	32,9	(33,2)	(31,1)
Pozostałe indywidualnie nieistotne	17,7	(4,9)	(25,0)	(83,2)
Razem	260,4	150,2	(195,8)	(168,9)

* Za okres sprawowania kontroli przez Grupę Asseco (tj. okres od stycznia do końca lipca oraz od października do grudnia 2017 roku)

	Matrix IT Ltd	Magic Software Enterprises Ltd	Sapiens International Corp. NV	Grupa ASEE	Grupa ACE
31 grudnia 2018 roku					
Aktywa trwałe	1 465,0	740,0	1 178,0	628,4	724,1
Aktywa obrotowe	1 480,0	793,0	553,0	361,9	464,7
<i>w tym środki pieniężne</i>	<i>306,0</i>	<i>328,0</i>	<i>243,0</i>	<i>164,8</i>	<i>154,1</i>
Zobowiązania długoterminowe	530,0	120,0	339,0	22,1	91,5
Zobowiązania krótkoterminowe	1 112,0	309,0	376,0	202,3	341,9
31 grudnia 2017					
Aktywa trwałe	1 379,3	740,1	1 127,2	631,6	703,7
Aktywa obrotowe	1 245,3	633,2	510,7	287,8	442,9
<i>w tym środki pieniężne</i>	<i>278,2</i>	<i>264,9</i>	<i>248,9</i>	<i>115,7</i>	<i>160,3</i>
Zobowiązania długoterminowe	574,4	275,7	409,4	29,4	77,4
Zobowiązania krótkoterminowe	899,9	205,4	301,1	169,6	365,0

	Matrix IT Ltd	Magic Software Enterprises Ltd	Sapiens International Corp. NV	Grupa ASEE	Grupa ACE
Okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2018					
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	137,0	89,0	110,0	121,2	151,5
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(130,0)	(82,0)	(93,0)	(43,5)	(59,7)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	8,0	41,0	(42,0)	(27,7)	(93,9)
Okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2017					
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	162,9*	98,2*	39,3*	94,3	119,3
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	247,9*	236,9*	(282,5)*	(64,8)	(63,1)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	233,6*	(22,9)*	116,7*	(23,9)	(91,8)

* Za okres sprawowania kontroli przez Grupę Asseco (tj. okres od stycznia do końca lipca oraz od października do grudnia 2017 roku)

6.8. Pozostałe aktywa finansowe

Wybrane zasady rachunkowości

Zasady rachunkowości dotyczące instrumentów finansowych stosowane do 31 grudnia 2017 roku zostały opisane w punkcie 14 rozdziału III w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku podanym do publicznej informacji dnia 19 marca 2018 roku.

MSSF 9 zaczął obowiązywać od 1 stycznia 2018 roku. Zastąpił on MSR 39 Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena. Od 1 stycznia 2018 Grupa kwalifikuje aktywa finansowe do następujących kategorii wyceny określonych w MSSF 9:

- wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie
- wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Grupa dokonuje klasyfikacji składników aktywów finansowych na podstawie modelu biznesowego Grupy w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz charakterystyki umownych przepływów pieniężnych dla danego składnika aktywów finansowych. Grupa dokonuje reklasyfikacji inwestycji w instrumenty dłużne wtedy i tylko wtedy, gdy zmianie ulega model zarządzania tymi aktywami.

Na moment początkowego ujęcia Grupa klasyfikuje inwestycje w instrumenty kapitałowe (inne niż dotyczące inwestycji w spółki zależne i stowarzyszone), które nie są przeznaczone do obrotu oraz nie są notowane na aktywnym rynku, jako wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite.

Grupa wycenia natomiast w wartości godziwej przez wynik finansowy instrumenty pochodne oraz inwestycje w instrumenty kapitałowe jednostek notowanych na aktywnym rynku.

Wycena na moment początkowego ujęcia

Z wyjątkiem niektórych należności z tytułu dostaw i usług, w momencie początkowego ujęcia Grupa wycenia składnik aktywów finansowych w jego wartości godziwej. W przypadku składników aktywów finansowych, które nie są zaklasyfikowane do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy spółka może na moment początkowego ujęcia powiększyć ich wartość godziwą o koszty transakcyjne dające się bezpośrednio przypisać do ich nabycia.

Wycena po początkowym ujęciu

Wycena aktywów finansowych w zamortyzowanym koszcie

Składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, jeśli spełnione są oba poniższe warunki: (i) składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych; oraz (ii) warunki umowy dotyczące składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty. Do kategorii aktywów finansowych wycenianych zamortyzowanym kosztem Grupa klasyfikuje: środki pieniężne i ekwiwalenty, pożyczki udzielone (spełniające test klasyfikacyjny SPPI), aktywa z tytułu umów z klientami, należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności podlegające pod zakres MSSF 9.

Należności z tytułu dostaw i usług z terminem zapadalności poniżej 12 miesięcy są wyceniane w kwocie wymaganej zapłaty, pomniejszone o ewentualny odpis z tytułu oczekiwanej straty. Należności długoterminowe podlegające pod zakres MSSF 9 są dyskontowane na dzień bilansowy.

Grupa wycenia aktywa finansowe w zamortyzowanym koszcie z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej. Przychody z tytułu odsetek z inwestycji w instrumenty dłużne ujmowane są przez Grupę w wyniku finansowym. Na moment zbycia inwestycji w instrumenty dłużne Grupa ujmuje skumulowane zyski/straty z wyceny w wyniku finansowym.

Wycena aktywów finansowych w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite

Składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, jeśli spełnione są oba poniższe warunki: (i) składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych; oraz (ii) warunki umowy dotyczące składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty. Do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite Grupa klasyfikuje: obligacje skarbowe i korporacyjne oraz inwestycje w instrumenty kapitałowe spółek nienotowanych na aktywnym rynku.

Przychody z tytułu odsetek z inwestycji w instrumenty dłużne ujmowane są przez Grupę w wyniku finansowym. Dywidendy z instrumentów kapitałowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite, Grupa ujmuje jako przychód w wyniku finansowym.

Na moment zbycia inwestycji w instrumenty dłużne Grupa ujmuje skumulowane zyski/straty z wyceny w wyniku finansowym. Grupa na moment zaprzestania ujmowania inwestycji w instrumenty kapitałowe wycenianie w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite nie przenosi do wyniku finansowego skumulowanych zysków lub strat ujętych w pozostałych dochodach całkowitych związanych z wyceną tej inwestycji do wartości godziwej. Zyski i straty z wyceny mogą natomiast zostać przeniesione do innej pozycji w obrębie kapitału własnego, np. do zysków zatrzymanych.

Wycena aktywów finansowych w wartości godziwej przez wynik finansowy

Grupa ujmuje w wyniku finansowym zmiany wartości godziwych aktywów finansowych zaklasyfikowanych do tej kategorii aktywów finansowych. W wyniku finansowym ujmowane są również przychody z tytułu odsetek oraz dywidend otrzymanych z instrumentów kapitałowych notowanych na aktywnym rynku.

Zaprzestanie ujmowania

Grupa wyłącza aktywa finansowe z ksiąg rachunkowych, w sytuacji, gdy: (i) prawa do uzyskania przepływów pieniężnych z aktywów finansowych wygasły, lub (ii) prawa do uzyskania przepływów pieniężnych z aktywów finansowych zostały przeniesione a Grupa dokonała przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności.

Utrata wartości aktywów finansowych

MSSF 9 wprowadza nową koncepcję szacowania odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych. Model strat poniesionych wynikający z MSR 39 zostaje zastąpiony modelem bazującym na stratach oczekiwanych.

Model strat oczekiwanych ma zastosowanie do aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie oraz do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite, z wyjątkiem inwestycji w instrumenty kapitałowe.

Grupa do szacowania odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych stosuje następujące podejścia:

- podejście ogólne,
- podejście uproszczone.

Grupa stosuje podejście ogólne do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite oraz do aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie, z wyjątkiem należności i aktywów z tytułu umów z klientami.

W podejściu ogólnym Grupa szacuje odpis z tytułu utraty wartości aktywów finansowych na bazie 3-stopniowego modelu bazującego na zmianie ryzyka kredytowego aktywów finansowych od momentu ich początkowego ujęcia.

Jeżeli ryzyko kredytowe danych aktywów finansowych nie wzrosło znacznie od momentu początkowego ujęcia (stopień 1), Grupa szacuje odpis z tytułu utraty wartości w horyzoncie 12 miesięcy. W przypadku zidentyfikowania przez Grupę znacznego wzrostu ryzyka kredytowego aktywów finansowych (stopień 2 i 3), odpis z tytułu utraty wartości szacowany jest w horyzoncie życia aktywów finansowych.

Na każdy dzień sprawozdawczy Grupa analizuje, czy wystąpiły przesłanki wskazujące na znaczny wzrost ryzyka kredytowego posiadanych aktywów finansowych.

W przypadku należności z tytułu dostaw i usług oraz aktywów z tytułu umów z klientami, Grupa stosuje uproszczone podejście i w związku z tym nie monitoruje zmian ryzyka kredytowego w trakcie życia, a odpis z tytułu utraty wartości wycenia w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w horyzoncie życia należności. Szczegóły dotyczące szacowania wartości odpisu zostały opisane w punkcie 6.10. niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa poza należnościami i środkami pieniężnymi opisanymi w innych notach Grupa posiadała również zaprezentowane w tabeli poniżej pozostałe aktywa finansowe. Dane na dzień 31 grudnia 2017 roku dla porównywalności zaprezentowano w podziale na kategorie aktywów finansowych zgodnie z klasyfikacją narzuconą przez MSSF 9 – sposób przyporządkowania aktywów do nowych kategorii obrazuje tabela umieszczona w pkt 2.5. rozdziału Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego.

	31 grudnia 2018 roku		31 grudnia 2017 roku	
	Długoterminowe mln PLN	Krótkoterminowe mln PLN	Długoterminowe mln PLN	Krótkoterminowe mln PLN
Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez wynik finansowy, w tym:				
Kontrakty forward na waluty	2,4	1,8	2,7	11,1
Obligacje korporacyjne i skarbowe	4,3	-	-	4,2
Akcje spółek notowanych na aktywnym rynku	0,8	-	1,1	0,2
Pozostałe aktywa	10,3	-	8,4	-
	17,8	1,8	12,2	15,5
Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez pozostałe dochody całkowite, w tym:				
Akcje spółek nienotowanych na aktywnym rynku	29,0	-	9,5	-
Obligacje korporacyjne	-	32,9	-	45,0
	29,0	32,9	9,5	45,0
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:				
Weksle	-	3,2	-	-
Pozostałe instrumenty dłużne	4,8	0,1	-	-
<i>Pożyczki, w tym</i>				
udzielone podmiotom powiązanim	18,4	1,3	15,8	1,7
udzielone pracownikom	0,3	2,6	0,4	3,3
udzielone pozostałym podmiotom	104,3	16,5	124,6	15,3
lokaty terminowe	0,5	80,9	14,6	5,2
	128,3	104,6	155,4	25,5
Razem	175,1	139,3	177,1	86,0

Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez wynik finansowy obejmują transakcje typu „forward” na zakup i sprzedaż walut obcych, inwestycje w instrumenty kapitałowe notowane na aktywnym rynku oraz instrumenty pochodne. Wartość godziwa kontraktów „forward” jest na każdy dzień bilansowy określana przy użyciu modelu, dla którego dane wsadowe są obserwowalne bezpośrednio na rynkach

aktywnych. Wartość godziwa portfela aktywów jest określana na podstawie cen giełdowych oferowanych za te aktywa na aktywnych rynkach.

Inwestycje w podmioty notowane na aktywnym rynku są na każdy dzień bilansowy wyceniane do wartości godziwej na podstawie kursu zamknięcia notowań z dnia bilansowego. Zmiana z tytułu wyceny jest odnoszona w rachunek zysków i strat.

Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez pozostałe dochody całkowite to przede wszystkim obligacje korporacyjne posiadane przez spółkę Magic Software (9,9 mln USD) oraz inwestycje w instrumenty kapitałowe nienotowane na aktywnym rynku.

Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie obejmują udzielone pożyczki, depozyty, weksle oraz pozostałe instrumenty dłużne.

Pożyczki dla podmiotów powiązanych zostały udzielone na warunkach rynkowych.

Największą część salda pożyczek udzielonych pozostałym podmiotom stanowiła pożyczka udzielona spółce Matrix42 Service GmbH (dawniej: Blitz D14-310 GmbH). Udzielenie pożyczki związane było z transakcją sprzedaży spółki Matrix 42 AG, która miała miejsce w dniu 12 listopada 2015 roku. Wartość transakcji wyniosła 46,3 mln EUR, z czego kwota 21,7 mln EUR była płatna gotówką, zaś kwota 24,6 mln EUR została objęta umową pożyczki zawartą pomiędzy Asseco Western Europe S.A. a Matrix42 Service GmbH. Na dzień 31 grudnia 2018 roku saldo pożyczki wynosiło 95,7 mln PLN (105,1 mln PLN na 31 grudnia 2017 roku). Pożyczka jest oprocentowana na warunkach rynkowych, a termin jej spłaty został w umowie określony na 31 grudnia 2022 roku.

Dodatkowo w saldzie udzielonych pożyczek znajduje się również pożyczka na rzecz Śląskiej Sieci Metropolitalnej udzielona przez spółkę Asseco Data Systems S.A., której saldo na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi 18,3 mln PLN.

Na saldo lokat terminowych składają się lokaty terminowe o pierwotnym terminie zapadalności dłuższym niż 3 miesiące.

Zmiany sposobu ustalania wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej oraz zmiany w klasyfikacji instrumentów finansowych

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku w Grupie nie dokonano zmian w sposobie ustalania wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej oraz nie wystąpiły przesunięcia instrumentów pomiędzy poziomami hierarchii wartości godziwej.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość godziwa aktywów finansowych nie odbiegała istotnie od ich wartości księgowej.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku	Wartość bilansowa mln PLN	Poziom 1 ⁱ⁾ mln PLN	Poziom 2 ⁱⁱ⁾ mln PLN	Poziom 3 ⁱⁱⁱ⁾ mln PLN
Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez wynik finansowy				
Kontrakty forward na waluty	4,2	-	4,2	-
Obligacje korporacyjne i skarbowe	4,3	4,3	-	-
Akcje spółek notowanych na aktywnym rynku	0,8	0,8	-	-
Pozostałe aktywa	10,3	-	10,3	-
Razem	19,6	5,1	14,5	-
Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez pozostałe dochody całkowite				
Akcje i udziały w spółkach nienotowanych na rynkach regulowanych	29,0	-	-	29,0
Obligacje korporacyjne	32,9	-	32,9	-
Razem	61,9	-	32,9	29,0

- i. wartość godziwa określana na podstawie cen giełdowych oferowanych za identyczne aktywa na rynkach aktywnych;
- ii. wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych;

iii. wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe nie są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku	Wartość bilansowa mln PLN	Poziom 1 ⁱ⁾ mln PLN	Poziom 2 ⁱⁱ⁾ mln PLN	Poziom 3 ⁱⁱⁱ⁾ mln PLN
Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez wynik finansowy				
Zawarte kontrakty typu "forward"	13,8	-	13,8	-
Obligacje skarbowe i korporacyjne (notowane na aktywnym rynku)	4,2	4,2	-	-
Akcje spółek notowanych na aktywnym rynku	1,3	1,3	-	-
Pozostałe aktywa	8,4	-	8,4	-
Razem	27,7	5,5	22,2	-
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży				
Akcje i udziały w spółkach nienotowanych na rynkach regulowanych	9,5	-	-	9,5
Obligacje skarbowe i korporacyjne	45,0	-	45,0	-
Razem	54,5	-	45,0	9,5

Opisy poziomów wartości godziwej są identyczne jak ujawnione pod tabelą powyżej.

6.9. Czynne rozliczenia międzyokresowe

Wybrane zasady rachunkowości

W rozliczeniach międzyokresowych kosztów wykazywane są wydatki poniesione do dnia bilansowego, które dotyczą przyszłych okresów (czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów) lub są związane z przyszłymi przychodami. W szczególności do rozliczeń międzyokresowych zaliczane są: (i) z góry opłacone usługi obce (w tym usługi utrzymania), które będą świadczone w następnych okresach, (ii) z góry zapłacone ubezpieczenia, prenumeraty, czynsze itp. oraz (iii) pozostałe wydatki poniesione w okresie a dotyczące przyszłych okresów.

Ponadto, Grupa ujmuje jako składnik aktywów koszty doprowadzenia do zawarcia umowy z klientem oraz koszty wykonania umowy z klientem, jeżeli Grupa spodziewa się, że te koszty odzyska.

Koszty umów z klientami

Koszty pozyskania umowy (doprowadzenia do zawarcia umowy) to dodatkowe (przyrostowe) koszty pozyskania umowy ponoszone przez Grupę w celu doprowadzenia do zawarcia umowy z klientem, których Grupa nie poniosłaby, jeżeli umowa nie zostałaby zawarta. Grupa ujmuje te koszty jako składnik aktywów, jeżeli spodziewa się, że koszty te odzyska. Okres amortyzacji aktywowanych kosztów z tytułu pozyskania umowy to okres, w którym Grupa wypełnia obowiązki świadczenia wynikające z tej umowy.

Z praktycznego punktu widzenia Grupa ujmuje dodatkowe koszty doprowadzenia do zawarcia umowy jako koszty w momencie ich poniesienia, tylko jeśli okres amortyzacji składnika aktywów, który w przeciwnym razie zostałby ujęty przez Grupę, wynosi jeden rok lub krócej.

Koszty wykonania umowy to koszty poniesione w związku z wykonywaniem umowy zawartej z klientem. Grupa ujmuje te koszty jako składnik aktywów, gdy nie są objęte zakresem innego standardu (np. MSR 2 Zapasy, MSR 16 Rzeczowe aktywa trwałe lub MSR 38 Wartości niematerialne), oraz gdy spełniają one wszystkie następujące kryteria:

- koszty te są bezpośrednio powiązane z umową lub z przewidywaną umową z klientem,
- koszty te prowadzą do wytworzenia lub ulepszenia zasobów Spółki, które będą wykorzystywane do spełnienia (lub do dalszego spełniania) zobowiązań do wykonania świadczenia w przyszłości; oraz
- Grupa spodziewa się, że koszty te odzyska.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku na saldo czynnych rozliczeń międzyokresowych składały się następujące pozycje:

	31 grudnia 2018 roku		31 grudnia 2017 roku	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Przedpłacone usługi, w tym:	58,1	149,6	45,5	135,1
<i>usługi serwisowe i opłaty licencyjne</i>	52,0	125,0	40,7	112,2
<i>czynsze oraz uśrednienie rat z tytułu leasingu operacyjnego</i>	5,1	3,3	3,9	3,2
<i>ubezpieczenia</i>	0,1	4,0	-	5,8
<i>inne usługi</i>	0,9	17,3	0,9	13,9
Wydatki związane z realizacją usług, dla których nie ujęto jeszcze przychodów, w tym:	1,1	4,2	0,8	3,5
<i>Koszty doprowadzenia do zawarcia umowy z klientem</i>	-	-	-	-
<i>Koszty wykonania umowy z klientem</i>	0,2	1,0	-	-
<i>Pozostałe koszty usług, dla których przychody nie zostały jeszcze ujęte</i>	0,9	3,2	-	-
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe	-	14,7	-	11,2
Razem	59,2	168,5	46,3	149,8

6.10. Należności oraz aktywa z tytułu umów z klientami

Wybrane zasady rachunkowości

Aktywa z tytułu umów z klientami to prawo do wynagrodzenia w zamian za dobra lub usługi, które jednostka przekazała klientowi.

Aktywa z tytułu umów z klientami (dotychczas prezentowane jako Należności z tytułu wyceny kontraktów IT) wynikają z przewagi stopnia zaawansowania realizacji kontraktów wdrożeniowych w stosunku do wystawionych faktur. W przypadku tych aktywów Grupa spełniła swoje zobowiązanie do wykonania świadczenia, ale prawo do wynagrodzenia zależy od spełnienia warunków innych niż tylko upływ czasu, co odróżnia aktywa z tytułu umów od należności z tytułu dostaw i usług.

Należności z tytułu dostaw i usług, których termin zapadalności wynosi zazwyczaj od 14 do 30 dni, są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu aktualizującego. Należności o odległych terminach płatności są ujmowane według wartości bieżącej oczekiwanej zapłaty w pomniejszeniu o ewentualne odpisy z tytułu oczekiwanej straty kredytowej.

Należności z tytułu dostaw niezafakturowanych to należności z tytułu usług, które zostały wykonane w okresie sprawozdawczym (Grupa spełniła swoje zobowiązanie do wykonania świadczenia), ale za które do dnia bilansowego nie została wystawiona faktura sprzedaży. Na dzień bilansowy Grupa uznaje jednak, że ma bezwarunkowe prawo do otrzymania wynagrodzenia, dlatego klasyfikuje tę pozycję aktywów jako należności.

Odpis z tytułu utraty wartości należności z tytułu dostaw i usług

Do szacowania odpisu z tytułu utraty wartości należności z tytułu dostaw i usług, Grupa stosuje podejście uproszczone wyceniając odpis z tytułu utraty wartości w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w horyzoncie życia należności. Grupa do oszacowania wartości tego odpisu stosuje macierz rezerw opracowaną na podstawie danych historycznych dotyczących spłat należności przez kontrahentów, skorygowanych w stosownych przypadkach o wpływ informacji dotyczących przyszłości. W tym celu Grupa dzieli swoich klientów na homogeniczne zbiory i dokonuje statystycznej analizy wiekowej oraz analizy ściągłości należności w oparciu o dane z min. 2 lat wstecz.

Odpis z tytułu utraty wartości jest aktualizowany na każdy dzień sprawozdawczy.

Dla należności z tytułu dostaw i usług przeterminowanych powyżej 180 dni Grupa poza metodą statystyczną szacowania wartości odpisu z tytułu utraty wartości opartą o macierz rezerw stosuje także indywidualne podejście. Dla każdej należności z tytułu dostaw i usług, która jest przeterminowana o ponad 180 dni, a kwota tej należności jest istotna, kierownictwo stosuje profesjonalny osąd na podstawie analizy sytuacji finansowej kontrahenta oraz ogólnych warunków rynkowych.

Odpisy z tytułu utraty wartości należności z tytułu dostaw i usług oraz aktywów z tytułu umów z klientami zalicza się do działalności operacyjnej.

W przypadku pozostałych należności i innych aktywów finansowych Grupa wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwanym stratom kredytowym. Jeżeli ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym znacznie wzrosło od momentu początkowego ujęcia, Grupa wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe z tytułu instrumentu finansowego w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia.

Odpisy wartości pozostałych należności zalicza się do pozostałej działalności operacyjnej lub do działalności finansowej, jeśli należność powstała wskutek transakcji sprzedaży inwestycji lub innej działalności, której koszty i przychody co do zasady obciążają działalność finansową. Odpisy salda należności wynikającego z naliczonych odsetek zalicza się do kosztów finansowych.

W przypadku ustania przyczyny, dla której dokonano odpisu aktualizującego, całość lub odpowiednia część uprzednio dokonanego odpisu zwiększa wartość danego składnika aktywów.

Szacunki

Każdorazowo Grupa dokonuje profesjonalnego osądu polegającego na oszacowaniu stopnia zaawansowania realizacji kontraktów wdrożeniowych w stosunku do wystawionych faktur. Podobnie pewna doza szacunków i profesjonalnego osądu potrzebna jest przy dokonywaniu alokacji ceny transakcji do poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczenia, co z kolei ma konsekwencję w rozpoznaniu należności/aktywów z tytułu umów z klientami.

Grupa szacuje wielkość odpisów aktualizujących wartości należności i aktywów z tytułu umów z klientami zgodnie z nowymi wymogami MSSF 9 Instrumenty finansowe. W podejściu uproszczonym wymaga to analizy statystycznej, która z zasady wiąże się z dokonywaniem pewnych założeń i stosowaniem profesjonalnego osądu.

W tabeli poniżej zostały przedstawione salda należności oraz salda aktywów z tytułu umów na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku.

	31 grudnia 2018 roku		31 grudnia 2017 roku	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Należności z tytułu dostaw i usług, w tym:	19,6	2 432,7	10,0	2 372,1
Należności zafakturowane	15,0	2 118,6	4,8	1 906,2
od jednostek powiązanych	-	4,5	-	3,7
od jednostek pozostałych	15,0	2 114,1	4,8	1 902,5
Należności niezafakturowane	4,6	381,7	5,2	350,2
od jednostek powiązanych	-	0,3	-	0,4
od jednostek pozostałych	4,6	381,4	5,2	349,8
Należności z wyceny bilansowej kontraktów IT	-	-	-	197,8
od jednostek powiązanych	-	-	-	-
od jednostek pozostałych	-	-	-	197,8
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	-	8,8	-	-
Odpis z tytułu utraty wartości należności z tytułu dostaw i usług	-	(76,4)	-	(82,1)
Należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	-	47,6	-	88,7
Należności budżetowe	-	37,3	-	20,6
Podatek VAT	-	19,9	-	10,8
Pozostałe	-	17,4	-	9,8
Pozostałe należności	107,9	38,9	98,3	38,5
Inne należności	107,9	51,6	98,3	52,0
Odpis aktualizujący inne należności nieściągalne (-)	-	(12,7)	-	(13,5)
Razem należności	127,5	2 556,5	108,3	2 519,9

Jak wspomniano wyżej aktywa z tytułu umów z klientami (dawniej: Należności z tytułu wyceny kontraktów IT) wynikają z przewagi stopnia zaawansowania realizacji kontraktów wdrożeniowych w stosunku do wystawionych faktur. Pozycja ta pojawiła się na bilansie Grupy z dniem 1 stycznia 2018, tj. z datą zastosowania po raz pierwszy MSSF 15. Poniższa tabela prezentuje należności z tytułu umów z klientami na dzień 31 grudnia 2018, dane porównywalne nie zostały zaprezentowane ze względu na wybraną przez Grupę metodę wdrożenia MSSF 15 (tj. bez zmiany danych porównywalnych). Jednak, jak to zaprezentowano w nocie 2.5, jako wielkość porównywalną należy traktować należności z tytułu wyceny bilansowej kontraktów IT zaprezentowaną w tabeli powyżej.

	31 grudnia 2018 roku		31 grudnia 2017 roku	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Aktywa z tytułu umów z klientami (należności z wyceny bilansowej kontraktów IT)			-	-
od jednostek powiązanych	-	1,5	-	-
od jednostek pozostałych	-	212,8	-	-
Razem aktywa z tytułu umów z klientami	-	214,3	-	-

Zmiana wartości aktywa z tytułu umów z klientami w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018 mln PLN
Wartość aktywa z tytułu umów z klientami (należności z wyceny kontraktów IT) na dzień 1 stycznia 2018 roku - opublikowane	197,8
Wpływ MSSF 15 na bilans otwarcia	18,8
Wartość aktywa z tytułu umów na dzień 1 stycznia po uwzględnieniu wpływu MSSF 15	216,6
Przeklasyfikowanie składnika aktywów z tytułu umów z klientami w związku z nabyciem bezwarunkowego prawa do zapłaty	(316,6)
Realizacja nowych obowiązków świadczeń bez wystawienia faktury; zmiana wartości szacunkowej ceny transakcyjnej, inne zmiany założeń	313,3
Odpis z tytułu utraty wartości	(1,6)
Objęcia kontroli nad podmiotami zależnymi	-
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych	2,6
Wartość aktywa z tytułu umów z klientami na dzień 31 grudnia 2018 roku	214,3

Transakcje z podmiotami powiązаныmi zostały przedstawione w punkcie 6.22 not objaśniających do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Saldo innych należności obejmuje m.in. należności z tytułu gwarancji dobrego wykonania umowy (tj. zabezpieczenie pieniężne przekazane klientom, w celu pokrycia ewentualnych strat w przypadku niewywiązania się ze zobowiązań do realizacji kontraktów), należności z tytułu sprzedaży środków trwałych, należności z tytułu przekazanych kaucji oraz należności z tytułu sprzedaży akcji.

Na saldo należności z tytułu sprzedaży akcji składają się głównie należności z tytułu sprzedaży udziałów w spółkach: Formula Systems (1985) Ltd. w wysokości 37,1 mln PLN, Asseco Central Europe 20,7 mln PLN, Asseco South Eastern Europe 22,2 mln PLN oraz Modulus Sp. z o.o. w wysokości 2,0 mln PLN.

Zapłata za sprzedaż akcji w spółce Asseco Central Europe została podzielona na 8 równych rat kapitałowych, z czego trzy raty zostały spłacone do dnia 31 grudnia 2018 roku. Pozostałe do spłaty raty będą płatne corocznie do dnia 31 maja danego roku. Spłata ostatniej raty została ustalona na dzień 31 maja 2023 roku. Cena sprzedaży akcji została zabezpieczona przez ustanowienie zastawu na akcjach każdego kupującego. Pomiędzy stronami transakcji oraz spółką Asseco Central Europe zostały zawarte umowy opcji put i call na zakup akcji.

Zapłata za sprzedaż akcji w Spółce Asseco South Eastern Europe została podzielona na 8 rat kapitałowych, płatnych corocznie do dnia 31 lipca danego roku. Spłata ostatniej raty kapitałowej została ustalona na dzień 31 lipca 2024 roku. Do dnia 31 grudnia 2018 roku zostały spłacone dwie raty kapitałowe (za wyjątkiem spłaty należności od dwóch nowych nabywców). Cena sprzedaży akcji została zabezpieczona przez ustanowienie zastawu na akcjach każdego kupującego. Pomiędzy stronami transakcji zostały zawarte umowy opcji put i call na zakup akcji.

Zapłata za sprzedaż akcji w spółce Formula (2% sprzedane do CEO Grupy Formula) została odroczone w czasie na maksymalny okres 5 lat (tj. do dnia 23 sierpnia 2022 roku). Należność została podzielona na dwie transze, z których jedna płatna jest w dolarze (USD), druga zaś płatna jest w szeklu (NIS). Zarówno należność w NIS jak

i należność w USD są oprocentowane według stałych stóp procentowych, które zostały skalkulowane w odniesieniu do rynkowych stóp odpowiednio LIBOR USD oraz TELBOR z marżą. Wcześniejsza spłata należności jest możliwa. Należność jest zabezpieczona poprzez zdeponowanie nieopłaconych akcji u powiernika. Do czasu zdeponowania akcji u powiernika dywidenda wypłacana przynależna tym akcjom będzie, zgodnie z mechanizmem przewidzianym w umowie, przekazywana przez powiernika do Asseco Poland S.A. tytułem spłaty należności.

Grupa posiada odpowiednią politykę w zakresie dokonywania sprzedaży zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem Zarządu, nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe ponad poziom określony odpisem aktualizującym należności.

W poniższej tabeli zaprezentowano strukturę wiekową należności brutto (tj. bez odpisów i dyskonta) na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 rok.

	31 grudnia 2018 roku		31 grudnia 2017 roku	
	mln PLN	%	mln PLN	%
Należności niewymagalne	1 801,2	65,7%	1 646,2	66,8%
Należności przeterminowane	941,8	34,3%	818,1	33,2%
Należności przeterminowane do 3 miesięcy	709,1	25,9%	543,8	22,1%
Należności przeterminowane od 3 do 6 miesięcy	123,5	4,5%	86,7	3,5%
Należności przeterminowane od 6 do 12 miesięcy	41,7	1,5%	40,3	1,6%
Należności przeterminowane pow.12 miesięcy	67,5	2,4%	147,3	6,0%
Razem należności z tytułu dostaw i usług brutto (przed odpisem)	2 743,0	100,0%	2 464,3	100,0%
Odpis z tytułu utraty wartości należności z tytułu dostaw i usług	(76,4)		(82,2)	
Wartość bilansowa należności z tytułu dostaw i usług	2 666,6		2 382,1	

Grupa doszła do wniosku, że posiadane aktywa z tytułu umów z klientami nie są narażone na ryzyko kredytowe, w związku z tym nie ma konieczności tworzenia odpisów na oczekiwane straty kredytowe związane z tymi aktywami.

W dniu 19 kwietnia 2018 roku Sąd Arbitrażowy przy Krajowej Izbie Gospodarczej zatwierdził ugodę pomiędzy Jednostką Dominującą a KT Corporation, na mocy której KT Corporation zostało zobowiązane do zapłaty na rzecz Asseco Poland S.A. kwoty 21,4 mln USD brutto, w tym całości kwoty stanowiącej wartość wynagrodzenia ustalonego w umowie konsorcjum podpisanej w celu realizacji projektu „Internet dla Mazowsza”, w ciągu dwóch miesięcy od dnia zatwierdzenia ugody przez sąd tj. do dnia 19 czerwca 2018 roku. W drugim kwartale 2018 roku należność została uregulowana, co widać w istotnym spadku salda należności przeterminowanych powyżej 12 miesięcy w Grupie na dzień 31 grudnia 2018 w porównaniu do salda na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Zmiany wartości odpisu aktualizującego należności handlowe w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym zostały przedstawione w tabeli poniżej:

Odpis aktualizujący należności handlowe	12 miesięcy do 31 grudnia 2018	12 miesięcy do 31 grudnia 2017
	mln PLN	mln PLN
Odpis na dzień 1 stycznia	(82,1)	(90,7)
Utworzenie w trakcie okresu sprawozdawczego	(37,2)	(27,0)
Wykorzystanie w trakcie okresu sprawozdawczego	13,3	10,6
Rozwiązanie w trakcie okresu sprawozdawczego	31,8	17,2
Nabycie jednostek zależnych	-	(28,8)
Utrata kontroli nad jednostkami zależnymi	-	32,2
Różnice kursowe	(2,2)	4,4
Odpis na dzień 31 grudnia	(76,4)	(82,1)

6.11. Zapasy

Wybrane zasady rachunkowości

Grupa dzieli zapasy na dwie kategorie: towary i części serwisowe (części zamienne oraz sprzęt komputerowy, który został nabyty w celu realizacji kontraktów na usługi utrzymania).

Zapasy są wyceniane przez Grupę według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/ kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Wartość początkowa części serwisowych jest odnoszona w koszty liniowo na przestrzeni trwania kontraktu na usługi utrzymania, pod które części te zostały nabyte. Rozchód zapasów ujmowany jest za pomocą metody szczegółowej identyfikacji.

Na każdy dzień bilansowy Grupa analizuje czy wartość bilansowa zapasów jest wyższa lub równa cenie sprzedaży możliwej do uzyskania. Odpisy z tytułu aktualizacji wartości zapasów ujmowane są w kosztach operacyjnych.

W poniższej tabeli przedstawiono stan zapasów na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym:

Zapasy	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
	mln PLN	mln PLN
Sprzęt komputerowy, licencje obce oraz pozostałe towary do odsprzedaży	92,8	69,2
Sprzęt komputerowy, części zamienne oraz inne materiały utrzymywane w celu realizacji usług serwisowych/utrzymawianych	19,7	19,2
Odpis aktualizujący wartość zapasów	(18,2)	(15,5)
Razem	94,3	72,9

Zmiany wartości odpisu aktualizującego zapasy w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym zostały przedstawione w tabeli poniżej:

Odpis aktualizujący wartość zapasów	12 miesięcy do 31 grudnia 2018	12 miesięcy do 31 grudnia 2017
	mln PLN	mln PLN
Odpis na dzień 1 stycznia	(15,5)	(16,8)
Utworzenie w trakcie okresu sprawozdawczego	(4,6)	(4,9)
Wykorzystanie w trakcie okresu sprawozdawczego	0,2	2,5
Rozwiązanie w trakcie okresu sprawozdawczego	1,9	3,2
Utrata kontroli nad jednostkami zależnymi	0,4	-
Różnice kursowe	(0,6)	0,5
Odpis na dzień 31 grudnia	(18,2)	(15,5)

6.12. Środki pieniężne

Wybrane zasady rachunkowości

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i w kasie, lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy oraz inne instrumenty o wysokim stopniu płynności.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym rachunku przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów. Dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych Grupa przyjęła zasadę pomniejszania salda środków pieniężnych i ich ekwiwalentów o wartość kredytów w rachunkach bieżących stanowiących element finansowania bieżącej działalności oraz zastrzeżonych środków pieniężnych.

W tabeli poniżej zostały przedstawione salda środków pieniężnych na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym:

	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
	mln PLN	mln PLN
Środki pieniężne na rachunkach bankowych bieżących	1 208,0	1 000,8
Środki zgromadzone na rachunkach dotyczących split payment	1,9	-
Środki pieniężne w kasie	0,6	0,7
Lokaty krótkoterminowe (do 3 miesięcy)	589,1	545,7
Pozostałe ekwiwalenty środków pieniężnych	0,9	0,5
Razem saldo środków pieniężnych wykazanych w bilansie	1 800,5	1 547,7
Odsetki naliczone od środków pieniężnych	-	-
Kredyty w rachunku bieżącym wykorzystywane do bieżącego zarządzania płynnością	(33,0)	(63,7)
Razem saldo środków pieniężnych wykazane w rachunku przepływów pieniężnych	1 767,5	1 484,0

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są zakładane na okresy od jednego dnia do trzech miesięcy i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych.

6.13. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Wybrane zasady rachunkowości

Aktywa trwale i ich grupy uznaje się za przeznaczone do sprzedaży, w sytuacji, gdy ich wartość bilansowa zostanie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego użytkowania. Ten warunek może być spełniony tylko, kiedy wystąpienie transakcji sprzedaży jest wysoce prawdopodobne, a składnik aktywów jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w swoim obecnym stanie. Klasyfikacja składnika aktywów jako przeznaczonego do sprzedaży zakłada zamiar kierownictwa Grupy do dokonania transakcji sprzedaży w ciągu roku od momentu dokonania klasyfikacji. Aktywa trwale sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się po niższej spośród dwóch wartości: (i) wartości bilansowej lub (ii) wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

Na saldo aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży składa się kilka z posiadanych przez Asseco Poland S.A. nieruchomości (grunty, nieruchomości lokalowe oraz budynki biurowe) oraz po jednej nieruchomości posiadanej przez Asseco Danmark A/S oraz Podkarpacki Fundusz Nieruchomości Sp. z o. o. Wszystkie te nieruchomości są dostępne do natychmiastowej sprzedaży w ich bieżącym stanie (obecnie nieruchomości nie są użytkowane przez Grupę). Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość godziwa nadal przewyższała wartość bilansową przeklasyfikowanych nieruchomości, tym samym na dzień 31 grudnia 2018 roku nie wystąpiły przesłanki utraty wartości żadnej z przeklasyfikowanych nieruchomości.

6.14. Kapitał zakładowy

Kapitał zakładowy Jednostki Dominującej na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym wynosił 83 000 303,00 PLN i był w całości opłacony. Na kapitał zakładowy składa się 83 000 303 sztuk akcji zwykłych o wartości nominalnej 1 PLN każda. Jednostka dominująca nie wyemitowała akcji uprzywilejowanych. Kapitał docelowy Jednostki dominującej jest równy kapitałowi zakładowemu.

Kapitał zapasowy (zgodnie z Kodeksem Spółek Handlowych – KSH) został utworzony z nadwyżki wartości emisyjnej nad wartością nominalną, po pomniejszeniu o koszty emisji akcji oraz z zysków lat ubiegłych, które decyzją Walnych Zgromadzeń Akcjonariuszy Spółki zostały przeznaczone na kapitał zapasowy. Pozostała część kapitału zapasowego prezentowana jest w pozycji zysków zatrzymanych i dotyczy rozliczenia wyników z lat poprzednich zgodnie z KSH.

Polityka dywidendowa Jednostki Dominującej została opisana w jednostkowym sprawozdaniu finansowym Asseco Poland S.A. za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku. W nocy 5.12. do jednostkowego sprawozdania zaprezentowano też zdolność dywidendową Jednostki Dominującej.

6.15. Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego

Wybrane zasady rachunkowości

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Grupę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w bilansie na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są alokowane na koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu, w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania.

Koszty finansowe są ujmowane w rachunku zysków i strat, chyba, że spełnione są wymogi kapitalizacji (w 2018 roku ani w okresie porównywalnym Grupa nie skapitalizowała kosztów odsetkowych związanych z umowami leasingu finansowego).

Środki trwałe użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane przez krótszy z dwóch okresów: szacowany okres użytkowania środka trwałego lub okres leasingu, chyba, że umowa leasingu przewiduje, że po jej zakończeniu korzystający uzyska tytuł własności przedmiotu leasingu, to dany składnik aktywów amortyzuje się przez okres jego ekonomicznej użyteczności, tj. wg zasad amortyzacji stosowanych w odniesieniu do podobnych własnych składników aktywów.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty operacyjne metodą liniową przez okres trwania leasingu. Warunkowe opłaty leasingowe są ujmowane jako koszt w okresie, w którym stają się należne. Zobowiązania z takiego leasingu nie są ujmowane na bilansie, ale zostały ujawnione w notcie dot. zobowiązań pozabilansowych.

Szacunki

Klasyfikacja umów leasingowych (Grupa jako leasingobiorca)

Grupa dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjny lub finansowy w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku przedmiotem umów leasingu finansowego, w których Grupa jest leasingobiorcą są:

- budynki biurowe,
- samochody,
- sprzęt IT.

W poniższej tabeli zaprezentowano saldo zobowiązań z tytułu leasingu finansowego na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym:

Zobowiązania finansowe	31 grudnia 2018 roku		31 grudnia 2017 roku	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN
Leasing nieruchomości	20,3	22,9	41,8	20,8
Leasing środków transportu	8,7	4,8	4,8	3,4
Leasing sprzętu IT	3,1	1,2	2,6	2,6
	32,1	28,9	49,2	26,8

Leasing nieruchomości

Wartość netto budynków będących przedmiotem umów leasingu finansowego na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła 13,4 mln PLN a na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiła 21,0 mln PLN.

Przyszłe minimalne przepływy pieniężne oraz zobowiązanie wynikające z umowy leasingu nieruchomości przedstawiają się następująco:

	31 grudnia 2018 roku mln PLN	31 grudnia 2017 roku mln PLN
Minimalne opłaty leasingowe		
w okresie krótszym niż 1 rok	24,7	23,8
w okresie 1-5 lat	20,9	44,2
w okresie dłuższym niż 5 lat	-	-
Przyszłe minimalne płatności leasingowe	45,6	68,0
Przyszłe koszty odsetkowe	2,4	5,3
Wartość bieżąca zobowiązania leasingowego		
w okresie krótszym niż 1 rok	22,9	20,8
w okresie 1-5 lat	20,3	41,9
w okresie dłuższym niż 5 lat	-	-
Zobowiązanie z tyt. Leasingu	43,2	62,7

Efektywna stopa procentowa z tytułu powyższego leasingu finansowego na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym wynosi 6,0%.

Leasing samochodów, sprzętu IT i pozostałych aktywów

Wartość netto sprzętu IT, samochodów oraz innych aktywów będących przedmiotem umów leasingu finansowego na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła 22,3 mln PLN a na dzień 31 grudnia 2017 roku 17,6 mln PLN.

Łączne przyszłe przepływy pieniężne oraz zobowiązania wynikające z umów leasingu samochodów, sprzętu IT i innych aktywów przedstawiają się następująco:

	31 grudnia 2018 roku mln PLN	31 grudnia 2017 roku mln PLN
Minimalne opłaty leasingowe		
w okresie krótszym niż 1 rok	5,4	5,8
w okresie 1-5 lat	11,8	8,3
w okresie dłuższym niż 5 lat	-	-
Przyszłe minimalne płatności leasingowe	17,2	14,1
Przyszłe koszty odsetkowe	0,9	0,7
Wartość bieżąca zobowiązania leasingowego		
w okresie krótszym niż 1 rok	5,7	6,0
w okresie 1-5 lat	10,6	7,4
w okresie dłuższym niż 5 lat	-	-
Zobowiązanie z tyt. leasingu	16,3	13,4

6.16. Kredyty bankowe, pożyczki i dłużne papiery wartościowe

Wybrane zasady rachunkowości

Od 1 stycznia 2018 roku obowiązuje nowy standard dotyczący instrumentów finansowych – MSSF 9. Klasyfikacja zobowiązań finansowych zasadniczo nie uległa zmianie w stosunku do klasyfikacji pod wcześniej obowiązującym standardem – MSR 39.

Grupa kwalifikuje zobowiązania finansowe do jednej z kategorii:

- wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Według zamortyzowanego kosztu Grupa wycenia kredyty bankowe, pożyczki oraz papiery dłużne. Pozostałe zobowiązania finansowe Grupa wycenia w wartości godziwej przez wynik finansowy, poza wyceną zobowiązań z tytułu nabycia udziałów mniejszościowych w spółkach zależnych (opcje put), które rozliczone są zgodnie z MSSF 3.

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki oraz papiery dłużne są ujmowane według ceny nabycia odpowiadającej wartości godziwej otrzymanych środków pieniężnych, pomniejszonej o koszty transakcyjne, które można bezpośrednio przypisać do nabycia lub emisji zobowiązań finansowych.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki oraz papiery dłużne są następnie wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki lub emisji papierów dłużnych oraz dyskonta lub premie uzyskane przy rozliczeniu zobowiązania.

Grupa usuwa zobowiązania finansowe z bilansu wtedy, gdy zobowiązanie to przestało istnieć, tzn., gdy obowiązek wynikający z umowy został wypełniony, umorzony lub wygasł. Różnice pomiędzy wartością bilansową zobowiązania finansowego, które wygasło, a kwotą zapłaty z uwzględnieniem wszystkich przeniesionych aktywów niebędących środkami pieniężnymi ujmuje się w wyniku finansowym.

Zadłużenie Grupy na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku zostało przedstawione w tabeli poniżej.

	31 grudnia 2018		31 grudnia 2017	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Kredyty bankowe	650,7	366,1	575,1	370,2
- w rachunku bieżącym	-	46,4	-	151,1
- nieodnawialne	650,7	319,7	575,1	219,1
Obligacje	432,0	209,9	465,6	16,8
Pożyczki	0,2	5,6	5,6	8,3
Razem	1 082,9	581,6	1 046,3	395,3

Łączne zadłużenie Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2018 roku z tytułu wszystkich zaciągniętych kredytów, pożyczek oraz emisji papierów dłużnych wyniosło 1 664,5 mln PLN, natomiast na dzień 31 grudnia 2017 roku była to kwota 1 441,6 mln PLN.

Kredyty w rachunku bieżącym na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku zostały przedstawione w tabelach poniżej.

Waluta kredytu	Efektywna stopa procentowa	Wartość zadłużenia na dzień 31 grudnia 2018 roku mln PLN	Maksymalna wysokość zadłużenia mln PLN	Wartość niewykorzystanych linii kredytowych mln PLN
EUR	Eonia + marża	17,2	37,7	20,5
	Euribor + marża	1,1	48,6	47,5
	Stała stopa %	0,1	0,1	-
NIS	Prime (Izrael) + marża	6,8	6,8	-
PLN	Wibor + marża	5,8	704,4	698,6
	Stała stopa %	0,1	0,4	0,3
MKD	Stała stopa %	-	0,2	0,2
USD	Stała stopa %	8,7	8,7	-
HUF	Bubor + marża	-	4,0	4,0
DKK	Stała stopa %	-	2,9	2,9
RON	Euribor + marża	6,6	12,8	6,2
		46,4	826,6	780,2

Waluta kredytu	Efektywna stopa procentowa	Wartość zadłużenia na dzień 31 grudnia 2017 roku mln PLN	Maksymalna wysokość zadłużenia mln PLN	Wartość niewykorzystanych linii kredytowych mln PLN
EUR	Eonia + marża	-	5,2	5,2
	Euribor + marża	6,4	57,5	51,1
	Stała stopa %	11,1	12,6	1,5
NIS	Prime (Izrael) + marża	82,1	82,1	-
PLN	Wibor + marża	42,5	700,0	657,5
	Stała stopa %	0,1	0,4	0,3
MKD	Stała stopa %	-	0,2	0,2
USD	Stała stopa %	7,5	7,5	-
HUF	Bubor + marża	1,4	3,4	2,0
		151,1	868,9	717,8

Kredyty nieodnawialne na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku zostały zaprezentowane w tabeli poniżej.

Waluta kredytu	Efektywna stopa procentowa	31 grudnia 2018		31 grudnia 2017	
		Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
		mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
EUR	Euribor + marża	14,0	12,3	13,2	17,0
	Stała stopa %	63,7	22,4	19,0	20,0
HRK/EUR	Euribor + marża	4,3	2,9	7,1	5,1
NIS	Stała stopa %	516,1	249,2	470,0	156,9
PLN	Wibor + marża	45,5	19,6	65,1	19,8
USD	Stała stopa %	7,1	3,3	0,7	0,2
NGN	Stała stopa %	-	-	-	0,1
RON	Euribor + marża	-	10,0	-	-
		650,7	319,7	575,1	219,1

W okresie sprawozdawczym marża realizowana przez kredytodawców spółek Grupy Asseco kształtowała się w przedziale od 0,1 pkt proc. do 5,0 pkt proc. w skali roku. W okresie porównywalnym marże kształtowały się w przedziale od 0,1 pkt proc. do 6,0 pkt proc. w skali roku.

Zadłużenie z tytułu wyemitowanych obligacji w Grupie pochodzi z dwóch spółek: Formula Systems oraz Sapiens International. W 2015 roku spółka Formula Systems wyemitowała obligacje o łącznej wartości nominalnej 227,2 mln NIS. Obligacje zostały wyemitowane w dwóch seriach:

- seria A o wartości nominalnej 102,2 mln NIS to obligacje zabezpieczone na akcjach spółek zależnych od Formula Systems i oprocentowane stałą stopą proc. 2,8%;
- seria B ma wartość nominalną 125,0 mln NIS i obejmuje obligacje zamienne na akcje spółki Formula, które są oprocentowane stałą stopą 2,74% w skali roku. Obligacje są zamienne na akcje zwykłe spółki po cenie 157 NIS za sztukę. Cena zamiany, zgodnie z prospektem emisyjnym, ulegać miała zmianie wskutek wypłaty dywidendy przez spółkę lub w konsekwencji realizacji nowych programów opartych na płatnościach na akcjach spółki.

Dodatkowo w dniu 31 stycznia 2018 roku spółka Formula Systems wyemitowała nową transzę obligacji serii A o łącznej wartości nominalnej 150,0 mln NIS. Nowo wyemitowane obligacje oprocentowane są stałą stopą procentową 2,8 % w skali roku i nie są zamienne na akcje.

Zadłużenie spółki Formula Systems z tytułu emisji obligacji na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniosło 341,8 mln PLN.

Podział na krótko- i długoterminowe	Seria	31 grudnia 2018 mln PLN	31 grudnia 2017 mln PLN	Efektywna stopa procentowa	Waluta
część długoterminowa	Seria A	174,1	76,3	2,38%	NIS
	Seria B	-	116,8	3,65%	NIS/USD
część krótkoterminowa	Seria A	37,2	14,1	2,38%	NIS
	Seria B	130,5	-	3,65%	NIS/USD
		341,8	207,2		

W 2017 roku spółka Sapiens International wyemitowała obligacje w serii B w ramach oferty publicznej oraz prywatnej o łącznej wartości 280 mln NIS. Podział obligacji na krótko i długoterminowe oraz salda na dzień 31 grudnia 2018 zostały zaprezentowane w poniższej tabeli.

Podział na krótko- i długoterminowe	Seria	31 grudnia 2018 mln PLN	31 grudnia 2017 mln PLN	Efektywna stopa procentowa	Waluta
część długoterminowa	Seria B	257,9	272,5	3,69%	NIS/USD
część krótkoterminowa	Seria B	42,2	2,7	3,69%	NIS/USD
		300,1	275,2		

Pożyczki otrzymane na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku zostały zaprezentowane w tabeli poniżej.

Waluta kredytu	Efektywna stopa procentowa	Termin wymagalności	31 grudnia 2018 roku		31 grudnia 2017 roku	
			Długoterminowe mln PLN	Krótkoterminowe mln PLN	Długoterminowe mln PLN	Krótkoterminowe mln PLN
EUR	Stała stopa %	IV kwartał 2018	-	-	-	3,9
		I kwartał 2019	-	-	0,1	0,1
		2020	0,1	-	-	-
		2021	0,1	-	0,1	-
		2022	-	-	0,1	0,1
NIS	stała stopa %	nieokreślony	-	1,9	1,8	-
KZT	stała stopa %	IV kwartał 2018	-	-	-	0,1
PLN	stała stopa %	IV kwartał 2019	-	3,7	3,5	4,1
		2021	-	-	-	-
			0,2	5,6	5,6	8,3

Aktywa zabezpieczające linie kredytowe:

Kategoria aktywów	Wartość netto aktywów		Kwota wykorzystanego kredytu zabezpieczonego aktywami	
	31 grudnia 2018 mln PLN	31 grudnia 2017 mln PLN	31 grudnia 2018 mln PLN	31 grudnia 2017 mln PLN
Grunty i budynki	205,4	210,4	56,7	82,8
Pozostałe środki trwałe	1,1	1,0	10,0	-
Akcje spółek z Grupy	768,7	616,5	320,4	249,1
Zapasy	3,3	-	-	-
Należności bieżące i przyszłe	42,1	3,3	-	3,3
Razem	1 020,6	831,2	387,1	335,2

Do części kredytów w bankach polskich, słowackich i izraelskich przypisano tzw. kowenanty, czyli obowiązek utrzymywania zdefiniowanych wskaźników finansowych na wymaganym przez bank poziomie. Wskaźniki

dotyczą poziomu zadłużenia, np. stosunku zadłużenia do zysku EBITDA lub zadłużenia do kapitałów własnych, bądź uzyskiwania oczekiwanych wyników operacyjnych. W sytuacji, gdy dana spółka posiadająca tak obwarowany kredyt przestanie spełniać wymienione wymogi, bank stosuje sankcję w postaci podwyższenia marży kredytu. Jeśli bank uzna, że nowy poziom wskaźnika jest nie do zaakceptowania może, w niektórych przypadkach, zaspokoić się z posiadanych zabezpieczeń. Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku żadna ze spółek Grupy Asseco nie naruszyła wymogów zdefiniowanych w umowach kredytowych.

Wartość godziwa zobowiązań finansowych

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku w Grupie nie wystąpiły przesunięcia w pozycjach zadłużenia pomiędzy poziomami hierarchii wartości godziwej.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość godziwa kredytów i emisji papierów wartościowych nie odbiegała istotnie od ich wartości księgowej.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku	Wartość bilansowa mln PLN	Poziom 1 ⁱ⁾ mln PLN	Poziom 2 ⁱⁱ⁾ mln PLN	Poziom 3 ⁱⁱⁱ⁾ mln PLN
Oprocentowane kredyty bankowe i emisje papierów wartościowych				
Kredyty bankowe	1 016,8	-	-	1 016,8
- w rachunku bieżącym	46,4	-	-	46,4
- nieodnawialne	970,4	-	-	970,4
Obligacje	641,9	641,9	-	-
Pożyczki	5,8	-	-	5,8
Razem	1 664,5	641,9	-	1 022,6

- i. wartość godziwa określana na podstawie cen giełdowych oferowanych za identyczne aktywa na rynkach aktywnych;
- ii. wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych;
- iii. wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe nie są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku	Wartość bilansowa mln PLN	Poziom 1 ⁱ⁾ mln PLN	Poziom 2 ⁱⁱ⁾ mln PLN	Poziom 3 ⁱⁱⁱ⁾ mln PLN
Oprocentowane kredyty bankowe i emisje papierów wartościowych				
Kredyty bankowe	945,3	-	-	945,3
- w rachunku bieżącym	151,1	-	-	151,1
- nieodnawialne	794,2	-	-	794,2
Obligacje	482,4	482,4	-	-
Pożyczki	13,9	-	-	13,9
Razem	1 441,6	482,4	-	959,2

Opisy poziomów wartości godziwej są identyczne jak ujawnione pod tabelą powyżej.

6.17. Pozostałe zobowiązania finansowe

Wybrane zasady rachunkowości

Zobowiązania z tytułu opcji put to zobowiązania z tytułu umów zawartych z akcjonariuszami lub udziałowcami niekontrolującymi w spółkach zależnych. Na bazie takich umów powstaje obowiązek nabycia przez Grupę instrumentów kapitałowych ujmowany w wysokości szacunkowej wartości przyszłego zobowiązania nawet wtedy, gdy obowiązek ten jest uwarunkowany wykonaniem przez drugą stronę prawa przedstawienia do wykupienia (np. w sytuacji, w której udziałowcy niekontrolujący mają prawo przedłożyć jednostce dominującej do zakupu akcje jednostki zależnej). Jeśli warunki kontraktu nie przewidują przeniesienia na spółkę dominującą korzyści wynikających z prawa własności instrumentu kapitałowego objętego opcją put, na każdy dzień bilansowy następuje w Grupie reklasyfikacja udziału niekontrolującego, do którego nadal alokowana jest część wyniku finansowego przypadająca na udziały niekontrolujące, na zobowiązanie finansowe, tak jakby nabycie instrumentu kapitałowego objętego opcją put miało miejsce na ten dzień.

Zmiana reklasyfikowanej kwoty jest ujmowana bezpośrednio w kapitałach Grupy w pozycji „Transakcje na udziałach niekontrolujących”.

Jeśli warunki kontraktu przewidują przeniesienie na spółkę dominującą korzyści wynikających z prawa własności instrumentu kapitałowego objętego opcją put (z ang. present ownership), na dzień objęcia kontroli oraz na każdy kolejny dzień bilansowy nie jest rozpoznawany udział niekontrolujący wynikający z instrumentów kapitałowych będących przedmiotem opcji. Tym samym połączenie jest rozliczane tak, jakby na dzień objęcia kontroli jednostka dominująca nabyła udział w kapitale jednostki zależnej powiększony o udział będący przedmiotem opcji put. Zobowiązanie wynikające z opcji put jest na każdy dzień bilansowy wyceniane do wartości godziwej, a zmiany w szacunkach są odnoszone do rachunku zysków i strat (w działalności finansowej). Udział w wyniku przypadający na udział w kapitale będący przedmiotem opcji jest alokowany do jednostki dominującej, a wszelkie wypłaty dywidendy na rzecz podmiotów niekontrolujących ujmowane są w kosztach finansowych.

Odroczone płatności za nabycie udziałów

Zobowiązania z tytułu odroczonej płatności za nabycie udziałów ujmowane są w wartości bieżącej ustalonej zapłaty i powiększają wartość ceny nabycia pakietu kontrolnego.

Warunkowe płatności za nabycie udziałów

Zobowiązania z tytułu warunkowej płatności za nabycie udziałów ujmowane są w wartości oczekiwanej przewidywanej zapłaty i powiększają wartość ceny nabycia pakietu kontrolnego. W przeciwieństwie do płatności odroczonej ich wartość zmienia się na każdy dzień bilansowy ze względu na zmiany prawdopodobieństwa realizacji warunków ustalonych w umowie ze stroną sprzedającą. Zmiana wartości zobowiązań z tytułu warunkowych płatności za pakiet kontrolny ujmowana jest odpowiednio w przychodach lub kosztach finansowych.

Instrumenty pochodne

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward. Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych są bezpośrednio odnoszone do zysku lub straty netto roku obrotowego w części dotyczącej działalności finansowej.

Wartość godziwa walutowych kontraktów forward jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych (forward) występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności.

Szacunki

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa ujęła zobowiązania z tytułu przyszłych płatności warunkowych na rzecz strony sprzedającej pakiet kontrolny w spółkach zależnych oraz zobowiązania z tytułu opcji put przyznanych dla udziałowców niekontrolujących. Ustalenie wartości tych zobowiązań wymagało oszacowania wartości przyszłych wyników finansowych spółek.

Zobowiązania finansowe	31 grudnia 2018 roku		31 grudnia 2017 roku	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
	młn PLN	młn PLN	młn PLN	młn PLN
Zobowiązanie do wypłaty dywidendy	-	16,4	-	2,4
Zobowiązania z tytułu odroczonej i/lub warunkowej płatności za pakiet kontrolny	22,2	27,4	9,2	45,5
Zobowiązania z tytułu nabycia udziałów mniejszościowych w spółkach zależnych (opcje put)	157,8	154,8	266,2	58,6
Pozostałe zobowiązania finansowe	0,3	1,1	-	8,0
	180,3	199,7	275,4	114,5

Zobowiązania z tytułu dywidend na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku to zobowiązania do wypłaty dywidendy na rzecz udziałowców niekontrolujących spółek zależnych lub pośrednio zależnych od Jednostki Dominującej.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku, Grupa posiadała szacunkowe zobowiązanie z tytułu odroczonej i/lub warunkowej płatności za pakiety kontrolne akcji/udziałów. Wartość powyższych zobowiązań została oszacowana z wykorzystaniem formuły liczenia ceny zdefiniowanej w umowach nabycia pakietu kontrolnego, zazwyczaj iloczynu zysku spółki za wskazany w umowie okres i określonego w umowie współczynnika. W poniższej tabeli zaprezentowano zobowiązanie z tytułu odroczonej i/lub warunkowej płatności za pakiet kontrolny na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku:

Zobowiązania z tytułu odroczonej i/lub warunkowej płatności za pakiet kontrolny	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
	mIn PLN	mIn PLN
Zobowiązania wynikające z akwizycji dokonanych przez Asseco Poland S.A. na rynku międzynarodowym	-	9,0
Zobowiązania wynikające z akwizycji w ramach segmentu Asseco International	6,0	13,9
Zobowiązania wynikające z akwizycji w ramach segmentu Formula Systems	43,6	31,8
	49,6	54,7

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa posiadała zobowiązania z tytułu nabycia udziałów niekontrolujących w spółkach zależnych (opcje put). Wartość niniejszych zobowiązań została oszacowana z wykorzystaniem formuły liczenia ceny zdefiniowanej w umowach opcyjnych, jakie Grupa przyznała udziałowcom niekontrolującym, tj. iloczynu zysku spółki za wskazany w umowie okres i określonego w umowie współczynnika.

W poniższej tabeli zaprezentowano zobowiązanie z tytułu opcji dla udziałowców niekontrolujących spółek na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku:

Zobowiązania z tytułu nabycia udziałów mniejszościowych w spółkach zależnych (opcje put)	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
	mIn PLN	mIn PLN
Zobowiązania spółek z segmentu Asseco Poland	57,3	98,5
Zobowiązania spółek z segmentu Asseco International	45,4	59,2
Zobowiązania spółek z segmentu Formula Systems	209,9	167,1
	312,6	324,8

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość godziwa zobowiązań finansowych nie odbiegała istotnie od ich wartości księgowej.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku	Wartość bilansowa mIn PLN	Poziom 1 ⁱ⁾ mIn PLN	Poziom 2 ⁱⁱ⁾ mIn PLN	Poziom 3 ⁱⁱⁱ⁾ mIn PLN
Zobowiązania finansowe				
zobowiązanie do wypłaty dywidendy	16,4	-	-	16,4
zobowiązanie z tytułu nabycia udziałów/akcji - płatności odroczone i warunkowe za pakiet kontrolny	49,6	-	-	49,6
zobowiązanie z tytułu nabycia udziałów mniejszościowych w spółkach zależnych (put options)	312,6	-	-	312,6
pozostałe zobowiązania finansowe	1,4	-	1,4	-
Razem	380,0	-	1,4	378,6

i. wartość godziwa określana na podstawie cen giełdowych oferowanych za identyczne aktywa na rynkach aktywnych;

ii. wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych;

iii. wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe nie są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku	Wartość bilansowa mIn PLN	Poziom 1 ⁱ⁾ mIn PLN	Poziom 2 ⁱⁱ⁾ mIn PLN	Poziom 3 ⁱⁱⁱ⁾ mIn PLN
Zobowiązania finansowe				
zobowiązanie do wypłaty dywidendy	2,4	-	-	2,4
zobowiązanie z tytułu nabycia udziałów/akcji - płatności odroczone i warunkowe za pakiet kontrolny	54,7	-	-	54,7
zobowiązanie z tytułu nabycia udziałów mniejszościowych w spółkach zależnych (put options)	324,8	-	-	324,8
pozostałe zobowiązania finansowe	8,0	-	8,0	-
Razem	389,9	-	8,0	381,9

Opisy poziomów wartości godziwej są identyczne jak ujawnione pod tabelą powyżej.

6.18. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, zobowiązania budżetowe oraz pozostałe zobowiązania

Wybrane zasady rachunkowości

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług dotyczące działalności operacyjnej są ujmowane i wykazywane według kwot wymaganej zapłaty. Zobowiązania te wynikają z dostaw i usług, na które spółki z Grupy otrzymały faktury oraz takich, które nie zostały zafakturowane, ale które w ocenie zarządów spółek są wysoce prawdopodobne i dla których możliwe było precyzyjne określenie ich wysokości.

Zobowiązania budżetowe to zobowiązania z tytułu podatków i danin publicznych oraz ubezpieczeń społecznych i ceł. Zobowiązania te ustala się w kwocie wymaganej zapłaty zgodnie z przepisami obowiązującymi w krajach, w których działalność prowadzi spółki z Grupy.

Pozostałe zobowiązania to zobowiązania wobec pracowników z tytułu niewypłaconych na dzień bilansowych wynagrodzeń, zobowiązania z tytułu zakupów środków trwałych i wartości niematerialnych oraz inne zobowiązania.

Struktura zobowiązań Grupy na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 została przedstawiona w tabeli poniżej:

	31 grudnia 2018 roku		31 grudnia 2017 roku	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, w tym:	7,5	938,2	7,7	855,8
Zobowiązania zafakturowane	-	736,0	-	614,5
od jednostek powiązanych	-	2,1	-	3,4
od jednostek pozostałych	-	733,9	-	611,1
Zobowiązania niezafakturowane	7,5	202,2	7,7	211,9
od jednostek powiązanych	-	0,1	-	0,1
od jednostek pozostałych	7,5	202,1	7,7	211,8
Zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT	-	-	-	29,4
od jednostek powiązanych	-	-	-	-
od jednostek pozostałych	-	-	-	29,4
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	-	73,7	-	73,9
Zobowiązania budżetowe	-	204,8	-	162,7
Podatek od wartości dodanej (VAT)	-	119,6	-	100,7
Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)	-	41,6	-	20,9
Ubezpieczenia społeczne	-	35,1	-	34,2
Podatek u źródła	-	2,5	-	3,5
Pozostałe	-	6,0	-	3,4
Pozostałe zobowiązania	5,6	314,3	8,5	290,2
Zobowiązania wobec pracowników (w tym z tytułu wynagrodzeń)	-	284,6	-	241,6
Inne zobowiązania	5,6	29,7	8,5	48,6
Razem	13,1	1 531,0	16,2	1 382,6

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są nieoprocentowane. Transakcje z podmiotami powiązanymi przedstawione są w punkcie 6.22. not objaśniających do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

6.19. Zobowiązania z tytułu umów z klientami

Wybrane zasady rachunkowości:

Zobowiązania z tytułu umów z klientami to obowiązki jednostki do przekazania na rzecz klienta dóbr i usług, w zamian za które Grupa otrzymała wynagrodzenie (lub kwota wynagrodzenia jest należna) od klienta.

Od momentu wdrożenia w Grupie MSSF 15 tj. od dnia 1 stycznia 2018 roku w ramach zobowiązań z tytułu umów z klientami prezentowane są zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT oraz rozliczenia międzyokresowe przychodów z tytułu nierozliczonych na dzień bilansowy licencji z prawem do dostępu, a także przyszłe przychody z tytułu usług takich jak opieka informatyczna (utrzymanie), które są rozliczane w czasie.

Ze względu na dużą różnorodność zobowiązań do wykonania świadczenia trudno jest określić jeden moment, w którym Grupa co do zasady spełnia swoje zobowiązania do wykonania świadczenia. Najczęściej w przypadku kontraktów na wdrożenie kompleksowego systemu IT oraz kontraktów utrzymaniowych Grupa spełnia swoje zobowiązania podczas świadczenia usług dla klientów. W przypadku świadczenia polegającego na dostarczeniu do klienta licencji na oprogramowanie (z prawem do korzystania) Grupa uznaje zobowiązanie do wykonania świadczenia za spełnione w momencie udzielenia licencji, ale nie wcześniej niż z początkiem okresu, w którym klient może zacząć korzystać z tego oprogramowania (najczęściej w momencie przekazania klucza licencyjnego), co w ocenie Grupy jest jednoznaczne z przekazaniem klientowi kontroli nad licencją.

Szacunki:

Każdorazowo Grupa dokonuje profesjonalnego osądu i szacunku wartości stopnia zaawansowania realizacji kontraktów wdrożeniowych w stosunku do wystawionych faktur i alokacji ceny transakcyjnej.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku zobowiązania z tytułu umów z klientami Grupy wynikały z tytułów wyszczególnionych w tabeli poniżej. Pozycja 'Zobowiązania z tytułu umów z klientami' powstała w Grupie wskutek wdrożenia MSSF 15, który Grupa wdrożyła bez przekształcania danych porównywalnych, dlatego w tabeli poniżej nie zaprezentowano danych na dzień 31 grudnia 2017 – szczegóły dotyczące pozycji przeklasyfikowanych do zobowiązań z tytułu umów z klientami przedstawiono w nocie 2.5.i.

	31 grudnia 2018 roku		31 grudnia 2017 roku	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT, w tym:	-	32,2		
Od jednostek powiązanych	-	-	-	-
Od jednostek pozostałych	-	32,2	-	-
Rozliczenia międzyokresowe przychodów dot. projektów IT, w tym:	32,3	418,9		
Usługi serwisowe i opłaty licencyjne	32,3	367,6	-	-
Pozostałe przedpłacone usługi	-	51,3	-	-
Razem zobowiązania z tytułu umów z klientami	32,3	451,1	-	-

W tabeli poniżej wyjaśniono zmianę wartości zobowiązań z tytułu umów z klientami w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018
	mln PLN
Wartość zobowiązań z tytułu wyceny długoterminowych kontraktów IT oraz wartość rozliczeń międzyokresowych przychodów wynikająca z projektów IT na dzień 1 stycznia 2018 roku – dane opublikowane	400,4
Wpływ MSSF 15 na bilans otwarcia	17,3
Na dzień 1 stycznia po uwzględnieniu wpływu MSSF 15	417,7
Wystawienie faktur ponad zrealizowany obowiązek świadczenia	616,1
Realizacja nowych obowiązków świadczeń bez wystawienia faktury; zmiana wartości szacunkowej ceny transakcyjnej, inne zmiany założeń	(573,4)
Objęcie kontroli nad podmiotami zależnymi	11,3
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych	11,7
Wartość zobowiązań z tytułu umów z klientami na dzień 31 grudnia 2018 roku	483,4

6.20. Rezerwy

Wybrane zasady rachunkowości

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne, oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

Kontrakty uciążliwe

Grupa rozpoznaje rezerwy na umowy rodzące obciążenia, jeżeli nieuniknione koszty wypełnienia obowiązków przewyższają możliwe do uzyskania korzyści.

Kontraktem uciążliwym jest umowa z klientem, w której łączna kwota przychodów jest niższa niż łączna wartość kosztów obcych (COGS) oraz kosztów wytworzenia.

W przypadku rozpoznania kontraktu uciążliwego (rozpoznanie to może nastąpić w dowolnym momencie trwania kontraktu), cała przewidywana do poniesienia strata na kontakcie powinna być od razu ujęta jako koszt bieżącego okresu (poprzez utworzenie rezerwy na oczekiwaną stratę).

Weryfikacja stanu rezerwy na kontrakty uciążliwe dokonywana jest na każdy dzień bilansowy (na dany dzień bilansowy wartość rezerwy powinna być równa różnicy pomiędzy całą planowaną stratą na kontrakcie a stratą zrealizowaną do dnia bilansowego), w efekcie czego może nastąpić zwiększenie lub zmniejszenie rezerwy.

Rezerwa na naprawy gwarancyjne

Rezerwa na naprawy gwarancyjne tworzona jest na pokrycie przyszłych przewidywanych kosztów realizacji zobowiązań gwarancyjnych lub serwisowych wynikających z realizowanych kontraktów IT, o ile zobowiązania do świadczenia gwarancji spełniają, w rozumieniu MSSF 15, definicję gwarancji standardowej.

Jeżeli gwarancja spełnia definicję usługi (jest gwarancją ponadstandardową w rozumieniu MSSF 15) tj. gwarancja ma zakres szerszy niż tylko zapewnienie klienta, że dany produkt/usługa jest zgodny z ustaloną przez strony specyfikacją, nie są na nią tworzone rezerwy. Świadczenie gwarancji ponadstandardowej jest bowiem zobowiązaniem do wykonania usługi i jako takie powinno być ujęte w przychodach ze sprzedaży, nie zaś w kategorii rezerw.

Rezerwa na naprawy gwarancyjne (dotycząca gwarancji standardowej) jest zawiązywana w następujących przypadkach:

- (i) z klientem nie została podpisana umowa na usługi utrzymaniowe, lub
- (ii) zakres umowy utrzymaniowej nie pokrywa całości oczekiwanych kosztów związanych z realizacją zobowiązań gwarancyjnych, lub
- (iii) zakres gwarancji producenta dla odsprzedawanego sprzętu jest węższy od gwarancji, do jakiej spółka z Grupy zobowiązała się w umowie z klientem.

Wartość rezerwy rozpoznawana na dzień bilansowy jest współmierna ze stanem realizacji kontraktu IT.

Koszty związane ze świadczeniem usług wynikających ze zobowiązania gwarancyjnego pomniejszają w momencie ich ponoszenia wartość zawiązywanej rezerwy. Na każdy dzień bilansowy Grupa dokonuje weryfikacji wysokości zawiązywanych rezerw na naprawy gwarancyjne. Jeśli faktyczna realizacja zobowiązania lub przewidywane przyszłe koszty są niższe/wyższe niż zakładano w momencie początkowego ujęcia rezerwy, rezerwa jest odpowiednio obniżana/zwiększana tak, aby odzwierciedlić bieżące oczekiwania Grupy, co do kosztów realizacji zobowiązania gwarancyjnego w przyszłych okresach.

Świadczenia po okresie zatrudnienia

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy Grupy mają prawo do odpraw emerytalnych. Wysokość odpraw emerytalnych zależy od przepisów prawa pracy, które obowiązują w poszczególnych krajach, w których działają spółki z Grupy. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień bilansowy jest obliczona przez niezależnego aktuarium. Ponowna wycena zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych dotyczących programów określonych świadczeń obejmująca zyski i straty aktuarialne ujmowana jest w innych całkowitych dochodach i nie podlega późniejszej reklasyfikacji do zysku lub straty.

Rezerwa na kary umowne

Rezerwy na kary umowne tworzone są na toczące się postępowania sądowe na bazie dostępnych informacji, w tym opinii niezależnych ekspertów.

Zmiany stanu rezerw w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym zostały przedstawione w tabeli poniżej:

Rezerwy	Naprawy gwarancyjne oraz zwroty	Koszty związane z toczącymi się sprawami sądowym	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Rezerwa na ryzyka podatkowe	Pozostałe rezerwy	Ogółem
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Na dzień 1 stycznia 2018 roku - opublikowane	46,1	2,9	41,3	21,4	12,9	124,6
Wpływ MSSF 15 na bilans otwarcia	(41,7)	-	-	-	26,4	(15,3)

Na dzień 1 stycznia po uwzględnieniu wpływu MSSF 15	4,4	2,9	41,3	21,4	39,3	109,3
Objęcia kontroli nad podmiotami zależnymi	-	-	1,6	-	0,2	1,8
Utworzone w trakcie okresu sprawozdawczego	4,1	-	4,5	10,7	11,5	30,8
Zmiana dyskonta i zyski / straty aktuarialne	(1,8)	(0,2)	(2,4)	(3,2)	(18,4)	(26,0)
Wykorzystane/Rozwiązane w trakcie okresu sprawozdawczego	(2,3)	(1,4)	(1,6)	-	(3,3)	(8,6)
Utrata kontroli nad jednostkami zależnymi	-	-	(1,1)	-	1,6	0,5
Zmiana prezentacji	(0,2)	-	(1,4)	-	(0,7)	(2,3)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	0,1	-	0,2	1,6	0,1	2,0
Na dzień 31 grudnia 2018 roku, w tym:	4,3	1,3	41,1	30,5	30,3	107,5
Krótkoterminowe	4,2	1,1	1,3	10,5	22,5	39,6
Długoterminowe	0,1	0,2	39,8	20,0	7,8	67,9
Na dzień 1 stycznia 2018 roku, w tym:	46,1	2,9	41,3	21,4	12,9	124,6
Krótkoterminowe	23,3	2,6	3,7	9,2	12,6	51,4
Długoterminowe	22,8	0,3	37,6	12,2	0,3	73,2

Zmiany rezerw w okresie porównywalnym wyglądały następująco:

Rezerwy	Naprawy gwarancyjne oraz zwroty	Koszty związane z toczącymi się sprawami sądowym	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Rezerwa na ryzyka podatkowe	Pozostałe rezerwy	Ogółem
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Na dzień 1 stycznia 2017 roku	61,2	7,4	32,1	16,8	30,3	147,8
Objęcia kontroli nad podmiotami zależnymi	1,4	6,0	36,3	15,7	1,1	60,5
Utworzone w trakcie okresu sprawozdawczego	11,5	2,6	7,8	8,9	6,6	37,4
Zmiana dyskonta i zyski / straty aktuarialne	2,0	-	3,5	-	-	5,5
Wykorzystane w trakcie okresu sprawozdawczego	(23,7)	(4,2)	(1,6)	-	(8,4)	(37,9)
Rozwiązane w trakcie okresu sprawozdawczego	(6,2)	(2,1)	(0,4)	(1,6)	(15,5)	(25,8)
Utrata kontroli nad jednostkami zależnymi	-	(5,9)	(31,4)	(15,0)	(0,6)	(52,9)
Zmiana prezentacji	-	0,1	0,1	-	(0,3)	(0,1)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(0,1)	(1,0)	(5,1)	(3,4)	(0,3)	(9,9)
Na dzień 31 grudnia 2017 roku, w tym:	46,1	2,9	41,3	21,4	12,9	124,6
Krótkoterminowe	23,3	2,6	3,7	9,2	12,6	51,4
Długoterminowe	22,8	0,3	37,6	12,2	0,3	73,2
Na dzień 1 stycznia 2017 roku, w tym:	61,2	7,4	32,1	16,8	30,3	147,8
Krótkoterminowe	26,4	7,1	1,6	6,4	22,7	64,2
Długoterminowe	34,8	0,3	30,5	10,4	7,6	83,6

Rezerwa na koszty napraw gwarancyjnych dotyczy obsługi serwisu gwarancyjnego producentów sprzętu komputerowego oraz gwarancji standardowej na własne oprogramowanie, które zostało dostarczone do klientów Grupy.

Rezerwa na świadczenia po okresie zatrudnienia dotyczy w głównej mierze świadczeń emerytalnych, które zostaną wypłacone pracownikom Grupy w momencie przechodzenia na emeryturę.

W saldzie pozostałych rezerw na dzień 31 grudnia 2018 roku ujęta została rezerwa na kontrakty uciążliwe w kwocie 24,2 mln PLN, analogiczna wartość na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiła 6,1 mln PLN.

6.21. Rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychodów

Wybrane zasady rachunkowości

Rezerwa na niewykorzystane urlopy

Grupa tworzy „rezerwę” (ujmowaną jako element rozliczeń międzyokresowych biernych) na niewykorzystane urlopy, które dotyczą okresów poprzedzających datę bilansową, a będą wykorzystane w przyszłości, dla wszystkich pracowników z Grupy z krajów, w których niewykorzystane urlopy stanowią kumulowane płatne nieobecności (nieobecności, do których uprawnienia przechodzą na przyszłe okresy i można je wykorzystać, o ile nie zrobiono tego w bieżącym okresie). Wielkość rezerwy zależy od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia oraz liczby niewykorzystanych, a przysługujących pracownikowi dni urlopu na datę bilansową. Grupa uznaje koszty z tytułu niewykorzystanych urlopów na bazie memoriałowej w oparciu o szacowane wartości i ujmuje je w rachunku zysków i strat w pozycji wynagrodzeń (zgodnie z miejscem ich powstawania).

Rezerwa na premie

Zobowiązanie dotyczące systemów premiowych wynika z pracy pracowników, a nie z transakcji przeprowadzonej z właścicielami Grupy. W związku z tym koszty takich programów (nawet, jeśli zakładają one wypłaty premii z zysku) stanowią zawsze koszty działalności Grupy, nie są zaś nigdy ujmowane jako podział zysku.

Grupa ujmuje przewidywane koszty wypłat z zysku i premii wtedy i tylko wtedy, gdy:

- ciąży na niej obecny prawny lub zwyczajowo oczekiwany obowiązek dokonania takich wypłat w wyniku zdarzeń przeszłych oraz
- można dokonać wiarygodnej wyceny takiego zobowiązania.

Bieżące zobowiązanie występuje wtedy i tylko wtedy, gdy Grupa nie ma realnej możliwości wycofania się z dokonania płatności.

Dotacje do budowy aktywów

Dotacje rządowe są ujmowane wtedy i tylko wtedy, gdy istnieje uzasadnione przekonanie, że jednostka gospodarcza spełni warunki związane z dotacją oraz że dotacja zostanie otrzymana. Dotacja jest księgowana w ten sam sposób niezależnie od tego, czy została ona otrzymana w formie środków pieniężnych, czy też przybrała formę redukcji zobowiązań publicznoprawnych.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód (lub pomniejszenie kosztów) w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować.

Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana na koncie przychodów przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, odnoszona jest do rachunku zysków i strat przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów, poprzez zmniejszenie kosztów odpisu amortyzacyjnego.

Szacunki

Grupa szacuje wysokość zobowiązań w oparciu o przyjęte założenia i metodologię oceniając prawdopodobieństwo wydatkowania środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne i za zobowiązania uznaje te kwoty, których prawdopodobieństwo i czas wydatkowania na dzień bilansowy jest wysokie. Rezerwa na premie uzależniona jest w znaczącej części przypadków od szacowań co do zrealizowanego przez Grupę lub spółki z Grupy wyniku na różnych poziomach.

	31 grudnia 2018 roku		31 grudnia 2017 roku	
	Długoterminowe mln PLN	Krótkoterminowe mln PLN	Długoterminowe mln PLN	Krótkoterminowe mln PLN
Rozliczenia międzyokresowe kosztów, w tym				
Rezerwa na niewykorzystane urlopy	-	120,4	-	112,3
Rezerwa na premie dla pracowników i zarządu	1,5	154,2	-	159,7
	1,5	274,6	-	272,0
Rozliczenia międzyokresowe przychodów, w tym				
Usługi serwisowe i opłaty licencyjne	-	-	34,7	303,3
Pozostałe przedpłacone usługi	-	-	0,2	33,0
Dotacje do budowy aktywów	43,3	7,4	43,8	8,0
Pozostałe	-	0,4	-	13,8
	43,3	7,8	78,7	358,1

Na saldo biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów składają się: rezerwy na niewykorzystane urlopy oraz rezerwy na wynagrodzenia danego okresu, a przeznaczone do wypłaty w okresach następnych wynikające z zasad systemów premiowych obowiązujących w Grupie.

Saldo rozliczeń międzyokresowych przychodów dotyczy głównie dotacji do budowy aktywów. Dotacje do budowy aktywów to dotacje otrzymane przez Grupę w związku z realizacją projektów rozwojowych lub projektów związanych z tworzeniem centrów kompetencyjnych IT.

Od momentu wdrożenia w Spółce MSSF 15 tj. od dnia 1 stycznia 2018 roku rozliczenia międzyokresowe przychodów z tytułu nierozliczonych na dzień bilansowy licencji z prawem do dostępu, a także przyszłe przychody z tytułu usług takich jak opieka informatyczna (utrzymanie), które są rozliczane w czasie, prezentowane są w ramach zobowiązań z tytułu umów z klientami, które zaprezentowane zostały w nocie 6.19, a nie tak jak to było dotychczas na saldzie rozliczeń międzyokresowych przychodów.

6.22. Transakcje z podmiotami powiązаныmi

Sprzedaż Grupy Asseco do jednostek powiązanych:		12 miesięcy do 31 grudnia 2018	12 miesięcy do 31 grudnia 2017
Nazwa podmiotu	Typ transakcji	mln PLN	mln PLN
Transakcje z jednostkami stowarzyszonymi			
Postdata S.A.	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	5,0	4,3
Multicard d. o.o.	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	0,5	0,4
eDocu, a.s.	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	1,5	-
SCS Smart Connected Solutions GmbH	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	1,3	2,7
R-Style Softlab JSC	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	-	0,9
Razem		8,3	8,3
Transakcje z podmiotami lub osobami powiązаныmi osobowo przez Kadrę Zarządzającą Grupy			
Konferenta UAB ¹⁾	<i>sprzedaż usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi oraz z pozostałą działalnością</i>	0,2	0,2
Decsoft S.A. ²⁾	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	0,3	-
Alior Bank S.A. ³⁾	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	3,3	-
Ipay SEE d.o.o. ⁴⁾	<i>sprzedaż towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznym</i>	0,3	-
Pozostali	<i>sprzedaż usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi oraz z pozostałą działalnością</i>	0,2	0,4
Razem		4,3	0,6
Transakcje z Członkami Zarządu, Członkami Rady Nadzorczej i Prokurentami Asseco Poland S.A.		-	-
Transakcje z Członkami Zarządu, Członkami Rady Nadzorczej i Prokurentami pozostałych spółek Grupy			
Yuri Vasilievich Otrashesky ⁵⁾	sprzedaż akcji	-	2,2
Menadżerowie Grupy ACE ⁶⁾	sprzedaż akcji	1,4	32,8
Menadżerowie Formuli ⁷⁾	sprzedaż akcji	-	73,5
Menadżerowie Grupy ASEE ⁸⁾	sprzedaż akcji	-	21,8
Pozostali	sprzedaż akcji	0,1	0,1
Razem		1,5	130,4
Razem transakcje z podmiotami powiązаныmi		14,1	139,3

Zakupy Grupy Asseco od jednostek powiązanych:		12 miesięcy do 31 grudnia 2018	12 miesięcy do 31 grudnia 2017
Nazwa podmiotu	Typ transakcji	mln PLN	mln PLN
Transakcje z jednostkami stowarzyszonymi			
Postdata S.A.	<i>zakup towarów i usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	0,2	0,4
SCS Smart Connected Solutions GmbH	<i>zakup usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	0,4	0,8
R-Style Softlab JSC	<i>zakup usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	-	0,5
Razem		0,6	1,7
Transakcje z podmiotami lub osobami powiązanymi osobowo przez Kadrę Zarządzającą Grupy			
Top Fin Sp. z o.o. ⁹⁾	<i>wynajem lokali mieszkalnych (w tym usługi recepcyjne, porządkowe, ochrona, itp.) wraz z miejscami parkingowymi na potrzeby noclegowe pracowników przebywających w delegacjach</i>	1,1	2,7
MHM d.o.o. ¹⁰⁾	<i>wynajem powierzchni biurowej</i>	1,9	2,0
UAB Linkas ¹¹⁾	<i>wynajem powierzchni biurowej, zakup usług związanych z pozostałą działalnością</i>	1,3	1,2
MagnaVirtus Consulting SA ¹²⁾	<i>zakup usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	1,5	2,1
GESTSO-Soc. de Gestao de Servicos SA ¹³⁾	<i>wynajem powierzchni biurowej</i>	0,6	0,7
PaR Solution s.r.o. ¹⁴⁾	<i>zakup usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	0,8	0,4
Leaven Advisory and Services Lda ¹⁵⁾	<i>zakup usług związanych z prowadzonymi projektami informatycznymi</i>	0,8	-
Pozostałe podmioty powiązane osobowo		1,6	1,3
Razem		9,6	10,4
Transakcje z Członkami Zarządu, Członkami Rady Nadzorczej i Prokurentami Asseco Poland S.A.			
Dariusz Brzeski	<i>zakup usług doradczych</i>	1,8	1,7
Andrzej Gerlach	<i>zakup usług doradczych</i>	0,7	0,7
Jacek Duch	<i>zakup usług doradczych</i>	-	1,3
Razem		2,5	3,7
Transakcje z Członkami Zarządu, Członkami Rady Nadzorczej i Prokurentami pozostałych spółek Grupy		7,4	4,0
Razem transakcje z podmiotami powiązanymi		20,1	19,8

Nazwa podmiotu	Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe oraz aktywa z tytułu umów z klientem na dzień		Zobowiązania z tytułu dostaw i usług i pozostałe na dzień	
	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Jednostki stowarzyszone				
Postdata S.A.	2,4	0,5	-	0,1
Multicard d. o.o.	0,4	0,9	-	-
eDocu, a.s.	1,8	0,1	-	0,2
SCS Smart Connected Solutions GmbH	1,0	2,3	0,8	0,5
InterWay CZ s.r.o.	-	0,1	-	-
První Certifikační Autorita. A.S. CR	-	-	0,3	-
Razem	5,6	3,9	1,1	0,8
Transakcje z podmiotami lub osobami powiązanymi osobowo przez Kadrę Zarządzającą Grupy				
Top Fin Sp. z o.o.	-	0,3	-	0,5

Alior Bank S.A.	0,5	-	-	-
UAB Linkas	-	-	0,3	0,3
MagnaVirtus Consulting SA	0,1	-	-	0,2
Leaven Advisory and Services Lda	-	-	0,2	-
Pozostałe	0,1	0,1	0,3	-
Razem	0,7	0,4	0,8	1,0
Transakcje z Członkami Zarządu, Członkami Rady Nadzorczej i Prokurentami Asseco Poland S.A.				
Dariusz Brzeski	-	-	0,1	0,1
Andrzej Gerlach	-	-	0,1	0,1
Jacek Duch	-	-	-	1,3
Razem	-	-	0,2	1,5
Transakcje z Członkami Zarządu, Członkami Rady Nadzorczej i Prokurentami pozostałych spółek Grupy				
Menadżerowie Grupy ASEE	20,0	20,5	-	-
Menadżerowie Grupy ACE	20,7	24,1	-	-
CEO Formula Systems – Guy Bernstein	37,1	35,7	-	-
Yuri Otrashesvsky	2,1	2,2	-	-
Pozostali	0,8	1,1	0,1	0,3
Razem	80,7	83,6	0,1	0,3
Razem transakcje z podmiotami powiązanymi	87,0	87,9	2,2	3,6

Nazwa podmiotu	Pożyczki udzielone		Pożyczki otrzymane	
	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN
Jednostki stowarzyszone				
Galvaniho 5	9,1	13,9	-	-
Modulus Sp. z o.o.	-	2,0	-	-
EDOCU	1,2	1,1	-	-
SCS Smart Connected Solutions GMBH	9,3	-	-	-
LittleLane	0,1	-	-	-
Razem	19,7	17,0	-	-
Transakcje z podmiotami lub osobami powiązanymi osobowo przez Kadrę Zarządzającą Grupy				
Menedżer Commit Holding	-	-	1,8	1,7
Dana Baiymkhanova	-	-	0,1	0,1
Adefolu Majekodunmi	-	-	0,1	0,1
Razem	-	-	2,0	1,9
Razem transakcje z podmiotami powiązanymi	-	8,0	2,0	1,9

Poniżej przedstawiono opisy do tabel:

¹⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym udziałowiec spółki UAB Konferenta, pan Albertas Sermokas, był udziałowcem niekontrolującym spółki zależnej UAB Sintagma oraz Asseco Lietuva. Ponadto udziałowiec jest członkiem kadry zarządzającej spółek UAB Sintagma oraz Asseco Lietuva.

- ²⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym pan Jacek Duch, Przewodniczący Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej, był Przewodniczącym rady nadzorczej spółki Decsoft S.A.
- ³⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku pan Artur Kucharski, członek Rady Nadzorczej Spółki, był członkiem rady nadzorczej Alior Bank S.A
- ⁴⁾ 65% udziałów w spółce iPay SEE d o.o. posiada spółka I4 Invention d o.o., w której 100% udziałów posiada Miodrag Mirčetić, Członek Zarządu Asseco SEE d o.o., Beograd oraz członek Zarządu ASEE S.A. w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym.
- ⁵⁾ Pan Yuri Otrashvsky w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym był przewodniczącym rady dyrektorów spółki R-Style Softlab JS
- ⁶⁾ Sprzedaż akcji spółki Asseco Central Europe, a.s. nastąpiła do następujących menadżerów spółek z Grupy ACE lub do podmiotów przez nich powiązanych: pana Jozefa Kleina, pana Branislava Tkáčika, pana Marka Gráca, pana Davida Stoppani oraz pana Markusa Hallera.
- ⁷⁾ sprzedaż akcji spółki Formula Systems (1985) Ltd. nastąpiła do pana Guy'a Bernstein'a - CEO spółki Formula Systems oraz do podmiotu przez niego powiązanego.
- ⁸⁾ sprzedaż akcji spółki Asseco South Eastern Europe S.A. nastąpiła do następujących menadżerów spółek z Grupy ASEE lub do podmiotów przez nich powiązanych: pana Piotra Jeleńskiego, pana Miljana Mališ, pana Miodraga Mirčetić, pana Marcina Rulnickiego oraz pozostałych menadżerów.
- ⁹⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym pan Andrzej Gerlach, prokurent Jednostki Dominującej, był współnikiem spółki Top Fin Sp. z o.o. Ponadto w analizowanym okresie pani Ewa Góral, żona Prezesa Jednostki Dominującej pana Adama Górala, była współnikiem spółki Top Fin Sp. z o.o. oraz pani Jolanta Wiza, żona pana Artura Wizy Wiceprezesa Zarządu Jednostki Dominującej, była prezesem zarządu i współnikiem spółki Top Fin Sp. z o.o. Dodatkowo od lipca 2013 roku właścicielem lokali wynajmowanych spółce Top Fin Sp. z o.o. jest Prezes Adam Góral. Umowa między Asseco Poland S.A. a Top Fin Sp. z o.o. na wynajem mieszkań pracownikom została rozwiązana z dniem 31 grudnia 2018 roku.
- ¹⁰⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym udziałowcy spółki MHM d.o.o. byli członkami kadry zarządzającej spółek z Grupy Asseco South Eastern Europe.
- ¹¹⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym udziałowiec spółki UAB Linkas, pan Albertas Sermokas, był udziałowcem niekontrolującym spółki zależnej UAB Sintagma oraz Asseco Lietuva. Ponadto udziałowiec jest członkiem kadry zarządzającej spółek UAB Sintagma oraz Asseco Lietuva.
- ¹²⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym pan Miguel Lucio był członkiem zarządu MagnaVirtus Consulting SA oraz Asseco PST Holding SGPS SA.
- ¹³⁾ w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia oraz w okresie porównywalnym pan Jose Rocha, udziałowiec spółki De Gestao de Servicos SA był członkiem zarządu spółki Asseco PST Holding SGPS SA.
- ¹⁴⁾ w roku 2018 oraz roku 2017 pan Richard Weber oraz pan Peter Weber – prokurenci spółki InterWay, byli członkami Zarządu PaR Solutions, s.r.o. InterWay była spółką zależną do listopada 2018 roku.
- ¹⁵⁾ w trzecim i czwartym kwartale 2018 roku pan Miguel Lúcio, członek zarządu Asseco PST Holding SGPS SA był udziałowcem spółki Leaven Advisory and Services Lda

Transakcje z podmiotami powiązanymi są zawierane na warunkach rynkowych.

Saldo należności od podmiotów powiązanych na dzień 31 grudnia 2018 roku obejmuje saldo należności z tytułu dostaw i usług w wysokości 4,8 mln PLN oraz saldo pozostałych należności na kwotę 82,2 mln PLN.

Saldo należności od podmiotów powiązanych na dzień 31 grudnia 2017 roku obejmuje saldo należności z tytułu dostaw i usług w wysokości 4,1 mln PLN oraz saldo pozostałych należności o wartości 83,8 mln PLN.

Saldo zobowiązań od podmiotów powiązanych na dzień 31 grudnia 2018 roku obejmuje saldo zobowiązań z tytułu dostaw i usług 2,2 mln PLN.

Saldo zobowiązań od podmiotów powiązanych na dzień 31 grudnia 2017 roku obejmuje saldo zobowiązań z tytułu dostaw i usług w kwocie 3,5 mln PLN oraz saldo pozostałych zobowiązań w kwocie 0,1 mln PLN.

VII. Noty objaśniające do skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych

7.1. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej

W poniższej tabeli wyszczególniono pozycje, które zostały uwzględnione w linii „zmiany stanu kapitału pracującego”:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018 mln PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2017 mln PLN
Zmiana stanu zapasów	(18,6)	-
Zmiana stanu należności i aktywów niefinansowych	(217,1)	(152,0)
Zmiana stanu zobowiązań	172,7	19,4
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	(5,2)	85,0
Zmiana stanu rezerw	(15,0)	(23,2)
Razem	(83,2)	(70,8)

7.2. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku na saldo przepływów z działalności inwestycyjnej największy wpływ miały następujące wydatki na nabycie środków trwałych, wartości niematerialnych oraz prace rozwojowe:

Nabycie aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	12 miesięcy do 31 grudnia 2018 mln PLN
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	(131,4)
Nabycie wartości niematerialnych	(28,5)
Nakłady na prace rozwojowe	(79,1)
Nakłady na nabycie nieruchomości inwestycyjnych	(1,3)
Razem	(240,3)

Wydatki z tytułu nabycia jednostek zależnych i stowarzyszonych oraz środki pieniężne w nabytych jednostkach zależnych na moment objęcia kontroli przedstawia tabela poniżej:

za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2018	Wydatki z tytułu nabycia jednostek zależnych mln PLN	Środki pieniężne w nabytych jednostkach zależnych mln PLN
Akwizycje dokonane w ramach segmentu Asseco Poland	(2,5)	2,0
Akwizycje dokonane w ramach segmentu Asseco International	(47,3)	6,5
Akwizycje dokonane w ramach segmentu Formula Systems	(223,8)	16,5
Razem	(273,6)	25,0

W poniższej tabeli zaprezentowano szczegóły dotyczące przepływów z tytułu pożyczek w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku:

za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2018	Pożyczki spłacone mln PLN	Pożyczki udzielone mln PLN
Pożyczki dla pracowników	2,0	(1,7)
Pożyczki dla podmiotów powiązanych	-	(6,2)
Pożyczki dla pozostałych podmiotów	21,8	(1,4)
Lokaty terminowe o pierwotnym terminie zapadalności pow. 3 miesięcy	11,5	(76,1)
Razem	35,3	(85,4)

7.3. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku na saldo przepływów z działalności finansowej największy wpływ miały następujące transakcje:

- Wpływy z tytułu emisji kapitału dotyczyły głównie dokonanej przez spółkę Magic (spółka z Grupy Formula) emisji akcji, która objęta została w znaczącej części przez instytucje finansowe z siedzibą w Izraelu.
- Wpływy z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek:

Wpływy z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek	12 miesięcy do 31 grudnia 2018
	mln PLN
Kredyty i pożyczki zaciągnięte w ramach segmentu Formula Systems	310,8
Kredyty i pożyczki zaciągnięte w ramach segmentu Asseco International	81,3
Kredyty i pożyczki zaciągnięte w ramach segmentu Asseco Poland	-
Razem	392,1

- Wydatki z tytułu spłaty kredytów i pożyczek:

Wydatki z tytułu spłaty kredytów i pożyczek	12 miesięcy do 31 grudnia 2018
	mln PLN
Spłaty kredytów w ramach segmentu Formula Systems	(230,7)
Spłaty kredytów w ramach segmentu Asseco International	(40,0)
Spłaty kredytów w ramach segmentu Asseco Poland	(51,1)
Spłaty kredytów i pożyczek pomiędzy segmentami	19,5
Razem	(302,3)

- Wydatki z tytułu nabycia udziałów niekontrolujących:

Wydatki z tytułu nabycia udziałów niekontrolujących	12 miesięcy do 31 grudnia 2018
	mln PLN
Wydatki z tytułu nabycia udziałów niekontrolujących w ramach segmentu Asseco Poland	(5,5)
Wydatki z tytułu nabycia udziałów niekontrolujących w ramach segmentu Asseco International	(44,8)
Wydatki z tytułu nabycia udziałów niekontrolujących w ramach segmentu Formula Systems	(7,7)
Razem	(58,0)

W poniższej tabeli wyjaśniono zmiany stanu zobowiązań finansowych wynikające z działalności finansowej w podziale na zmiany wynikające z przepływów pieniężnych, jak i zmiany bezgotówkowe:

Zmiana stanu zobowiązań finansowych	Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki	Dłużne papiery wartościowe	Leasing finansowy	Zobowiązania z tytułu dywidend	Zobowiązanie wynikające z opcji "put" przyznanej udziałowcom niekontrolującym	Dotacje otrzymane lub zwrócone	Razem
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Na dzień 1 stycznia 2018 roku	895,5	482,4	76,0	2,4	324,8	9,9	1 791,0
Zmiany wynikające z przepływów pieniężnych	65,4	117,9	(33,1)	(445,6)	(5,9)	(8,5)	(309,8)
Wpływy	392,1	164,3	-	-	-	1,0	557,4
Spłata kapitału	(302,3)	(34,0)	(29,3)	(445,6)	(5,9)	(9,5)	(826,6)
Spłata odsetek	(24,4)	(12,4)	(3,8)	-	-	-	(40,6)
Zmiany bezgotówkowe	13,1	(1,4)	18,0	458,3	(10,9)	-	477,1
Naliczone odsetki	27,0	19,5	4,1	-	-	-	50,6
Bezgotówkowy wzrost zobowiązań	-	-	12,8	455,3	35,2	-	503,3
Bezgotówkowe zmniejszenie zobowiązań	(0,1)	-	(0,1)	-	(46,8)	-	(47,0)
Dyskonto	-	0,4	(0,1)	-	-	-	0,3
Wycena do wartości godziwej	-	-	-	-	(1,2)	-	(1,2)
Kompensaty	-	-	(0,2)	-	-	-	(0,2)
Objęcia kontroli nad podmiotami zależnymi	4,6	-	-	3,0	1,9	-	9,5
Utrata kontroli	(4,0)	-	(0,3)	-	-	-	(4,3)
Zmiana prezentacji	-	(0,2)	-	-	-	-	(0,2)
Różnice kursowe ujęte w przychodach / kosztach finansowych	(14,4)	(21,1)	1,8	-	-	-	(33,7)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	15,6	43,0	0,1	1,3	4,6	-	64,6
Na dzień 31 grudnia 2018 roku	989,6	641,9	61,0	16,4	312,6	1,4	2 022,9

VIII. Noty objaśniające do celów i zasad zarządzania ryzykiem finansowym

Grupa Asseco narażona jest na szereg ryzyk mających źródła zarówno w sytuacji makroekonomicznej w krajach, w których działają spółki Grupy, jak i mikroekonomicznej w poszczególnych przedsiębiorstwach. Głównymi czynnikami rynkowymi mogącymi wywierać negatywny wpływ na wyniki Grupy są: (i) wahania kursów walut obcych względem walut funkcjonalnych spółek z Grupy oraz (ii) zmiany rynkowych stóp procentowych. W ramach prowadzonej działalności Grupa narażona jest również na ryzyko kredytowe oraz ryzyko związane z płynnością.

8.1. Ryzyko zmian kursów walutowych

Wybrane zasady rachunkowości

Walutą pomiaru Jednostki Dominującej oraz walutą sprawozdawczą niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski (PLN). Walutą funkcjonalną zagranicznych jednostek zależnych są między innymi: NIS (nowy szekel izraelski), EUR (euro), USD (dolar amerykański), CZK (korona czeska), RON (nowy lej rumuński), RSD (dinar serbski) czy DKK (korona duńska).

Transakcje wyrażone w walutach obcych (tj. walutach innych niż waluta funkcjonalna) są przeliczane na moment początkowego ujęcia na walutę funkcjonalną przy zastosowaniu kursu obowiązującego na dzień zawarcia transakcji. Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach obcych są przeliczane po kursie waluty funkcjonalnej obowiązującym na dzień bilansowy. Pozycje niepieniężne wyceniane według kosztów historycznych w walucie obcej są przeliczane po kursie wymiany z dnia początkowej transakcji. Pozycje niepieniężne wyceniane według wartości godziwej w walucie obcej są przeliczane po kursie wymiany z dnia ustalenia takiej wartości godziwej.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż złoty polski (dla jednostek, których walutą funkcjonalną jest PLN) są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych oraz w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów.

Pozycje sprawozdań finansowych jednostek zagranicznych są przeliczane na walutę sprawozdawczą Grupy w następujący sposób:

- aktywa i zobowiązania są przeliczane po kursie średnim Narodowego Banku Polski z dnia bilansowego,
- przychody i koszty są przeliczane według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez NBP obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca,
- wynikające z tego przeliczenia różnice kursowe są ujmowane w pozostałych dochodach całkowitych.

W przypadku zagranicznych jednostek pośrednio zależnych, sprawozdanie finansowe jest przeliczane z waluty funkcjonalnej tej jednostki na polski złoty etapami, tj. w pierwszej kolejności wartości wyrażone w walucie funkcjonalnej jednostki zależnej są przeliczane na walutę funkcjonalną jej bezpośredniej jednostki dominującej (jednostka dominująca niższego szczebla), a następnie sprawozdanie skonsolidowane jednostki dominującej niższego szczebla jest przeliczane na walutę funkcjonalną jej jednostki dominującej.

Walutą, w której Grupa prezentuje wyniki jest polski złoty, jednak wiele spółek zależnych z Grupy posiada inną walutę funkcjonalną, w której prowadzi swoją działalność operacyjną. Grupa identyfikuje ryzyko walutowe w związku z transakcjami zawieranymi przez spółki z Grupy w walutach innych, niż waluta funkcjonalna danej spółki. Z tego powodu Grupa narażona jest na straty wynikające ze zmian kursu waluty transakcji w stosunku do waluty funkcjonalnej danej spółki z Grupy w okresie od daty zawarcia denominowanej transakcji do daty wystawienia faktury, daty płatności lub rozliczenia transakcji na instrumencie finansowym.

W ramach monitorowania ryzyka walutowego w Grupie, wszystkie transakcje denominowane w walutach innych niż waluta funkcjonalna danej spółki podlegają szczególnej ewidencji. Ponadto, obowiązujące procedury prowadzenia projektów informatycznych nakazują systematyczne aktualizowanie harmonogramów projektów oraz przepływów pieniężnych o zmiany wynikające z wahań kursów walutowych.

W tabelach poniżej została przedstawiona struktura walutowa oraz ekspozycja Grupy na ryzyko transakcyjne zmiany kursów walutowych do polskiego złotego, dla walut, w których zawieranych jest najwięcej transakcji. Tabele przedstawiają strukturę walutową dla danych klas instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Grupy / kategorie instrumentów finansowych	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2018	Ekspozycja walutowa na dzień 31.12.2018	USD	EUR	ILS	Pozostałe waluty
	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN
Aktywa finansowe						
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 800,5	1 452,7	379,9	359,9	505,2	207,7
Pożyczki i lokaty	224,8	200,3	77,2	116,0	1,5	5,6
Pozostałe aktywa finansowe	89,6	60,9	52,3	7,1	1,4	0,1
Należności z tytułu dostaw i usług oraz aktywa z tytułu umów (brutto)	2 743,0	2 267,7	488,3	322,4	1 135,4	321,6
Zobowiązania finansowe						
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy*	363,6	362,0	76,1	113,8	172,1	-
Kredyty bankowe, pożyczki, emisje papierów wartościowych	1 664,5	1 589,9	449,7	138,2	985,2	16,8
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT	977,9	849,1	211,3	276,8	295,2	65,8

* z wyłączeniem zobowiązań do wypłaty dywidendy

Grupy / kategorie instrumentów finansowych	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2017	Ekspozycja walutowa na dzień 31.12.2017	USD	EUR	ILS	Pozostałe waluty
	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN
Aktywa finansowe						
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 547,7	1 193,3	384,7	240,9	367,7	200,0
Pożyczki i lokaty	180,9	148,9	7,9	122,5	2,0	16,5
Pozostałe aktywa finansowe	82,2	71,0	68,0	2,8	-	0,2
Należności z tytułu dostaw i usług oraz aktywa z tytułu umów (brutto)	2 464,2	1 924,2	428,8	312,9	952,6	229,9
Zobowiązania finansowe						
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy*	387,5	387,3	47,2	63,7	172,5	103,9
Kredyty bankowe, pożyczki, emisje papierów wartościowych	1 441,6	1 306,6	400,4	103,3	801,2	1,7
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT	863,5	646,1	108,8	261,8	271,6	3,9

* z wyłączeniem zobowiązań do wypłaty dywidendy

W tabelach poniżej przedstawiono analizę wrażliwości wyniku finansowego na zmiany kursów walutowych na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym:

Grupy / kategorie instrumentów finansowych	Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na dzień 31 grudnia 2018 roku					
	USD		EUR		ILS	
	+5%	-5%	+5%	-5%	+5%	-5%
	Wpływ na wynik finansowy		Wpływ na wynik finansowy		Wpływ na wynik finansowy	
	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN
Aktywa finansowe						
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	19,0	(19,0)	18,0	(18,0)	25,3	(25,3)
Pożyczki i lokaty	3,9	(3,9)	5,8	(5,8)	0,1	(0,1)
Pozostałe aktywa finansowe	2,6	(2,6)	0,4	(0,4)	0,1	(0,1)
Należności z tytułu dostaw i usług oraz aktywa z tytułu umów (brutto)	24,5	(24,5)	16,2	(16,2)	56,8	(56,8)
Zobowiązania finansowe						

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	3,8	(3,8)	5,7	(5,7)	8,5	(8,5)
Kredyty bankowe, pożyczki, emisje papierów wartościowych	22,5	(22,5)	6,9	(6,9)	49,3	(49,3)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT	10,6	(10,6)	13,8	(13,8)	14,8	(14,8)

Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na dzień 31 grudnia 2017 roku						
Grupy / kategorie instrumentów finansowych	USD		EUR		ILS	
	+5% Wpływ na wynik finansowy mln PLN	-5% Wpływ na wynik finansowy mln PLN	+5% Wpływ na wynik finansowy mln PLN	-5% Wpływ na wynik finansowy mln PLN	+5% Wpływ na wynik finansowy mln PLN	-5% Wpływ na wynik finansowy mln PLN
Aktywa finansowe						
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	19,3	(19,3)	12,2	(12,2)	18,3	(18,3)
Pożyczki i lokaty	0,4	(0,4)	6,1	(6,1)	0,1	(0,1)
Pozostałe aktywa finansowe	3,4	(3,4)	0,1	(0,1)	-	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz aktywa z tytułu umów (brutto)	21,4	(21,4)	15,7	(15,7)	47,6	(47,6)
Zobowiązania finansowe						
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	2,4	(2,4)	3,2	(3,2)	8,6	(8,6)
Kredyty bankowe, pożyczki, emisje papierów wartościowych	20,0	(20,0)	5,0	(5,0)	40,0	(40,0)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT	5,4	(5,4)	13,1	(13,1)	13,5	(13,5)

8.2. Ryzyko zmian stopy procentowej

Grupa na bieżąco identyfikuje i dokonuje pomiarów ryzyka stopy procentowej, a także podejmuje działania mające na celu minimalizację jego wpływu na sytuację finansową. Pozycje oprocentowane według stopy zmiennej narażają Grupę na ryzyko zmiany przepływów pieniężnych z danej pozycji w wyniku zmiany stóp procentowych wpływając na wysokość przychodów lub kosztów odsetkowych ujmowanych w wyniku finansowym. Zmiany rynkowych stóp procentowych mogą niekorzystnie oddziaływać na wynik finansowy Grupy. Grupa jest narażona na ryzyko zmiany tego czynnika rynkowego poprzez: (i) zmiany wartości odsetek naliczonych od kredytów udzielonych przez zewnętrzne instytucje finansowe spółkom Grupy opartych na zmiennej stopie procentowej oraz (ii) zmiany wyceny dłużnych papierów wartościowych takich jak obligacje skarbowe i korporacyjne oraz zmiany wyceny instrumentów pochodnych.

Grupa identyfikuje ryzyko zmiany stopy procentowej w momencie zawarcia transakcji lub instrumentu finansowego narażonego na ryzyko. Wszystkie transakcje narażone na zmiany rynkowych stóp procentowych podlegają szczególnej ewidencji oraz kontroli ze strony odpowiedniego działu w każdej spółce z Grupy.

Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej jest sumą kwot wynikających ze wszystkich instrumentów finansowych narażonych na ryzyko związane ze zmianą stopy procentowej. Dodatkowo, jednostki wchodzące w skład Grupy Asseco prowadzą ewidencję dotyczącą planowanego zadłużenia w ciągu przyszłych 12 miesięcy, natomiast dla instrumentów długoterminowych na okres ich obowiązywania.

Spółki Grupy ograniczają ryzyko na dwa sposoby: (i) starają się unikać zaciągania kredytów opartych na zmiennej stopie procentowej, (ii) jeśli pierwsze rozwiązanie nie jest możliwe, jednostki Grupy mają możliwość zawarcia kontraktów terminowych na stopę procentową.

Szczegółowe informacje dotyczące zaciągniętych kredytów i pożyczek, w tym rodzaj oprocentowania, waluta oraz terminy zapadalności zostały zaprezentowane w nocie 6.16 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Struktura instrumentów finansowych narażonych na ryzyko zmiany stóp procentowych na dzień 31 grudnia 2018 roku została przedstawiona w tabeli poniżej:

Grupy / kategorie instrumentów finansowych	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2018	Wartość narażona na ryzyko 31.12.2018	WIBOR	EURIBOR	PRIME	BUBOR	Pozostałe
	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN
I. Aktywa finansowe (bez instrumentów zabezpieczających)	4 857,9	457,1	248,2	121,9	28,2	56,0	2,7
1. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	19,6	-	-	-	-	-	-
2. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 800,5	286,3	243,6	15,9	-	24,9	1,8
3. Inwestycje w instrumenty dłużne oraz kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite	61,9	-	-	-	-	-	-
4. Inwestycje w instrumenty dłużne wyceniane w koszcie zamortyzowanym	89,5	31,4	-	3,2	28,2	-	-
5. Pożyczki i należności	2 886,4	139,4	4,6	102,8	-	31,1	0,9
<i>Pożyczki udzielone jednostkom powiązanim</i>	19,7	9,3	-	7,4	-	1,9	-
<i>Pożyczki udzielone pozostałym jednostkom</i>	123,7	97,6	4,6	93,0	-	-	-
<i>Należności z tytułu dostaw i usług od jednostek powiązanych</i>	6,3	0,1	-	-	-	-	0,1
<i>Należności z tytułu dostaw i usług od pozostałych jednostek</i>	2 736,7	32,4	-	2,4	-	29,2	0,8
II. Zobowiązania finansowe (bez instrumentów zabezpieczających)	3 000,2	226,0	65,6	51,2	97,8	-	11,4
1. Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	363,6	-	-	-	-	-	-
2. Kredyty bankowe, pożyczki, emisje papierów wartościowych	1 658,7	224,0	65,6	51,2	97,8	-	9,4
<i>Kredyty odnawialne</i>	46,4	23,8	0,4	7,7	6,8	-	8,9
<i>Dłużne papiery wartościowe:</i>	641,9	-	-	-	-	-	-
<i>Kredyty</i>	970,4	200,2	65,2	43,5	91,0	-	0,5
<i>Pożyczki od podmiotów pozostałych i powiązanych</i>	5,8	2,2	2,1	-	-	-	0,1
3. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT:	977,9	2,0	-	-	-	-	2,0
<i>Transakcje z jednostkami powiązanymi</i>	2,2	1,9	-	-	-	-	1,9
<i>Transakcje z pozostałymi jednostkami</i>	975,7	0,1	-	-	-	-	0,1

Struktura instrumentów finansowych narażonych na ryzyko zmiany stóp procentowych na dzień 31 grudnia 2017 roku została przedstawiona w tabeli poniżej:

Grupy / kategorie instrumentów finansowych	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2017	Wartość narażona na ryzyko 31.12.2017	WIBOR	EURIBOR	LIBOR USD	BUBOR	Pozostałe
	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN
I. Aktywa finansowe	4 275,2	172,7	36,0	105,9	4,8	19,3	6,7
1. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	26,6	-	-	-	-	-	-
2. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 547,7	59,3	29,0	3,5	4,7	19,3	2,8
3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	55,6	-	-	-	-	-	-
4. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	-	-	-	-	-	-	-
5. Pożyczki i należności	2 645,2	113,4	7,0	102,4	0,1	-	3,9
<i>Pożyczki udzielone jednostkom powiązanim</i>	17,5	-	-	-	-	-	-
<i>Pożyczki udzielone pozostałym jednostkom *)</i>	163,5	109,1	6,7	102,4	-	-	-
<i>Należności z tytułu dostaw i usług od jednostek powiązanych</i>	4,1	-	-	-	-	-	-
<i>Należności z tytułu dostaw i usług od pozostałych jednostek **)</i>	2 460,1	4,3	0,3	-	0,1	-	3,9
II. Zobowiązania finansowe	2 680,3	92,7	32,2	59,1	0,1	-	1,3
1. Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez zysk lub stratę	389,9	-	-	-	-	-	-
2. Kredyty bankowe, pożyczki, emisje papierów wartościowych	1 428,2	90,8	31,6	59,1	-	-	0,1
<i>Kredyty odnawialne</i>	151,1	34,6	31,6	3,0	-	-	-
<i>Dłużne papiery wartościowe:</i>	482,4	-	-	-	-	-	-
<i>Kredyty</i>	794,7	56,2	-	56,1	-	-	0,1
<i>Pożyczki udzielone podmiotom pozostałym i powiązanym</i>	13,9	-	-	-	-	-	-
3. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług:	862,2	1,9	0,6	-	0,1	-	1,2
<i>Transakcje z jednostkami powiązanymi</i>	3,5	0,3	-	-	-	-	0,3
<i>Transakcje z pozostałymi jednostkami</i>	858,7	1,6	0,6	-	0,1	-	0,9

W poniższej tabeli została zaprezentowana analiza wrażliwości wyniku finansowego na zmiany stóp procentowych na dzień 31 grudnia 2018 roku:

Stopa procentowa	Założone odchylenia (w punktach procentowych)		Wartość narażona na ryzyko 31 grudnia 2018	Wpływ na wynik finansowy 31 grudnia 2018	
	31 grudnia 2018		mIn PLN	mIn PLN	mIn PLN
WIBOR	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	180,5	1,81	(1,81)
EURIBOR	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	70,7	0,71	(0,71)
LIBOR USD	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	(10,5)	(0,11)	0,11
BUBOR	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	56,0	0,56	(0,56)
PRIME	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	(69,6)	(0,70)	0,70
Pozostałe	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	2,2	0,02	(0,02)
Razem			229,3	2,29	(2,29)

W poniższej tabeli została zaprezentowana analiza wrażliwości wyniku finansowego na zmiany stóp procentowych na dzień 31 grudnia 2017 roku:

Stopa procentowa	Założone odchylenia (w punktach procentowych)		Wartość narażona na ryzyko	Wpływ na wynik finansowy	
	31 grudnia 2017		31 grudnia 2017	31 grudnia 2017	
			mln PLN	mln PLN	mln PLN
WIBOR	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	3,8	0,04	(0,04)
EURIBOR	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	46,8	0,47	(0,47)
LIBOR USD	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	4,7	0,05	(0,05)
BUBOR	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	19,3	0,19	(0,19)
Pozostałe	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	5,4	0,05	(0,05)
Razem			80,0	0,8	(0,8)

Analiza wrażliwości została przeprowadzona na bazie stanu instrumentów posiadanych przez Grupę Asseco na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku. Wpływ zmian stóp procentowych zaprezentowano w skali rocznej. Wrażliwość instrumentów finansowych na ryzyko stóp procentowych została ustalona jako iloczyn salda pozycji narażonych na ryzyko oraz adekwatnego odchylenia stóp procentowych przyjętego do kalkulacji.

8.3. Ryzyko kredytowe

Grupa identyfikuje ryzyko kredytowe związane z tym, że druga strona transakcji nie wywiąże się ze swoich zobowiązań względem spółki z Grupy i w ten sposób narazi Grupę na poniesienie strat finansowych. Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie została przedstawiona w nocie 6.10 dotyczącej należności długociągłych i krótkoterminowych.

Całkowita ekspozycja Grupy na ryzyko kredytowe wynika z faktu posiadania należności (nota 6.10) oraz pozostałych aktywów finansowych (nota 6.8).

8.4. Ryzyko związane z płynnością

Grupa monitoruje ryzyko braku funduszy przy pomocy narzędzia okresowego planowania płynności. Narzędzie to uwzględnia terminy zapadalności zarówno inwestycji jak i aktywów finansowych oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej.

Celem Grupy jest utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania, poprzez korzystanie z różnych źródeł finansowania.

Tabele poniżej przedstawiają wymagalność zobowiązań finansowych Grupy na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku według daty zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności.

Wymagalność zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2018	Zobowiązania wymagalne do 3 miesięcy	Zobowiązania wymagalne od 3 do 12 miesięcy	Zobowiązania wymagalne od 1 roku do 5 lat	Zobowiązania wymagalne powyżej 5 lat	Razem
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz zobowiązania z wyceny kontraktów IT	948,8	21,6	7,5		977,9
Kredyty bankowe, pożyczki i dłużne papiery wartościowe*	242,1	328,4	866,3	230,6	1 667,4
Leasing finansowy	7,6	23,5	33,4	-	64,5
Wiekowanie zobowiązań z tytułu dywidend dla akcjonariuszy podmiotu	-	14,0	-	-	14,0
Wiekowanie zobowiązań z tytułu dywidend dla poprzednich akcjonariuszy przejętych podmiotów	0,3	2,1	-		2,4
Wiekowanie zobowiązań z tytułu nieopłaconych akcji/udziałów	17,1	2,2	7,4	-	26,7
Wiekowanie zapłaty warunkowej rozpoznanej w związku z nabyciem jednostek gospodarczych	-	8,1	14,8	-	22,9
Wiekowanie zobowiązań wynikających z opcji put przyznanej udziałowcom niekontrolującym	0,6	154,2	153,5	4,3	312,6
Wiekowanie kontraktów typu forward/futures	0,8	0,3	0,3	-	1,4
Razem	1 217,3	554,4	1 083,2	234,9	3 089,8

*Wiekowana wartość uwzględnia tylko umowne przepływy niezdykontowane, w przeciwieństwie do wartości prezentowanej w bilansie

Wymagalność zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2017	Zobowiązania wymagalne do 3 miesięcy	Zobowiązania wymagalne od 3 do 12 miesięcy	Zobowiązania wymagalne od 1 roku do 5 lat	Zobowiązania wymagalne powyżej 5 lat	Razem
	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	828,6	34,9	-	-	863,5
Kredyty bankowe, pożyczki i dłużne papiery wartościowe*	107,9	278,0	823,9	213,8	1 423,6
Leasing finansowy	7,1	23,1	51,9	-	82,1
Wiekowanie zobowiązań z tytułu dywidend dla akcjonariuszy podmiotu	-	2,4	-	-	2,4
Wiekowanie zobowiązań z tytułu nieopłaconych akcji/udziałów	6,1	19,6	1,7	-	27,4
Wiekowanie zapłaty warunkowej rozpoznanej w związku z nabyciem jednostek gospodarczych	0,3	19,5	7,5	-	27,3
Wiekowanie zobowiązań wynikających z opcji put przyznanej udziałowcom niekontrolującym	8,5	50,1	227,3	38,9	324,8
Wiekowanie kontraktów typu forward/futures	7,2	0,8	-	-	8,0
Razem	965,7	428,4	1 112,3	252,7	2 759,1

*)Wiekowana wartość uwzględnia tylko umowne przepływy niezdykontowane, w przeciwieństwie do wartości prezentowanej w bilansie

8.5. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na pozycje bilansowe

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa posiadała następujące pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na odpowiadające im pozycje bilansowe:

Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat	Przychody /(koszty) z tytułu odsetek	Rozwiązanie/ (utworzenie) odpisów aktualizujących	Zyski /(straty) z tytułu realizacji i wyceny	Pozostałe	Razem
Za 12 miesięcy do 31 grudnia 2018	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Aktywa finansowe					
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	0,4	-	9,4	-	9,8
Walutowe kontrakty typu forward	-	-	8,2	-	8,2
Pozostałe aktywa finansowe ujemowane w wartości godziwej	0,4	-	1,2	-	1,6
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	7,1	(7,9)	-	-	(0,8)
Inwestycje w instrumenty dłużne oraz kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite	1,0	-	-	-	1,0
Dłużne papiery wartościowe	1,0	-	-	-	1,0
Inwestycje w instrumenty dłużne wyceniane w zamortyzowanym koszcie	0,9	-	-	-	0,9
Dłużne papiery wartościowe	0,5	-	-	-	0,5
Pozostałe instrumenty dłużne i weksle	0,4	-	-	-	0,4
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	6,0	(5,1)	-	-	0,9
Pożyczki udzielone jednostkom powiązanim	-	(0,3)	-	-	(0,3)
Pożyczki udzielone pozostałym jednostkom	5,1	-	-	-	5,1
Należności z tytułu dostaw i usług od pozostałych jednostek	0,9	(4,8)	-	-	(3,9)
Zobowiązania finansowe					
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-	(26,9)	-	(26,9)
Kontrakty typu forward/futures	-	-	(12,3)	-	(12,3)
Zobowiązania z tytułu opcji put	-	-	(7,9)	-	(7,9)
Zobowiązania z tytułu zapłaty warunkowej	-	-	(6,7)	-	(6,7)
Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki, emisje papierów wartościowych oraz leasing finansowy	(50,6)	-	-	-	(50,6)
Kredyty	(21,9)	-	-	-	(21,9)
Dłużne papiery wartościowe	(19,5)	-	-	-	(19,5)
Oprocentowane pożyczki	(5,1)	-	-	-	(5,1)
Leasing finansowy	(4,1)	-	-	-	(4,1)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	(1,1)	-	-	-	(1,1)
Razem	(36,3)	(13,0)	(17,5)	-	(66,8)

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa posiadała następujące pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na odpowiadające im pozycje bilansowe:

Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat	Przychody /(koszty) z tytułu odsetek	Rozwiązanie/ (utworzenie) odpisów aktualizujących	Zyski / (straty) z tytułu realizacji i wyceny	Pozostałe	Razem
Za 12 miesięcy do 31 grudnia 2017	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN	mln PLN
Aktywa finansowe					
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	0,7	-	22,8	-	23,5
Dłużne papiery wartościowe	0,5	-	(1,2)	-	(0,7)
Walutowe kontrakty typu forward	-	-	25,0	-	25,0
Akcje	-	-	(1,0)	-	(1,0)
Pozostałe aktywa finansowe ujmowane w wartości godziwej	0,2	-	-	-	0,2
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	8,2	-	-	-	8,2
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	1,1	(0,6)	(0,3)	-	0,2
Akcje	1,1	(0,6)	(0,3)	-	0,2
Dłużne papiery wartościowe	-	-	-	-	-
Pożyczki i należności	12,3	(8,0)	-	-	4,3
Pożyczki udzielone jednostkom powiązanym	4,4	-	-	-	4,4
Pożyczki udzielone pozostałym jednostkom	6,3	-	-	-	6,3
Należności z tytułu dostaw i usług od pozostałych jednostek	1,6	(8,0)	-	-	(6,4)
Zobowiązania finansowe					
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-	(8,1)	-	(8,1)
Kontrakty typu forward/futures	-	-	(6,6)	-	(6,6)
Zobowiązania z tytułu opcji put	-	-	2,1	-	2,1
Zobowiązania z tytułu zapłaty warunkowej	-	-	(3,6)	-	(3,6)
Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki, emisje papierów wartościowych oraz leasing finansowy	(43,5)	-	-	(0,2)	(43,7)
Kredyty	(22,5)	-	-	(0,2)	(22,7)
Dłużne papiery wartościowe	(8,0)	-	-	-	(8,0)
Oprocentowane pożyczki	(8,0)	-	-	-	(8,0)
Leasing finansowy	(5,0)	-	-	-	(5,0)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	(0,6)	-	-	-	(0,6)
Razem	(21,8)	(8,6)	14,4	(0,2)	(16,2)

IX. Pozostałe noty objaśniające

9.1. Zobowiązania pozabilansowe

Wybrane zasady rachunkowości

Zobowiązania pozabilansowe to przede wszystkim zobowiązania warunkowe, przez które Grupa rozumie: możliwy obowiązek, który powstanie na skutek przeszłych zdarzeń, którego istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub braku wystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Grupy, lub obecny obowiązek, który powstaje na skutek przeszłych zdarzeń, ale nie jest ujmowany w sprawozdaniu ponieważ: (i) nie jest prawdopodobnie, aby wypełnienie obowiązku spowodowało konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne, bądź (ii) kwoty obowiązku (zobowiązania) nie można wycenić wystarczająco wiarygodnie.

Zobowiązania warunkowe nie są wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jednakże ujawnia się informację o zobowiązaniu warunkowym, chyba, że prawdopodobieństwo wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne jest znikome.

Leasing operacyjny jest to umowa leasingowa, która nie spełnia kryteriów umożliwiających uznanie jej za umowę leasingu finansowego zgodnie z MSR 17. Na dzień 31 grudnia 2018 roku zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego ujmowane są jako zobowiązania pozabilansowe. Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są, jako koszty operacyjne w zysku lub stracie metodą liniową przez okres trwania leasingu. Warunkowe opłaty leasingowe są ujmowane, jako koszt w okresie, w którym stają się należne.

Zobowiązania warunkowe na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku zostały przedstawione w poniższej tabeli:

Zobowiązania warunkowe	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
	mln PLN	mln PLN
Zobowiązania z tytułu gwarancji dobrego wykonania		
Zobowiązania wymagalne do 3 miesięcy	15,7	73,0
Zobowiązania wymagalne od 3 do 12 miesięcy	60,2	59,1
Zobowiązania wymagalne od 1 roku do 5 lat	79,6	69,7
Zobowiązania wymagalne powyżej 5 lat	12,1	5,1
Razem	167,6	206,9
Zobowiązania z tytułu gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych		
Zobowiązania wymagalne do 3 miesięcy	0,1	0,2
Zobowiązania wymagalne od 3 do 12 miesięcy	2,9	0,7
Zobowiązania wymagalne od 1 roku do 5 lat	1,7	0,1
Zobowiązania wymagalne powyżej 5 lat	-	-
Razem	4,7	1,0
Pozostałe zobowiązania warunkowe	0,7	9,6

W ocenie Zarządu prawdopodobieństwo realizacji zobowiązań wynikających z przedstawionych w tabeli powyżej gwarancji dobrego wykonania jest znikome, jednak ze względu na wartość kwoty postanowiono o sporządzeniu stosownego ujawnienia w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Asseco.

Żadne z opisanych wyżej zobowiązań gwarancyjnych nie spełniają definicji gwarancji finansowej zgodnie z MSSF 9, wskutek czego nie są one ujęte w zobowiązaniach bilansowych Grupy na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Znaczące gwarancje i poręczenia udzielone w Grupie Asseco na dzień 31 grudnia 2018 i w okresie porównywalnym:

- w dniu 13 listopada 2017 roku Asseco Poland zobowiązała się do udzielenia poręczenia dla spółki Asseco Lietuava na rzecz SG Equipment Leasing Polska Sp. z o.o. na kwotę 6,2 mln PLN tytułem zabezpieczenia umowy pożyczki. Odpowiedzialność Asseco Poland S.A. z tytułu niniejszego poręczenia wygaśnie w momencie spłaty przez Asseco Lietuava wszelkich zobowiązań wynikających z umowy pożyczki nie później jednak niż dnia 31 grudnia 2020 roku. Na dzień 31 grudnia 2018 roku suma poręczenia wynosiła 3,5 mln PLN;
- Asseco South Eastern Europe S.A. (segment Asseco International) udzieliła linii gwarancyjnych w łącznej kwocie 2,1 mln PLN (1,3 mln na 31 grudnia 2017 roku) dla swojej jednostki zależnej ASEE Kosowo oraz gwarancji dobrego wykonania w łącznej kwocie 1,1 mln PLN (1 mln PLN na 31 grudnia 2017 roku) dla spółki zależnej ASEE Słowenia;
- Na dzień 31 grudnia 2017 roku Asseco Central Europe, a.s. (segment Asseco International) udzieliła gwarancji swojej spółce zależnej DanubePay a.s. na kwotę 12,5 mln PLN. Gwarancja ta wygasła w listopadzie 2018 roku.

Grupa posiada szereg zawartych umów najmu, leasingu i innych o podobnym charakterze, z których wynikały następujące zobowiązania pozabilansowe do dokonania przyszłych płatności:

	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
	mln PLN	mln PLN
Zobowiązania z tytułu najmu powierzchni		
W okresie do 1 roku	110,0	116,5
W okresie od 1 roku do 5 lat	208,5	147,5
Powyżej 5 lat	24,8	12,5
	343,3	276,5
Zobowiązania z tytułu umów leasingu operacyjnego sprzętu		
W okresie do 1 roku	51,5	49,0
W okresie od 1 roku do 5 lat	49,8	42,6
Powyżej 5 lat	-	-
	101,3	91,6

Spory sądowe nierozstrzygnięte na datę bilansową

Na dzień 31 grudnia 2018 roku w Jednostce Dominującej otwarte były spory sądowe, w których wartość przedmiotu sporu wynosiła ok. 10,3 mln PLN. Zarząd Jednostki Dominującej dokonał oceny zasadności wnoszonych w postępowaniach sądowych roszczeń i w konsekwencji ujął na bilansie odpowiednią kwotę rezerwy na dzień 31 grudnia 2018 roku w odniesieniu do jednego z toczących się postępowań. Natomiast w pozostałej części Zarząd uznał roszczenia strony pozyskującej za bezzasadne i ocenił, że ryzyko wypływu korzyści ekonomicznych ze Spółki jest na tyle znikome, że nie zaistniała potrzeba utworzenia rezerwy.

W okresie sprawozdawczym w grupie ASEE (segment Asseco International) toczyły się sprawy sądowe na łączną kwotę 6,6 mln PLN. W ocenie Grupy poniesienie strat w związku z tymi postępowaniami jest mało prawdopodobne i Grupa utworzyła rezerwy jedynie na koszty postępowania sądowego.

W okresie sprawozdawczym w grupie Matrix IT (segment Formula Systems) toczyły się postępowania sądowe na łączną kwotę 14,2 mln PLN. W ocenie Grupy rezerwy dotyczące toczących się spraw sądowych są utworzone w odpowiedniej wysokości.

Poza opisanymi powyżej, w prezentowanym okresie sprawozdawczym przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej nie toczyły się istotne postępowania dotyczące zobowiązań albo wierzycelności spółek z Grupy Asseco.

9.2. Sezonowość i cykliczność

Rozkład przychodów ze sprzedaży Grupy w poszczególnych kwartałach roku podlega niewielkiej sezonowości. Przychody w czwartym kwartale są zwykle nieznacznie wyższe niż w pozostałych kwartałach, ponieważ duża część generowana jest przez sprzedaż usług IT dla dużych przedsiębiorstw i instytucji państwowych. Podmioty te w ostatnich miesiącach roku dokonują często większych zakupów inwestycyjnych sprzętu i licencji.

9.3. Zatrudnienie

Liczba osób zatrudnionych w spółkach Grupy na dzień	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
Zarząd Jednostki Dominującej	10	10
Zarządy jednostek z Grupy	142	139
Działy produkcyjne	21 047	20 769
Działy handlowe	1 288	1 303
Działy administracyjne	1 815	1 832
Razem	24 302	24 053

Liczba osób zatrudnionych w spółkach Grupy na dzień:	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
Segment Asseco Poland	3 421	3 650
Asseco Poland S.A.	2 374	2 571
Asseco Data Systems S.A.	816	862
DahliaMatic Sp. z o.o.	51	47
ZUI Novum Sp. z o.o.	70	67
SKG S.A.	35	34
Park Wodny Sopot Sp. z o.o.	52	58
Gdyński Klub Koszykówki "Arka" S.A.	7	7
Asseco Resovia S.A.	4	4
GSTN Consulting Sp. z o.o.	3	-
Eversoft sp. z o.o.	9	-
Segment Asseco International	6 398	6 050
Grupa Asseco Central Europe *)	3 052	3 038
Grupa Asseco South Eastern Europe	1 655	1 539
Asseco International, a.s.	6	-
Grupa Asseco Western Europe	964	801
Asseco Danmark A/S	33	35
Peak Consulting ApS	39	29
Grupa Asseco PST Holding SGPS S.A. (dawniej: Exictos)	423	381
Sintagma UAB	148	149
Asseco Georgia LLC	49	47
Asseco Kazachstan LLP	8	11
Asseco Software Nigeria Ltd.	21	20
Segment Formula Systems	14 483	14 353
Grupa Formula Systems	14 483	14 353
Razem	24 302	24 053

*) zatrudnienie w Grupie Asseco Business Solutions na dzień 31 grudnia 2017 roku zostało ujęte w Grupie Asseco Central Europe.

9.4. Informacje o wynagrodzeniu podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Spółki: Ernst & Young Audyt Polska Sp. z o.o. sp.k., wypłacone lub należne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku i dnia 31 grudnia 2017 roku w podziale na rodzaje usług:

Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdania finansowego	12 miesięcy do 31 grudnia 2018	12 miesięcy do 31 grudnia 2017
Obowiązkowe badanie rocznego sprawozdania finansowego	1,2	1,2
Obowiązkowe badanie rocznego sprawozdania finansowego jednostek wchodzących w skład Grupy	0,2	0,2
Inne usługi poświadczające	-	-
Usługi doradztwa transakcyjnego	-	-
Razem	1,4	1,4

Ponadto inne firmy z sieci EY wykonują również badania rocznych i przeglądy śródrocznych sprawozdań finansowych oraz inne usługi poświadczające na rzecz spółek z Grupy Asseco w innych niż Polska krajach. Suma wynagrodzenia za te usługi wynosiła w 2018 roku 6,8 mln PLN i dotyczyła badania sprawozdań w spółkach z Grupy Formula oraz spółkach z Grupy AI.

Firmy z sieci EY świadczyły na rzecz jednostek wchodzących w skład Grupy usługi niebędące badaniem sprawozdań finansowych. Suma wynagrodzenia za usługi nieaudytowe wyniosła 4,1 mln PLN, w tym doradztwo finansowe to 0,9 mln PLN, doradztwo podatkowe 1,1 mln PLN (świadczone wyłącznie dla spółek z siedzibą poza Unią Europejską), a inne usługi 2,1 mln. Dokładny opis usług wykonywanych przez firmy z sieci EY został przedstawiony w Sprawozdaniu ze stosowania ładu korporacyjnego będącego elementem Sprawozdania z Działalności Zarządu Asseco Poland S.A. i Grupy Asseco.

9.5. Wynagrodzenie Zarządu oraz Rady Nadzorczej Asseco Poland S.A.

W poniższej tabeli zaprezentowano wynagrodzenie poszczególnych członków Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki z tytułu sprawowanej przez nich funkcji w Jednostce Dominującej za 2018 i 2017 rok.

Wynagrodzenie Zarządu oraz Rady Nadzorczej	12 miesięcy do 31 grudnia 2018	12 miesięcy do 31 grudnia 2017
Zarząd		
Adam Góral	1,9	1,5
Przemysław Borzestowski ¹⁾	-	1,1
Andrzej Dopierała ²⁾	0,4	-
Tadeusz Dyrga	1,6	1,5
Krzysztof Groyecki	0,8	0,8
Rafał Kozłowski	0,7	1,0
Marek Panek	0,7	1,0
Paweł Piwowar	1,4	1,2
Zbigniew Pomianek	3,5	2,8
Przemysław Sęczkowski ⁵⁾	-	1,0
Robert Smużkowski ³⁾	-	0,8
Artur Wiza ⁶⁾	0,8	-
Gabriela Żukowicz ⁴⁾	1,1	0,2
	12,9	12,9
Rada Nadzorcza		
Izabela Albrycht	0,12	0,11
Jacek Duch	0,23	0,22
Piotr Augustyniak	0,15	0,14
Dariusz Brzeski	0,12	0,11
Artur Kucharski	0,15	0,14
Adam Noga	0,15	0,16
	0,92	0,88

- ¹⁾ Pan Przemysław Borzestowski złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Spółki ze skutkiem od 18 września 2017 roku.
²⁾ Pan Andrzej Dopierała został powołany na funkcję Wiceprezesa Zarządu Spółki ze skutkiem od 1 października 2017 roku.
³⁾ Pan Robert Smułkowski złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Spółki ze skutkiem od 28 marca 2017 roku.
⁴⁾ Pani Gabriela Żukowicz została powołana na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Spółki ze skutkiem od 1 października 2017 roku.
⁵⁾ Pan Przemysław Sęczkowski złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Spółki ze skutkiem od 1 lutego 2018 roku.
⁶⁾ Pan Artur Wiza został powołany na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Spółki ze skutkiem od 1 marca 2018 roku.

W poniższej tabeli zaprezentowano sumaryczne wynagrodzenie Członków Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki z tytułu sprawowanej przez nich funkcji w spółkach zależnych za 2018 i 2017 rok.

Wynagrodzenie Zarządu oraz Rady Nadzorczej w spółkach z Grupy	12 miesięcy do 31 grudnia 2018	12 miesięcy do 31 grudnia 2017
Członkowie Zarządu Asseco Poland z tytułu pełnienia funkcji w spółkach zależnych	4,7	2,5
Członkowie Rady Nadzorczej Asseco Poland z tytułu pełnienia funkcji w spółkach zależnych	0,3	0,2
	5,0	2,7

Wynagrodzenie członków Zarządu z tytułu pełnienia funkcji w radach nadzorczych i zarządach spółek zależnych ujawnione zostało w podziale na osoby w Sprawozdaniu Zarządu z Działalności Grupy Asseco i Asseco Poland S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku.

9.6. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest utrzymanie wiarygodności kredytowej i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Grupy i zwiększałyby wartość dla jej akcjonariuszy.

Grupa zarządza strukturą kapitałową i w odpowiedzi na zmiany warunków ekonomicznych wprowadza do niej zmiany. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej, Grupa może zmienić politykę dywidendy dla akcjonariuszy, zwrócić kapitał akcjonariuszom lub wyemitować nowe akcje. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku nie wprowadzono żadnych zmian do celów, zasad i procesów obowiązujących w tym obszarze.

Grupa monitoruje stan kapitałów stosując wskaźnik dźwigni, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do sumy kapitałów powiększonych o zadłużenie netto. Do zadłużenia netto Grupa wlicza oprocentowane kredyty i pożyczki, zobowiązania z tytułu dostaw i usług i inne zobowiązania, pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych. Kapitał obejmuje kapitał własny należny akcjonariuszom jednostki dominującej.

Zarządzanie kapitałem	Nota	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
Kredyty bankowe, pożyczki i dłużne papiery wartościowe		1 664,5	1 441,6
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego		61,0	76,0
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, z tytułu umów z klientami, budżetowe oraz pozostałe		2 027,5	1 398,8
Minus środki pieniężne i ich ekwiwalenty (-)		(1 800,5)	(1 547,7)
Zadłużenie netto		1 952,5	1 368,7
Kapitał własny		5 717,7	5 601,4
Kapitał i zadłużenie netto		7 670,2	6 970,1
Wskaźnik dźwigni		25,5%	19,6%

9.7. Znaczące zdarzenia po dniu bilansowym

- **Utworzenie nowej spółki ASSECO SEE BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ A.Ş.**

W dniu 2 stycznia 2019 roku Asseco South Eastern Europe S.A. utworzyło nową spółkę ASSECO SEE BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ A.Ş. z siedzibą w Turcji. Nowo utworzona spółka jest w 100% zależna od Asseco South Eastern Europe S.A.

- **Nabycie udziałów spółki IT-Practice Poland Sp. z o.o.**

W dniu 8 stycznia 2019 roku Asseco Danmark A/S nabyło 40% udziałów spółki IT-Practice Poland Sp. z o.o., w związku z czym, na dzień publikacji niniejszego sprawozdania Asseco Danmark posiada 100% udziałów w spółce IT-Practice Poland Sp. z o.o.

- **Utworzenie nowej spółki Payten Sp. z o.o.**

W dniu 29 stycznia 2019 roku nastąpiła rejestracja utworzonej przez Asseco South Eastern Europe S.A. spółki Payten Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Nowo utworzona spółka jest w 100% zależna od Asseco South Eastern Europe S.A.

- **Nabycie udziałów spółki Dana Engineering Ltd.**

W dniu 6 lutego 2019 roku spółka Aviv Engineering Management Infrastructure Systems Ltd (grupa Matrix IT) nabyła 80% udziałów spółki Dana Engineering Ltd, obejmując nad nią kontrolę.

- **Utworzenie nowej spółki Asseco Innovation Fund Sp. z o.o.**

W dniu 13 lutego 2019 roku nastąpiła rejestracja utworzonej przez Asseco Poland S.A. spółki Asseco Innovation Fund Sp. z o.o. z siedzibą w Rzeszowie. Nowo utworzona spółka jest w 100% zależna od Asseco Poland S.A.

- **Nabycie udziałów spółki Medatech - Information Technologies Ltd.**

W dniu 20 lutego 2019 roku Matrix IT Ltd nabyło 100% udziałów spółki Medatech - Information Technologies Ltd. Nowo nabyta spółka jest w 100% zależna od Matrix IT Ltd.

- **Realizacja warunków nabycia udziałów spółki Nextbank Software Sp. z o.o.**

W dniu 25 lutego 2019 roku (na skutek podwyższenia kapitału zakładowego spółki Nextbank Software Sp. z o.o.) dokonano rejestracji dodatkowej emisji udziałów spółki Nextbank Software Sp. z o.o. skierowanej do Asseco Poland S.A. W związku z przeprowadzoną transakcją, Asseco Poland S. A. w dniu 25 lutego 2019 roku nabyło 9,8% udziałów spółki Nextbank Software Sp. z o.o.

Następnie w dniu 4 marca 2019 roku w związku z realizacją drugiego warunku umowy inwestycyjnej (zawartej dnia 28 listopada 2018 roku), spółka Asseco Poland S.A. nabyła efektywnie kolejne 51% udziałów spółki Nextbank Software Sp. z o.o. Po dokonanej transakcji (tj. na dzień 4 marca 2019 roku) Asseco Poland S.A. posiada łącznie 60,8% udziałów spółki Nextbank Software Sp. z o.o. Ze względu jednak na postanowienia umowne Asseco Poland S.A. nie będzie sprawowało kontroli nad Nextbank Software Sp. z o.o. w rozumieniu MSSF 10. Asseco Poland S.A. Grupa będzie natomiast konsolidować wyniki spółki metodą praw własności.

- **Konwersja obligacji zamiennych na akcje wyemitowanych przez Formula Systems (1985) Ltd.**

W dniu 10 marca 2019 roku upłynął okres, w którym możliwa była konwersja wyemitowanego przez Formula Systems (1985) Ltd. długu w postaci obligacji serii B na akcje zwykłe spółki. Na przestrzeni okresu od 1 stycznia 2019 do 10 marca 2019 obligatariusze dokonali konwersji na akcje obligacji o łącznej wartości nominalnej 80,3 mln ILS (20,5 mln USD), co było równoznaczne z koniecznością wyemitowania w sumie 544 tys. sztuk nowych akcji. Łączna wartość nominalna obligacji serii B zamiennych na akcje ujawniona w nocy 6.16 wynosiła 125,0 mln ILS, co oznacza, że do spłaty pozostała kwota nominalna 44,5 mln ILS i należne od niej odsetki (w wysokości 10% w skali całego życia obligacji). W związku z faktem, iż w okresie życia obligacji Formula Systems wypłacono dywidendę oraz zrealizowano nowe programy płatności w formie akcji ostatecznie cena konwersji uległa zmianie w stosunku do opublikowanej w prospekcie emisyjnym spółki tj. ceny 157 ILS. Opisywana powyżej, największa część konwersji odbyła się ostatecznie po cenie 147,5 ILS.

W całym okresie życia opisywanych obligacji zamieniono na akcje obligacje o łącznej wartości nominalnej 80,5 mln ILS, co przełożyło się na emisję 545,4 tys. sztuk akcji. W efekcie dokonanej emisji akcji udział Asseco Poland S.A. w kapitale zakładowym spółki spadł z 26,3% do 25,3%, a udział Pana Guya Bernsteina objęty udzielonym na rzecz Asseco Poland S.A. pełnomocnictwem spadł z poziomu 13,4% do poziomu 12,9% akcji w kapitale

zakładowym. Konwersja obligacji oznacza więc rozwodnienie na pakiecie kontrolnym łącznie o 1,5 p.p. Poza opisanymi obligacjami Formula Systems (1985) Ltd. nie posiadała ani na dzień bilansowy ani na datę publikacji niniejszego sprawozdania skonsolidowanego innych instrumentów rozładniających. Opisane zdarzenie nie zmienia osądu Zarządu Asseco Poland S.A. co do sprawowania kontroli nad spółką Formula Systems S.A. na datę bilansową ani na datę publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

9.8. Znaczące zdarzenia dotyczące lat ubiegłych

Do dnia sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku, nie wystąpiły zdarzenia dotyczące lat ubiegłych, które nie zostały, a powinny być ujęte w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

Solutions for demanding business.

[Asseco Poland S.A.](#)

ul. Olchowa 14, 35-322 Rzeszów

Tel.: +48 17 888 55 55

Fax: +48 17 888 55 50

Email: info@asseco.pl

[inwestor.asseco.pl](#)
